پټې توطئې
رښتیني خبرې

د روسانو
له وتو
د ائتلافي حکومت
تر نسکوریدو

حکمتیار

د کتاب له متن څخه

لدې نه په مخکې مراحلو کې هم د دوست او دښمن جبهه څرګنده وه او هم د جګړې لاملونه، آرمانونه او شعارونه. د دوست او دښمن په پیژندلو کې ډیر کم کسان په مغالطی او اشتباه کې پریوتل، خو پدې پړاو کې چې بهرنی فوځونه زمونږ له هیواد نه ستانه شوی وو او په جګړو کې د دښمن فعال خو نامرئی او له نظره پټ حضور هرچا ته څرګند نه وو، پدې پړاو کې د جګړې دوام ډیرو ته د توجیه وړ نه بریښیدو، پدې نه پوهیدل چې دښمن له دروازی وتلی خوله کړکۍ بیرته راننوتلی، څیره ئې بدله کړی، په جګړی کې ئې د سابق په شان ونډه ده خو په بدلی څیری کې، که څه هم کمونست نجیب له پریړو بریتو سره ګوښه شوی، خو د ده د سیاستونو وارث له پکول، عبا او قبا سره د ده لوبه کوي او د ده د بادارانو په خدمت کې دی.

هغه کسان چې د پیښو په ماهیت او په پیښو کې د پردې شاته د اصلی لوبغاړو په ونډې دقیقاً نه پوهیدل او د دښمن د تبلیغاتی سرچینو له درواغجنو او زهرجنو تبلیغاتو نه متأثره شوی وو، ټولي خواوی ئې د استثناء او تفکیك نه پرته محکومول، د جګړې د داخلی او خارجی عواملو له پیژندو نه عاجز وو، نه پوهیدل چې د نجیب له نسکوریدو نه وروسته د ټولو جګړو اصلی عاملین د ببرك طرفداران وو چې غوښتل ئې نجیب په ببرك کارمل تعویض کړی، د شهنواز تنی له کودتا نه وروسته چې خلقیان تصفیه شول، ځینی بندیان او ځینی له هیواد نه وتښتیدل، د چارو واګې د جنرال نبی عظیمی او جنرال آصف دلاور په شان د ببرك د پلویانو لاس ته ورغلی، دوی لا د مخه د کودتا منصوبه جوړه کړی وه، ببرك ئې د همدې لپاره له مسکونه راوغوښت، د کې جی بی موافقه ئې ترلاسه کړه، امریکا او په منطقی کې ځینو نورو مؤثرو هیوادونو دوی ته اطمئنان ورکړ چې د دوی تر مشری لاندې له ځینو جهادی ډلو سره د یوه ائتلافی حکومت ملاتړکوي.

لدی حقایقو نه بې خبره کسان داسې ګمان کوي چې د جبل السراج ننګینه معاهده، له خپلو ټولو خونړیو عواقبو سره، یوه تصادفي پیښه وه چې د ځینو جاه طلبه او قدرت غوښتونکو څیرو له فرصت طلبی نه راولاړه شوی. نه دا چې د دې خطرناکی او خونړی توطئی اصلی طراحان د کې جی بی او سی آی ای په شان بین المللی جاسوسی شبکی دی چې غوښتل ئې پدې سره د یوه اسلامی حکومت د جوړیدو مخنیوی وکړی، کې جی بی د همدې مقصد لپاره یو ځل بیا د ببرك ډله استخدام کړه، خو دا ځل د روسی فوځونو د رابللو په ځای باید د یوی داسې ائتلافی جبهی تر پردې شا ته خپل نقش ترسره کړی چې له ځینو غولیدلو قدرت غوښتونکو سره به ئې جوړوی !!

دغو حلقو ته پدې مطلب پوهیدل ګران دی چې ولی مسکو او واشنګټن څنګ په څنګ او په یوه وخت د جبل السراج له معاهدی او د دې معاهدی په بنسټ د جوړې شوی ائتلافی جبهی ملاتړ کولو؟ نه پوهیږي چې واشنګټن ته پدې پړاو کې ترټولو مهمه مسئله دا وه چې څنګه د مجاهدینو په لاس د یوه اسلامی حکومت د جوړیدو مخنیوی وکړی، امریکا د جهاد د دې تاریخي تجربی بریا او په یوه اسلامی حکومت د هغه منتج کیدل، ټوله اسلامی نړۍ کې د خپلو استعماری ګټو لپاره جدی تهدید ګڼلو، ګمان ئې دا وو چې که دا تاریخي تجربه ناکامه نکړی او د مجاهدینو په لاس د اسلامی حکومت د جوړیدو مخنیوی ونکړی، دا تجربه به په نورو ملکونو کې هم هرو مرو تکراریږي، نور ملتونه مخصوصاً هغه چې په خپلو هیوادونو کې د پردیو له سیاسی، اقتصادی او فرهنګی تسلط نه ستومانه شوی، د دوی له سلطی نه د ژغورنی او د استقلال او خپلواکی په لټه کې دی، د افغان مجاهدینو لار به غوره کوي، پدوی پسې به اقتدا کوي او پدې سره به امریکا ته په خپلو مستعمراتوکی هماغه مشکلات راولاړوی چې افغان مجاهدینو شوروی اتحاد ته راولاړ کړل.

فهرست

د ناشر مقدمه ....أ
سریزه ....ج
مسکو وتلو ته اړ شو..۱۱
با عزته وتل...۱۲
د مسکو او واشنګټن موافقه..۱۹
د پاکستان دریځ ۲۰
په وتونکو فوځونو حملې..۲۳
د مسکو پیغامونه..۲۵
وتل..۲۷
دنجیب د حکومت په نسکوربدوکي ځنډ ۳۰
د بینظیر او عرفات په غونډې کې...۳۵
د مؤقت حکومت د خارجه وزیر په توګه ۳۷
د رباني او مجددی عکس العمل ۳۹
د جلا ل آباد جګړه..۴۲
روسانو ولې مسعود انتخاب کړ؟!...۴۷
د مسعود او ۴۰ نمبر فرقې ترمنځ تړون...۵۸
د تړون مسوده ۵۹

د نجیب پیغامونه.. ۶۲
رکود او د کودتا هڅه.. ۶۹
د ځینو حزبیانو مخالفت ۷۵
نجیب څه وکړل ۷۷
د اسلامي شئونو وزارت... ۷۸
د خوست فتحه.. ۸۰
کابل ته د کارمل راستنېدل ۸۰
د بینن سیوان هڅي.. ۸۴
د نجیب استعفی.. ۸۸
د حزب اسلامي طرحه... ۹۱
پېښي ۹۴
د شمال پېښي او د ببرك د پلویانو لوبه.. ۹۴
د جبل السراج معاهده ۹۵
په کابل د حملې گواښ ۹۸
د فتحی زیری ۱۰۳
د امریکا عکس العمل ۱۰۹
د گاونډیو دریځ... ۱۱۲
له کابل نه تر وتلو وروسته ۱۱۲
د جنرال دوستم د جلبولو هڅي ۱۱۷
د رباني واکمني ۱۲۱
د استاد فرید صدارت.. ۱۲۴
لویه گډه حمله ۱۲۷
د دې حملې نتائج ۱۲۹
د خنجان عملیات... ۱۳۰
ائتلاف او د سولي هڅي ۱۳۱

موږ، ائتلاف او پاکستان ۱۳۵
د ائتلافیونو ژمني.. ۱۴۰
د ائتلاف په مقابل کي د نورو ډلو دریځ.. ۱۴۴
حرکت انقلاب اسلامي.. ۱۴۴
اتحاد اسلامي.. ۱۴۶
په غرب پوري تړلې کړی.. ۱۴۹
مائوویستان.. ۱۴۹
د شینډنډ سقوط.. ۱۵۳
د اسلام آباد مذاکرات.. ۱۵۷
د اسلام آباد د معاهدې بشپړ متن.. ۱۵۹
وظایف او صلاحیتونه ۱۶۶
جمهور رئیس: ۱۶۶
د جمهور رئیس صلاحیتونه:.. ۱۶۶
د صدراعظم صلاحیتونه:.. ۱۶۴
کابینه او ائتلاف.. ۱۶۸
د جنرال دوستم کفالت.. ۱۷۱
د شوری هم آهنګي تأسیس.. ۱۷۳
د جنرال مؤمن مرګ.. ۱۷۹
د مسعود واکمني.. ۱۸۱
زما په کور بمباري.. ۱۸۷
د سولي د هڅو بل دور ۱۹۴
دطالبانو حرکت ۱۹۷
د حزب اسلامي په ضد ۲۱۱
د طالبانو جنګ.. ۲۱۱
د غزني سقوط ۲۱۴

د څلورآسیاب مجدد سقوط ۲۲۴
له رباني او مسعود سره مذاکرات... ۲۳۰
د معاهدې متن ۲۳۲
د جمهور رئیس صلاحیتونه.. ۲۳۴
د صدراعظم او کابینې صلاحیتونه... ۲۳۵
په حکومت کې د هرې ډلې موقعیت... ۲۳۵
کابل ته تګ ۲۳۹
د تګلارې بشپړ متن ۲۴۲
د امنیت د تأمین په برخه کې ۲۴۸
د دفاعی چارو په برخه کې ۲۴۸
په اداري برخه کې.. ۲۴۹
په اجتماعي برخه کې ۲۵۰
د ښوونې او روزنې په برخه کې ۲۵۲
د روغتیا په برخه کې ۲۵۳
د کرهنې په برخې کې ۲۵۳
د اقتصاد او تجارت په برخه کې ۲۵۳
د بهرنې سیاست په برخه کې.. ۲۵۵
د مات وزرو خېل کې ۲۲۵
بې رحمه ګاونډي ۲۷۳

بسم الله الرحمن الرحيم

د ناشر مقدمه

د ميثاق ايثار اداره وياړي چې د ورور حکمتيار دا له تاريخي اسنادو نه غني اثر، چې لدې نه مخکې په پښتو، دري، اردو او عربي کې د بېلو بېلو نشراتي مؤسسو له خوا چاپ شوی، يو ځل بيا په نوې قطع او صحافت کې د افغانستان د لرغوني تاريخ مينه والو ته وړاندې کوي. څه چې دا کتاب څو کاله د مخه او زموږ په ګران هېواد افغانستان باندې د امريکائي ځواکونو له يرغل نه مخکې لوستلی، ډېري برخې به ئې په هغه وخت کې ورته داسې وړاندوينې برېښېدلې وي چې نن ئې د خپلو سترګو وړاندې د څرګندو حقايقو په بڼه کې ګوري. څو بېلګې ئې ستاسو مخې ته ږدو:

- د طالبانو حکومت د اوږدې مودې لپاره دوام نشي کولی، د دوی ناکام سياستونه، د هېواد اجتماعي جوړښت، د دې سيمې وضعيت او د اسلام په ضد د امريکا او روسيې ګډ سازشونه دوی ته په قدرت کې د پاتې کېدو مجال

نه ورکوي.

- د شمال جبهه د مسکو او واشنگټن د گډ سازش په نتیجه کې جوړه شوې، هدف ئې دا وو چې له دغې ډلې نه د جگړې د دوام او پدې هېواد کې د اسلامي حکومت د جوړېدو د مخنیوي په کار کې استفاده وکړي.
- امریکا به ظاهر خان راولي، خو د راوستو یوازنۍ لار ئې د دې هېواد نظامي اشغال دی.
- شمالي ټلواله به د روسانو په وینا لدې امریکائې منصوبې سره توافق کوي.
- امریکا د روسانو په څېر افغانستان نیولی شي او خپل کارمل پدې هېواد د لنډې مودې لپاره تپلی شي، خو د دې هېواد دائمي اشغال ورته ممکن ندی.

د دې کتاب ډېرې نورې خبرې به دې ته ورته او داسې وموموئ چې نن ئې عملاً تحقق موندلی.

موږ نه یوازې د قطع او صحافت له اړخه د دې ارزښتناك کتاب په نوې چاپ کې څه نوښتونه راوستي او مخکني اشتباهات مو تر ډېره حده راکم کړي، بلکې د کتاب په پای کې مو د ورور حکمتیار هغه دوه جالبې ادبي ټوټې هم اضافه کړې چې د هېواد د دغې مرحلې پېښې پکې انځور شوې.

هدف مو دا دی چې خپل ولس له حقایقو خبر کړو، د دښمن توطئو ته ئې متوجه کړو، د دښمنانو د سپکو او ذلیلو ملگرو کرغېړنې څېرې افشاء کړو او د افغان ولس راتلونکې نسل ته د مجاهدینو هغه ارزښتناکې تجربې انتقال کړو چې هره یوه ئې په ډېر گران قیمت او د زرهاوو سرتېرو مجاهدینو د وینو په بیه ترلاسه شوې. پدې امید چې ارحم الراحمین خدای مو د خپلې لارې د مجاهدینو په ډله کې قبول کړي.

اللهم وفقنا لما تحب و ترضی

بسم الله الرحمن الرحيم

سريزه

د روسي فوځونو له وتلو نه وروسته پړاو ، مخصوصاً د نجيب حکومت له نسکورېدو راديخوا ، د اسلامي جهاد ترټولو سخت، غامض او کړکېچن پړاو وو چي له مخکنيو مراحلو سره ئې پوره تفاوت درلود. لدې نه په مخکي مراحلو کي هم د دوست او دښمن جبهه ځرګنده وه او هم د جګړې لاملونه، آرمانونه او شعارونه. د دوست او دښمن په پېژندلو کي ډېر کم کسان په مغالطې او اشتباه کي پرېوتل، خو پدې پړاو کي چي بهرني فوځونه زموږ له هېواده ستانه شوي وو او په جګړو کي د دښمن فعال خو نامرئي او له نظره پټ حضور هرچا ته ځرګند نه وو ، پدې پړاو کي د جګړې دوام ډېرو ته د توجيه وړ نه برېښېدو ، پدې نه پوهېدل چي دښمن له دروازې وتلی خوله کړکۍ ببېرته راننوتلی، څېره ئې بدله کړې، په جګړې کي ئې د سابق په شان ونډه ده خو په بدلي څېرې کي، که څه هم کمونست نجيب له پرېړو بريتو سره ګوښه شوی، خو د ده د سياستونو وارث له پکول، عبا او قبا سره د ده لوبه کوي او د ده د بادارانو په خدمت کي دي.

هغه کسان چې د پېښو په ماهیت او په پېښو کې د پردې شاته د اصلي لوبغاړو په ونډې دقیقاً نه پوهېدل او د دښمن د تبلیغاتي سرچینو له دروا‌غجنو او زهرجنو تبلیغاتو نه متأثره شوي وو، ټولي خواوي ئې د استثناء او تفکیك نه پرته محکومولې، د جګړې د داخلي او خارجي عواملو له پېژندو نه عاجز وو، نه پوهېدل چې د نجیب له نسکورېدو نه وروسته د ټولو جګړو اصلي عاملین د ببرك طرفداران وو چې غوښتل ئې نجیب په ببرك کارمل تعویض کړي، د شهنواز تنې له کودتا نه وروسته چې خلقیان تصفیه شول، ځیني بندیان او ځیني له هېواد نه وتښتېدل، د چارو واګې د جنرال نبي عظیمي او جنرال آصف دلاور په شان د ببرك د پلویانو لاس ته ورغلې، دوی لا د مخه د کودتا منصوبه جوړه کړې وه، ببرك ئې د همدې لپاره له مسکونه راوغوښت، د کې جي بي موافقه ئې ترلاسه کړه، امریکا او په منطقې کي ځینو نورو مؤثرو هېوادونو دوی ته اطمئنان ورکړ چې د دوی تر مشرۍ لاندې له ځینو جهادي ډلو سره د یوه ائتلافي حکومت ملاتړکوي.

له دې حقایقو نه بې خبره کسان داسې ګمان کوي چې د جبل السراج ننګینه معاهده، له خپلو ټولو خونړیو عواقبو سره، یوه تصادفي پېښه وه چې د ځینو جاه طلبه او قدرت غوښتونکو څېرو له فرصت طلبی نه راولاړه شوې. نه دا چې د دې خطرناکي او خونړۍ توطئې اصلي طراحان د کې جی بی او سي آی ای په شان بین المللي جاسوسي شبکې دي چې غوښتل ئې پدې سره د یوه اسلامي حکومت د جوړېدو مخنیوی وکړي، کې جی بی د همدې مقصد لپاره یو ځل بیا د ببرك ډله استخدام کړه، خو دا ځل د روسي فوځونو د رابللو په ځای باید د یوې داسي ائتلافي جبهې تر پردې شا ته خپل مأموریت ترسره کړي چې له ځینو غولېدلو قدرت غوښتونکو سره به ئې جوړوي !!

دغو حلقو ته پدې مطلب پوهېدل ګران دی چې ولې مسکو او واشنګټن ځنګ په ځنګ او په یوه وخت د جبل السراج له معاهدې او د دې معاهدې په بنسټ د جوړې شوې ائتلافي جبهې ملاتړ کولو؟ نه پوهېږي چې واشنګټن ته پدې

پړاو کې ترټولو مهمه مسئله دا وه چې څنګه د مجاهدينو په لاس د يوه اسلامي حکومت د جوړېدو مخنيوی وکړي، امريکا د جهاد د دې تاريخي تجربې بريا او په يوه اسلامي حکومت د هغه منتج کېدل، ټوله اسلامي نړۍ کې د خپلو استعماري ګټو لپاره جدي تهديد ګڼلو. ګمان ئې دا وو چې که دا تاريخي تجربه ناکامه نکړي او د مجاهدينو په لاس د اسلامي حکومت د جوړېدو مخنيوی ونکړي، دا تجربه به په نورو ملکونو کې هم هرو مرو تکرارېږي، نور ملتونه مخصوصاً هغه چې په خپلو هېوادونوکې د پرديو له سياسي، اقتصادي او فرهنګي تسلط نه ستومانه شوي، د دوی له سلطې نه د ژغورني او د استقلال او خپلواکې په لټه کې دي، د افغان مجاهدينو لار به غوره کوي، پدوی پسې به اقتدا کوي او پدې سره به امريکا ته په خپلو مستعمراتوکې هماغه مشکلات راولاړوي چې افغان مجاهدينو شوروي اتحاد ته راولاړ کړل.

دوی دې ته نه دي متوجه چې د دې مرحلې جګړې په اصل کې د تېرو جګړو تسلسل او د سابق په شان له بهرنه تپل شوې جګړې دي، منطقوي رقابتونه د دې جګړو د ادامې لامل دي، واشنګټن او مسکو او پدوی پورې تړلي محلي ځواکونه پدې جګړو پانګه اچوی او په جګړو لګيا ډلې حمايه کوي.

له هيچا بايد دا حقيقت پټ نه وي چې زموږ هېواد، مخصوصاً د ۱۹ او ۲۰ پيړۍ په بهيرکې د يوه داسې معبر او پله حيثيت درلود چې ښکېلاکګرو ځواکونو غوښتل له هغه نه آخوا تېر شي خپل هغه پراختيا غوښتونکي اهداف ترلاسه کړي چې د دې هېواد دواړو خواوو ته پراته وو، مخکې شوروي اتحاد غوښتل له افغانستان نه تېر شي، تودو اوبو او د خليج د تيلو زېرمو ته ورسېږي، د کرملين واکدارانو د تزار له زمانې نه بيا د کمونستانو تر واکمنې پورې تل ويلې چې روسي سرتېري به هرومرو خپلې پښې د هند په سمندرکې وينځي! د همدې لپاره مسکو دا جګړه زموږ په هېواد تحميل کړه، لومړی د کمونستانو په ذريعه او د عسکري کودتاګانو له لارې، چې د کمونستانو له ماتو نه وروسته په خپله د

جګړې ډګر ته راوړاندي شول او لس کاله په افغانستان کي وجنګېدل، د مسکو له نظره د افغانستان د نیولو او پدې هېواد کي د یوه خپلواك اسلامي حکومت د جوړېدو د مخنیوي په اهمیت هلته ښه پوهېدی شو چي دې خبري ته دقیقاً ځیر شو چي مسکو د لسو کلونو جګړې په دوران کي یو ملیون سرتېري په مختلفو ټولګیو کي افغانستان ته ولېږل، هومره ئې پدې جګړې پانګه واچوله چي ملا ئې ورماته کړه او د شوروي اتحاد د وېروونکې امپراطورۍ په نسکورېدو منتج شوه، خو اوس او د شوروي اتحاد له زواله وروسته پداسي حال کي چي مسکو له ملا ماتوونکو اقتصادي ستونزو او سختو داخلي مشکلاتو سره مخامخ دی، د رباني له دولت سره دجګړې د دوام لپاره بې دریغه مالي اونظامي مرستي کوي.

غرب نشوکولی چي د تودو اوبو او د خلیج د تیلو د ځاګانو په لوري د شوروي ځواکونو مخکي تګ وزغمي ، دا ځاګاني عمدتاً د امریکائي کمپنیو په واك کي وې، دوی له شوروي اتحاد سره د ډغرو وهلو توان په خپلو مټوکي نه لیدلو، د زړه ورو افغانانو نه ماتېدونکی مقاومت ئې داسي وموندو چي له هغه نه د حمایت په صورت کي کولی شي د دې مخکي تګ مانع شي او د خپلو پخوانیو ماتو غچ واخلي او په خلیج او د هند سمندر شا او خواکي خپلي ګټې خوندي وساتي.

خو د شوروي اتحاد له زواله وروسته، اوس امریکا غواړي چي له افغانستان نه د یوه معبر په حیث استفاده وکړي او د مرکزي آسیا د تیلو زېرمي ترلاسه کړي، د دې سیمي هېوادونه له مسکو نه رابېل کړي او په روسیې د اتکاء او اعتماد په ځای ئې د افغانستان له لاري له ځان سره وصل کړي، پدې سیمي د مسکو د بیا واکمنۍ مخه ونیسي، پرې نږدي چي د دې هېوادونو ترځمکي لاندي پراخي زېرمي او ګټور تجارتي بازارونه د مسکو په ګټه وړیا له لاسه ورکړي. ټولو ته معلومه ده چي د شوروي اتحاد په جنوبي سرحداتو کي پراته هېوادونه، د خپلو زېرمو له پلوه هومره غني دی چي د غربي هېوادونو د کمپنیو پاملرنه ئې ځانته

جلب کړي، له سیاسي او اجتماعي اړخه له مسکو نه د آزادۍ په لټه کي دي، پدې سیمي کي د نفوذ پراخ او مناسب شرائط شته، امریکا غواړي په کابل کي یو مزدور او لاس پوڅی حکومت ولري ترڅو د دوی لاره د مرکزي آسیا په لوري پرانېزي.

حقیقت دا دی چي د افغانستان رواني جګړې په اصل کي د تیلو د کمپنیو جګړې دي، پدې خبري یوازي هغه کسان نشي پوهېدی چي ډېر بې عقله او بې خبره وي، نه د محلي رقابتونو په ماهیت خبر وي او نه د بین المللي توطئو له څرنګوالی نه اطلاع لري، پدې نه پوهېږي چي مسکو د څه لپاره د نجیب او ببرک په ځای رباني او مسعود انتخاب کړل، کله ئې انتخاب کړل؟ کومو لاملونو مسکو دې کار ته اړ کړ؟ څنګه او ولې د نظار شورى له ۱۹۸۲ نه وروسته د یوې پټي معاهدې په ترڅ کي له روسانو سره ملګرې شوه او له هماغه نېټې راهیسي له مسکو څخه پیسې او وسلې ترلاسه کوي؟ دا یوه تصادفي پېښه نه وه، بلکي مسکو تل او د خپل استعماري تاریخ په اوږدو کي، په خپلو ټولو مستعمراتو کي وړوکې، التقاطي، دوه مخي او سازشي ډلې د ځواکمنو، انقلابي او سازش نه منونکو ډلو په خلاف انتخاب کړې، هغوى ته ئې وده ورکړې، د مقاومت د ټکولو او په خپلو مستعمراتو د سلطې لپاره ئې له هغوى نه استفاده کړې. دا حقیقت خو اوس د ډېرو سطحی نظر خاوندانو نه هم پټ ندی چي پدې سیمي کي د مسکو ستراتیژیکي ګټې، د افغانستان د جګړې له دوام سره غوټه شوې، د همدې لپاره مسکو داسي یو محور انتخاب کړ او داسي یوه ډلګۍ ئې استخدام کړه چي یوازي د جګړې د دوام باعث شي او په افغانستان کي د سولې او ثبات راتلو مخنیوی وکړي.

متأسفانه ځیني کسان لا تر اوسه له هغو حقایقو ندي خبر چي په افغانستان کي د مېشت روسي قواوو قومندانانو او د کې جی بی لوړ رتبه مأمورینو، د خپلو خاطراتو په کتابونو کي افشاء کړي، دوی په خپلو ضخیمو کتابونو کي د دې

مرحلې ټول انکشافات څېړلي او ټول پټ اسرار ئې افشاء کړي، دا ئې څرګند کړي چې روسانو څنګه د بد ضمیره او جهاد خرڅوونکو قومندانانو د اختسو، د مقاومت په لیکوکي د داخلي جګړو اور بلولو او د دې جګړو او مخصوصاً د حزب اسلامي په خلاف د ګډو عملیاتو لپاره د مسعود په شان د پروتوکولي قومندانانو استخدام په برخه کي څومره پانګه اچولې او څومره پراخې او پرله پسې هڅې ئې کړې؟!

دوی د دښمنانو د اعتراف سره سره او د دغو پټو اسرارو له څرګندېدو نه وروسته هم پدې ندي پوه شوي چې حزب اسلامي د اسلامي مقاومت د ملاتیر او د اسلامي تحریك د باني او مؤسس په حیث د اسلام د دښمنانو له ګډې ستري توطئې سره مخامخ شو، د کمونستانو او غولېدلو څېرو ائتلاف ئې د همدې لپاره جوړ کړ، د طالبانو حرکت ئې د همدې لپاره جوړ او د حزب اسلامي په خلاف د جګړې ډګر ته راوړاندي کړ، د همدې ځواکونو په ایما او اشاره او د دوی په وساطت، طالبانو د پیدایښت په لومړیو مرحلو کي د ائتلاف ته د ملګرتیا لاس ورکړ او په ګډه د حزب اسلامي په خلاف وجنګېدل. دا حلقې نه پوهېږي چې اسلام آباد له یوې خوا د امریکا تر سخت فشار لاندي وو او پدې نشو توانېدی چې د امریکا له اغېز نه آزاد، د خپلو ملي مصالحو په رڼا کي خپلواك سیاست غوره کړي او د افغانستان د راتلونکې په اړه د واشنګټن شرائطو ته تسلیم نشي، مجبور وو هماغه څه وکړي چې امریکا ئې ورته خوښوي، له بلې خوا د امریکائیانو او په امریکا پوري د تړلو حلقو د دې تبلیغاتو تر اغېز لاندي تللي وو چې که په کابل کي داسي یو حکومت جوړ شي چې په سرکي ئې کوم پښتون مشر وي او حزب اسلامي په هغه کي فعاله او مؤثره ونډه ولري، دا کار اسلام آباد ته د پښتونستان کشاله راولاړوي او په پاکستان کي د دوی د مخالفو اسلامي ډلو د تقویې او مزید ځواکمن کېدو اسباب برابروي، دهمدې لپاره د ISI د هغه وخت مشر، جاوید ناصر، د حزب اسلامي د مجاهدینو په لاس د کابل د فتح کېدو په ورځ، په پېښور کي له افغاني مشرانو سره د خپلې غونډې په ترڅ کي وویل:

پاکستان به هیڅکله اجازه ورنکړي چې حزب اسلامي په کابل حکومت وکړي، حتی له قوې نه د استفادی په بیه !!

مګر دا هسې یو تصادف وو چې پاکستان دوه ځله رباني د جمهور رئیس او مسعود د دفاع وزیر په توګه په نورو تحمیل کړل؟! لدې کار نه د اسلام آباد مقصد څه وو، د دوی په انتخاب کې ئې کومې ګټې مضمرې وې؟!

دا کسان ګمان کوي چې د نجیب له نسکورېدو نه وروسته ټولې جګړې، د اقتدار د لاس ته راوړو جګړې وې چې د جهادي ډلو ترمنځ راولاړې شوې، پداسې حال کې چې دا جګړې، د سابقه جګړو تسلسل او ادامه ده، د دې جګړو واګې او قومنده د همغو افسرانو په لاس کې وه چې مخکې له ټولو مجاهدینو سره جنګېدل، خو اوس یوازې له حزب سره، مخکې له کمونست رژیم نه د دفاع لپاره او اوس له اسلامي دولت نه د دفاع تر غولوونکې پلمې لاندې. د نجیب د حکومت لوی درستیز، د کابل د ګارنیزیون قومندان، له کمونست رژیم نه د پاتې قطعاتو قومندانان، د روسانو په لاس جوړې شوې او روزل شوې ملېشې، دا هغه ځواکونه وو چې د دغو جګړو مهار ئې سل په سلو کې په لاس کې وو، د شورای نظار په شان د منحطو ټولګیو نه هغوی فقط د یوې غولوونکې پردې په حیث استفاده کوله.

ځینې بې خبره کسان داسې ګمان کوي چې ګواکې د نجیب له نسکورېدو وروسته، قدرت مجاهدینوته انتقال شوی، اسلامي حکومت جوړ شوی او جګړه تر یوې مودې متوقف شوې خو وروسته د قدرت د وېش په سر د مجاهدینو ترمنځ نزاع راولاړه شوې او په جګړې منتج شوې !! پداسې حال کې چې نه مخکنۍ جګړه د یوې شېبې لپاره متوقف شوې، نه قدرت مجاهدینوته انتقال شوی او نه په کابل کې د چارو واګې مجاهدینو ته سپارل شوې، جګړه د سابق په شان، د کمونستو افسرانو تر قومندې لاندې روانه وه، په کابل کې د چارو واګې په کامله توګه د کمونستانو په واك کې وې، ارګ، د دفاع وزارت، د دولتي امنیت (خاد) وزارت،

راډيو، تلويزيون، هوايي ميدان، د ښار امنيت، د کابل امنيتي کمربند، په ښار او د ښار شا او خوا حاکم نقاط ټول د کمونستانو او مليشو په اختيارکې وو. کوم مجاهدين چې کابل ته تللي وو په حقيقت کې مېلمانه وو چې د تصفيې لپاره کابل ته بلل شوي وو، د کابل په شا او خوا کې د حزب شته والی کمونستانو ته موقع ورنکړه چې دوی تصفيه کړي.

پدی کتاب کې د روسي فوځونو له وتو نه د ائتلافي حکوت تر پرېوتو پورې جريانات څېړل شوي، اميد دی لدې نه مخکې او وروسته مراحل هم په بېلابېلو کتابونو کې وڅېړو.

د دې جرياناتو له څېړلو نه مو مقصد دا دی چې زموږ هوشيار او با ايمانه ولس، د دې خونړيو پېښو اصلي لوبغاړی او د پردې شا ته د دښمنانو نامرئي لاسونه درك کړي، هغه ډلې وپېژني چې په پرديو پورې تړلې او د بهرنيو ځواکونو د ګټو لپاره جنګېږي، د جګړو د عواملو، لاملونو او موخو په پېژندګلوی کې اشتباه ونکړي، د هېواد او منطقې د وضعيت او د دې سيمې په جرياناتو کې د ذيدخله مؤثرو اړخونو په هکله ژور معلومات ترلاسه او د دې په رڼاکې وتوانېږي چې د روان دردوونکي حالت نه د وتو لار تشخيص او مناسب تصميم ونيسي.

موږ د دې توري شپې په ختمېدو باور لرو، روښانه راتلونکې ته په طمع يو، ډاډه يو چې دا پړاو به هم حتماً او ژر پای ته رسېږي، پټې او ښکاره توطئې به يوه په بل پسې شنډېږي، پټ او ښکاره دښمنان به زموږ د مؤمن او صبور ولس د عزم او ايمان په وړاندې ماتې خوري او زموږ د شهيدانو آرمان به هرو مرو او په نږدې راتلونکې کې تحقق مومي.

و ما ذلك على الله بعزيز

حکمتيار

۱۳۷۸/۲/۴

مسکو وتلو ته اړ شو

برژنف چې په کومې هیلې افغانستان ته د فوځونو د لېږلو فیصله کړې وه، لدې تصور سره چې د دریو میاشتو په ترڅ کې به روسي قطعات په کامله توګه د افغانستان د ښهرونو بهیر مهار کړي، په اوضاع به مسلط شي، مقاومت به وټکوي او "انقلابي!" رژیم به د "ارتجاعي!" ځواکونو په خلاف هومره مضبوط کړي چې د سقوط وېره به ئې د تل لپاره ختمه شي، خو دا هیله نه یوازې ترسره نه شوه او د ده دا تصور نه یوازې غلط ثابت شو، بلکې برعکس د ده دا اقدام د یوې سترې وېرونکې امپراطورۍ په زوال منتج شو.

برژنف دا فیصله پداسې وخت کې کړې وه چې:

۱ - د دنیا هیڅ نظامي ځواك له مسکو سره د ټکر او تصادم جرأت نشو کولی او د هغه مخې ته د ودرېدو توان ئې په ځان کې نه لیدو، امریکا د دنیا بل دوهم طاقت په ویتنام کې د روسانو په وړاندې داسې شرمناکه او عبرتناکه ماتې

خوړلې وه چې د دوهم ځل لپاره، د دنیا په بل ځای کې، مخصوصاً په آسیا او روسیې ته نږدې ملکونو کې د روسانو سره د تصادم تصور ئې نشو کولی.

په بین المللي پېښنو کې امریکا ورځ په ورځ او په ډېر سریع توګه په شا تمبېده، یو په بل پسې ئې نظامي اډې، د وسلو د خرڅلاو بازارونه او ملګري رژیمونه د مسکو په ګټه له لاسه ورکول، په آسیا، اروپا، افریقا او د لاتیني امریکا په ملکونوکې انقلابي بدلونونه،کودتاګاني اومسلح قیامونه د امریکا پلوه ارتجاعي رژیمونو په خلاف تر سره کېدل او له کمونستي افکارو نه متأثر ځواکونه قدرت ته رسېدل او د مسکو پلوه رژیمونو شمېر ورځ په ورځ په زیاتېدو وو. د دنیا په هر ګوټ کې چې به د کوم انقلاب، عسکري کودتا، مسلحانه قیام، بغاوتونو، مظاهرو، د یوه رژیم د سقوط او د بل د مسلط کېدو خبر خپرېدو نو ډېر ژر به ټولو ته څرګنده شوه چې پدې پېښنو کې اصلي لوبغاړي روس پلوه کمونستان دي.

۳ - د کمونستانو په لاس کې پرېوتی ملك او د سرو فوځونو له خوا اشغال شوی کوم هېواد، بیا ندی توانېدلی چې د دوی له منګولو خپله آزادي او استقلال تر لاسه کړي، په نړۍ کې حاکم ذهنیت همدا وو چې د داسې هېواد بیا آزادي امکان نلري.

۴ - په امریکا کې قدرت د دیموکراتانو په لاس کې وو، د امریکا ولس دوی ته پدې خاطر د جمهوري غوښتونکو په خلاف رأیه ورکړې وه چې دوی له مسکو سره د تصادم او جګړې مخالف وو او غوښتل ئې د بهرنیو مسائلو په ځای کورنۍ وضعې ته توجه وکړي او د ویتنام د پېښنو په شان د حوادثو د راولاړېدو مخالف وو.

زه د امریکا د هغه وخت، د سیاسي وضعیت او د امریکائي واکمنانو د ذهني کیفیت د توضیح لپاره، د یوه خاص جریان رانقلول دلته ضروري ګڼم:

د امین رژیم ته د آخري ګوزار ورکولو لپاره موږ د یوه عسکري اقدام ترتیبات نیولي وو، زموږ وفادارو افسرانو احوال راولېږو چې د اقدام لپاره تیار یو، خو معلومات مو دا دی چې روسان حتماً فوځي مداخله کوي، تاسو د ګاونډیو هېوادو، مخصوصاً له امریکائیانو نه معلومه کړئ چې د روسانو د فوځي مداخلې په صورت کې به د دوی عکس العمل څه وي؟

تر دې نه د مخه، موږ له امریکائیانو سره هیڅ ډول بالواسطه یا بلا واسطه تماس نه درلود، ما نه غوښتل چې له امریکائیانو سره او هغه هم د داسي یوې مهمي مسئلی په ارتباط خبره وکړو، خو وروسته مو دا مناسبه وګڼله چې د دوی رأیه د روسانو د عسکري مداخلې د احتمال په هکله او بیا د وقوع په صورت کې د دوی د عکس العمل په اړه ځانته معلومه کړو.

ما استاد امین الله ته وظیفه ورکړه چې په پېښور کې د امریکا له کنسل سره پدې هکله خبره وکړي چې آیا دوی د روسانو د عسکري مداخلې او د فوځونو لېږلو راپورونه دقیق ګڼی که نه؟ او څومره دا کار محتمل ګڼی؟ او که فرضاً روسانو زموږ په هېواد تېری وکړ د دوی عکس العمل به څه وي؟ د امریکا کنسل هغه ته وویل چې زه د ځواب ورکولو نه عاجز یم، واشنګټن سره تماس نیسم، ډېر ژر به د واشنګټن رسمي ځواب درکړم!

په هماغه هفته کي کنسل، استاد امین الله ته وویل چې د واشنګټن رسمي ځواب دا دی: " واشنګټن ګمان نکوي چې روسان به په افغانستان تېری وکړي او دې هېواد ته به خپل فوځونه ولېږي که فرضاً داسي وشول نو واشنګټن به دوه کاره کوي:

الف: له روسانو سره به د (سالټ ټو) مذاکرات متوقف کوي.

ب: او روسانو ته د غنمو مرستي به بندوي".

د دې ځواب معنا څرګنده وه او د روس په وړاندي، د امریکا وضعیت او د

ناتواني له احساس نه د راولاړ شوي پسیف سیاست ښه څرګندونه ئې کوله ! څو ورځي وروسته روسي فوځونه د هوا او ځمکي له لاري د کابل په لوري وخوځېدل، امین ئې په قتل ورسولو او ببرك ئې د اقتدار په کرسۍ کښېنولو.

د واشنګټن رسمي عکس العمل د کارتر په ژبه دا وو:

"امریکا، د افغانستان په آزاد هېواد د شوروي اتحاد فوځي تېری په کلکه غندي،... او دا خبره په ډاګه کوي چي د جنوب په لوري د دوی مزید مخکي تګ نشي زغملی..." د دې رسمي دریځ، مفهوم هم ډېر څرګند وو، یعنی: افغانستان لا د مخه د شوروي اتحاد تر اغېز لاندي کړی کي منل شوی، پدې هېواد د مسکو د فوځي تېري په مقابل کي امریکا کوم خاص عکس العمل نه ښیي! خو که د جنوب په لوري مزید مخکي ولاړ شي بیا به امریکا عکس العمل ښیي !!

بریژنف ته د واشنګټن نبض ښه معلوم وو، د همدې لپاره هغه په ډېر ډاډ او جرأت سره، په ډهلي کي د یوه مطبوعاتي کنفرانس په ترڅ کي وویل:

د افغانستان په سرحداتو کي چي کومي پېښې راولاړې شوې، د دریو راتلونکو میاشتو په منځ منځ کي به کاملاً پای ته ورسېږي او پدې هېواد کي به کامل امنیت تأمین شي. خو داسي و نشول، روسي فوځونو د ۱۳۵۸ کال د جدي له ۲ نه د ۱۳۶۷ کال د دلوی تر ۲۵ نېټې خپل ټول ممکن توان طاقت په کار واچولو، له هیڅ جنایت نه ئې ډډه ونکړه، ټول وسایل ئې وآزمویل، خو نه یوازي دا چي د مقاومت په ختمولو قادر نشو بلکي د هغه د ورځ په ورځ مزید ځواکمن کېدو مخنیوی ئې ونشو کړی او په پای کي له دې هېواد نه وتلو ته اړ شو.

د روسانو د ناکامي او له افغانستان نه د فوځونو د ایستلو د پرېکړې لاندي اساسي عوامل وو:

۱. په جګړې کي د روسي فوځیانو د مرګ ژوبلي شمېر ورځ په ورځ زیاتېدو، دې کار په طبیعي توګه په روسي فوځیانو، د دوی په خپلوانو او ملګرو کي د

جګړې په خلاف کړکه او نفرت راولاړولو او هغه ئې يوه ناکامه او بې حاصله هڅه شمېرله او همدې احساس د دوی رزمي روحيه ورځ په ورځ کمزورې کوله.

۲. د جګړې مالي مصارف هغه حد ته رسېدلي وو چې نور د شوروي اتحاد، مات ګوډ اقتصاد ته د زغملو نه وو.

۳. پدې ونتوانېدل چې د خلق او پرچم د مختلفو ډلو ترمنځ شديد اختلافات حل کړي او يو قوي افغاني حزب او د هغه له لارې يو ډاډمن افغاني فوځ جوړکړي، د جګړې ټول بار په خپله د روسانو په غاړه وو، د داسې جګړې، نه ګټل ورته ممکن وو او نه ئې د تلفاتو زغمل.

۴. د مسکو سخت دريځه، زاړه واکداران مخصوصاً هغه چې افغانستان ته ئې د فوځ د لېږلو پرېکړه کړې وه يو په بل پسې يا په طبيعي مرګ مړه شول يا په يوه، بل دليل له صحنې لېرې شول او واک داسې کسانو ته په لاس ورغی چې غوښتل ئې د دې بې نتيجې او بې فايدې جګړې له نه زغمېدونکې مالي او ځاني تاوان نه شوروي اتحاد ډېر ژر وژغوري او د ولس د اقتصادي ستونزو د حل کولو فرصت اوکريدت ترلاسه کړي.

۵. روسانو د افغانستان د اشغال په جريان کې تقريباً يو مليو ن فوځيان يو په بل پسې دې هېواد ته لېږلی چې پس له څه مودې پاتې کېدو ئې تعويض کړي، دې فوځيانو له ځان سره د دې جګړې ټول منفي تأثرات شوروي ته انتقال کړل او په ولس کې ئې د جګړې په خلاف حساسيتونه تشديد کړل.

۶. په روسانو باندې، په افغانستان کې د زياتې پاتې کېدو او په جګړې کې د عدم موفقيت په وجه بين المللي فشار ورځ په ورځ زيات شوي وو.

۷. د جګړې په ميدان کې عملاً د دوی ناکامي او د مقاومت په ختمولو او حتی تضعيف کې د دوی پاتې راتلل.

با عزته وتل

مسکو له افغانستان نه د فوځونو د ایستلو فیصله وکړه، خو غوښتل ئې:

- وتل ئې باعزته وي.
- د وتلو په وخت کې پدوی حملې و نشي.
- دا پېغور ئې په برخه نشي چې خپل ملګري ئې د مرګ په پوله یوازې او بې اسرې پرېښودل.
- د ماتې له طبیعي منفي اثراتو نه د خوندي پاتې کېدو تضمین ترلاسه کړي.
- وتل ئې له امریکا سره د یوه توافق په اساس وي او لږ تر لږه د دوی وتل داسې توجیه شي چې د یوې معاهدې په اساس او له سولې سره د مسکو د علاقمندئ په وجه ترسره شوي نه د یوه نظامي ماتې په وجه.

روسانو پدې ټینګارکولو چې د نجیب د حکومت د بقا ضمانت دې وشي، استدلال ئې دا وو چې که د نجیب حکومت ابقا نشي، یا کمونستان په حکومت کې شریك نه وي، په بل صورت کې د دوی ژوند نشي تضمینېدی او ټول به دې ته مجبورېږي چې هېواد پرېږدي او مسکو د دې توان نلري چې څو لکه کمونستانو او د دوی پلویانو ته په خپل هېواد کې پناه ورکړي، دوی دا هم ویل چې اوس خو د خلق د دیموکراتیك ګوند هم نوم بدل شوی او هم تګلاره، هغه اوس د وطن د ګوند په نامه یادېږي، اسلام ته ئې مخه کړې او په اساسي قانون کې ئې په واضح الفاظو لیکلي چې د هېواد رسمي دین اسلام دی، ملي مصالحه ئې اعلان کړې، د حکومت واګې ئې د حسن شرق په شان بې طرفه کسانو ته سپارلې، له مجاهدینو سره ائتلافي حکومت ته چمتو دی، مجاهدین باید له خپل سخت دریځ نه راکوز شي او د وطن له ګوند سره د ائتلافي حکومت جوړولو ته تیارشي. واشنګټن په لاندې دلائلو د مسکو له دریځ سره اتفاق کولو:

۱. دوی ته ترټولو مهمه موضوع د روسي فوځونو ماتې، له افغانستان نه وتل او پدې ترتیب د ویتنام د ماتې غچ اخستل وو.

۲. د امریکا جمهوري غوښتونکي ګوند غوښتل چي د دوی د اقتدار په موده کي روسي فوځونه له افغانستان څخه ووځي او پدې ترتیب د خپل کامیاب خارجي سیاست یو نه هیرېدونکی ریکارد قائم کړي او په راتلونکو نږدې انتخاباتو کي یو ځل بیا بری ترلاسه کړي.

۳. امریکایانو غوښتل چي ګورباچوف ته چي د شوروي اتحاد په دړی وړی کولو کي ترې ښه استفاده کېدلی شوی دا امتیاز ورکړي چي د روسي فوځونو وتل په عزت سره ترسره شوي او د مسکو پلوي حکومت په کابل کي په خپل حال پاتې شوي.

۴. امریکا پدې خاطر هم دا نه غوښتل چي د روسي فوځونو له وتلو سره سم دي د نجیب حکومت نسکور او په ځای دې د مجاهدینو اسلامي حکومت جوړ شي چي:

• د نجیب لپاره ئې داسي بدیل نه درلود چي د امریکا د خوښي حکومت په کابل کي جوړ کړي.

• د مجاهدینو په لاس دیوه اسلامي حکومت جوړېدل ورته په څو دلیله خطرناك برېښېدو:

• د ایران د تجربې له تکرار نه ئې وېره درلوده او دا تشویش ورسره وو چي که د ایران تر څنګ یو بل انقلابي رژیم په منطقه کي رامنځته شي، په منطقې او مخصوصاً خلیج کي د امریکا ګټې له جدي ګواښ سره مخامخ کېږي.

• د افغانانو اسلامي پاڅون او جهادي شعارونو او د اسلامي جهاد له لاري د یوه استعماري مجهز ځواك مقابلې او پدې نابرابري جګړې کي د دوی بریالیتوبونو په اسلامي امت کي هغه جهادي ولوله راویښه کړه چي په اسلامي

ملکونو او د دوی په اقتصادي زېرمو مسلط استعماري ځواکونو تل له هغې نه ترهه درلوده او د هغې د ټکولو او له منځه وړلو لپاره ئې ډېري هڅې او ډېر مصارف کړي وو. اسلامي ملکونه چې د دوی د وسلو د خرڅلاو په بازارونو، د مصنوعاتوپه مارکیټونو او د خامو موادو د لاس ته راوړلو په ذخایرو بدل شوي او په سیاسي او اقتصادي لحاظ په مستقیم او غیرمستقیم توګه په هغوی حکومت کوي، د افغان جهاد له ادامې او بري نه د دې ملکونو په اسلام غوښتونکو او آزادي غوښتونکو کې په طبیعي توګه دا احساس او دا هیله قوت مومي چې کولی شي د افغانانو په شان د جهاد له لاري د خپلو هېوادونو آزادي ترلاسه کړي.

د امریکا استخباراتي شبکو او سیاسي مبصرینو په فلسطین کې نوی جهادي خوځښت، د کشمېر مسلحانه جهاد، د الجزائر پېښې، د مصر جریانات، په سودان او یمن کې د مسلمانو ځواکونو تحرکات او د دنیا په ګوټ ګوټ کې د اسلام او جهاد تر نامه لاندي راولاړ شوي نهضتونه د افغان جهاد طبیعي اثرات ګڼل او په مسلسله توګه ئې سپیني ماڼۍ او د سنا جرګې مربوطه کمیسونونو ته دا راپورونه وړاندي کول چې د افغان جهاد د ادامې له خطرناکو اثراتو نه په اسلامي ملکونوکي د امریکا ګټو ته شدید خطر متوجه دی،که دا جهاد خپل هدف ته ورسېږي او د یوه مستقل اسلامي حکومت په جوړولو وتوانېږي او دا جهادي تجربه ناکامه نکړي شي، د خطرناکو عواقبو مخنیوی به ئې ډېر ګران وي، دغو استخباراتي شبکو په خپلو راپوررونو کې دې ټکي ته هم اشاره کوله چې د ایران له انقلاب نه پداسي حال کي چې د اسلامي امت د یوه وړوکې مذهبي فرقې نمایندګي کوي د امریکا ګټو ته کومه صدمه رسېدلې او دوی ته ئې کوم جنجالونه راولاړ کړي، که افغان مجاهدین د ایران تر څنګ، د دنیا د سني مذهبه مسلمانانو لپاره په یوه محور بدل شي او په کابل کې د مجاهدینو په لاس اسلامي حکومت رامنځته شي، امریکا ته به بیا د دې بهیرمقابله ګرانه وي. دوی په خپلو راپورونو کې په درواغو دا هم لیکل چې د افغان مجاهدینو څخه حزب اسلامي د

ایران د سپاه پاسدارانو سره ژوري اړیکي لري، د نړۍ په سطح ئې د تروریستي فعالیتونو لپاره ګڼ تربیتي او عملیاتي مراکز جوړکړي او په پاکستان کي د حزب اسلامي ترځنګ د ایران د سپاه پاسدارانو سابقه رئیس او په اسلام آباد کي د ایران زوړ سفیر جناب ابو شریف په او سېدو ئې استناد کولو او هغه ئې د خپلي درواغجني ادعا د ثبوت لپاره د دلیل په حیث وړاندي کولو، حال دا چي ابوشریف په پاکستان کي د یوه مهاجر په حیث ژوند کولو، د ایران له حکومت سره ئې مناسبات ښه نه وو او ایران ته نشو تلی.

د مسکو او واشنګټن موافقه

واشنګټن او مسکو د افغانستان د کشالې په اړه د خپلو اختلافاتو د کمولو لپاره په لاندي خبرو توافق وکړ:

- روسي فوځونه به د۱۳۶۷ کال د دلوي تر **۲۵** (د **۱۹۸۹** کال د فبروری تر **۱۵**) پوري له افغانستان نه وځي.
- د نجیب حکومت به په خپل حال پاتې وي او د روسانو مالي او نظامي مرستي به لدې حکومت سره ادامه لري.
- له مجاهدینو سره به مرستي متوقف کېږي او دې ته به اړ کېږي چي د وطن له ګوند سره د تفاهم له لاري مشکل حل کړي.
- په ژنیو کي به د داسي مذاکراتو په ترڅ کي د روسي فوځونو د وتلو په مهال وېش او مربوطه معاهدې امضاء کېږي چي د پاکستان او افغانستان د حکومتونو استازي به هم پکي برخه لري او د معاهدې اصلي طرفونه او امضاء کوونکي به د پاکستان او افغانستان د حکومتونو استازي وي نه د واشنګټن او مسکو استازي !!
- امریکائیان به د دې هڅه کوي چي د مجاهدینو استازي د ناظر په حیث پدې

مذاکراتو کي برخه واخلي، ترڅو د نوموړي معاهدې په مراعات ملزم کړی شي او لږ تر لږه دنیا ته داسي وښودل شي چي د مجاهدینو په سر امریکائیانو له مسکو سره سودا نده کړې، بلکي د دوی په موجودیت کي ئې د دوی د خوښي معاهده امضاء کړې.

د پاکستان دریځ

پدې وقت کي د پاکستان د حکومت واگي د جونیجو په شان د یوه بې انتهاء نرم مزاج او ضعیف شخص په لاس کي وې، غوښتل ئې له یوې خوا د روسي فوځونو وتل د ده د حکومت په دوران کي ترسره شي او پدې ترتیب شخصاً دی او د ده حزب" مسلم لیگ" په ولس کي خاص اعتبار او حیثیت ترلاسه کړي او له بلي خوا د امریکا غوښتنو ته په مثبت ځواب ویلو سره د خپل ضعیف حکومت لپاره قوي بهرنی تائید او ملاتړ پیدا کړي. د همدې لپاره ئې د ژنیو د مذاکراتو او د مسکو او واشنگټن ترمنځ د شوو موافقو په کلکه ملاتړ کولو او ویل یې: د روسي فوځونو په وتلو باید اکتفاء وشي، د نجیب حکومت دي په رسمیت وپېژندلی شي او له مجاهدینو سره دي نظامي مرستي متوقف شي. ده د امریکائیانو له غوښتني سره سم له مجاهدینو نه په کلکه غوښتنه کوله چي حتماً د ژنیو په مذاکراتو کي شرکت وکړي او د ژنیو د مذاکراتو او معاهدې له هر راز مخالفت نه ډډه وکړي !!

خو موږ په کلکه، صراحت او مکرره توگه د دې مذاکراتو او په هغه کي د گډون مخالفت وکړ او دا خبره مو د گڼ شمېر مطبوعاتي کنفرانسونو او اجتماعاتو په ترڅ کي اعلان کړه چي:

- د ژنیو په مذاکراتو کي هیڅوك د مجاهدینو او افغان ولس نمایندگي او ترجماني نشي کولی.
- موږ د دې مذاکراتو د نتائجو په اړه هیڅ التزام نه لرو.

- ترڅو چې قدرت د مسکو د لاس پوڅي حکومت څخه یوه مؤقت حکومت ته نه وي انتقال شوی، د افغانستان بحران نشي حل کېدی.
- د افغانستان د بحران په ارتباط د پاکستان او د نجیب د استاځو تر منځ د یوې معاهدې د امضاء معنا دا وه چې د نوموړې کشالې اصلي طرفونه دوی دي، ګواکې دا د پاکستان او افغانستان ترمنځ یوه سرحدي منازعه وه چې د دواړو د استاځو ترمنځ د ژنیو د نوموړې معاهدې د امضاء په نتیجه کې حل شوه.

زموږ او د پاکستان د خارجه وزارت د دریځونو ترمنځ د شدید او څرګند اختلاف د رفع کولو لپاره، د جهادي تنظیمونو د مشرانو او د پاکستان د هغه وخت د خارجه چارو د وزیر ترمنځ د یوې ګډې جلسې ترتیبات ونیول شول، پدې جلسې کې صاحب زاده یعقوب خان، د ژنیو له مذاکراتو نه د دفاع په خاطر څه مات ګوډ استدلالونه وکړل او په پای کې ئې وویل: "پاکستان د خپلو مجبوریتونو په وجه پدې مذاکراتو کې شرکت کوي او له تاسو نه هم دا توقع کوو چې زموږ مجبوریتونه درک کړئ او له نوموړو مذاکراتو سره توافق وکړئ".

ما په ځواب کې ورته وویل: روسي فوځونه حتماً او په هر صورت کې له افغانستان نه وځي که د ژنیو معاهده وشي او که ونشي، مسکو په خپله دا خبره مکرر اعلان کړې چې خپل فوځونه په هر صورت کې له افغانستان نه باسي. پداسې مذاکراتوکې چې د نجیب استاځې برخه ولري نه ستاسو شرکت مناسب دی او نه دافغان مجاهدینو د هیئت ګډون. تاسو له نجیب نه یوه بې طرفه مؤقت حکومت ته د قدرت په انتقال ټینګار وکړې او استدلال وکړې چې د نجیب د پاتې کېدو په صورت کې پدې هېواد کې امنیت نشي راتلای او جګړه پای ته نشي رسېدې. موږ هم خاص مجبوریتونه لرو او د هغه په وجه موږ لدې مذاکراتو سره له توافق نه معذور وګڼې. زما د دې ځواب په مقابل کې صاحب زاده یعقوب خان د دیپلوماتیکي آدابو نه ډېر ډېر لېرې په عصباني لهجې وویل: "پاکستان یو آزاد

ملك دی، هره پالیسي ئې چې زړه وغواړي غوره کوي به ئې، موږ د خپل هېواد ګټې په خطر کې نشو اچولی او د چا د اقتدار لپاره ئې نشو قرباني کولی...)

ما ورته وویل: بیشکه چې پاکستان یو آزاد ملك دی او کولی شي د خپلې خوښې پالیسي غوره کړي خو د پاکستان په ارتباط نه د افغانستان په اړه. موږ هم دا حق لرو چې د خپل هېواد په هکله د خپلې خوښې سیاست غوره کړو او پرې نږدو چې زموږ برخلیك دې نور وټاکي او زموږ د ولس قرباني دې هدر لاړه شي.

د ISI مشر مداخله وکړه، د مشاجرې د مزید تریخوالي مخه ئې ونیوله، صاحب زاده یعقوب خان ئې په کومه پلمه له جلسې نه د څو شیبو لپاره له ځان سره بهر وایستلو او د بېرته راستنېدو نه وروسته ده او خارجه وزیر غوښتل چې مخکې تریخوالی جبران شي او جلسه په آرامه فضاء کې پای ته ورسېږي.

د پاکستان د هغه وخت جمهور رئیس جنرال ضیاءالحق هم د جونیجو د حکومت د دریځ په هکله اندیښمن وو، جونیجو ته ئې ویل چې روسان حتماً وتونکي دي، باید په خپل پخواني دریځ، "یوه موقت حکومت ته د قدرت په انتقال" ټینګار وکړو او د نجیب حکومت د پاتې کېدو په هکله د مسکو شرط ته تسلیم نشو. ښایي هغه پدې پوهېدو چې د نجیب د پاتې کېدو عواقب به افغانستان او پاکستان ته څومره خطرناك وي. خو جونیجو د ضیاءالحق مشورو ته خاصه توجه ونکړه، هیچا د دې تصور نشو کولی چې جونیجو به د ضیاءالحق مشورو ته نه یوازې دا چې توجه ونکړي بلکې د هغه په خلاف به په څرګنده ګام اوچت کړي، خو همداسې وشول.

ده د ژنیو د معاهدې په هکله د خپل دریځ په ګټه د سیاسي ګوندونو د ملاتړ ترلاسه کولو لپاره، د ټولو ګوندونو ګډ "دګردې میز" کنفرانس دائر کړ، د ولسي تائید ترلاسه کولو لپاره ئې د ټول پاکستان د مهمو ښارونو دوره وکړه او په عامو جلسو کې ئې د دغو مذاکراتو په ګټه پوره تبلیغات وکړل.

ښايي د جونيجو د حکومت د انحلال څه نور عوامل هم وي خو زه گمان کوم چې تر ټولو ستر عامل ئې د ژنيو د معاهدې په سر له جنرال ضياءالحق سره د ده اختلاف وو.

د دغو مذاکراتو په دوران کې موږ له جنرال ضياءالحق سره گڼ شمېر اوږدې جلسې درلودې، يو ځل خو زموږ جلسه چې ماښام شروع شوې وه د سحار له لمانځه نه لږ د مخه پای ته ورسېده. د دغو جلساتو د بحث اصلي موضوع دا وه چې د مسکو او واشنگټن ترمنځ د توافق او د ژنيو له معاهدې نه د راولاړ شوي وضعيت له احتمالي ستونزو سره څنگه مقابله کولی شو او د پاکستان او مجاهدينو تر منځ څنگه د سوء تفاهم او اختلاف مخنيوی کولی شو.

د همدغو غونډو په نتيجه کې مرحوم ضياءالحق له ځان سره دا پرېکړه وکړه چې د امريکا فشارونو ته تسليم نشي او پرې نږدې چې پاکستان د داسي فشارونو لاندې د افغانستان د کشالې په اړه داسې کوم گام اوچت کړي چې د مجاهدينو د قربانۍ او ارمان سره د جفا معنا ورکړي.

دا تصميم څه آسان کار نه وو، د مرحوم ضياءالحق دا پرېکړه د ده د ژوند په بيه تمامه شوه، زه په ټول ډاډ او اطمئنان سره دا ويلی شم چې د مرحوم ضياءالحق ترور او د طيارې انفجار د همدې پرېکړې نتيجه وه.

په وتونکو فوځونو حملې

د روسي فوځونو د مصئون انسحاب په هکله چې په ژنيو کې کومه موافقه شوې وه، موږ د دې موافقې په خلاف اعلان وکړ چې په روسي فوځونو به ترهغه زموږ د مجاهدينو حملې رواني وې چې آخري فوځي ئې له سرحد نه آخوا تېرېږي. هدف مو دا وو چې له يوې خوا نړيوالو ته ثابته کړو چې شوروي فوځونه د ماتې په نتيجه کې وځي نه په افغان ولس د پيرزويني په وجه او يا د ژنيو د موافقې په وجه، له بلې خوا موغوښتل چې مسکو ته عملاً تفهيم کړو چې د افغانستان

مسئله له امریکا یا د دې هېواد له ګاونډیو سره د تفاهم او توافق له لارې نه، بلکې په خپله له افغانانو سره د تفاهم له لارې او د افغانستان استقلال او آزادي ته داحترام له لارې حل کېدی شي، همدا راز د ژنیو په مذاکراتو سره چې د مجاهدینو کوم سپکاوی شوی وو، داسې حملې د هغه طبیعي نتیجه وه، موږ باید دا حقیقت ټولو ته څرګند کړی وی چې افغانان د هیچا وصایت او قیمومیت نه مني، هیچا ته د دې حق نه ورکوي چې د دوی په سرله نورو سره سودا وکړي. د روسي فوځونو د وتلو په ارتباط د یوې خاصې پېښې څرګندول مفیدګڼم: ماته د پاکستاني مأمورینو له لارې په پاکستان کې د افغانستان په اړه د یوه موظف عالیرتبه او با صلاحیته امریکایي مأمور سره د تفصیلي خبرو او د سوء تفاهم د رفع کولو وړاندیز وشو چې ما موافقه وکړه، دا هغه وخت وو چې واشنګټن د روسي فوځونو له وتلو نه وروسته د افغانستان د راتلونکې په هکله دا اندیښنه درلوده چې مبادا د نجیب حکومت مقاومت ونشي کړی، د وضعې له سنبالولو عاجز شي او مجاهدین د کوم غیرمترقبه اقدام په نتیجه کې قدرت ترلاسه نکړي او د ایران ترڅنګ یو بل اسلامي حکومت په منطقې کې رامنځته نشي. د همدې لپاره ئې زما د ترور ګڼ شمېر هڅې وکړې، لدې امریکایي استاځي سره د خبرو په ترڅ کې ما له هغه نه پوښتنه وکړه چې د CIA مأمورینو د څه لپاره دا سروی پیل کړې او له افغانانو نه تپوسونه کوي چې که حکمتیار نه وي نو په مقاومت به د ده د نشتوالی اثرات څه وي؟ لدې سروی نه او د ډېرو نورو دلائلو نه ما ته داسې معلومېږي چېCIA زما د ترور منصوبه لري، ما ته ووایاست چې ولې دا کار کوي؟ هغه په وار خطا لهجه وویل: زه قسم خورم چې موږ دا اراده نلرو برعکس موږ تاسوته احترام لرو او پدې اعتراف کوو چې تاسو شخصاً او حزب اسلامي د روسانو په خلاف مقاومت کې محوری او ستره ونډه درلوده ...

د خبرو په پای کې هغه ما ته وویل: اجازه راکړې تاسو ته د جمهور رئیس خصوصي پیغام ورسوم چې هغه ستاسو لدې موقف سره شخصاً موافق دی چې په روسي فوځونو دې د وتلو په جریان کې حملې جاري وي !!

ښايي دې امريکايي مأمور، داسي گمان کړی وي چي د امريکا د جمهور رئيس د دې خصوصي او مهم پيغام !! په نتيجه کي به د واشنگټن په هکله زما ټول تشويشونه او بدگماني، په ډاډ او د منني په احساس بدل شوي وي، ځکه هغه به حتماً د آسيايي ملکونو ډېر داسي ستر ستر شخصيتونه ليدلی وي چي د امريکا د سفارت د يوه عادي مأمور په تلفوني (هلو)، تر ډېره وخته له خوشحالی او فخر نه په جامو کي نه ځائېږي !! خو ما چي هغه ورځ او د همدې خبري له اورېدو نه وروسته په خپل زړه کي د امريکائيانو د دوه مخي او منافقانه سياست په هکله کومه ژوره کرکه احساس کړې، سابقه ئې نه درلوده. امريکائيان په ژنيو کي له روسانو سره د باعزته او مصئون وتلو معاهده امضاءکوي، خو په معاهدې د امضاء رنگ لا نه دئ وچ شوی چي د دې معاهدې جدي مخالف او په روسي قطعاتو د وتلو په وخت کي د حملو طرفدارو ته، د جمهور رئيس لخوا خصوصي پيغام لېږي چي د ده له دريځ سره موافق دی !!

د مسکو پيغامونه

مسکو د خپلو هيئتونو په ذريعه او له ډېرو نورو لارو نه موږ ته پدې مرحله کي گڼ شمېر پيغامونه ولېږل، يو ځل گرباچوف خپل ډېر اعتمادی مشاور، د خبرو آترو لپاره د مسکو د رسمي پيغام د انتقال لپاره پاکستان ته راولېږو، په اسلام آباد کي د حزب د نمايندگي په دفتر کي مي لده سره ليدنه کتنه وشوه. د هغه دخبرو لنډيز داسي وو:

۱ – گرباچوف په کلکه تصميم نيولی چي شوروي فوځونه حتماً له افغانستان څخه و باسي، پدې کي هيڅ شك مه کوي.

۲ – روسي جنگي اسيران موږ ته وسپاري، دا کار به دگرباچوف دريځ د هغو ځواکونو په خلاف پياوړی کړي چي په افغانستان کي د شوروي فوځونو د پاتې کېدو پلويان دي.

۳ – باید د وطن له ګوند سره چې کافي بدلونونه پکې راغلي او سابقه کمونستي تګلاره ئې پرېښې، ګډ حکومت جوړ کړي، موږ پدې هکله ستاسو ترمنځ وساطت کولی شو.

۴ – که د وطن ګوند په اقتدارکې شریك نه وي څنګه به د دې ګوند د غړو ژوند تضمینوو؟

۵ - موږ نشو کولی د وطن ګوند ټولو غړو او د نجیب د حکومت دومره لوی شمېر پلویانو ته پناه ورکړو، دوی باید په خپل هېواد کې په ډاډ او اطمئنان سره پاتې شي.

۶ – آیا مسکو د شوروي فوځیانو د وتلو نه وروسته له افغانستان سره د خپلې عنعنوي دوستي په دوام حساب کولی شي؟

۷ – آیا په افغانستان کې خو به د شوروي اتحاد په خلاف د دښمني او مخالفت اډه نه جوړېږي؟

۸ – لدې سره ئې زیاته مینه وه چې پوه شي آیا د مسکو ـ کابل ترمنځ دوستانه تعلقات مخصوصاً د وسلو پلورلو په ارتباط به په خپل سابقه حال پاتې وي که نه؟

چې کله ما په خبرو پیل وکړ، پدې پلمه زما خوا ته رانږدې شو چې ګواکې په کومې جګړې کې ئې د غوږ پردې صدمه لیدلی او له لېرې نه خبره نه اوري! زما د ځوابونو خلاصه دا وه:

۱ - دفوځونو وتل تر هرڅه د مخه ستاسو په ګټه ده.

۲ – د فوځونو د وتلو په مهال وېش او د افغانستان د بحران د حل لټولو لپاره باید تاسو له مجاهدینو سره خبرو ته ناست وی نه له هغه چا سره چې د مجاهدینو ترجماني او نمایندګي نشي کولی.

۳ – د وطن له ګوند سره ائتلافي حکومت جوړول نه عملي او ممکن کار دی او نه د بحران د حل لار، ځکه چې تاسو ته د داسې ائتلاف د امکان په هکله اطمئنان درکړي وي، د افغانستان د حاکم ذهني او عیني وضعیت په هکله ئې بې بنیاده او غلط راپور درکړي.

۴ – موږ عمومي عفوه اعلان کړې، د وطن ګوند دې له همدې عفوې نه استفاده وکړي، د دوی لپاره همدا امتیاز کفایت کوي، پدې اړه تفاهم کېدی شي.

۵ - د دې خبرې سل په سلو کې اطمئنان درکوو چې افغانستان به ستاسو په خلاف د امریکا په نظامي اډې نه بدلېږي.

۶ - د افغانستان او شوروي اتحاد ترمنځ د راتلونکو اړیکو څرنګوالی د مسکو په چلند او دریځ پورې اړه لري، که مسکو په خپل سیاست کې تجدید نظر وکړي، تېر اشتباهات جبران کړي، دیوه خاص ټولګي په ځای د ټول افغان ولس سره دوستي وغواړي، پدې صورت کې مسکو د افغانستان په دوستي حساب کولی شي.

۷ – جنګ ځپلي، خوار افغانستان ته د خپلو ټولو زړو وسلو په نوو وسلو بدلول، هغه هم په لنډه موده کې ناشونی کار دی.

۸ – د جنګي اسراوو په هکله به موږ له مشورې نه وروسته تاسو ته د خپل تصمیم اطلاع درکړو.

۹ – د افغانستان د بحران د حل یوازنۍ عملي لار دا ده چې قدرت یوه داسې مؤقت غیرائتلافي حکومت ته انتقال شي چې کابینه ئې له غیرمتنازع فیها دریمګړو شخصیتونو نه جوړه شوې وي او بیا انتخابات تر سره شي.

وتل

بالآخره د روسي ځواکونو و تل پیل شول، کابل او نورو مراکزو ته د خورو

ورو قطعاتو د راغونډولو او بیا په لویو لویو قطارونو کي د شمال او سرحد په لوري د هغوی د لېږدولو په دوران کي، دلارو په دواړو خواوو کي د مجاهدینو په مراکزو مسلسلی او درنې بمبارۍ کېدې، خو لدې سره سره مجاهدینو هغوی آرام نه پرېښودل او پرله پسې حملې ئې ورباندي کولې، دې حالت هرستنېدونکي روسي فوځي ته د جگړې د پای د څرنگوالی، د روسي فوځونو د وتلو د لاملونو او د دوی په نسبت د افغان ولس د احساس جامع تصور ورکولو او پدې ئې پوهول چي د روس ملت او واکدارانو ته د افغان ولس پیغام، د گلونو په هغو آمیلونو کي چي په کابل کي د روسي افسرانو په غاړه کي ولیدل او یا د گلانو په هغو گیډیو کي چي افغاني کمونستانو د دوی په ټانکونو اېښودل تمثیل کېده او که د گولیو په هغه باران کي چي د وتلو په وخت او د لارو په اوږدو کي د مجاهدینو له خوا پدوی ورېدي؟ ښایي د مجاهدینو د دغه واقعی استقبال په وجه وو چي کله د ۱۹۸۸ کال د فبرورى په ۱۵ آخري روسي فوځي د افغانستان له پولی نه د شوروي اتحاد په لوري تېرېدو نو شا ته ئې د کتلو شوق نه درلود او د فوځونو قومندان اعلان وکړ چي روسان به بیا افغانستان یا بل پردي هېواد ته د فوځونو د لېږلو غلطی تکرار نکړي!! که د وتلو په وخت کي یوازي د گلونو په شیندلو او د گلونو په گیډیو او آمیلونو استقبال شوي وی او د لاري په اوږدوکي ئې پرله پسې گولی د غوړونو څنگ ته نه وی تېري شوې، ممکن د دې خبري د کولو ضرورت ئې نه وی احساس کړي...

په هغه ورځ چي کله دا خبره د دنیا د ټولو راډیوگانو په څپو کي اعلان شوه چي دا دی د روسي فوځونو آخري فرد، د افغانستان له پولی نه واوښت په ما عجیب حالت راغي، د شکرسجده مي په ځای کړه، څو رکعته لمونځ مي وکړ، مسلسل او ټوله ورځ مي له سترگو نه بې اختیاره اوښکي بهېدی، دا نه د خوشحالۍ اوښکي وې نه د خپل شهید پلار، ورونو او همسنگرو شهیدانو د رایادولو اوښکي او نه هم د دې آرمان اوښکي چي کاش زموږ شهیدان ژوندي وی او د برى دا صحنه ئې په خپلو سترگو لیدلې وی، بلکي دا د رحمان رب د وسیع

او بې انتهاء پیرزویني له احساس نه راخوټېدونکې د شکر اوښکي وي، ما په خپل ټول وجود سره او د زړه په سلول سلول سره د هغه لوی آرمان د ترسره کېدو ننداره کوله چي هر چا ته ناشونی معلومېدو، خو زما زړه تل گواهی راکوله چي دا آرمان به تر سره کېږي، د زړه دا ډاډمن شهادت به مي تل په غوږو، ویناگانو، لیکونو کي په وار وار څرگندېدو او ویل به مي چي روسي فوځونه به حتماً زموږ له هېواد نه په وتلو مجبورېږي، نن هماغه خبره ربښتونې شوې وه.

زه ډېر ماشوم وم، خوکله چي پوه شوم د روم او فارس په شان دوه ستري امپراطورۍ د پیغمبر علیه السلام په لاس نسکوری شوي، ما الله ته دا دعا پیل کړه او تل به مي د هر لمانځه نه وروسته تکراروله چي (خدایه په ما د روس او امریکا زوال وگورې او په زوال کي ئې ما ته لویه ونډه راپه برخه کړې) نن د خپلي هغي زړې مکررې دعا د یوې برخي د تحقق او اجابت شاهد وم. پدې خاطر مي له سترگونه د شکر اوښکي بهېدې، امید مي دا دی چي، د دعا گانو منونکی رب، زما د دعا هغه دوهمه برخه هم ترسره کړي.

د نجیب د حکومت په نسکورېدو کې ځنډ

د روسي فوځونو له وتلو نه وروسته، د هر چا انتظار دا وو چې د نجیب حکومت به ډېر ژر رانسکور شي، خو د دې انتظار په خلاف، د نجیب حکومت د څه مودې لپاره دوام وکړ، راشي وګورو چې آیا د دې خلاف انتظار مقاومت وجه هماغه وه چې جنرال ګروموف" په افغانستان کې د روسي فوځ عمومي قومندان" ئې دعوی کوي، که بل څه؟ جنرال ګروموف په خپل کتاب (سرې لښکرې په افغانستان کې) لیکي: د خوست دفاع او د جلال آباد ساتني، چې یوکال اوږده شوه، د لمر غوندي روښانه کړه چې د څلویښتم لښکر له جزو تامونو سره اوږه په اوږه جنګېدلی حکومتي فوځ رښتینی قوت دی" آیا په رښتیا د نجیب د فوځ پیاوړتیا او د شوروي اتحاد پراخو مرستو د دې حکومت د فوري سقوط مخنیوی وکړ که عوامل ئې نور څه وو؟

د روسي فوځونو د وتلو نه وروسته د نجیب د حکومت په فوري سقوط کې د ځنډ، خاص کورني او بهرني عوامل وو چې ځیني ئې دا دي:

۱ – جهادي تنظیمونه په هماغو حساسو شپو ورځو کې چې کابل رژیم ته د وروستی او پرېکنده گوزار ورکولو تر ټولو مناسب وخت وو، د حکومت د جوړولو په لوبه کې مصروف کړي شول او هغه هم پدې شکل چې د ټولو تنظیمونو ۲۰، ۲۰ تنه مؤثر قوماندانان او مهم شخصیتونه باید په راولپنډۍ کې راغونډ شي او د حکومت د جوړولو په سر د اوږدو مرکو، بحثونو او مشاجرو نه وروسته توافق وکړي.

۲ – امریکائیانو پدې ټینگار کولو چې باید د مجاهدینو د حکومت له ځرنگوالی نه پدې شکل مطمئن شي چې پدې حکومت کې باید ملي گرایان محوری رول ترلاسه کړي. پاکستانیانو د بنسټ پالو له مسلط کېدو نه د واشنگټن د وېری د ختمولو لپاره د داسي یوې شوری د جوړېدو فیصله له افغاني تنظیمونو نه واخستله چې ستر او واړه تنظیمونه به په هغې کې برابره برخه لري. دې ۴۲۰ کسیزي مشورتي غونډې ته به هر تنظیم ۲۰ غړي معرفي کوي او همدا غونډه به د راتلونکي حکومت د مهمو ادارو د وېش په اړه پدې شکل فیصله کوي چې هر غړی به د دوو رایو ورکولو حق لري. د دې غونډې دوې حتمي او خطرناکي نتیجې وې:

الف: مجاهدین د اساسي عسکري کار په ځای په یوه سیاسي جنجال کي مصروف کړي شول.

ب: د وړو تنظیمونو ترمنځ د ائتلاف په نتیجه کي حساسي ادارې تر ټولو ضعیفو تنظیمونو ته وسپارل شوې، دې کار د مؤثرو او قوي تنظیمونو د مجاهدینو په روحیې منفي اثر وکړ او په اکثرو ځایونوکې د جگړې په سوړوالی منتج شو.

۳ – د کابل رژیم لا د روسي فوځونو د وتلو نه د مخه له اطراف نه خپل ځواکونه مهمو ښارونو او هغو حساسو ځایونو ته راغونډ کړل چې په کوم کي دفاع کول ورته آسان وو، په لویو ښارونو د عملیاتو لاندي ضروري او لازمي

غوښتني وې:

الف: د مجاهدینو ترمنځ جدي او ژور یووالی او تنسیق او په یوه وخت ګډ عملیات.

ب: کافي درنې وسلې.

ج: د هوایي بریدونو د مدافعی مؤثر نظام.

د: د داسي عملیاتو کافي تجارب.

هـ: په ډېرو قوي مراکزو د عملیاتو په ځای په څو نسبتا ضعیفه مراکزو پرله پسې کامیاب عملیات.

مجاهدینو ته له یوې خوا د راولپنډۍ جوړ شوي مؤقت حکومت صدمه ورسوله، له بلې خوا د جلال آباد په شان په یوې ناکامې نښتي کې پداسي حال کې مصروف شول چې د لویو ښارونو د نیولو جنګي تجارب ئې نه درلودل، له بلې خوا ځینو هغو قومندانانو د دې جګړو د مخالفت غږ اوچت کړ چې د کابل له رژیم او روسانو سره ئې اوربندونه او پروتوکولونه درلودل، غربي آژانسونو د دوی مخالفتونه په پراخه پیمانه خورول او د عملیاتو په خلاف ئې خلك راپارول.

۴ – امریکا او پلویانو ئې نه غوښتل چې د روسي فوځونو د وتلو سره سم دي د نجیب حکومت نسکور شي، ځکه د دې په نتیجه کې به په کابل کې د هغو ځواکونو حکومت جوړېدو چې امریکا خطرناك بنسټ پالان ګڼل. دوی د نجیب د حکومت د فوری سقوط او په کابل کې د مجاهدینو په لاس د اسلامي حکومت د جوړېدو د مخنیوی لپاره لاندي کارونه وکړل:

الف: د غربي خبري آژانسونو، اخبارونو، مجلو او راډیو ګانو مخصوصاً بي،بي،سي او امریکا غږ تبلیغاتي لهجه په ناڅاپي ډول بدله شوه، د مجاهدینو په خلاف او د نجیب په ګټه تبلیغات پیل شول.

ب: په امريکا پوري تړلې ډلې او قومندانان مکلف شول چې د نظامي عملياتو مخالفت او مخنيوی وکړي او لږ تر لږه پداسې عملياتو کې له ګډون نه ډډه وکړي.

د دې مرحلې د نظامي عملياتو په خلاف به د مسعود او د مسعود په شان د ځينو قومندانانو دريځ او تبليغات د ټولو په ياد وي.

ج: له مجاهدينو سره هر راز مرستې بايد په ټپه ودرېږي، د مجاهدينو په خلاف بايد تبليغات هومره تشديد شي چې په اسلامي نړۍ کې د مجاهدينو سره انفرادی مرستې هم متوقف شي.

د – د راولپنډۍ د اوجړی کمپ او ورپسې د نوښار د وسلو لوی سلاح کوټونه ئې په لنډه موده کې يو په بل پسې منفجر کړل، غوښتل ئې له يوې خوا مجاهدينو ته د مهماتو د رسېدو ټول امکانات ختم کړي او له بلې خوا په پاکستاني ولس کې د جنګ په خلاف احساسات راوپاروي.

هـ: خو چې د فشارونو، تهديدونو او اخطارونو سره سره، د پاکستان په دريځ کې تبديلی رانغله، نو مرحوم ضياءالحق ئې له خپلو ګڼ شمېرمهمو ملګرو سره د بهاولپور په فضاء کې د ده د سورلی د طيارې په انفجار کې له منځه يووړ او افغان ولس ئې له يوه رښتوني دوست نه محروم کړ.

ډېر ناپوه او له حالاتو نه بې خبره خلك به دا ګمان کوي چې د نوموړو سلاح کوټونو او بيا د طيارې انفجار به تصادفي پېښې وي، پدې کې هيڅ شك نشته چې دا کارونه د امريکا د هغه پلان برخې وې چې په کابل کې د مجاهدينو په لاس د اسلامي حکومت د جوړېدو د مخنيوی لپاره وضع شوی وو. دغو پېښو وښودله چې امريکا ډېر بې اعتباره، خود غرضه، بې مروته او نامرده دوست او د اسلام او مسلمانانو نه پخلاکېدونکی دښمن دی، يا به ډېر احمق انسان په امريکا باورکوي او يا ډېر بې ايمانه، امريکا مزدور خوښوی نه ملګري، داسې مزدور چې

د امریکا د ګټو لپاره هره شېبه د ځان او د خپل هېواد او ولس قرباني کولو ته چمتو وي.

۵. د ضیاءالحق له ترور نه وروسته، غلام اسحق خان د جمهور رئیس په حیث وټاکل شو، د ده په وخت کې د افغانستان په اړه د پاکستان پالیسي پدې دلیل د سابق په څېر پاتې شوه چې د فوځ لوی درستیز، جنرال اسلم بیګ او د ISI مسئول جنرال حمیدګل وو او د فوځ او نورو حساسو او مهمو ادارو واګې د داسې کسانو په لاس کې وې چې د ضیاءالحق نږدې همفکره او هم مزاجه خلک ګڼل کېدل. د جنرال ضیاءالحق یو د یادونو وړ امتیاز دا وو چې اکثراً ئې هغه افسران راوړاندې کړي وو چې د اسلامي شخصیت په درلودو او په پاکوالی او وطن پالني مشهور وو.

غلام اسحق خان مجبور وو په دریو میاشتوکې د انتخاباتو تر سره کېدل اعلان کړي، په انتخاباتوکې پیپلزپارتي هومره رایې ترلاسه کړې چې د یوه ائتلافي حکومت په جوړولو قادر شي.

له امریکا سره د دې ګوند د نږدې دوستانه اړیکو په وجه، امریکائیانو دا انتظار درلودو چې د افغانستان په ارتباط به د پاکستان په دریځ کې د دوی د خوښې تبدیلی راشي، خو د جنرال اسلم بیګ، جنرال حمیدګل او ګڼ شمېر نورو مؤثرو شخصیتونو د شته والی په وجه د امریکا دا انتظار تر سره نشو، همدا وجه وه چې د پاکستان د فوځ او ISI په هکله په غربي ورځپاڼو او راډیوګانو کې دا تبلیغات کېدل چې په حساسو ادارو کې لاتراوسه هغه افسران پاتې دي چې بنسټ پاله دي او د افغان مجاهدینو ملاتړ کوي، امریکا د پاکستان په واکمنانو شدید فشار اچولی وو چې دا افسران باید ژر تر ژره تعویض شي.

په همدې اړه د یوه خاص جریان لیکل راته پدې خاطر ضروري برېښي چې ډېر پټ اسرار او حقایق په ګوته کوي:

د جنرال اسلم بیګ د تقاعد دمودې رانږدې کېدو او د ده په عوض د بل لوی درستیز د ټاکلو په شپو ورځو کې، ما د وقت له جمهور رئیس غلام اسحاق خان سره یوه تفصیلي لیدنه کتنه درلوده، د نورو خبرو په ترڅ کې ما هغه ته د نوي لوی درستیز ټاکلو په ارتباط وویل: زه ګمان کوم چې د پاکستان او د پاکستان د شا او خوا حالات دا تقاضا کوي چې تاسو جنرال حمیدګل د دې دندې لپاره وټاکې ... کاش پاکستان او افغانستان د ده په څېر ډېرشمېر لایق او با احساسه افسران درلودي...

هغه مسکی شو او ما ته ئې وویل: ستاسو خبره صحیح ده، خو پدې کار سره به امریکائیان ډېر حساس او خفه شي!! هغوی وایي چې جنرال حمیدګل بنیادپرست دی!!

د بینظیر او عرفات په غونډې کې

د افغانستان په اړه د بینظیربوتو دګوند دریځ د هغې غونډې له خبرو آترو نه معلومولی شي چې د یاسرعرفات په افتخار د جوړې شوې مېلمستیا په پای کې ما لدوی سره درلوده. په غونډې کې د بې نظیر په شمول نصرت بوتو، د بهرنیو چارو وزیر، جنرال بابر د کورنیو چارو وزیر او د آی اس آی مسئول او یاسرعرفات او د ده د هیئت غړو برخه درلوده، د یاسر عرفات د غوښتني په اساس ما ته پدې مېلمستیا او غونډې کې بلنه راکړل شوې وه، بې نظیربوتو غوښتل چې د دواړو طرفونو ګډه خبره د یاسرعرفات په ذریعه وشي، هغه ماته مخ کړ او وئی ویل: "ته ځوان ئې او روښانه راتلونکې لرې...په خپلو د غو بچیانو (کمونستانو) رحم وکړه، دوی مؤقتا په خپلي غېږ کې ونیسه، په یوه ګډ ائتلافي حکومت توافق وکړي او پدې ترتیب روانه جګړه پای ته ورسوي، بیا انتخابات وکړي، په انتخاباتو کې طبعاً او له شکه پرته، ملت تا ته رأی درکوي..."

ما ورته وویل: زموږ د هېواد وضعیت داسي دی چې د مجاهدینو او نجیب

ترمنځ د ائتلافي حکومت د جوړېدو هيڅ امکان نشته، بايد په يوې داسې طرحې فکر وکړو چې عملي وي او واقعاً او د تل لپاره د جگړې عوامل او امکانات پای ته ورسوي. هغه وويل: نو تاسو دواړه ظاهرشاه د مؤقتي مودې لپاره د سمبول په حيث ومنې، اصل قدرت به ستاسو په لاس کې وي.

ما وويل: "د ظاهرشاه د راتلو هيڅ چانس نشته، نه ئې مجاهدين مني او نه هغه د افغانستان په شان د کړکېچنوحالاتو د سمبالولو استعداد او توان لري، په کوم چاچې هيڅ توافق نشي راتلای هغه ظاهرشاه دی. د حل عملي او آسانه لار دا ده چې يوه داسې مؤقت حکومت ته قدرت انتقال شي چې ټولو طرفونو ته د منلو وړ وي او له منل شوو صالح افغاني شخصيتونو نه جوړ شوی وي. د پاکستان په شان موږ هم يوه مصطفی جتويي ته ضرورت لرو، ټولو وخندل (جتوئی په پاکستان کې د مؤقت حکومت صدر اعظم ټاکل شوی وو): ما علاوه کړه: بيا دې انتخابات تر سره شي. هغه کسان چې گمان کوي په افغانستان کې انتخابات يا عملي ندي يا سابقه نلري اشتباه کوي، په افغانستان کې د انتخاباتو سلسله د ظاهرشاه په دور کې پيل شوې او څو ځله انتخابات تر سره شوي،که افغانستان ته ورته، د نړۍ د نورو هېوادونو اوږدې داخلي جگړې، لکه د جنوبي افريقا او کمبوديا په څېر منازعات، د انتخاباتو له لاري حل کېدی شي او هلته ائتلافي حکومتونه غيرعملي گڼل کېږي، ولې د افغانستان بحران په همدې ترتيب حل نشي"؟!

د هغې غونډې په پای کې ياسرعرفات له بينظيربوتو نه وغوښتل چې د ده (ياسرعرفات) او امريکا ترمنځ منځگړيتوب وکړي! داسې معلومېده چې ياسرعرفات په هماغو شپو ورځو کې د خپلې پخوانۍ تگلارې له نتائجو نه مأيوسه شوی وو، د حماس د انقلابي خوځښت وسيع تحرکات او ورځ په ورځ زياتېدونکی نفوذ ئې د الفتح سازمان لپاره جدي خطر گڼلو او غوښتل ئې د امريکا له لارې له اسرائيلو سره کوم توافق ته ورسېږي"

د مؤقت حکومت د خارجه وزیر په توګه

ما په مؤقت حکومت کې د خارجه وزیر په توګه خپل کار په جدي توګه پیل کړ، په هغې مرحلې کې زموږ په وړاندې دوه مهم هدفونه پراته وو: په اسلامي کنفرانس کې د افغانستان خالي څوکۍ تر لاسه کول او د اسلامي نړۍ د یو شمېر ملکونو له خوا د مؤقت حکومت په رسمیت پېژندل.

د دې لپاره ما شخصاً د یوه ګډ هیئت په سرکې د ایران، سعودي، لیبیا، عراق، مالیزیا، سنګاپور، بروناي، بنګله دیش، اندونیزیا، آسترالیا او چین دوره وکړه او ډېرو نورو ته مو هیئتونه ولېږل.

ما غوښتل چې تر ټولو د مخه ایران زموږ مؤقت حکومت په رسمیت وپېژني، د همدې لپاره مې لومړی سفر ایران ته وو، ایراني مسئولینو ته مو وویل چې راشي دا تاریخي ګام تاسو اوچت کړي او دا افتخار تاسو تر لاسه کړي چې د مجاهدینو حکومت مو تر ټولو د مخه په رسمیت وپېژندلو، پدې سره به هم په

اسلامي نړۍ کي ستاسو اعتبار ته ګټه ورسېږي او هم به په افغان ولس کي ستاسو په نسبت د میني او احترام جذبه تقویه شي، هغوی ته مي وویل چي د نجیب حکومت حتماً او ډېر ژر نسکورېږي، د مجاهدینو حکومت به په نږدې راتلونکې کي د هغه ځای نیسي، ښه به دا وي چي په کابل کي تر استقرار نه د مخه هغه په رسمیت وپېژني، پدې سره به مجاهدین د تل لپاره ستاسو مرهون وي. خو ایران پدې ارتباط دوه مشکله درلودل:

الف: په مؤقت حکومت کي، په ایران کي د مستقر شیعه تنظیمونو عدم شمولیت.

ب: له مسکو سره د تهران د نږدې روابطو له خړ پړ کېدو نه د دوی تشویش.

ما له یوې خوا هڅه وکړه چي دا تنظیمونه حتماً په یوه څه راضی کړو او په مؤقت حکومت کي ئې شرکت ته تیار کړو او له بلي خوا د تهران مسئولین پدې قانع کړو چي د مؤقت حکومت په ارتباط خپل دریځ د شیعه تنظیمونو په شمولیت او عدم شمولیت پوري ونه تړی، خو متأسفانه پدې موفق نشوم.

د اسلامي کنفرانس په غونډې کي، مجاهدینو ته د افغانستان د خالی څوکۍ د سپارلو په ارتباط د هغو هېوادونو او هیئتونو د مخالفت د مخنیوی لپاره چي له مسکو سره ئې نږدې روابط درلودل، موږ د لیبیا او عراق د موافقې ترلاسه کول ضروري وګڼل، د همدې لپاره ما شخصاً د دې دواړو ملکونو دوره وکړه، له معمرالقذافی او صدام حسین سره مي تفصیلي لیدني کتني وشوې له دواړو څخه مي قطعی اطمئنان ترلاسه کړ، ما د دواړو استقبال او تائید د خپل انتظار نه ډېر ډېر اوچت وموندو.

یوازنی طرف چي د مخالفت وېره مي ترې درلوده د الفتحی هیئت وو، د همدې لپاره مي له یاسرعرفات سره تلفوني خبري وکړي او له هغه نه مي وغوښتل چي که تائید او ملاتړ نشي کولی لږ تر لږه باید مخالفت ونکړي.

د دغو هلو ځلو په نتيجه کي موږ له يوې خوا په اسلامي کنفرانس کي د افغانستان څوکۍ تر لاسه کړه چي ډېر زيات اهميت ئې درلودو او له بلې خوا څلورو ملکونو زموږ مؤقت حکومت په رسميت وپېژندو.

متأسفانه د بې نظير بوتو حکومت، پدې خاطر چي واشنګټن ناراضه نشي زموږ په مؤقت حکومت له اعتراف نه ډډه وکړه، د ډېرو نورو هېوادونو د عدم اعتراف وجه يا د پاکستان عدم اعتراف وو او يا د امريکا مخالفت.

بينظيربوتو ويل چي که مجاهدين ځيني لوی ښارونه ترلاسه کړي او يا د دوی حکومت داخل ته انتقال شي پاکستان به ئې په رسميت وپېژني، پداسي حال کي چي مجاهدينو د کنر، خوست، تخار او پکتيکا په شان مهم ولايتونه نيولی وو.

د رباني او مجددی عکس العمل

استاد رباني له مؤقت حکومت نه د جوړېدو له لومړۍ ورځي څخه ښه خاطره نه درلوده، ځکه ده او ګيلاني ته تر ټولو کمه رأيه او تر ټولو غير مهم پستونه په لاس ورغلی وو. په همدې خاطر هره شېبه د دې حکومت د ړنګېدو په انتظار کي وو.

مجددی ته د وزارت خارجه زيات فعالېدل او يو په بل پسې مهم موفقيتونه په لاس ورتلل د زغملو وړ نه وو.

دواړو، د امريکا اوسعودی سفارتونو او ISI ته شکايتونه کول، د مجددی حوصله هومره تنګه شوه چي خبره ئې تر اخبارونو ورسوله. مسعود په شمال کي د حزب له ګڼ شمېر جبهاتو سره په جګړو بوخت شو، که څه هم د ده جګړې لا د مخه او له روسانو سره په ۱۹۸۲ کال کي د اوربند د علني او له يوه بل سره د مرستو د مخفی معاهدې له امضاء کولو نه وروسته پيل شوې وې چي په دغو کي د اشکمش، اندراب، لرخاب، کشم، تخار، فرخار، ګلبهار، بولغين او کوهستان

جګړې د یادولو وړ دي. د حزب اسلامي ستر ستر قومندانان، لکه انجنیر سلیم، انجنیر عبدالوهاب، قاضی جاوید، عبدالحی شیدا، ابراهیم بت شکن، سید ناصر، مولوی عبدالوهاب، محمد عبدالله، ملاحسن ...پداسي حالت کي د شورای نظار په ذریعه په شهادت رسېدلی چي یا ئې مذاکراتو ته دعوت کړي او د تلو راتلو په جریان کي ئې وژلي، یا ئې د معاهدو نه وروسته د نامردانه کمینونو په ترڅ کي په شهادت رسولي. د همدغو جګړو په ترڅ کي د مؤقت حکومت په دوران کي، په تخارکي د حزب اسلامي د قومندان سید جمال شهید سره د یوه ټکر په نتیجه کي د جمعیت څو تنه داسي قومندانان په قتل ورسېدل چي ټولو له مسعود سره سخت مخالفت درلودو، موږ ته اطلاع ورسېده چي نوموړی قومندانان په اسارت نیولی شوي، فوراً مو سیدجمال او نورو قومندانانو ته د مخابری له لاري هدایت ورکړ چي نوموړی کسان باید ډېر ژر خوشي کړي شي، خو وروسته معلومه شوه چي دوی په قتل رسېدلي، موږ د دې پېښي په اړه خپل خفګان، د شهداوو له خپلوانو او جمعیت سره غم شریکي او د حادثی غندنه رسماً د یوې اعلامیې په ترڅ کي اعلان کړه، خو رباني او مجددی د نوموړی پېښي په ارتباط زما په خلاف شدید تبلیغات وکړل او داسي ئې وښودله چي ګواکي دا کار زما په هدایت ترسره شوي. له بلي خوا جمعیت په شمال کي د مختلفو ولایتونو څخه خپل قوتونه راغونډ کړل او په تخار کي ئې د سید جمال او د حزب اسلامي د نورو جبهاتو په خلاف وسیع عملیات پیل کړل، سید جمال د خپلي کورنۍ او جبهې له ګڼ شمېر کسانوسره ونیولی شو او وروسته ټول اعدام شول. د اعدام صحنه ئې د بی بی سي او امریکا غږ له لاري پداسي پارونکي انداز کي منعکس شوه چي د حزب اسلامي ټول غړي ئې غچ اخستلو ته وهڅول. د جمعیت ټولي اکمالاتي لاري چي د حزب له منطقو نه تېرېدي، بندي شوي... موږ هڅه وکړه چي د تشنج له تشدید نه مخنیوی وکړو او پری نږدو چي دښمن له هغه نه استفاده وکړي... دغو پېښو په ګډه حکومت کي د یوځای کار کولو امکانات ختم کړل او موږ ئې دې ته مجبور کړو چي د مؤقت حکومت په کابینې کي خپل عضویت د

تعلیق په حالت کې اعلان کړو. هسې هم نوموړی حکومت خپل افادیت له لاسه ورکړی وو، د ګټې په ځای ئې جهاد ته صدمه رسوله، تنظیمونو خپل کارونه ځانته په مستقله توګه پر مخ بیول، نه ئې د افغانانو مشکلات حل کولی شوی او نه ئې د دوی توقعات پوره کولی شوې. امریکائیانو له یوې خوا د حکومت په خلاف شدید تبلیغات کول او غوښتل ئې افغانانو ته دا ثابته کړي چې مجاهدین د حکومت کولو اهلیت نلري، له بلې خوا ئې په داخل کې د قومندانانو شوراګانې جوړولی او د خپلې خوښې قومندانانو سره ئې مخامخ مرستې کولی او هغوی ئې د مؤقت حکومت په خلاف هڅول او د هغوی په خوله ئې د حکومت په خلاف تبلیغات کول.

د جلا ل آباد جگړه

د جلال آباد ناکامي جگړې د کابل رژيم ته له ځو پلوه گټه ورسوله:

۱ – د رژيم د فوځي قطعاتو او پلويانو مړاوی روحيه ئې راژوندی کړه او د فوری نسکورېدو تصور ئې د بقا او مقاومت په يوه کاذب ډاډ او اطمئنان بدل کړ.

۲ – د مجاهدينو روحيه ئې تضعيف کړه او په رژيم د عاجل برلاسي په هکله ئې شکمن کړل.

۳ – له نوموړی جگړې سره د مسعود په شان د ځينو قومندانانو مخالفت او د بی بی سي له لاري د دې عملياتو په خلاف د دوی د ځرگندونو په ملاتړ کي پراخ تبليغات، مجاهدينو ته د جگړې د افاديت او راتلونکې په هکله تشويشونه راولاړول.

۴ – پدې دوران کي مسعود په سالنگ او نورو ځايونو کي په ځرگنده توگه د عملياتو مخالفت کولو، د دې لپاره چي د نوموړی مخالفت وجه ځرگنده شي او

ټولو ته معلومه شي چې دا له روسانو او د کابل له رژيم سره د مسعود د پروتوکولونو په نتيجه کې وه، زه دلته په افغانستان کې د روسي قطعاتو د عمومي قوماندان جنرال ګروموف له خوا د ليکل شوي کتاب د ځينو برخو رااخستل ضروري ګڼم:

هغه دخپل کتاب په ۲۲۵ مخ کې ليکي: "له همدې امله د محدودو قطعاتو قوماندانې سخته علاقه درلوده چې مسعود د همکارۍ لپاره ځانته رامات کړي او پدې توګه په پنجشير او د افغانستان شمال ختيځ په نورو ولايتونو کې د خونړيو جګړو د پېښېدو مخنيوی وکړي. د څلوېښتم لښکر د استخباراتي مرکز هڅو، په پای کې ټاکلې نتيجې ورکړې، په ۱۹۸۲ کال کې موږ خپل لوی مقصد ته ورسېدو، له احمد شاه سره مو داسې ټينګې اړيکې پيدا کړې چې ان له افغانستان څخه د شوروي فوځونو د وتلو تر وخته په خپل حال پاتې شوې. په افغانستان کې زموږ د فوځي حضور په ټولوکلونو کې له مسعود سره زموږ اړيکو بريالی وده وموندله، خو لدې سره سره د محدودو فوځي ټولګيو قوماندانې د ده د وسله والو باندونو فعاليت له نظره نه غورزاوو. په ۱۹۸۲ کال کې د څلوېښتم لښکر د استاځو او شخصاً د مسعود له خوا يو تړون لاس ليک شو چې د هغه له مخې مسعود ژمنه کړې وه چې په جنوبي سالنګ کې به چې د ده د بې رقيبه باداری سيمه وه، پر شوروي فوځي قطارونو يرغل ته اجازه نه ورکوي. احمد شاه دخپلو ډلو د وسلو او مهماتو د کمبود له امله مجبور شو چې دغه تړون ته غاړه کښېږدي، د پنجشير درې د کلابندۍ او دغه راز په کاپيسا کې چې پنجشيريانو ته د وسلو د رسولو کاروانې لارې پرې تېرې شوې وې د جمعيت خلاف د حزب اسلامي د باندونو شديد فعاليت د دې سبب شو چې احمدشاه ته د وسلو او مهماتو په رسولو کې کمی راشي. له بلې خوا دسيمه ايزو خلکو ناخوښی چې د احمدشاه د باندونو د فعاليت له امله ورته زيان رسېدلی وو، هم نوموړی د دغسې يوې سولې کولو ته اړ کړ.

د لاس لیك شوي تړون له مخې مسعود خپلو وسله والو باندونو ته امر وکړ چې د حکومتي عسکرو خلاف دې له جګړې نه لاس واخلي او خپل ټول ځواك دې د مخالفې ډلې اسلامي حزب د باندونو خلاف جګړې ته متوجه کړي.

مسعود په بدل کې له موږ نه غوښتل چې شوروي عسکر دې له پنجشیر څخه ووځي او له دغې ولسوالۍ نه دې د افغانستان اردو ته د سرتېرو له جلب نه ډډه وشي."

هغه وروسته په ۲۲۸ صفحې کې داسې لیکي: "د ۱۹۸۲ کال په دسمبر کې چې احمدشاه کومه سوله د شوروي ځواکونو له خوا دهغه د باندونو د بشپړې تباهۍ له وېرې کړې وه، د ۱۹۸۴ تر اپریله اوږده شوه"

بیا لیکي: "روغه جوړه څو میاشتې نوره هم اوږده شوه. د یادولو وړ بولم چې مسعود له ځینو کوچنیو مواردو پرته خپلې ژمنې بشپړې سرته رسولې."

ګروموف د (کې،جی،بی) د هغو راپورونو په هکله چې د احمدشاه په هکله به ئې مسکو ته لېږل په ۲۲۹ صفحې کې داسې لیکي: "احمدشاه دې د افغانستان له دیموکراتیك جمهوري دولت سره رسمي تماس ټینګولو ته رامات کړې شي، د لومړۍ ګام په توګه دې احمدشاه ته وویل شي چې په زندان کې دخپلو نږدې پلویانو د خوشې کولو په هکله دې د افغانستان دیموکراتیك جمهوریت مشرتابه ته نیغ په نیغه مراجعه وکړي، له احمدشاه سره په اړیکو کې دې زیات زور د هغه له خوا په افغانستان کې د موجوده رژیم د مشروعیت په مستقیمي یا غیرمستقیمي پېژندنې واچولی شي"

هغه وروسته په ۲۷۳ مخ کې لیکي: احمدشاه په خپله هم خپل موقعیت ښه پېژاندو او همدې حالت د هغه پرسیاست او له شوروي فوځیانو سره د هغه په اړیکو اغېزه شیندله، هغه ښه پوهېدو چې د څه شي د کولو اجازه لري او د کوم شي د کولو له امله به ئې غوږونه تاو بږي"

دهمدې کتاب ژباړونکی، پردیس مسافر، د کتاب په پیل کې د "ماشکوفسکي کمسمولیچ" په نامه د مسکو د یوې ډېرې معتبرې ورځپاڼې هغه مرکه رااخلي چې له ایګور باریسوویچ د روسیې د فوځي استخباراتو له مأمور سره ئې کړې او د همدې ورځپاڼې د ۱۹۹۴ کال د اپریل د ۱۳ نېټې په ګڼې کې خپره شوې داسې رااخلي:

خبریال: ایګور بارسوویچ ! په هغو ټولو پېښو کې څه شي ته د فوځي استخباراتو د ادارې د بریا نوم ورکولی شې؟

ځواب: هره ورځ مو زیار ایستو چې د سر د زیان اندازه تر ډېره حده راکمه کړو. دا نه یوازې ستونزمن کار وو بلکې له ځاني خطره ډک کار وو او ځکه پدې لړ کې د "کوم ستر بري" په ګوته کول آسان نه برېښي... ښه به وي که برې یا ماته په هره ځانګړې پېښه کې په جلا جلا توګه ولټولی شي.

خبریال: خوله دې ټولو سره سره.

ځواب: زموږ د ادارې کارکونکي کله ناکله پدې بریالی کېدل چې له احمدشاه مسعود سره مخامخ تماس ونیسي.

خبریال: لږ صبر وکړې، لږ صبر وکړې! آیا ستا مقصد دا دی چې ګني احمدشاه مسعود د شوروي فوځي استخباراتو جاسوس وو؟

ځواب: نه، خوکه ټیك خبره رانه غواړې نو هغه زیاته موده په موږ پوري تړلی او زموږ د نفوذ عامل وو، نږدې یو کال زموږ مأمورینو لده سره لیده کاته کول، بېلی بېلی موضوع ګاني ئې ورسره څېړلې او ګډې پرېکړې مو سره کولی او هغه به زیات وخت هغه څه کول چې موږ ورته ویل".

دغه حقایق او دې ته ورته ډېر نور اسرار چې د روسي فوځونو له وتلو نه وروسته ګڼ شمېر روسي افسرانو او د (کې،جی، بی) غړو او روسي لیکوالانو لیکلي او خپاره شوي او له روسانو سره ئې د مسعود روابط افشاکړي، له حزب

سره د ده د جګړو او د کابل رژیم په خلاف د مجاهدینو له عملیاتو سره د ده د مخالفت لاملونه په ښه توګه څرګندوي.

حقیقت دا دی چې د مسکو له پلوه چې تر نن پورې له مسعود سره د پیسو او وسلو کومې مرستې کېږې د دې سلسله د ۱۹۸۲ کال د اوربند له هماغه معاهدې سره سم پیل شوې او تر اوسه ادامه لري.

نجیب په واضح الفاظو دا خبره اعلان کړه چې موږ د دفاع وزارت څوکۍ مسعود ته خالي پرېښې !!

حسن شرق، د وخت صدراعظم دخپل کتاب " کرباس پوشان برهنه پا **۲۵۲** مخ کې لیکي چې له ګرباچوف سره د لیدني په وخت کې د مسکو واکمن ده ته وویل: تاسو له مسعود سره په شمال کې د یوې خپلواکې سیمې د جوړولو موافقه وکړې او پدې هکله د ده مرسته وکړې، پدې ترتیب به دی له جګړې نه لاس واخلي، د ده ځینو ملګرو پدې هلکه تمایل ښودلی.

روسانو ولې مسعود انتخاب کړ؟!

له ډېرو کسانو سره دا سوال دی چې کې جی بی ولې مسعود انتخاب کړ؟ پداسي حال کي چې هغه د فرانسويانو له خوا مطرح شو او سي آی ای په هغه کارکولو، د يوه منظم فوځ جوړولو لپاره ئې ده ته ځوکاله کافي مالي مرستي ورکولی، پاکستان ئې تل تر فشار لاندي نيولو چې ده ته زيات امتيازات، ډېر وسايل او امکانات ورکړي، اسلام آباد ئې دې ته اړ کړ چې د مجاهدينو په حکومت کي رباني د جمهور رئيس او مسعود د دفاع وزير په توگه وټاکي او ټول جهادي احزاب د دې خبري منلو ته اړ کړي !!

هغه کسان چې د غربي آژانسونو، مخصوصاً بی بی سي او امريکا غږ د پراخو تبليغاتو تر تأثير لاندي تللي او مسعود د دغو تبليغاتو په هنداره کي د جهاد د اتلانو په څېره کي گوري، پدې خبري پوهېدل ورته گران برېښي چې څنگه د فرانسې او امريکا د حمايت ترڅنگ، له کي جی بی سره ټينگ روابط جوړوي او د مسکو مرستي ترلاسه کوي. ځيني خو حتی نن هم چې د کي جی بی گڼ شمېر

مأمورینو او په افغانستان کي مستقر، د روسي قطعاتو ګڼ شمېر قومندانانو د خپلو خاطراتو په کتابونو کي دا اسرار افشا کړي او له روسانو سره ئې د مسعود له معاهدو او پټو ارتباطاتو نه پرده اوچته کړې د دې معما له پوهېدو نه عاجز دي.

موږ هم د ۱۹۸۰ـ ۱۹۸۲ کلونو ترمنځ دا راپورونه ترلاسه کول چي مسعود له روسانو نه مالي او نظامي مرستي ترلاسه کوي او د حزب اسلامي په خلاف له روسانو سره ګډ عمليات تر سره کوي، د پنجشير د شا او خوا جبهاتو قومندانانو له اندراب، ورسج، فرخار، اشکمش، کوهستان، کاپيسا، جبل السراج او غوربند نه موږ ته ليکل چي مسعود په ډېر مقدار کي هغه افغاني خوروی چي روسان ئې نجيب ته ورکوي، په ورته بنډلونوکي او د ورته نمبرونو بانك نوټونه او زموږ په جبهاتوباندي د بريد په وخت کي روسي قطعات په هوايي حملو او د توپچی په ډزو سره د ده مرسته کوي او زموږ په ضد ګډ عمليات لري ! ګمان موکولو چي ښايي دا راپورونه د محلي رقابتونو زېږنده وي، نبايد جدي وګڼلی شي، خو کله چي موږ ته مؤثق اطلاعات راورسېدل، له روسانو سره د مسعود دتړون کاپی مو ترلاسه کړه، د ده او روسانو د اوربند معاهده د راډيوګانو له لاري اعلان شوه نو د جريان په حقيقت پوه شوو.

روسانو د ضعيف النفسه قومندانانو په اخستلو، د مجاهدينو ترمنځ د شخړو او جګړو راولاړولو، په پوستو او اکمالاتي قطارونو د مجاهدينو د بريدونو په مخنيوی او د پايپ لاين له لاري د تيلو په خوندي انتقال ډېر مصارف کړي، د دې لپاره ئې د مجاهدينو په ليکو کي استخدام شوو ټولګيو ته ضرورت درلود، له ډېرو قومندانانو سره ئې تماسونه نيولي، هغوی ته ئې زړه راښکونکي وړانديزونه کړي خو له لږو کسانو نه ئې مثبت ځواب اورېدلی، اکثرو منفي ځواب ورکړي. د روسانو سره روغه جوړه او اوربند ئې ملي خيانت ګڼلی او لدې نه ئې په کلکه ډډه کړي، يوازنی معروف قومندان چي له روسانو سره لومړی په پټه او بيا

په څرګنده خبرو آترو ته کښېنستی او د اوربند ننګینه معاهده ئې امضاء کړې مسعود وو. روسانو له مسعود سره د پروتوکول د امضاء او د ده د استخدام لپاره څو محرکات درلودل:

۱ـ ښکیلاکګر غواکونه تل د ملي مقاومتونو د ټکولو لپاره وړې ډلي د لویو په خلاف او اقلیتونه د اکثریتونو په خلاف استعمالوی او د مقاومت په لیکو کې د خپل منځی جګړو لپاره په ورو ډلو پانګه اچوی.

۲ـ له روسانو سره د مسعود څرګند اوربند او له جګړو لاس اخستل، له ټولو هغو پراخو تبلیغاتو سره سره چې غربي آژانسونو د ده لپاره کول د کې جی بی لویه بریا ګڼل کېده چې لږ تر لږه ئې لدې سازش نه پراخه تبلیغاتي استفاده کولی شوی.

۳ ـ په جنوبي سالنګ کې د تونل له خولی نه تر جبل السراج پوري د روسي قطارونو امنیت تأمین کېدو.

۴ـ د حزب اسلامي په خلاف ئې لده نه پراخه استفاده کولی شوی.

۵ـ د پنجشیر جبهه له څلورو خواوو د حزب اسلامي جبهاتو احاطه کړې وه، مسعود له پنجشیر نه د وتلو او په نورو منطقو کې د نفوذ او د پښو ځای موندلو لپاره دې ته ځان اړ ګڼلو چې له حزب سره د جګړې لار غوره کړي، روسانو د ده دا د ضعف نقطه ښه درك کړې وه هیله من وو چې د اوربند، له یوه بل سره د نظامي مرستو او ګډو عملیاتو په اړه به د روسانو وړاندیز ته حتماً مثبت ځواب وایي.

۶ـ حاکم کمونست حزب لا ډېر د مخه خپل مؤثریت له لاسه ورکړې وو، روسان د بدیل په لټه کې وو، د کمونستانو هیڅ ډله د مسکو لپاره بدیل نشوه جوړېدی، غوښتل ئې د مسعود نه د یوه محتمل بدیل په څېر کار واخلي. پدې مطلب هلته ښه پوهېدی شو چې د هغه روسي هیئت د رئیس وینا ته ځیر شو چې په کولاب کې ئې له رباني او ملګري هیئت سره لیده کاته درلودو او هغه ته ئې په خپل خطاب کې وویل: "ښاغلې استاده ! مسکو په خپلو مخکنیو اشتباهاتو

اعتراف کوي چي کمونست حزب ئې انتخاب کړ او له نجیب نه ئې ملاتړ وکړ، تاسو تر نجیب نه مسکو ته ډېر غوره او مفید وئ!!"

د دې لپاره چي له روسانو سره د مسعود په ژورو اړیکو او پدې کار د کي جی بی ترکیز او پانګي اچولو له اهدافو نه ښه خبر شو، د یوه امریکایي آزاد او مستقل لیکوال، بروس ریچاردسن له هغه کتاب نه څه اقتباسات کوو چي د افغانستان په هکله ئې لیکلی، د افغان ولس په نامه ئې اهداء کړی، نوم ئې (افغانستان د شوروي وېرونکي تسلط پای ته رسوونکی) دی، دا کتاب په انګلیسي لیکل شوی او په دري ترجمه شوی، د کتاب لیکونکی د کي جی بی او په افغانستان کي د روسي قطعاتو د لوړ رتبه افسرانو په ډېرو لیکنو استناد کوي او ډېر په زړه پوري اسرار ئې افشا کړي. بروس ریچاردسن د خپل کتاب په هکله لیکي: ما د دې کتاب په لیکني کي د بوریس بی ګروموف (د روسي فوځونو د ۴۰ نمبر قول اردو قومندان) او د لیوند شیبارشین (د کي جی بی د لومړۍ شبکې رئیس) د خاطراتو له کتابونو نه استفاده کړي او د مسعود او په افغانستان کي د مېشت روسي افسرانو ترمنځ د تړون تفصیلات مي ترلاسه کړي. د دوی په کتابونو کي د روسي فوځونو د عملیاتو تفصیلي معلومات موندلی شو، دا معلومات چي د افغان شوروي ټول جنګ احتواء کوي، که د مخابرو راپورونه دي، که پټ اوراق او اسناد او زما د دې کتاب د لیکني نه څه موده د مخه د اسرارو له دوسیونه راوتلی او منتشر شوی. ما له لاندنیو آثارو نه استفاده کړي:

- "دسپاهیانو کیسه"او "روسي فوځیانو د جګړو خاطرې په یاد دي" د هانیاما، لیپانن او ویور چنګو آثار.
- "په افغانسان کي عام سیاسي قتل" د روزان کلاس اثر.
- "افغان ځواکونه او روسي سپتناتز" د محمد حسن کاکړ، بروس آمستوتز، الکساندربنګسن او ایلی کراکراسکي آثار.

- او د خاطراتو هغه کتابونه چې د روسي قطعاتو مهمو افسرانو ليکلي لکه د الکساندر فوتودوف او پروفيسور اناتولی سودوپلاتوف خاطرات چې د جګړو په هکله لومړني معلوماتونه ورکوي. خو کوم کتابونه چې "د اسنادو د ساتنې مرکز" له خوا په مسکو کې نشر شوی، د پېښو د تفصيلاتو او په هغو کې د بېلابېلو څېرو ونډه او د رسمي ملاقاتونو راپورونه نشر شوي ډېر ارزښتناک دي.

هغه ليکي: پداسي ټولنو کي چې ګڼ مليته دي، پدوی د حکومت کولو لپاره روسانو تل د بېلابېلو قومي، اجتماعي او مذهبي ټولنو ترمنځ اختلافات راولاړ کړي، د ځواکمن په خلاف ئې د ضعيف ټولګي مرسته کړي، لکه چې د ققفاز په جګړو کي د تزاری دولت مشرانو د "کباردی" او "کوميك" له قومونوسره د "آوار" او "چيچين" د ولس پرضد مرسته وکړه او د مسيحي" اوستانيانو" په مقابل کي د "ديګور" د قبايلو او د آذربايجاني مسلمانانو په خلاف ئې د ارمني مسيحيانو ملاتړ وکړ. د تزاری دولت له تجربو نه کمونستو بلشويکيانو استفاده وکړه، په ۱۹۱۸ ميلادی کال کي د "بشکريانو" نه ئې د خپلو ځواکونو او جنګياليو رقيبانو (تاتاريانو) په وړاندي حمايت وکړ، په ۱۹۲۰ کي ئې د ققفاز په شمال کي د"دآلين" په مقابل کي له "آواريانو" او د چيچينيانو" په خلاف له "انګوشيانو" نه دفاع وکړه، د قزاقستان په کورنيو جګړو کي ئې يوه ډله کوچيان اغوا کړل او له هغوی نه ئې د نورو په ضد کارواخيست "وګورئ: بنګسن ۳ مخ"، همدا کار دوی په خوارزم او فرغانه کي وکړ، "اوزبك" او "قره کالپيتك" ئې د ترکمنانو په خلاف استعمال کړل او له تاجيکانو" نه ئې د باسمچي خوځښت د ټکولو لپاره استفاده وکړه، باسمچيان هغه چريکي مبارزين وو چې د خوقند له سقوط نه وروسته دبلشويکيانو په خلاف د مبارزی ډګر ته راووتل.

شورويانو داسي انګېرله چې په افغانستان کي د مختلفو قومي او مذهبي ډلو ترمنځ د شخړو د راولاړولو کافي امکانات شته، کولی شي د پښتنو مختلفی

قبیلې، یوه د بلې په خلاف، شیعه د سني په ضد، اسماعیلي فرقه د شیعه او سني په خلاف او ښاریان د کلیوالو او بزګرانو په ضد راوپاروي، خو روسان پداسي محیط کي راګیر شوي وو چي د ټولني له فکري او اجتماعي جوړښت سره نابلده وو او د یوې داسي موفقې ستراتیژۍ په جوړولو ونه توانېدل چي وکولی شي خپل دښمنان تجزیه کړي او د یوه بل په خلاف ئې وجنګوي.

بروس لیکي: خو یوه ډېره جالبه استخباراتي هڅه هغه وه چي په افغانستان کي د شوروي استخباراتي ډلو، د پنجشیر له قومندان، احمد شاه مسعود سره د یوې پټې معاهدې په اړه درلوده او پدې هڅې کي ډېر ژر بریالی شول. مسعود د / ۳۵۰۰۰۰ ډالرو غوښتنه وکړه، چي د ۱۹۸۳ کال د فروري په میاشت کي، په معاهدې د امضاء په مقابل کي ئې ترلاسه کړل "وګورئ د فوتودوف کتاب".

دا دوهم تړون وو چي په یوه بل د عدم تعرض په اړه مسعود له روسي افسرانو سره امضاء کړي وو. لومړی تړون د ۱۹۸۲ کال د جون په میاشت کي ترسره شوی وو، چي د پیسو د ترلاسه کولو نه علاوه د ده درې نوري غوښتني هم منل شوې وې:

- له روسي چارواکو سره مخامخ او مسلسل تماس"د ببرک کارمل د حکومت په ځای".
- له خپلو دښمنانو سره د مقابلې لپاره له روسانو نه مالي او نظامي مرستي ترلاسه کول.
- په پنجشیر د ده سلطه. "وګورئ: امستوتز: ۲۹۲ مخ".

کله چي استخباراتي مأمور، فرانز کلنسوویچ، خپل مافوق نظامي افسر، ډګروال واستروتین ته اطلاع ورکړه چي مسعود د شوروي له فوځ سره د فعال او منظم ارتباط غوښتونکی دی، ده ته وویل شوو: دا یوه مهمه استخباراتي کودتا ده، خاص استراتیژیك اهمیت لري، تا ته ئې د دې کودتا په خاطر د "شجاعت او

اتلوالی نشان" سپارشتنه کړي!!

کلنسوویچ له مسعود سره د خپلې لیدنې په هکله لیکي: خپل منځی اختلافات تل موږ ته ګټور وو، ما هم دې لوري ته پاملرنه وکړه، موږ (ما او مسعود) په یوې بې طرفی منطقې کې، په یوې داسې لوړی له یوه بل سره ولیدل چې له هغه ځایه موږ دواړو، ټوله هغه ساحه لیدلی شوه کوم چې مسعود غوښتل د ده تر ولکې لاندې وي. بیا هغه د شپې په تیاره کې زما ځای ته راغی او تړون مو امضاءکړ. د دې تړون له مخې به هغه په خپلې منطقې کې د روسانو او د کابل حکومت پر فوځونو له حملو نه ډډه کوي، له هر هغه پیلوټ سره به مرسته کوي چې طیاره ئې د ده په منطقې کې راپرېوزی او موږ به په پنجشیر کې د ده په چارو کې مداخله نه کوو او له ده سره به د پیسو، وسلو، مهماتو، خوراکي موادو او طبی وسائلو مرسته کوو. دې ته ورته معاهدې د رسمي هدایاتو له مخې له هغو مخالفینو سره تړل کېدی چې له روسي فوځونو سره تړون او ملګرتیا ته چمتو کېدل. هدف ئې دا وو چې د لویو نظامي عملیاتو او بې ځایه تلفاتو مخنیوی وشي. وګورئ: د "شوفیلد کتاب-غوره شورویان ۱۱۳-۱۱۴ مخ".

واستروتین وایي: د شوروي ځواکونو **۳۴۵** فرقې له مسعود سره د اوږدې مودې لپاره ټینګې اړیکې درلودی او د یوه بل مرسته ئې کوله، د ده په ملګرتیا مو ډېري هغه جهادي ډلې وټکولې چې په نورو تنظیمونو پورې تړلې وې او د ده لومړی درجه دښمنان ول. "وګورئ: شوفیلد: غوره شورویان: ۱۱۳-۱۱۴ مخ".

دګروال واستروتین، هغې استخباراتي ټولګي ته چې د فرانز کلینسوویچ تر اشراف لاندې ئې کارکولو د " شاملون" نوم ورکړی وو، دا ټولګی چې له څه مودې کارنه وروسته، د **۳۴۵** فرقې په یوه فعال او قوي مټ بدل شوی وو، په اصل کې د شوروي اتحاد له پوهنتونونو او انسټیټونو نه فارغ شوي افراد وو چې عمر ئې اکثراً له ۲۰ کلونو نه زیات او اکثراً تاجیك او اوزبك وو خو په پښتو، دري او هندي ژبو هم بلد وو، د افغانانو له دود دستور سره آشنا وو او پدې هکله تر نورو

روسي افسرانو ډېر مخکې وو.

له افغاني ډلو سره دا راز معاهدو پدې خاطر روسانو ته اهمیت درلود چې پدې سره مو لږ تر لږه دا هدف ترلاسه کولی شو چې نظامي اکمالاتي قطارونه، د کابل - حیرتان د لويي لارې له ځینو برخونه په پوره ډاډ او اطمینان تېرکړو، دغې لويي لارې موږ ته حیاتي اهمیت درلود.

کلنسوویچ چې افغانانو د کپتان فرانز په نامه پېژندو له مسعود سره د خپل لومړني تماس په اړه لیکي: ما ته ډېره گرانه وه چې داسي ځوك پیدا کړو چې مسعود ته زما د پيغام رسولو ته تیار شي، قاصدانو د ده له غبرگون نه او د نورو ډلو له عکس العمل نه تشویش درلودو." وگورئ: شوفیلد ۱۱۲ مخ".

مسعود پداسي موقعیت کې وو چې که دی داسي يوه تړون او معاملې ته تیار شي، نورو ډلو ته لار پرانستل کېږي او د هغوی دې کار ته تشویقول آسان کېږي. وا ستروتین استدلال کولو چې له مسعود سره داسي یو تړون په حقیقت کې یوه ارزښتناکه او استراتیژیکه سیاسي کودتا ده، پکار ده چې د سپتسپروف استخباراتي ټولگي ته پوره صلاحیت او کافي امکانات ورکړی شي ترڅو له مسعود سره د لازیاتو تعهداتو او مزید منظمو اړیکو شرایط برابر کړي "وگورئ د سودو پلاتوف خاطرات".

کلنسوویچ د خپل هغه پیغام تفصیلات چې مسعود ته ئې لېږلی وو داسي لیکي: غواړم پدې خبره دي خبرکړم چې زه حاضریم هرځای او هرکله چې ته وغواړې له وسلې نه پرته ستا لیدو ته درشم!!

هغه چا ته چې زما دا پیغام ئې مسعود ته ورسولو، شپږ کامازه اوره، غنم، وریځې او کالی مو ورکړل، جواب ته سترگې په لارې وم، چې ناڅاپې راورسېدو او په هغه کې ده له ملاقات او د یوې معاهدې له عقد سره موافقه کړې وه "وگورئ: شوفیلد: غوره شورویان: ۱۱۳مخ".

"شاملون" د مواصلاتي لارو د امنيت په تأمين او کابل ته د کاروانونو په روغ رمټ رسولو کي ډېر مؤفق وو، له ګڼ شمېر پروتوکولی قومندانانو مخصوصاً مسعود سره د نه تعرض له معاهداتونه ډېر راضی برېښېدو، په حقيقت کي دا يوه لويه او ستراتيژيکه سوبه وه چي په آساني او ارزان قيمت روسانو ته په لاس ورغلی وه او پدې توانېدلی وو چي د پروتوکولی قومندانانو اعتماد او صادقانه ملګرتيا ترلاسه کړي. "وګورئ: شيبارشين: ۱۸۰ مخ".

هغه ليکي: د "ايوان شاملوف" هغه روسي سپاهی چي د جګړې لپاره افغانستان ته لېږل شوی وو، شفاهی شهادت دا حقيقت افشاء کوي چي څنګه د مقاومت په ليکو کي ځينو کسانو، شورويانو ته دا شرايط برابر کړل چي له شمال نه تر کابل پوري د هغي لويي مواصلاتي لاري امنيت تأمين کړي چي نه يوازي اوږده او طولاني وه بلکي له غرنيو سيمو نه تېره شوې وه." شاملوف وايي: زما نوم ايوان شاملوف دی، زه په ۱۹۸۷ کال کي افغانستان ته ولاړم او په ۱۹۸۹ کال کي له وروستی قطعی سره بېرته خپل هېواد ته ستون شوم، زه له لنډې نظامي روزني نه وروسته افغانستان ته ولېږلی شوم، زموږ د روزني موده دوه مياشتي وه، ما ته د ماشينګنې د استعمال روزنه راکړې شوه، له دوو مياشتو نه وروسته زموږ د قطعی مربوط ټولګی د افغانستان په لوري وخوځېدل، لومړی ټولګی بيا دوهم او بيا دريم، ۲۰ نفره پاتې وو، موږ ته وويل شول چي له پاتې کسانو نه يوه نمونه قطعه جوړېږي ترڅو د فوځ جنرالانو ته وښيو چي لېږل شوو فوځيانو ته څنګه روزنه ورکړې شوې. خو ډېر ژر معلومه شوه چي يو بل بلوك هم بايد ولېږلی شي، له پاتو دېرشو کسانو څخه لس کسيز ګروپ انتخاب شو، زه هم پدې ډلګي کي وم، د کاماز په ذريعه مو د ترمز له لاري د افغانستان په لوري سفر پيل کړ، موږ ته ويل شوي نه وو چي چيرته لېږل کېږي، دګمرك په دفتر کي راته معلومه شوه چي کندز ته درومو، خو په پای کي تاشقرغان ته ورسېدو! دا زما د کار لومړی ساحه وه، وروسته څو نورو سيمو ته د کار لپاره ولېږلی شوم... د شوروي

فوځونو له وتلو نه د مخه زموږ قطعه د ۲۰۱ فرقې په ساحه کې چې بغلان او سمنگان ته څېرمه واقع وه په عملیاتو لگیا وه، مسعود دلته ځینې چریکي گروپونه درلودل، لدې ټولگیو سره زموږ اړیکو په زړه پوري بڼه غوره کړې وه، دوی به زموږ مرکز ته راتلل، زغره والو موټرو په سربه د یوه بل خواته کښېنستلو او په گډه به مو سگرټ دودول، حقیقت دا دی چې د مسعود گوریلایانو روسي فوځیانوته هیڅ نه ویل، موږ ئې خپل کارته آرام پرېښودلو خو د کابل حکومت فوځیان به ئې ځورول. "وگورئ د حسیني کتاب"

پدی منطقې کې، دلویې لارې په امتداد کې دوه پایپ لاینونه غزول شوي وو، چې ډیزل او تیل خاك پکې انتقالېدل، موږ د مسعود د ټولگیو سره دا تړون درلودو چې په ښارونو او سړکونو به موږ د پایپ لاین امنیت ساتو او غرنۍ سیموکې به دوی دا کارکوي، د دې کار په مقابل کې به موږ هره میاشت څو ټڼه اوړه او یو ټانکر تیل دوی ته ورکول.

تر هغه ځایه چې زما په یاد دي زموږ له خوا زموږ د فرقې قومندان او د مجاهدینو له خوا د دوی قومندان "مسعود" دا تړون امضاءکړي وو، زموږ اړیکي د مسعود له گوریلایانو سره هومره ښې او خوندوري وې چې د دوی آمران به ډله ډله زموږ د قطعی قومنداني ته راتلل، موږ به مجللي مېلمستیاوی ورته برابرولی، مسعود او زموږ د قطعی قومندان په خپلو منځونوکې تعهد کړي وو چې یوه بل ته به تاوان نه رسوی، لدې تړون نه وروسته زموږ ژوند ډېر سوکاله، له جگړو لېرې تېرېدو "وگورئ: هایناما، لیپاتین او یورچنگو: له ۱۱۵ تر ۱۳۳ مخ پوري."

د مقاومت په ټکولوکې د روسانو تکتیك دا وو چې له یوې خوا به ئې ستر فوځي عملیات تر سره کول، یوه لویه سیمه به ئې محاصره کړه، کوتلونه، لوړې او د تلو راتلو لاري به ئې ونیولی او د مجاهدینو حامي کلی به ئې محاصره او تر شدید اور لاندي ونیول، کلیوال به ئې هومره وځپل چې بیا څوك له مجاهدینو سره

د مرستي او ملګرتيا جرأت ونکړي. له بلي خوا به ئې د رشوت له لاري د مجاهدينو ځيني ټولګي له نورو سره جنګول، د کابل حکومت هم ډېر کسان واخستل او له دوی نه ئې "پلاروطنه جبهه" جوړه کړه، د مجاهدينو ترمنځ به ئې ډېري خونړی جګړي (چی په اصل کي د روسانو د استخباراتي شبکو کار وو) په درواغو ځان ته منسوب کړي... له نورو مجاهدينو سره د مسعود خونړۍ او ستره جګړه پدې منتج شوه چي نوموړی له روسي چارواکو سره سازش ته ملا وتړی او لدوی سره داسي يوه معاهده امضاء کړي چي د هغې له مخي به نورو تنظيمونو ته اجازه نه ورکوي چي په روسي فوځونو او د کابل حکومت په قطعاتو او پوستو حمله وکړي. " وګوری: شيبارشين: ۱۷۷ـ ۲۱۴ مخ"

شيبارشين د خپل کتاب په همدې برخي کي ليکي: په همدې وخت کي مسعود، د شوروي قواوو د قومندان په غوښتنه د يوه داسي تړون امضاء ته تيار شو چيد ۱۹۸۴ کال د اپريل تر ۲۱ ئې دوام درلود، د دې تړون له مخي مسعود ژمنه کړې وه چي د روسانو په خلاف به له هر راز مخاصمانه تبليغاتو نه ډډه کوي، د روسي فوځونو او د کابل حکومت د قطعاتو په ضد به خپل عمليات متوقف کوي، نورو جهادي ډلو ته به اجازه نه ورکوي چي د ده په سيمي کي داسي عمليات ترسره کړي، ده دا خبره هم ومنله چي د پنجشير مهاجرين کولی شي بېرته خپل کورکلی ته راستانه شي او يا د پنجشير نه کابل او د دولت تر تسلط لاندي نورو ولاياتو ته ولاړ او هلته مېشت شي، ده ژمنه کړې وه چي د پنجشير په درې کي مستقر د روسانو او کابل حکومت په قطعاتو به هيڅکله حمله نه کوي، خو مسعود د تړون پدې مودې کي د کابل له حکومت سره د مخاخ خبرو نه ډډه کوله او دې ته ئې ترجيح ورکوله چي خبري او اړيکي ئې مخامخ له روسي چارواکو سره وي !! د ده لدې دريځ نه په څرګنده معلومېده چي دی او د جمعيت مشرتابه له روسي چارواکو سره د يوه ځانګړي سياست پلوي کوي او غواړي چي له نورو ډلو نه بېل په مستقل طور تفاهم وکړي.

د جمعیت چارواکو له روسي فوځونو سره له جګړې او له نظامي مقابلې نه د ځان ساتلو سیاست ته دوام ورکړ او د دې هڅه ئې کوله چې د روسي فوځونو له وتلو نه وروسته مرحلې ته ځان چمتو کړي، د دوی په خلاف د روسي فوځونو عملیات هم متوقف شول، خو کله ناکله به ئې داسي حرکات کول چې دوی ته دا وښیي چې شوروي به د توافقاتو له روحیې نه هیڅ ډول تخطی او انحراف ونه زغمي.

د مسعود او ۴۰ نمبر فرقې ترمنځ تړون

د شوروي اتحاد استاځو هڅه وکړه چې له مسعود سره اړیکي ټینګیکړي او د شوروي له حکومت سره د ده ملګرتیا ترلاسه کړي، د شوروي فوځ اعلی قومندان، د نجیب له موافقې نه وروسته د اعتدال خوښوونکو له لارې له مسعود سره تماس قایم کړ او د مذاکری لپاره ئې لاندي آجندا چې په کابل کې د شوروي د سفارت مهر ورباندي وهل شوی وو، تیاره کړه:

سند: له مسعود سره د مذاکری آجندا:

۱ـ د تاجك مېشته داسي سیمو تأسیس چې د متحده افغانسان په چوکات کې به نسبی خپلواکي لري، په بدخشان، تخار، کندز او د پروان په ځینو سیمو کې به خپلواکه حکومتونه جوړېږي.

۲ ـ ده ته د تاجك قوم د تمثیل حق ورکول او په دولتي اداراتو او د جمهوري ریاست، پارلمان او کابینې په تشکیلاتو کې دوی ته مناسبه برخه سپارل.

۳ ـ د رباني اسلامي جمعیت د یوه مستقل سیاسي ګوند په حیث په رسمیت پېژندل او هغه ته مساوی حقوق منل.

۴ ـ د تاجك قوم لپاره د جمعیت اسلامي تر اشراف لاندي منظم فوځي ځواك جوړول او په دولتي ادارو کې د هغه شاملول.

د دې نظامي ځواك د جوړېدو اهداف او مقاصد به د ملي ګټو په اړه او د حکومتي اهدافو په ارتباط، د کابل حيرتان لويې لارې د حفاظت په شمول د مذاکراتو په ترڅ کې تعريف کېږي.

۵. د تاجك قوم د خپلواکو سيمو په داخل کې د سولې تأمين او د دې سيمو ولس ته د عادي ژوند د اعادې شرايط برابرول.

۶. په شمال ختيځ افغانستان کې اقتصادي انکشاف، پدې هکله د دولت له لورې مرستې، همدا راز ځو اړخيزه مرستې په مالي، نظامي او نورو برخوکې او همداراز د سرحدي تجارت د انکشاف په اړه.

هغه ټکي چې ما پدې سند کې ځای کړي، د شوروي اتحاد لوی سفير دا ټکي د افغانستان د جمهوري رياست له نظره تېر کړي او د هغوی موافقه ئې ترلاسه کړې.

مسعود ما ته په ځواب کې دا پيغام راولېږو چې پدغو موضوعاتو د خبرو لپاره تيار دی او لده سره هم د مذاکراتو لپاره ځينې نور وړانديزونه شته. د شوروي اړخ استازې له وسلې او محافظ نه پرته هغه ځای ته لاړل چې د مذاکراتو لپاره ټاکل شوی وو. ورنتسوف او جنرال وی. ای وانيکوف پدې هيئت کې شامل وو، د مذاکراتو په ترڅ کې مسعود ته وويل شو چې يا دې له حکومت سره کوم تړون امضاء کړي او په ګډه دې د کابل ـ حيرتان لويې لارې امنيت وساتي او يا دې يوازې د خپلو قطعاتو په ذريعه د دې لارې امنيت تأمين کړي او تحريری تضمين دې ورکړي چې د اردو قطعاتو او قطارونو ته به پدې ساحه کې هيڅ راز مزاحمت نه راولاړېږي" وګورئ: شيبارشين: **۱۷۷ ـ ۲۱۴** مخونه."

د تړون مسوده

د هغې معاهدې د مسودی متن چې د شوروي ځواکونو د قومنداني او د

پنجشیر د مسلح ډلي ترمنځ ورباندي بحث شوی دا وو:

د افغانستان له سولي او ثبات سره د رغبت په وجه او پدې هېواد کي د سولي د تأمین لپاره د ترون دواړه خواوی دا پروتوکول امضاء کوي او د هغې له مخي لاندي مکلفیتونه په غاړه اخلي:

۱ـ په جنوبي سالنگ او د حیرتان ـ کابل لویې لاري ته څېرمه سیمو کي د نظامي عملیاتو کامل توقف او د جمعیت اسلامي په لوري پوري مربوطو سیمو او د شوروي اردو ، د کابل حکومت ځواکونو ، سرحدي محافظینو او په څارندوی پوري مربوطو کلو ، پوستو او قطعاتو باندي له هري وسلې نه د هر راز ډزو قطع.

۲ـ د پنجشیر مسلح قطعات به د لویې لاري د هغې برخي امنیت ساتي چي له تاجکانو (د جبل السراج یوکلی) نه تر چوگنی (د سالنگ تونل ته نږدې کلی) پوري غزېدلی، پدې ساحی که به د شوروي فوځونو او کابل حکومت په خلاف د ډزو ، برید ، غلا ، شوکو او هر راز خصمانه عملیاتو د مخنیوی تضمین کوي.

۳ـ د شورویانو اړخ تعهد کوي چي د دې ترون له مخي به لازم مقدار وسائل او تجهیزات او د اړتیا وړ مواد د همدې ترون د مودې په جریان کي سپاری ترڅو د پنجشیر او د سالنگ مشخص شوو سیمو اړتیاوي رفع کړي.

۴ـ د نورو تنظیمونو مجاهدینو ته به اجازه نه ورکول کېږي چي پدې ترون کي ټاکل شوو سیمو ته ننوځي او د شوروي ځواکونو او کابل حکومت په خلاف عملیات وکړي او یا پایپ لاین تخریب کړي، که د نورو ډلو له خوا د داسي عملیاتو هڅه وشي د شوروي ځواکونه به دې ته تیاروی چي د پنجشیر د مسلح قطعاتو له غوښتني سره سم په توپچی او هوایي بریدونو د دوی مرسته وکړي.

۵ـ د هغو روسي اتباعو د موندلو لپاره گډې هڅي او د معلوماتو تبادله کوم چي پدې ترون کي ټاکل شوو سیمو کي ورك شوي.

۶ـ د دې ترون ساحه له تاجکانو نه تر چوگنی پوري د لویې لاري دواړو خوا

وو تر ۳۰ کیلومتری پوري اعتبار لري. لدې ساحی نه آخوا، روسي ځواکونه او د پنجشیر مسلح ډله دا حق لري چي د هغو قطعاتو او وسله والو ډلو د ختمولو لپاره نظامي عملیات تر سره کړي چي د روسي فوځونو او د پنجشیری قطعاتو په خلاف ئې خپل نظامي عملیات ندي متوقف کړي.

۸ـ دا تړون له امضاء نه وروسته فوراً عملي کېږي.

د اطلاعاتو منبع: په افغانستان کي دشوروي قواوو د نظامي عملیاتو گروپ ـ د ۱۹۸۸ کال د دسمبر میاشت.

دا سند جنرال وی بی گروموف، د شوروي اتحاد د دفاع وزیر، شهنواز تنی او احمد شاه مسعود- امضاء کړي. شیبارشین: ۱۷۷ـ۲۱۴ مخ.

د وروستي تحلیل له مخی، شاملون (د ۴۰ نمبر قول اردو استخباراتي مرکز) لدې توافقاتو نه ځیني خاص نتایج ترلاسه کړل، په ۱۹۸۲ کال کي موږ پدې بریالی شوو چي له مسعود سره تماس ونیسو او یوه توافق ته ورسېږو، دا توافق د شوروي فوځونو تر وتلو پوري په خپل حال پاتې شو. وگورئ: گروموف:محدود قطعات: ۱۸۸ ـ ۱۹۷ مخ

هغه لیکي: بیا هم د توجه وړ بریاوی د روسانو په برخه شوې، د شوروي تهاجم د لس کلن جنگ په بهیرکي، د اوربند تر ټولو مهمه موافقه هغه وه چي د ۱۹۸۲ کال د فبروری په میاشت کي له مسعود سره تر سره شوه. د دې موافقې له مخي د پنجشیر مجاهدینو د مسعود تر قوماندې لاندي دا ژمنه کړې وه چي په روسي او د کابل حکومت په قطارونو به ډزی او حمله نه کوي او د نورو جهادي ډلو د حملو مخه به نیسي. له روسانو سره د مسعود همدې معاهدې، د حکمتیار له حزب اسلامي سره د مسعود اختلاف راوپاراوو چي تر نن پوري دوام لري، مسعود د ۴۰ نمبر قول اردو د وسائلو په حمایت او مرسته په مسلسله توگه د حزب اسلامي په سپاهیانو بریدونه کړي او مرگ ژوبله ئې وراړولی. "وگورئ: د

حسيني کتاب "

دا معاهده دواړو خواوو ته ګټوره وه، شوروي قواوو ته د سالنګ لويه او حياتي لار، چي ډېر ژر او په آساني تاوان منونکې وه، د دې معاهدې له مخي خوندي شوه او مسعود ته ئې د دې امکان ميسر کړ چي خپل ځواکونه اکمال او منظم کړي او له هغو وسلو او پيسو نه په استفادی سره چي روسانو ده ته ورکولی د خپل نظامي قدرت بنسټ مزيد ټينګ کړي، ... روسانو دا ژمنه کړې وه چي د هغه تجارتي اموالو د ټولي بيي د پنځمي برخي برابر پيسې به ده ته ورکوي پدې شرط چي دا اموال د سالنګ له لاري کابل ته خوندي ورسېږي. "وګورئ: روبين: ۱۵۹ مخ".

د دولت هڅي د قومندانانو او سرحدي قبايلو د اخستلو په لارکي تل بريالی نه وې، د مثال په توګه په ۱۹۸۰ کال کي د سرحداتو وزير فيض محمد د دې لپاره چي د ځدراڼو قبېله له دولت سره ملګرتيا ته چمتو کړي اته ويشت زره ډالر ئې د دې قبېلی مشرانو ته د رشوت ورکولو لپاره له ځان سره يووړل، پدې هکله له نوموړو مشرانو سره مخکنۍ موافقه شوې وه، خو د دې قبېلی سرتېرو نوموړی وزير او د ده دوه ملګري ووژل او پيسې دوی ته په لاس ورغلی.

د سياف د ډلي يوه قومندان له کابل نه رشوت ترلاسه کړ او له رژيم سره ملګری شو خو د ده د جبهې اکثر مجاهدين لده نه بېل او له بلي ډلي سره ملګري شول.

پروفيسور روبين (د امريکا او سېدونکی) د ۱۹۸۸ کال د فبروری په مياشت کي د ننګرهار ديوه قومندان له خولی ليکي چي د خاد مأمورينو ده ته د ډېرو پيسو وړانديز وکړ ترڅو د روسانو ملګرتيا وکړي خو هغه وايي چي ما د دوی په مخ تو کړل، دوی ګمان کوي چي جهاد يو تجارت دی !! " وګورئ: روبين: ۳۳۲ مخ

گروموف پدې هکله چې د دوی استخباراتي اداره څنگه وتوانېده چې د رشوت له لارې ضعيف النفسه قومندانان استخدام کړي او په ځينو سيمو کې مقاومت تضعيف او د مجاهدينو عمليات په ټپه و دروی ليکي: د دې تکتيك د برياوو خاصې بېلگې په دوو ستراتيژيکو سيمو، بغلان او پروان کې ليدلی شو، له کومو نه چې د کابل او شوروي اتحاد تر منځ غزېدلی حياتي لار تېرېده، په پروان کې د تعجيز او اغوا (د ځپلو او په پيسو اخستلو) سياست هومره برياوی درلودی چې يوه غربي خبريال په ۱۹۸۳ کې د دې ولايت په هکله راپور ورکړ چې دلته مقاومت کاملاً فلج شوی. وگورئ: گروموف: ۱۱۸ـ۱۹۷ مخ"

پروفيسور الکزاندر فيدوتوف له راډيو پيام آزادي سره په خپلې مرکې کې وايي: روسان لا تر اوسه په افغانسان کې خپلو مخفی عواملو نه گټې اخستو ته دوام ورکوي ترڅو په خپلې بربنډی لاس وهني پرده واچوی.

بروس ريچارد سن ليکي: له جگړې نه د مخه، پښتانه د افغاني ټولنې، ۴۰ـ ۵۰ په سلوکي وو، دوی توريالي، جنگيالي او آزادي غوښتونکي دي، له تاريخي لحاظه هيڅکله د پرديو سلطې ته ندي تسليم شوی، د بل چا سلطه ئې نده منلی، دوی پدې هېواد حکومت کولو ،د سکندر له زمانې نه ترنن پوري دوی پدې هېواد خپل خاص هويت او سليقه تحميل کړي. "وگورئ: کارو ۱۳۴ـ۱۳۵ مخ"

پښتانه د آمو دريا شمال ته مېشت قومونو سره قومي او ژبنی اړيکي نه درلودی، د همدې لپاره روسانو ته غير قابل هضم پاته شوي. روسانو د افغانستان د نيولو لپاره د پښتنو مهاجر کول او لدې هېواده ايستل ضروري گڼل، همداراز پاکستان ته د دغو پښتنو هجرت په هغه هېواد کې د عدم استقرار باعث کېدو، ځکه هلته د پښتنو يوه لويه برخه، له کلونو کلونو راديخوا، د بېلېدو او استقلال هڅه کوي، روسان ئې تشويقوي او د کابل حکومت ورسره مرسته کوي: "وگورئ: کلاس: ۱۳۰ـ۱۳۱ مخ"

که څه هم د افغانستان د ټولو سيمو اوسېدونکي د روسانو له لاسه

ځورېدلی خو د روسانو معامله له پښتنو او غیر پښتنو سره ډېر توپیر درلودو، که څه هم د وېرې اچوني نظامي عملیات د ځینو نورو سیمود تخلیې لپاره هم تر سره شوي خو د روسانو عمومي ستراتیژی دا وه چې پښتون مېشته سیمي تخلیه کړي او لدې لارې د افغانستان اجتماعي جوړښت تبدیل کړي، چې پدې سره ئې په آساني کولی شوی دا مهمه او ستراتیژیکه سیمه د مرکزي آسیا له اشغال شوو جمهوریتونو سره یو ځای کړي، دا ځکه چه افغاني تاجکان، ازبکان او ترکمنان د پولی آخوا خلکو سره قومي او ژبني اړیکي لري او په آساني له هغوی سره یو ځای کېدی شي، دا کار د مسعود په لاس چې له یوې خوا تاجك وو او له بلې خوا د روسانو یو پروتوکولی قومندان، په آساني تر سره کېدی شو. "وګورئ: فودوتوف خاطرات"

د هغي احصایې له مخي چې پاکستاني او ایراني حکومتونو ترسره کړي د افغاني مهاجرینو شمېر شپږ ملیونو ته رسېدو چه مطلق اکثریت ئې پښتانه وو. وګورئ: د کلاس اثر: ۱۳۰ـ۱۳۳ مخ

د دوی د مهاجر کولو لپاره له مختلفو لارو چارو نه استفاده کېده، په کلو ئې بمونه ورول، د تیښتي په حال کي کلیوال به ئې د هلیکوپټرو په ذریعه تعقیبول او وژل، فصلونو ته ئې د ریبلو په وخت کي اور اچولو، باغونه ئې له بیخه ایستل، رمې ئې ورته وژلې او د دې لپاره چې خواره شوي کلیوال بېرته خپلو کلیو ته راستانه نشي نهرونه، څاګاني او کاریزونه به ئې ورانول، دا د دوی پرېکړه وه، پدې پوهېدل چې د کلیوالو ژوند په زراعت متکي دی د اوبو نه پرته پدغو سیمو کي ژوند نشي کولی. وګورئ: کلاس: ۱۳۰ـ۱۳۳ مخ

د ۱۹۹۰ کال تر نیمایي پورې د افغاني مهاجرینو شمېر هومره وو چې د دنیا د ټولو مهاجرینو نیمایي دوی وو. افغانستان تقریباً له نیمایي نفوس نه محروم شوی وو خو د روسانو حملې لاهماغسي رواني وې ترڅو د یو شمېر پاتې کلیو اوسېدونکي هم وتلو ته اړ کړي. په جنوب کي د پښتنو تقریباً ټولي سیمي تخیله

یا تخریب شوې وې. د مثال په توګه د کندهار نفوس چې د هېواد دوهم ستر ښار وو او اکثریت اوسېدونکي ئې پښتانه دي، له ۲۵۰۰۰۰ نه ۳۵۰۰۰ کسانو ته راکوز شو، اکثره سیمې ئې تخلیه شوې. همدا راز هغه غربي سیاحان چې د لوګر دره ئې په ۱۹۸۵ کې لیدلې وه، په ۱۹۸۶ کې ئې همدا دره له اوسېدونکو خالي ومونده.

ننۍ روسیه د پروني شوروي اتحاد وارث، لاتر اوسه د مسعود مرسته کوي چې د سره جنګ په دوران کې د دوی له خوا استخدام شوی وو، دوی غواړي د افغانانو ملي یووالی ختم کړي، قومي تعصبات راوپاروی او افغانان په خپلو منځونو کې وجنګوي، دا هماغه کار دی چې بلشویکیانو مخکې کولو، د دوی هڅه دا ده چې له یوې خوا د مرکزي آسیا هېوادونه د دوی په ولګیکي پاتې شي، د افغانستان له لارې له نورې نړۍ سره وصل نشي او د هغې تجارتي لارې د پرانستلو پروژه ویجاړه کړي چې له کندهار، لشکرګاه، هرات او تورغنډۍ نه تېرېږي او کویټه له ترکمنستان سره وصل کوي، ترڅو د دې هېوادونو بازارونو باندې د روسیې سلطه خوندي پاتې شي. پدې سربېره په افغانستان کې د جګړو دوام، له روسیې نه د تحمیل شوې جګړې د تاوان موضوع شا ته غورزوی او افغانانو ته د دې مجال نه ورکوي چې پدې هکله مؤثر ګام اوچت کړي.

د نجیب پیغامونه

پدی موډې کې له مختلفو لارو، له موږ سره پدې هکله تماسونه ونیولی شول چې له نجیب سره په یوه ائتلافي حکومت توافق وکړو.

د پاکستان، سعودي، ایران، عراق، لیبیا او د الفتحی تنظیم له ګڼ شمېر هیئتونو سره د لیدنو کتنو په جریان کې دا جوته کېده چې مسکو او کابل دواړه د افغانستان د بحران د حل لپاره د مذاکراتو او ائتلافي حکومت غوښتونکي دي. د مختلفو چینلو په ذریعه د نجیب شخصی پیغامونه راورسېدل. ولي خان د نشنل پارټي مشر په همدې سلسله کې زما د لیدلو لپاره کورته راغی او پدې ئې ټینګار کولو چې له نجیب سره د ده په وساطت مذاکرات پیل کړو. د ځینو قاصدانو او منځګړو په لاس لېږل شوي پیغامونه داسي وو چې ګواکې نجیب پدې راضی دی چې د یوه مؤقت حکومت لپاره له قدرت نه لاس واخلي، خو دا کار به هله کوي چې مخامخ له ماسره وګوري، یو ځل ئې پیغام داسي وو چې: حکمتیار د مشر ورور په حیث منو، د کابینې لس مهم وزارتونه دي دی انتخاب کړي. له خپلې استعفی

نه پنځه ورځې د مخه ئې دا احوال راولېږو چې که تاسو له ائتلافي حکومت سره توافق و نکړ نو وبه گورئ چې موږ قدرت چا ته سپارو!! دا ئې هم ویلي وو چې که له ائتلافي حکومت سره د مخالفت په نتیجه کې ظاهرشاه راغی مسئولیت به ئې د حکمتیار په غاړه وي. د نجیب له هیئتونو سره په بغداد او لیبیا کې لیدني کتنې وشوې، زموږ له خوا کریاب او داکتر بهیر او د دوی له خوا د بغداد په مذاکراتو کې، یعقوبي، سلیمان لایق، وطن جار او کاویاني نمایندگي کوله او د ترابلس په مذاکراتو کې سلیمان لایق او کاویاني.

پدی ټولو لیدنو کتنو او د پیغامونو وړلو راوړلو کې د دوی صرف یوه خبره وه او هغه، د حزب اسلامي او دوی ترمنځ ائتلافي حکومت او طبعاً زموږ هم یوازې یو ځواب وو او هغه دا چې: قدرت دې یوه مؤقت غیر ائتلافي حکومت ته انتقال شي، بیا دې انتخابات ترسره شي او د وطن گوند ټول غړې دې فقط د عمومي عفوی په امتیاز اکتفاء وکړي. پداسې حال کې چې نجیب له نورو ډلو سره هم تماسونه درلودل خو موږ ته ئې مسلسل ویل چې مسئله یوازې د حزب اسلامي او وطن گوند د روغې جوړې له لارې حل کېدی شي، که حزب توافق وکړي د نورو ډلو مخالفت هیڅ اهمیت نلري. خو موږ له یوې خوا د اسلامي اصولو په حکم لدوی سره په ائتلافي حکومت توافق نشو کولی او له بلې خوا پدې هم ښه پوهېدو چې د ائتلافي حکومت نتائج به دا وي:

- د نورو ډلو د تصفیې لپاره به د هغوی په خلاف د جگړې لار غوره کوو، یعنی له کمونست سره ائتلاف او له مجاهد سره جگړه.
- پداسې حال کې چې د سیاسي احزابو ائتلافي حکومتونه ناکام وي او دوام نشي کولی، د دوو داسې مسلح ډلو ائتلافي حکومت به څنگه ادامه وکړي چې کلونه کلونه د یوه بل په خلاف جنگېدلی دي، یو په اسلام باور لري او بل کمونست وي، یو د خپل هېواد کامل استقلال غواړي او بل سل په سلو کې د پردیو گوډاگی وي.

- په حقيقت کي پداسي يوه ائتلافي حکومت کي شاملېدل د کابل واکمنانو ته د تسلمېدو په معنا وه چي فوځ، خاد، د کابل او لويو ښارونو امنيتي کمربندونه او د لويو لارو امنيت د دوی په لاس کي وي، طبعاً به ائتلاف سل په سلو کي د دوی په گټه وي.
- که خلقيان او پرچميان پداسي حال کي چي عقيده ئې يوه او حامي او پالونکی ئې يو دی، دواړه له مسکو نه توجيه کېږي، نشي کولی په گډې اداري کي د قدرت په وېش توافق وکړي، د قدرت په سر ئې د يوه بل له وژلو، بندي کولو او له هېواد نه شړلو نه ډډه ونکړه او روسان تر پايه ونشو توانېدی چي دوی په ډاډمنه توگه خپلو منځونو کي متحد وساتي، نو د مجاهدينو او د دوی ائتلاف به څنگه عملي وي. پدې هم ښه پوهېدو چي د کمونستانو له شر نه د هېواد د ژغورني تر ټولو ډاډمنه او آسانه لار دا ده چي قدرت يوه غير ائتلافي مؤقت حکومت ته انتقال شي او بيا انتخابات ترسره شي. دا ځکه چي:

الف: پدې سره د وطن گوند متلاشي کېږي.

ب: کابل ته د مسلح ننوتلو او د قدرت په سر د مجاهدينو تر منځ د جگړو مخنيوی کېږي.

ج: د سازشونو او کودتاگانو له لاري او د پرديو په مرسته قدرت ته د رسېدو سلسله به د تل لپاره پای ته رسېږي او انتخابات به د حکومت د جوړولو د يوازنۍ اصولی لاري په حيث منل کېږي.

د: د ملي اردو د وسائلو او د ملي شتمنيو د ضايع کېدو مخنيوی به کېږي.

نو موږ مذاکرات پدې دليل بې نتيجې پاتې شول چي موږ ائتلافي حکومت نشو منلی او دوی له غير ائتلافي مؤقت حکومت سره توافق نه کولو.

ركود او د كودتا هڅه

د جلال آباد د عملياتو ناكامي، د نجيب د حكومت دوام او له هغه سره د ځينو ډلو ټپلو اوربندونه، له خاد سره د ځينو تش په نامه نفوذی قومندانانو يوځای كېدل، د رژيم له خوا د كابل گرديز لويه لار پرانستل، تر لوگر او ميدانشهر پورې د كابل د امنيتي كمربند پراخېدل، د سالنگ په لوی لارې د رژيم د اكمالاتي كاروانونو مصئون تگ راتگ، د مجاهدينو د مؤقت حكومت انحلال، په شمال كې د حزب اسلامي په خلاف د مسعود جگړې چې ورو ورو نورو سيمو ته خورېدې، د كابل رژيم په گټه او د مجاهدينو په خلاف د غربي آژانسونو شديد تبليغات، د پاكستان له خوا د مجاهدينو په مؤقت حكومت عدم اعتراف او... په يوه داسې خطرناك حالت او وروسته پداسې ركود منتج شو چې د ماتولو لپاره ئې يوه جدي ابتكار ته ضرورت وو. دا ابتكار بايد د تل په شان حزب اسلامي كړې وې، په بلې ډلې كې د دې توان او استعداد نه وو.

په فوځ كې د كاركولو، د ناراضی افسرانو له لارې رژيم ته له داخل نه د يوه

سخت ګوزار ورکولو فیصله مو وکړه، چې پدې سره یا رژیم رانسکور شي او یا لږ تر لږه موجود رکود ختم شي.

له جنرال آصف شور سره چې په حربي ښوونځی کې زما همصنفي وو او د کمونستانو د اقتدار په دوران کې یوه موده په ننګرهار کې او څه موده په ګردیز کې د دولت د قطعاتو قومندان وو، تماس ونیولی شو، که څه هم پدې وخت کې دی په کورس (آ) کې استاد وو، خو د یوه با اعتباره افسر په حیث ئې په فوځ کې د کار کولو ښه چانس درلودو، هغه دې ته چمتو شو چې له خپل اعتبار نه په استفادې سره هغه افسران تنظیم کړي چې د روان وضعیت له دوام سره موافق نه وو او له بحران نه د هېواد د ایستلو په لټه کې وو.

دلته باید دا خبره توضیح کړم چې ما له شپږم نه تر نهم پوري په حربي ښوونځی کې سبق ویلې، په شپږم اوم او اتم صنفونو کې زه اول نمره وم او آصف شور به کله دریم او کله دوهم نمره شو، خو له اتم نه نهم ته هغه اول نمره او زه دوهم نمره کامیاب شوم، ما ته د دې ناڅاپي تبدیلی وجه، حربي ښوونځی ته د آصف شور د تره راتګ برېښېدو او دا ګمان مې وکړو چې په استادانو د هغه نفوذ باعث شو چې زما په هکله بې انصافي وشي، په همدې خاطر ما د حربي ښوونځی د پرېښودو فیصله وکړه، خو په حربي ښوونځی کې د درې کاله پاتې کېدو نتیجه دا وه چې اوس ګڼ شمېر زما هم دوره افسران په فوځ کې د جنرالی رتبې ته رسېدلی وو او ما ته ئې د دې امکان راپه برخه کولو چې د دوی ترمنځ کار وکړي شم.

جنرال آصف شور له لنډې مودې نه وروسته ما ته د یوه تفصیلي لیك په ذریعه اطلاع راکړه چې تر ډېره حده په خپل کار کې موفق شوي یو او زیات شمېر افسران مو لیدلي، اکثرو راسره موافقه کړې، په نورو کار روان دی. وروسته له څه مودې د ده کار داسي پړاو ته ورسېدو چې له مانه ئې د راډیویي او تلویزیوني وینا متن او کسټې وغوښتې، ما لیکلی متن ورولېږو، د وینا اساسي ټکي دا وو:

- ملت ته د پخواني کړغیرن رژیم د نسکورېدو مبارکي وایو.

- د جګړې له شرنه د هېواد د ژغورنې لپاره د افسرانو د دې عسکري اقدام نه پرته بله لار نه وه، موږ د اقتدار لاس ته راوړو لپاره نه بلکې د جګړې د پای ته رسولو لپاره دا اقدام کړی.
- موږ هغه افسران يو چې د خپل هېواد په استقلال او اسلامي هويت باور لرو او غواړو چې د ملت د خوښې منتخب اسلامي حکومت ته اقتدار انتقال شي.
- د ټولو جهادي تنظيمونو مشرانو ته بلنه ورکوو چې په يوه مؤقت بې طرفه حکومت او بيا د همدې حکومت تر نظارت لاندې په انتخاباتو توافق وکړي.

ځينو افسرانو دا نظر وړاندې کولو چې په کار ده د اقدام نه د مخه د ټولو يا ځينو مؤثرو تنظيمونو توافق تر لاسه شي. که څه هم موږ ته معلومه وه چې تنظيمونه لدې کار سره په څو دلائلو توافق نکوي:

الف: ځيني له عبوری حکومت او انتخاباتو سره پدې خاطر مخالفت کوي چې نه يوازې لدې لارې قدرت ته د رسېدو کوم چانس نلري بلکې پدې کار سره له صحنې نه وځي.

ب: ځيني په بهرنيو قوتونو مخصوصاً غرب پورې هومره تړلي دي چې د هر هغه پلان او اقدام به حتماً مخالفت کوي چې د دغو ځواکونو له مداخلې او موافقې نه پرته تر سره کېږي.

له دې سره سره ما د تنظيمونو د مشرانو په يوې غونډې کې دا خبره په مجمل انداز کې وکړه چې ځيني عسکري صاحب منصبان پدې نظر دي او موږ ته ئې احوالونه لېږلي چې که ټول مشران له يوه مؤقت حکومت او انتخاباتو سره موافقه وکړي، دوی د نجيب راپرزولو ته تيار دي. عکس العمل هماغه وو چې موږ ئې اټکل کولو، پدغو مشرانو کې دوو کسانو د کابل رژيم ته اطلاع ورکړه چې پام کوي، حزب اسلامي د کومې کودتا پلان لري او موږ ته ئې په يوې غونډې کې دا او دا ويلي !! موږ فيصله وکړه چې دا کار بايد په هر صورت کې تر سره شي.

پدغه وخت کي، د نجيب او د ده د دفاع وزير، شهنواز تنی ترمنځ اختلافات هومره تشديد شوي وو چي د روسانو سفير او ګڼ شمېر لوړ رتبه هيئتونه د دوی په روغي جوړي موفق نشول.

شيوارډناډزي، د شوروي اتحاد د خارجه چارو وزير او ورنتسوف، په کابل کي د دوی ځواکمن سفير د نجيب ملاتړ کولو او په همدې خاطر مسکو پدې اختلافاتو کي د نجيب مرسته کوله، په خلقيانو مخصوصاً د امين په پلويانو شکمن وو، چي ګواکي دوی د روسانو له ګټو سره خاصه علاقه نلري او نشنلستي روحيه ورباندي غالبه ده ! تاسو ته به حتماً معلومه وي چي د کابل رژيم اصلي ځواك له خلقيانو نه جوړ شو ی وو، د خلق د ګوند غړي اکثراً د پښتنو له غريبو او نيستمنو کورنيو څخه او د پرچم غړي اکثراً د تاجکو له شتمنو کورنيو څخه راولاړ شوي وو. په جګړي کي اصلي ونډه د خلقيانو وه. خوپه واکمني کي د دوی برخه په جګړي کي د دوی د برخي په اندازه نه وه.

آصف شور وتوانېدو چي لدې وضعيت نه پوره ګټه اوچته کړي، د اوږدې جګړي نه د فوځ ستومانه کېدل، د جګړي د مستقبل په هکله بې باوري، د افغاني فوځ له افسرانو سره د روسي مشاورينو له غروره ډك او سپکونکی چلند، دا هغه عوامل وو چي اکثر افسران مخصوصاً هغه افسران چي يا کمونستان نه وو يا له کمونيزم نه بيزاره شوي او غوښتل ئې د ملت غېږي ته راوګرځي، دې ته هڅول چي د دغسي يوه عسکري بدلون بلني ته مثبت ځواب ووايي.

جنرال آصف شور په خپلو وروستيو ليکونو کي ماته اطلاع راکړه چي "د دفاع وزارت په قرارګاه او د شهنواز تنی په ما حول کي مو کار ډېر مخکي تللی دی، قرارګاه او د ده دفتر، ټول زموږ په کنټرول کي دی، خو دی مو له جريان څخه ندی خبر کړی، د اقدام په وخت کي به د قوتونو د سوق او اداري کار کاملاً زموږ په لاس کي وي"

دوی غوښتل چي خپل اقدام پداسي وخت کي پيل کړي چي د نجيب او تنی

ترمنځ شخړه په مخامخ تصادم بدله شي، خو دا تصمیم د دې باعث شو چي اقدام وځنډېږي او نجیب ته له خطر سره د مقابلې لپاره د تیاری کولو فرصت په لاس ورشي.

له نجیب سره د وزارت دفاع په مقابل کي د خاد مسلح ځواکونه او د هوایي قواوو په مقابل کي د مزار هوایي ځواکونه ملګري وو، نجیب خپل اقدام مخکي کړ، د خاد د پنځم ریاست ځواکونو په واسطه ئې د وزارت دفاع قرارګاه محاصره کړه، عملي تصادم پیل شو، جنرال آصف شور، د قوتونو د سوق او اداري مهار په لاس کي واخیست، شهنواز تنې د دې په ځای چي په خپلي قرارګاه کي پاتې شي، د یوه جیپ په سورلۍ، ځان د بګرام هوایي میدان ته ورسولو، د بګرام میدان د نجیب له پلویانو نه تصفیه شوی او عملاً د مخالفو ځواکونو په لاس کي وو، په ارګ ئې مسلسل بمباري پیل کړه، خو د بګرام هوایي ډګر له مزار شریف نه په پرله پسې توګه تر بمبارۍ لاندي ونیولی شو، پدې بمبارۍ کي د جنرال مصطفی لویه ونډه وه، د بګرام هوایي ډګر فلج شو، د جنرال تنې ارتباطات له خپلي قرارګاه سره قطع شول، غوښتل ئې د جنرال قادر اکا، د هوایي قواوو قومندان او ځینو نورو ملګرو سره د کوم هلیکوپتر په ذریعه د مجاهدینو کومي جبهې ته پناه یوسي، خو وروسته، دی او ملګري ئې په یوه هلیکوپتر او یوه ان-۱۲ کي سواره شول او د پاکستان په لوري ئې حرکت وکړ چي هلیکوپتر په جمرود کي او ان ۱۲ د پاره چنار په هوایي ډګر کي راکوز شوه.

جنرال آصف شور، جنرال کبیرکارواني او جنرال جعفر سرتېر چي د اقدام لارښوونه ئې کوله، یو په ریشخور کي او نور د وزارت دفاع په قرارګاه کي د جګړې په جریان کي ووژلی شول او پدې ترتیب نجیب د خاد په مرسته په هغه اقدام کي بریالی شو.

موږ د تصادم له پیل سره سم، خپل ملاتړ اعلان کړ او له ټولو مجاهدینو نه مو وغوښتل چي د نجیب د حکومت د پرزولو لپاره لدې فرصت نه اعظمي

استفاده وکړي او د هغوځواکونو مرسته وکړي چې د نجیب په خلاف راپورته شوي..

د تنظیمونو یو مشر له بی بی سي سره په خپلې یوې مرکې کې نه یوازې د دې اقدام مخالفت وکړ بلکې وئې ویل: ان شاء الله د نجیب ځواکونه د برلاسي په حالت کې دي !!

که څه هم نجیب لدې خطرناکې پېښې نه روغ رمټ ووتو او په ظاهر کې ئې بریا په برخه شوه، خو په حقیقت کې د ده د زوال ستر عامل همدا اقدام وو. د فوځ زیات شمېر افسران وتښتېدل، په سلګونو بندیان شول، ډېر ووژلی شول، په فوځ او وطن ګوند کې بې باوری انتهاء ته ورسېده، د رژیم اعتبار په داخل او خارج کې سخته جټکه وخوړله، رکود مات شو، د مجاهدینو ضعیفه روحیه لوړه او مړاوی هیلې ئې راژوندی شوې. خو د پاکستان ISI نه غوښتل دا اقدام کامیاب شي، ښایي د نوموړې ادارې د مخالفت دوه اساسي وجهی په ګوته کړې شو:

- د اقدام په هکله مخکنی راپور نه درلودل او په ناڅاپي ډول له یوې ستري پېښي سره مخامخ کېدل، دې کار د پاکستان د لوړو مقاماتو په وړاندې، د دې ادارې د هغه وخت د مسئولینو بې کفایتي په ګوته کوله، نو ځکه ئې له موږ نه د غچ اخستلو په خاطر د دې اقدام د ناکامولو هڅه وکړه.
- دوی او امریکائیان په ګډه دې نتیجې ته رسېدلی وو چې پدې ترتیب او د دې اقدام په نتیجه کې د کابل د رژیم نسکورېدل دوی ته ګټور کار ندي.

زه باید دا ټکي واضح کړم چې موږ د دې اقدام په وخت کې د قوي نشراتو لپاره د ۵۰ کیلو واته MW ترانسمیتر په بهرکي اخیستی وو او د پاکستان له لاري مو داخل ته انتقالولو، خو آی اس آی د هغه له سپارلونه ډډه وکړه او نږدې یوکال ئې له ځان سره وساتو او له اقدام نه ډېر وروسته ئې موږ ته تسلیم کړ. د اقدام د شنډولو لپاره، ISI شهنواز تڼی د خپلو ملګرو سره، په هماغه حساسو

شيبو کي چي جګړه روانه وه، په اسلام آباد کي، په مخفی ځای کي، تر نظارت لاندي وساتو او د ده رابطه ئې له موږ سره قطع کړه، چي کله اقدام کاملاً شنډ شو، جګړه پای ته ورسېده او نجيب په اوضاع مسلط شو، هغه ته ئې اجازه ورکړه چي له ما سره وګوري!!

د ځينو حزبيانو مخالفت

په فوځ کي د کار کولو په اړه، د حزب اسلامي اجرائيه شوری ته وقت په وقت، لازم معلومات ورکړی شوي او پدې ارتباط ګڼ شمېر تفصيلي غونډې او بحثونه شوي وو، د اقدام په جريان کي د اجرائيه شوری مسلسلی غونډې رواني وي، ټول بلااستثناء خوشحاله او له اقدام سره موافق وو او په اتفاق سره يې، پدې اصرار کولو چي حزب بايد له خپلو ټولو امکاناتو نه په استفادی سره د دې اقدام د کاميابولو هڅه وکړي، يو هم داسي نه وو چي له اقدام نه د مخه يا د اقدام په جريان کي ئې څه مخالفت کړي وي، يائی کومه ملاحظه وړاندي کړي وي. خو وروسته مخصوصاً د اقدام د شنډېدو نه پس، ځينو کسانو په ابتدا کي پټ پټ او په خصوصي غونډوکي او وروسته لږ په ښرګنده توګه، دلته، هلته پدې هکله تبليغات پيل کړل، موږ ګمان کولو چي دا به يو عادي او طبيعي بهير وي او د هر اقدام له ناکامي نه وروسته د هغه د عدم افاديت په هکله د راولاړېدونکی ذهنيت په شان به يو طبيعي او د معمول مطابق عکس العمل وي، خو وروسته وروسته متوجه شوو چي خاصي حلقې په جدي توګه لګيا دي او د دې هڅه کوي چي لدې فرصت نه په استفادی سره، په حزب کي اختلافات راولاړ کړي، خو د ګوتو په شمېر کسانو نه پرته، هيڅوك د دغو حلقو د هلو ځلو او تبليغاتو تر تأثير لاندي رانغلل.

په حزب اسلامي کي دوه ځله داسي حالات راپيدا شوي چي د سياسي دريځونو په اړه، د رأيي اختلاف، د دې په ځای چي د اکثريت رأی ته د احترام له

لاري حل شوي وي، د غیر اصولی اختلاف رنګ ئې غوره کړي، یو ځل د همدې اقدام په اړه او بیا د خلیج په جګړي کي د غربي ځواکونو د تېری غندنه او د عراق د ولس په نسبت د خوا خوږی څرګندونه. پدې مورد کي هم خاصو بهرنیو حلقو د اختلاف راولاړولو هڅه کړي او دا وظیفه ئې هغو مؤسسوته سپارلی چي له افغاني شخصیتونو سره ئې په بېلوبېلو نومونو مالي مرستي کولي. خو هر ځل د مرکزي شوری غونډه دایره شوې او په قاطع اکثریت سره ئې د اصولی موقف ملاتړ کړي او نوي مناسب تصمیمونه ئې نیولي.

نجيب څه وکړل

د نوموړي عسکري اقدام د ناکامۍ په نتيجه کي اکثر غير پرچمي پښتانه غړي، په گوند او دولت کي، مخصوصاً له فوځ نه تجريد شول او ځای ئې پرچميانو يا پرچميانو ته وفادارو افرادو ته تخليه شو.

نجيب دې ته اړ کړې شو چي د قومي او ژبنيو اړيکو پر بنسټ په ولس کي پراخ کار پيل او پرهمدې بنياد مسلح قطعات جوړکړي، د دې پرېکړې لاندي لاملونه وو:

- فوځ عملاً ختم شوی وو، د مکلفيت د دوري پر اساس د فوځ جوړول نه ممکن وو او نه مؤثر، د دې په پرتله پر قومي بنياد او د امتيازاتو په مقابل کي د مسلح ټولگيو جوړول مفيد اومؤثر وو.
- دوی پدې مرحلې کي د دعوت لپاره بل مضمون نه درلود، کمونيزم نور په مسکو کي د ختمېدو په حال کي وو، په افغانستان کي خو دوی لا د مخه له

کمونیزم نه خپل برائت اعلان کړي وو او نجیب خو به ویل چې یوازې رېږه ئې نده پرېښې نور نو په مسلمانۍ کې تر ملایانو هم مخکې دئ، دا دی د اسلامي شئونو وزارت ئې جوړکړی او درویشت زره امامانو ته معاش ورکوي...!!

- دوی د مختلفو قومونو د جنګولو او لدې لارې په قدرت کې د پاتې کېدو او یا لږ ترلږه د قوم تر حمایې او سیوری لاندې د ژوندي پاتې کېدو هیله درلوده.

نوموړی قومي قطعات په اوزبکو، پښتنو، هزاره وو او تاجکو کې جوړ شول، پدوی کې تر ټولو مؤثر قوت چې په جګړو کې ئې زیاته ونډه وه د جوزجانیانو او ګلم جمانو په نامه د اوزبکو قطعات وو.

په پښتنو کې جوړ شوي قطعات د شمېر له پلوه کم ا وپه جګړو کې د برخې له پلوه ډېر ضعیف او غیر مؤثر وو. چې وجه ئې یا د امکاناتو کموالی او یا پدوی د رژیم بې باوری او یا په جهاد کې د پښتنو زیاته ونډه وه.

په ملي مصالحی زور اچول، یو اړخیز اوربندونه اعلانول، بې طرفانو ته په قدرت کې د فعالی او په زړه پوري برخې ورکولو ډنډوری غږول، د روسي فوځونو په ایستلو کې د نجیب جدي او صمیمانه ونډې ته د خلکو پام رااړول، اسلام ته د وطن د ګوند د وفاداری لپاره تبلیغات کول، مجاهدین په نه پخلاکېدونکو او معتدل ډلو وېشل او له پخلاکېدونکو معتدلو ډلو سره تماسونو او حتی توافقاتو ته مسلسل ګوته نیول، د نجیب د دې مرحلې د تکراری وینا ګانو اساسي ټکي وو.

د اسلامي شئونو وزارت

تاریخ دا خبره ثابته کړې چې د دین او مذهب په خلاف د دین د دښمنانو جګړه په پای کې د دین او مذهب تر نامه لاندې ترسره شوې او د هر مذهبي انقلابي پاڅون د مقابلې لپاره، دین خرڅوونکي ملایان او مکار پیران د الله د لارې د مجاهدینو او واقعی علماوو په خلاف استخدام شوي. فرعون د خلکو د

دين په حامي او له تباهی نه د ټولني په ژغورونکي بدل شوی او موسی د ولس د مذهب دښمن او د فساد عامل ګڼل شوي. د موسی مقابلې ته جادو ګران راغونډ کړی شوي او فرعون ويلي:

وقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونى أَقْتُلْ مُوسى وَ لْيَدْعُ رَبَّهُ إِنى أَخَاف أن يُبَدِّلَ دِينَكمْ أَوْ أن يُظْهِرَ فى الْأَرْضِ الْفَسادَ*

غافر: ۲۶

او فرعون وويل: ما پرېږدئ چې موسی ووژنم، هغه دې خپل رب مرستې ته راوبلی، وېرېږم چې ستاسو دين بدل نکړي او يا په ځمکه کې فساد خور نشي.

د شئون اسلامي په وزارت کې د مولوی عبدالولی او مولوی عبدالعزيز په څېر په سلها وو ملايان استخدامول او (۲۳۰۰۰) امامانو ته معاش ورکول هماغه کار وو چې فرعون د موسی عليه السلام په مقابل کې وکړ او نجيب د واقعی مجاهدينو او مجاهدو علماوو په خلاف. په شئون اسلامي کې تنظيم شوي دين خرڅوونکي ملايان هماغه وو چې د ظاهرشاه په وخت کې به ئې ويل: خدايه ! د ده ملك او سلطنت دائمي کړې ... د داؤد په وخت کې به ئې د هغه جمهوريت سل په سلو کې اسلامي نظام ګڼلو، د تره کي په هکله به ئې ويل چې عمری عدالت ئې راووست، د نجيب د سر دعا ئې کوله، استاد رباني ئې د اسلامي دولت هغه رئيس شمېرلو چې د اهل حل او عقد له خوا غوره شوی او اوس د طالبانو مشر ملامحمدعمر، اميرالمؤمنين ګڼی اود مجاهدينو په خلاف د جګړې فتواګاني ورکوي.

د اسلامي انقلاب څپانده او مواج بهير هومره قوي او جرړی ئې په ملت کې هومره ژورې وې او ولس ئې د آرمانونو او شعارونو په حقانيت او د شخصيتونو په ايمان او تقوی هومره پوه شوی وو چې د شئون اسلامي په وزارت کې د څو

استخدام شوو مزدورانو او بې شخصیته دین خرڅوونکو په تبلیغاتو د هغه مخه نیول او ملت ترې بېلول ممکن نه وو.

د خوست فتحه

د مجاهدینو په لاس د خوست فتحه، د رژیم لپاره دوهم سخت ګوزار وو، خوست په څو لحاظه اهمیت درلود:

الف: یو داسې سرحدي ښار وو چې د مجاهدینو لاس ته د هغه په ورتلو سره د جنوب ډېره پراخه ساحه د دولت له کنټرول نه ووته.

ب: د خوست جګړه له رواني لحاظه په یوې داسې جګړې بدله شوې وه چې د کابل رژیم او ټولو پلویانو ئې خپل برخلیك په هغې پورې تړلی ګڼلو.

ج: د کمونست رژیم زیات شمېر مهم افسران او د ګوند غړي په همدې ساحې پورې مربوط وو. په خپله نجیب، د ده د دفاع مخکنی او وروستنی وزیر او... د همدې ولایت اوسېدونکي وو.

د خوست په سقوط سره د رژیم د ملا تیر مات شو. که مجاهدینو د جلال آباد په ځای د روسانو له وتلو سره سم د خوست د نیولو هڅه کړې وی او همداسې د دوی په لاس فتحه شوی وي، نو د کابل رژیم به هیڅکله دومره دوام نه ووکړی.

کابل ته د کارمل راستنېدل

د ۱۳۷۰ کال د سرطان په میاشتې کې په ناڅاپې ډول، له مسکو نه افغانستان ته د ببرك کارمل د ستنېدو خبر خپور شو، ځینو دا ګمان کولو چې ښایې مسکو پدې توانېدلی وی چې د نجیب او کارمل ترمنځ اختلاف ختم کړې او له حالاتو سره د مقابلې لپاره د دوی پلویان په یوه صف کې سره ودروي. ځینو نورو ګمان کولو چې د سرطان د بیماری په وجه، هغه له خپل ژوند نه مأیوسه

شوی او د همدې لپاره هېواد ته راستون شوی. خو په حقيقت کې د ده د راستنېدو اصلي وجه دا وه چې:

- د نجيب په خلاف په ګوند کې مخالفت خپل اعظمي حد ته رسېدلی وو.

- روسانو چې د ۱۹۸۶ کال د مي په مياشتې کې د کومې کودتا يا انقلاب نه پرته، فقط له مسکو نه په کابل کې د روسي قواوو عمومي قومندان ته د يوه سرې هدايت په نتيجه کې، کارمل له ارګ نه د تورو شيشو په موټر کې وايست او تر ډېرو ورځو، هيڅوک، حتی د مرکزي کميټې غړي نه وو خبر چې ببرک چيرته دی!! او د ده په ځای ئې نجيب د واکمنۍ په تخت کښېنولو او ارګ ته له داخلېدو نه وروسته ئې د مرکزي کميټې غړي پدې خبرکړل چې لدې وروسته، نجيب جمهور رئيس او د حزب منشي دی، وجه ئې دا وه چې مسکو ګمان کولو ببرک کارمل پدې خاطر ناکام او د مقاومت له مقابلې نه عاجز دی چې د ګوند او فوځ پښتانه غړي لده سره مرسته نکوي او د افغانستان ټولنيز جوړښت د دې اجازه نه ورکوي چې د ده په شان کوم کس د هېواد جمهور رئيس وي، په کار ده نجيب راوړاندې کړو او پدې ترتيب د افغاني ټولنې اکثريت قانع کړو، خو اوس ټول هغه ګوندي غړي او د فوځ افسران، يا شړل شوي او يا بنديان شوي چې د دوی په خاطر کارمل په نجيب بدل شوی وو.

- د دولت، ګوند او فوځ ټول حساس پستونه، په مرکز او ولاياتو کې د ببرک د پلويانو په لاس کې وو، دوی غوښتل چې په مناسب وخت کې نجيب له صحنې لرې او د ګوند اصلي مشر راوړاندې کړي. دا د دوی ډېره مخکنۍ پرېکړه وه.

نبي عظيمي د خپل کتاب په ۱۵۸ مخ کې هغې ته داسې اشاره کوي: "ده (عبدالوکيل) وويل: زه غواړم چې د اردو د مسلحانه قيام په اړه ستاسو او د ۱۴ فرقې د ملګرو لخوا، ملګري ببرک کارمل ته اطلاع ورکړم. څه فکرکوې؟ آيا کولی شې هلته د خپلې فرقې استقلال اعلان کړې او زمونږ له غوښتنې سره سم د کابل په لور وخوځېږې؟ څو شېبې مې له ځان سره فکر وکړ دا ځکه چې د لومړی ځل لپاره

مي په حزب کي د انشعاب او له خلقيانو سره د عدم روغي جوړي سندره اورېده، د هغي شېبې احساسات هيڅکله نشم هيرولی، خو چاره نه وه، يو تريخ حقيقت وو چي بايد قبول کړي مو وی... زموږ ترمنځ رمز او شفر وټاکل شو او پرېکړه مو وکړه چي د تلفون او يا قاصد په لاس بايد دا شفر ماته ورسېږي ترڅو خپل کار پيل کړم."

د دوی پلان دا وو چي له اقدام نه د مخه بايد د ځينو ډلو او قومندانانو سره داسي خبري وکړي چي ګواکي د دوی اقدام به د دغو ډلو په نفع وي او راتلونکی حکومت به د دوی په مشوره جوړوي، ترڅو د اقدام په وخت کي د دغو ډلو له خوا، نه يوازي مخالفت ونشي بلکي نتائجوته ئې هيلمند وي.

خو د هېواد سياسي او نظامي وضعيت او يو په بل پسې خاصي پېښي د دې باعث شوې چي د نجيب تر استعفی پوري، د مؤثر اقدام موقع ترلاسه نکړي، جنرال نبي عظيمي د خپل کتاب "اردو و سياست" په **۵۲۵** مخ کي ليکي: "عبدالوکيل د خارجه چارو وزير د مخکنيو تماسونو نه وروسته په **۱۳۷۱/۱/۲۷** د داکتر نجيب "چی تر دې نېټې لا جمهور رئيس وو" په مشوره او اجازه پروان ته ولاړ او له مسعود سره ئې وليدل مسعود د ده دروند استقبال وکړ. پدې وخت کي د وکيل او د اجرائيه بيورو طرحه ورته او د رأيو په اتفاق داسي وه:

له مجاهدينو خاصتاً مسعود سره د ائتلافي حکومت تشکيلول. که نور له ائتلافي حکومت سره موافق نه وو د ګلبدين حکمتيار په خلاف ګډه جبهه جوړول او د کابل ښار له شا او خوا نه د هغه ايستل او د قدرت مساويانه وېش"

هغه په **۵۲۲** مخ کي ليکي: "عبدالوکيل له تلويزيون سره د خپلي مرکې له لاري وويل: ټول تنظيمونه حاضر دي چي د کابل له دولت سره ائتلاف وکړي او يو پراخ بنسټه ائتلافي دولت جوړ کړي، لدې کبله د ده په ګمان د ملل متحد د پلان د تطبيق ضرورت نشته. هغه وويل: يوازي حکمتيار لاتراوسه له دولت سره د ائتلاف مخالف دی" هغه وروسته په همدې مخ کي ليکي: "مزدك، کاوياني او

وکیل راتلونکې ته په امیدوارۍ سره کتل او مسعود ئې قهرمان ګڼلو، ما پوښتنه وکړه: څومره په مسعود اعتماد کولی شو؟ کاویاني او مزدك جواب راکړ: مسعود خپل رقیب حکمتیار ته د ماتې ورکولو لپاره هر راز سازش او روغې جوړې ته تیار دی!! او پدې هکله هیڅ تشویش ندی پکار!!"

په ۲۳۰ مخ کې لیکي: پدې وخت کې یوازې لوی درستیز آصف دلاور وو چې د جګړو سوق او اداره ئې په لاس کې وه، نور د رباني او مسعود په شمول په کاریز میر او خیرخانې کې اوسېدل، ویل کېږې چې رباني په شپو ورځو د دکو په یوه تاکوې کې اوسېدو. شورای نظار بې روحیې وه، یوازې د جنرال دوستم افرادو او سابقه نظامي قطعاتو اوچته روحیه درلوده او مقاومت ئې کولو. دلاور وایي: له حکمتیار سره د یوې پرېکندې جګړې لپاره عملیات پیل شول، حکمتیار مقاومت کولو او زموږ د قطعاتو مخکې تګ کم وو خو بلآخره د ده مقاومت مات شو او موږ برې ته نږدې شوو، د ده افرادو د لومړۍ خط مورچلی پرېښودی، حکمتیار خپله ماته احساس کړه او بیا ئې د اوربند وړاندیز وکړ، دلاور وویل: مجبور شوم له رباني سره وګورم او هغه ته ووایم چې عملیات باید ادامه وکړي ترڅو حکمتیار تسلیم شي خو رباني وویل: لوی درستیز صاحب! زه اختیار نلرم، د بهرنیو دوستانو تر فشار لاندې یم! او پدې ترتیب یو ځل بیا حکمتیار روغ رمټ خلاص شو. دلاور وویل: که یوه ورځ نور هم عملیاتو ادامه کړې وی زموږ ځواکونو چهارآسیاب نیولو او د کابل په شا او خوا کې جګړه د تل لپاره پای ته رسېدله"

د بينن سيوان هڅي

له يوې خوا د ملل متحد د سرمنشي د خاص استازي بينن سيوان په ذريعه، د غيرمستقيمو خبروآترو له لارې د مجاهدينو او كابل رژيم ترمنځ د توافق لپاره هڅه كېده، هغه په لومړي سركي په ائتلافي حكومت ټينګار كولو، خو زموږ د عدم توافق په نتيجه كي، هغه نجيب پدې قانع كړو چي مجاهدين ائتلافي حكومت نه مني بايد په غيرائتلافي مؤقت حكومت توافق وشي، زموږ طرحه دا وه:

- د مخامخ خبروآترو نه پرته دي نجيب د خپلي استعفى له اعلان سره توافق وكړي.

۲ – د غير متنازع فيها شخصيتونو څخه دي يومؤقت حكومت جوړ شي.

۳ – له فوځ او پوليس نه پرته دي ټول مسلح قطعات منحل شي.

۴ – د مؤقت حكومت په دوران كي دي د يوه مستقل انتخاباتي كميسيون په

ذريعه په شپږو مياشتو کې انتخابات ترسره شي.

له دې طرحې څخه زموږ اهداف دا وو:

الف: د نجيب له استعفى سره سم کمونستي نظام او د وطن گوند متلاشي کېږي او کمونستانو ته د يوه منظم قوت په توگه پاتې کېدل گرانېږي.

ب: د کمونست رژيم اصلي جنگي ځواک، ملېشې او د خاد قطعات وو، فوځ عملاً ختم شوى وو، د دغو قطعاتو د انحلال په نتيجه کې د کمونستانو وروستى منظم جنگي قوت ختمېږي.

ج – عبوري حکومت ته د قدرت د انتقال په وجه هم د مجاهدينو تر منځ د جگړې احتمال پاى ته رسېږي او هم د سازشونو مخنيوى کېږي.

د: په انتخاباتو سره به قوي مرکزي حکومت جوړېږي او په قومونو، مذهبي فرقو او سياسي ډلو د قدرت د وېش نزاع به پاى ته رسېږي.

غربي ځواکونو او په دوى پورې تړلو حلقو په ظاهر کې لدې طرحې سره توافق ښودو، خو په پټه ئې له مسکو سره د يوه ائتلافي حکومت د جوړولو هڅه کوله، داسې ائتلافي حکومت چې د ببرک پلويان به ئې د دوى د خوښې ډلو سره جوړوي، مسکو او واشنگټن، ايران، پاکستان، سعودى اوهند به د دې حکومت ملاتړ کوي او کومه افغاني ډله چې لدې حکومت سره مخالفت وکړي بايد تر شديد فشار لاندې ونيولى شي، د هېواد د ننه او بهر، د داسې ائتلافي جبهې د جوړولو او د سياسي ډلو او گاونډيو هېوادونو د اقناع لپاره، جدي ليدني کتنې رواني وي، ځينو ډلو په آگاهانه توگه او د بهرنيو هېوادونو د فشار په وجه او ځينو په بې خبرې کې لدې بهير سره مرسته او ملگرتيا وکړه.

رباني ناڅاپه سعودى ته د سفر په نامه بهرته ولاړ او په همدې سفر کې ئې له روسانو سره وليدل او د مسعود معاهدې ئې توثيق کړې، پاکستان ته له راستنېدو وروسته، په يوې گډې جلسې کې يوه پاکستاني مسئول ترې پوښتنه

وکړه چې " استاده موږ خبر کړه چې چیرته تللی وې؟" هغه وارخطا شو، شونډې ئې ورپېدې او فقط دومره ئې وویل چې په موږ شك مه کوئ !"

له روسانو سره د رباني او مسعود توافقات په لاندې خبرو وو:

- د وطن ګوند ټول موجود غړي به په خپلو خپلو رسمي دندو کې پاتې کېږي.
- د افغان فوځ د افسرانو روزنه به د پخوا په څېر په روسیه کې ترسره کېږي او د فوځ وسله به روسي وي.
- د افغاني بانك نوټونو د چاپ کار به د مخکنۍ معاهدې سره سم د تل لپاره په مسکو کې ترسره کېږي.
- د اتحاد جماهیر شوروي سرحدات به محترم ګڼل کېږي.
- پدې سیمي کې به د مسکو له دوستانو سره د دوستي او له مخالفینو سره د مخالفت سیاست اعمالېږي "یعنی له هند سره دوستي او له پاکستان سره مخالفت "

داسې معلومېږي چې خوارکی بینن سیوان پدې نه وو پوه چې اصلي خبره څه ده او څنګه دی د مجاهدینو د اغفال لپاره استعمالېږي. بینن سیوان ته د امریکا او روسیې لخوا دا وظیفه ورکړې شوې وه چې که مجاهدینو له ائتلافي حکومت سره موافقه ونکړه نو د مؤقت حکومت تر څنګ باید په پټه داسې نظامي شورى جوړه شي چې رئیس به ئې د نجیب د ځواکونو قومندان جنرال نبي عظیمي وي. د جمعیت په شمول ځینو ډلو دا طرحه منلی وه، نجیب هم لدې طرحی سره موافقه کړې وه. جنرال نبي عظیمي په خپل کتاب (اردو و سیاست) کې دا خبره په ډاګه کړې.

د مؤقت حکومت په سر اکثرو افغاني ډلو موافقه وکړه او د کابینې د غړو لست ئې جوړ او بینن سیوان ته ئې وسپارو. دوو ډلو چې یا له اصل توطئې نه بې خبره وو او یا وظیفه ورکړې شوې وه، لدې طرحی سره مخالفت اعلان کړ، خو د

دوی مخالفت ته خاص اهميت ورنکړي شو.

رباني چي له پټ جريان نه واقف وو په ظاهر کي ئې لدې طرحی او د مؤقت حکومت د کابينې د غړو له لست سره خپله موافقه اعلان کړه. د کابينې غړو ته بلنه ورکړي شوه چي له بېنن سيوان سره يو ځای کابل ته د تلو لپاره ځانونه اسلام آباد ته راورسوي. که څه هم نجيب د خپلو ځينو ملګرو په شمول لدې سره موافقه کړې وه چي قدرت دغه مؤقت حکومت ته انتقال کړي، خو د وطن ګوند د مرکزي کميټې، په هغې وروستۍ غونډې کي چي د بېنن سيوان په موجوديت کي دائره شوه، پدې هکله جدي مشاجره راولاړه شوه. محمود بريالي، نبي عظيمي، وکيل، آصف دلاور، کاوياني، مزدك او د ببرك نورو پلويانو د بېنن سيوان له طرحی سره مخالفت وکړ، جنرال نبي عظيمي په ډېري تندي لهجې، نجيب تهديدکړ او وئې ويل: غير ائتلافي حکومت ته د قدرت انتقال، د وطن له ګوند سره خيانت دی، زموږ موجوديت او ژوند به څوك تضمينوي؟ که موږ په قدرت کي شريك نه وو هيڅ څوك، د ملل متحد په شمول د وطن د ګوند د غړو ژوند نشي تضمينولی، د مزار تجربې وښوده چي ائتلاف هم ممکن دی او هم زموږ په ګټه.

د غونډې وضعه هومره متشنجه شوه چي بېنن سيوان له نجيب نه وغوښتل چي لده سره يو ځای مجلس ترك کړي، نجيب له غونډې نه ووت، په وضعيت پوه شوی وو، په کابل کي پاتې کېدل ئې ځانته خطرناك ګڼل، غوښتل ئې له بېنن سيوان سره د ملل متحد په طيارې کي له هېواد نه ووځي، خو د کابل له هوايي ډګر نه راستون کړي شو، چانس ورسره ياری وکړه او پدې وتوانېدو چي د ملل متحد دفتر ته پناه يوسي. د ببرك پلويانو عملاً د قدرت واګي په لاس کي ونيولې، يعقوبی د خاد وزير، د نجيب له محدود شمېر نورو پلويانو سره په قتل ورسېدو، د کابل د ادارې لپاره داسي څلور کسيز هيئت اعلان شو چيجنرال نبي عظمي، جنرال آصف دلاور، د خاد د وزارت معين يارمحمد او د کورنيو چارو د وزارت معين عظيم زرمتي ئې غړي وو.

په همدې وخت کې په اسلام آباد کې د تنظیمونو د مشرانو او نمایندګانو غونډه وه، زه لا دمخه د کابل په لوري خوځېدلی وم، زما په ځای هلال صاحب، پدې غونډې کې برخه اخیستې وه، د غونډې په منځ کې رباني ته د خط په ذریعه اطلاع ورکړې شوه چې په کابل کې داسې بدلون راغلی، هغه له غونډې نه ووت، څو شېبې وروسته بېرته غونډې ته راستون شو او وئې ویل: نور نو جلسې ته ضرورت نشته، په کابل کې قدرت مجاهدینو ته په لاس ورغلی او نجیب بندي شوی، په همدې وینا ئې غونډه پرېښوده او د غونډې له ځای نه په منډه ووت، خو یو ساعت وروسته پداسې حال کې بېرته راستون شو چې په څېرې کې ئې د خفګان او شدید تشویش نښې له ورایه څرګندي وې، وجه ئې داوه چې ده ته ویل شوي وو چې د ده ائتلافي ملګري به قدرت تر لاسه کوي او مخامخ او له کوم ځنډ نه پرته به ئې ده ته سپاری خو د کابل د ادارې لپاره د څلورکسيز هيئت اعلان مشوش کړي وو.

د نجیب استعفی

د نجیب د اقتدار په وروستیو شپو ورځو کې د هېواد حالات داسې وو:

کابل د مجاهدینو تر محاصرې لاندې وو، د روسانو مالي مرستې متوقف او نظامي مرستې ئې محدودې شوې وې، د خوراکي او سوند موادو بيه خپلې لوړې پوړې ته اوچته شوې وه، رژيم حتی د نظامي پرسونل د معاش له ورکړې نه عاجز وو، د نظامي وسائطو لپاره ئې کافي تيل نلرل، اردو عملاً متلاشي شوی وو او ځای ئې د مليشو هغو ځواکونو ته تخليه شوی وو چې اجير جګړه ماران وو او د غارت او تالان لپاره جنګېدل او د جګړو له لارې اکمالېدل، کارئې دا وو چې په مفتوحه سیموکې تالان ګډ کړي او له همدې لارې تغذيه او اکمال شي. د دولت د جنګي پرسونل روحيه ډېره مړاوې او د وطن ګوند د ملکي او نظامي غړو په ليکوکې شديد اختلافات راولاړ شوي وو، د حاکم حزب يوې ډلې غوښتل چې

قدرت يوه داسي مؤقت حکومت ته انتقال شي چي د ملل متحد له لاري له مجاهدينو سره د تفاهم په نتيجه کي جوړېږي، بلې ډلې له ځينو جهادي تنظيمونو سره د ائتلافي حکومت په جوړولو ټينګار کولو.

نجيب هم په لومړی سرکي په ائتلافي حکومت اصرارکولو خو کله چي د ائتلافي حکومت په اړه ټولي هڅي ناکامي شوې نو ناچار شو چي مؤقت حکومت ته د قدرت د انتقال له طرحی سره موافقه وکړي. هغه په ۲۸/ ۱۲ / ۱۳۷۰ د چهارشنبې په ورځ دا موافقه اعلان کړه، خو د ببرک پلويانو لکه عبدالوکيل، جنرال نبي عظيمي، محمود بريالی، جنرال آصف دلاور او نورو لدې مفکوری سره مخالفت وکړ او د يوه داسي ائتلافي حکومت په جوړولو ئې ټينګار وکړ چي له جمعيت اسلامي او نورو منځ لارو ډلو سره به ئې جوړوي. په نظامي او ملکي اداراتو کي د چارو واګي عملاً د همدې دوهمي ډلي په واک کي وې، ملېشې هم لدوی سره ملګري وې.

نجيب چي د خپلو مخالفينو په ټکولو او له صحنې نه په لېري کولو کي ناکام شو، د جنرال دوستم د ترور منصوبه ئې هم شنډه شوه، نو مجبور شو چي د سه شنبې په ورځ ۲۵ / ۱ / ۱۳۷۱ خپله استعفی اعلان کړي.

د نجيب په استعفی سره د دولت ټول واک د ببرک د پلويانو په لاس کي پرېووت. دوی د احتمالي پېښو سره د مقابلې په خاطر او د دې لپاره چي د دولت تر تسلط لاندي منطقو مخصوصاً په کابل باندي د دوی سلطه قايم پاتې شي او د نظام د کامل متلاشي کېدو مخنيوی وکړي، د هغو ډلو سرتېري ئې کابل ته راانتقال کړل چي په يوې ائتلافي جبهې کي لدوی سره ملګري شوي وو. کابل ته د دغو سرتېرو د انتقال کار په ۱۳۷۰/۱۲/۲۵ عملاً پيل شوی وو او اکثره ئې د کابل د جنوبي کمربند په هغو پوستو کي ځای په ځای شوي وو چي د حزب اسلامي د ځواکونو د مخنيوی لپاره احداث شوې وې. په ولاياتوکي ټولو ملکي او نظامي مسئولينو ته ويل شوي وو چي د ائتلافي جبهې ملاتړ وکړي، که په

یوازې سر د ښارونو له ساتنې نه عاجز شول نو له خپلو ائتلافي انډیوالانو نه دې مرسته وغواړي. د حزب اسلامي له جبهاتو نه پرته د هرې ډلې افراد له ځان سره ملګري کولی شي. یدې ائتلافي جبهې کې د ببرك له پلویانو سره د دوستم، سید منصور نادري د اسماعلیانو مشر، د وحدت حزب او شورای نظار ملګري وو، په ائتلاف کې د جنګي قوت له لحاظ د شورای نظار ونډه ترټولو کمه وه.

د کمونستانو پلان دا وو چې نظامي ځواك او د ښارونو امنیت او اداره د دوی د ځواکونو په لاس کې پاتې شي او ائتلافي انډیوالان یوازې په ځینو سیاسي او اداري دندو کې مصروف کړي. د ائتلاف د دې خطرناکې توطئې اصلي لوبغاړو د ایران اسلامي جمهوریت ته دا ډاډینه ورکړې وه چې دوی د پاکستان د جدي مخالفت او له ایران سره د کلکې دوستۍ او ملګرتیا اراده لري.

د حزب اسلامي طرحه

حزب اسلامي غوښتل چې په یوه داسې مؤقت حکومت توافق وشي چې ټولو جهادي ډلو ته د منلو وړ وي او دې حکومت ته په سوله ایز شکل قدرت انتقال او بیا په شپږو میاشتو کې انتخابات ترسره شي او دا هڅه ئې کوله چې ټولې ډلې پدې قانع کړي چې اقتدار ته د رسېدو لپاره د کودتاګانو، سازشونو او له کمونستانو سره د ائتلاف لار غوره نکړي او د کمونستانو ترخې تجربې ونه آزمويي او په مؤقت حکومت کې دې د خاصې برخې لاس ته راوړو هڅه ونکړي بلکې دا دې ومني چې مؤقت حکومت دې لداسې شخصیتونو نه جوړ شي چې ټولو ډلو ته د منلو وړ وي او دا خبره دې د یوه اصل په حیث قبول کړي چې د تنظیمونو برخه او د شخصیتونو وزن او حیثیت دې د انتخاباتو له لارې او د ولس لخوا وټاکل شي، مشران دې تر انتخاباتو انتظار وکړي او د انتخاباتو له لارې دې په حکومت کې داخل شي. موږ پدې باور وو چې یوازې پدې ترتیب د خپل منځی جګړو، کودتاګانو، سازشونو او د بهرنیو په مرسته قدرت ته د رسېدو د ټولو

ناروا هڅو مخنیوی کولی شو. خو هغه کورني او بهرني ځواکونه چې د مجاهدینو په لاس د یوه اسلامي حکومت له جوړېدو نه وېرېدل، پدې هلوځلو بوخت وو چې لومړی دې له کمونستانو سره یوه ائتلافي اداره جوړه شي، داسې چې واګې به د کمونستانو په لاس کې وي که دا کار میسر نشو نو په یوه داسې حکومت دې توافق وشي چې له غرب پلوه بې طرفانو او منځ لارو نه جوړ شوی وي، حزب اسلامي د دې توطئې د شنډولو لپاره دا طرحه وړاندې کړه:

- نجیب دې استعفی وکړي.
- جهادي ډلې دې په یوه داسې مؤقت حکومت توافق وکړي چې له غیر متنازع فیها شخصیتونو نه جوړ شوی وي او ټولو ته د منلو وړ وي، دا شخصیتونه کولی شي احزابو ته منسوب وي خو مشروط پدې چې د نورو په خلاف تعصب ونلري، د دوی د سوابقو، اسلام ته د تعهد او له کمونستانو سره د عدم ملګرتیا په اړه هیڅ ډله پدوی اعتراض ونلري.
- ملېشې چې د کمونست رژیم اصلي جنګي ځواک دی باید منحل شي او د دوی وسلې دې اردو ته انتقال شي.
- د کابل ښار امنیت دې د پولیسو ځواک ته وسپارلی شي.
- قدرت دې په سوله ایز ډول دې حکومت ته انتقال شي.
- په شپږو میاشتوکې دې عمومي انتخابات تر سره شي.

له مولوی خالص او استاد سیاف نه پرته ټولو ډلو لدې طرحی سره توافق وکړ، د کابینې د غړو لست جوړ شو، کاپی ئې بینن سیوان د ملل متحد د سرمنشي خاص استازي ته وسپارلی شوه، نجیب له خپلې استعفی او مؤقت حکومت ته د قدرت له انتقال سره توافق وکړ، د کابینې غړي په اسلام آباد کې راغونډ شول، ترڅو له بینن سیوان سره یو ځای کابل ته ولاړ شي، خو دا پروسه د ببرك پلویانو د کې جی بی په اشاره مختل کړه.

رباني په لومړی سر کي دا طرحه ومنله او د کابینې د غړو لست ئې په ۱۳۷۱/۱/۲۷نېټې امضاء کړ، خو څو ورځي وروسته او پس له هغه چي د ببرك پلویانو ډاډه کړ چي دوی د نجیب په خلاف د اقدام اراده لري، له خپلي ژمني په شا شو او پدې ئې اصرار پيل کړ چي په مؤقت حکومت کي باید مشران برخه واخلي، مقصد ئې دا وو چي په کابل کي د ائتلافي جبهې له خوا کودتا کېږي، دوي ته په حکومت کي په زړه پوري برخه ورکول کېږي، پکار ده دا برخه د جهادي تنظیمونو د ګډي پرېکړي په نامه ترلاسه کړي نه د ائتلافي جبهې لخوا د کودتا تر نامه لاندي.

پېښي

د شمال پېښي او د ببرک د پلويانو لوبه

په شمال کي د نجيب او د ده د ګوندي مخالفينو ترمنځ اختلاف، ورځ په ورځ زياتېدو، نجيب غوښتل جمعه اڅک د دوستم په مقابل کي تقويه کړي، د ببرک پلويانو دا هڅه کوله چي جمعه اڅک او د نجيب نور پلويان له مزار نه لېري کړي او د ټول شمال واګي د دوی په لاس کي پرېوځي، د مزار ستراتيژيک اهميت هومره وو چي په ټول هېواد د تسلط لپاره بايد مزار د دوی په واک کي وي، د دوستم تهديدونو، له مجاهدينو سره د ده ارتباطاتو اوپه کابل کي د ببرک د پلويانو ټينګار، نجيب دې ته اړ کړ چي جمعه اڅک او د ده ټيم، له مزار نه کابل ته راوغواړي او مزار جنرال دوستم ته پرېږدي. جنرال دوستم پدې قانع شو او له مجاهدينو سره د ده ارتباطات ساړه شول.

د مخالفت په وخت کي هغه تر ټولو د مخه د حزب وحدت له مشر عبدالعلی مزاری سره تماس ونيولو، بيا ئې موږ ته هيئتونه راولېږل او وروسته ئې له مسعود سره خبري وکړي.

د هغه پیغامونو ته زمونږ لیکلی او شفاهی ځواب دا وو چي نجیب د جګړې په دوام اصرار کوي، د دې پروا نلري چي د ده د اقتدار لپاره به تر کله ویني توئېږي، ترڅو نجیب له اقدار نه لېري نشي او ځای ئې یوه مؤقت حکومت ته تخلیه نشي جګړه به دوام کوي. هغه ځواکونه چي نه غواړي د افغان ولس د وینو په مزید تویولو کي د نجیب ملګرتیا ته دوام ورکړي باید له دولت نه رابېل شي، له جګړې نه لاس واخلي، د خپل ملت په خواکي ودرېږي او له مجاهدینو سره ملګري شي، که څوك دا کار وکړي یا ئې ونکړي دا رژیم به حتماً نسکورېږي، د رژیم د بقا ټول امکانات ختم شوي.

له مزار نه د جمعه اخك او د ده د ملګرو له لېري کولو نه وروسته، نجیب خپلي غلطی ته متوجه شو، پس له لنډې مودې ئې هغوی بېرته مزار ته له پوره صلاحیت او امکاناتو سره ولېږل. جنرال دوستم ته د مجاهدینو په ګډون د یوه مسلحانه قیام نه پرته بله لار نه وه پاتې، په مزار د حملې لپاره تیاری ونیولی شو، په حملې کي د دوستم، منصورنادري او د حزب وحدت د ځواکونو په څنګ کي د جمعیت محدود شمېرکسانو برخه واخستله، مزار د دوی په لاس کي پرېوتو، جمعه اخك له خپلو ځینو ملګرو سره اسیر شو، له یوې خوا د وحدت حزب او له بلي خوا جمعیت، بی بی سي ته وویل چي مزار دوی نیولی او جنرال دوستم لدوی سره یوځای شوي، خو په حقیقت کي دواړه له دوستم سره ملګري شوي وو او مزار عملاً د دوستم او د ببرك د پلویانو په لاس کي وو.

له کابل نه جنرال نبي عظیمي د یوه هیئت په سرکي مزار ته ورسېدو د سخی د جنډې د پورته کولو مراسم د نوموړي هیئت په وړاندي تر سره شول او راپور ئې کابل راډیو خپورکړ او پدې ترتیب د مزار د فتحی حقیقت، هرچا ته ښه معلوم شو، مخصوصاً د مزار د نیولو مدعی غولول شوو فاتحینو ته !!

د جبل السراج معاهده

د مزار تجربه، د جنرال نبي عظیمي او د "ملګرو" له نظره کامیابه تجربه وه! د ائتلاف تجربه، داسې ائتلاف چې هر څه ئې دوی ته سپارلي، واکمني، وسائل، په قوم کې اعتبار او په ائتلاف کې جهادي انډیوالانو ته د یوه لوی ښار د نیولو داسې تش په نامه افتخار په لاس ورغلی چې پنځمه ورځ هر څوک د هغه په حقیقت پوه شوي.

دا کامیابه تجربه باید په کابل کې هم تکرار شي، جنرال نبي عظیمي حق لري چې د مرکزي کمیټې په غونډې کې د نجیب د هغه نظر مخالفت وکړي چې ویل ئې "قدرت دې مؤقت حکومت ته انتقال شي" او په ډاډ او اطمئنان سره ووایې چې د مزار د تجربې مطابق ائتلافي حکومت د حل لاره ده !!!

د جبل السراج د معاهدې ترشا، اساسي هڅوونکی عامل همدا وو، د دې معاهدې لپاره په جبل السراج کې مسعود، دوستم، د حزب وحدت هیئت او د ببرك د پلویانو هیئت راغونډ شول او په لاندې ټکو ئې توافق وکړ:

- د نجیب واکمنۍ پای ته رسول.
- د یوې داسې شل کسیزې شورى تشکیل چې مسعود به ئې رئیس او سیدمنصور نادري به ئې معاون او په ائتلاف کې شامل ډلې به د تساوي په بنیاد په هغې کې غړیتوب لري.
- د راتلونکي حکومت صدراعظم به عبدالعلی مزاري، د دفاع وزیر به جنرال دوستم او د خارجه چارو وزیر به عبدالوکیل وي، د فوځ ټول قطعات به په خپل حال پاتې وي.
- لومړی به په شمال کې ګډې ادارې جوړېږي، وروسته به د کابل لپاره وروستی اقدام کېږي.
- په کابل کې به د شورای نظار او حزب وحدت یو شمېر مسلح کسان د دوستم د قطعاتو تر څنګ او د هغوی په جامه کې ځای په ځای کېږي. د غونډې په

پای کې، یو ځل بیا یوه بل ته د دوستي لاسونه او په خپلو ژمنو د ودرېدو اطمئنان ورکړي شو.

د دې مرحلې د جریاناتو په حقایقو د پوهېدو لپاره ښایي له هغو خبرونه خبرېدل به ډېر حقایق تاسو ته روښانه کړي چې ۱۳۷۵ کال د سنبلې په میاشت کې زما او مسعود تر منځ، زما په موټرکي تر سروبی پورې د سفر په جریان کې شوې:

ما ورته وویل: په یوه وخت، په دوو جبهو کې جګړه، نه موږ ته مفید ده او نه ممکن، باید له یوه طرف سره حتماً روغه جوړه وکړو.

مسعود: دوستم ډېر خود غرضه او بې اعتباره انسان دی.

ما ورته وویل: له موږ سره ئې تر اوسه په خپلو ژمنو عمل کړی.

مسعود: زه به د یوه جریان په هکله معلومات درکړم ترڅو درته څرګنده شي چې دوستم څومره بې اعتباره انسان دی: موږ توافق کړی وو چې په شمال کې به زموږ افراد د ولایاتو په مراکزو کې ځای په ځای‌کېږي او ګډې ادارې به جوړوو، ما د بدخشان قومندانانو ته وویل چې د جنرال دوستم له قومندان سره، چې نوم ئې رانه هیر شوی، تماس ونیسي.

ما وویل: جنرال همایون فوزي؟

مسعود: هو جنرال فوزي، خوکله چې زموږ قومندانانو له هغه سره خبره وکړه، ځواب ئې ورکړ چې ماته تر اوسه پدې هکله خاص هدایت ندی راکړی شوی، له دوستم سره مې د مخابرې له لارې خبره وکړه، هغه راته اطمئنان راکړ چې زه جنرال فوزی ته همدا اوس هدایت ورکوم، خو ما ته د مخابرې د کشف شبکې اطلاع راکړه چې دوستم، فوزی ته هدایت ورکړ چې د مسعود قومندانان په خبروآترو مصروف وساته، خپل استحکامات ونیسه، هیڅاته اجازه مه ورکوه چې فیض آباد ته داخل شي. همدا راز له جمعه اڅك سره د ده د اختلاف د تشدید په وخت کې ده له موږ سره د ګډ کار تعهد وکړ، خوکله چې نجیب، جمعه اڅك له

مزار نه تبدیل کړ، رابطه ئې له موږ سره قطع شوه، بیا د مزار له نیولو نه وروسته هغه یوځل بیا له کابل سره روغه جوړه وکړه او د جنرال نبي عظیمي په مشرۍ له کابل نه هیئت ورغی او د سخی جنډه د همدې هیئت په لاس اوچته شوه!!

د همدې سفر د خبروآترو په یوه بل پړاو کې هغه غوښتل د کابل د سقوط په پېښه کې خپل رول توضیح او توجیه کړي، وئی ویل: د نجیب له سقوط نه مخکې موږ ته د فوځ د افسرانو مراجعه دومره زیاته شوه چې ما به له جنرالانو نه پرته له بل چا سره نه کتل !! ماترې پوښتنه وکړه: لکه څوك؟

هغه په خپل ذهن فشار راووړ، له څه ځنډ نه وروسته ئې د جنرال عیسی خان (د لسمې فرقې قومندان) په شمول د دریو جنرالانو نومونه واخستل.

ما ورته وویل: باور وکړه چې د دغو جنرالانو، ډېر د مخه له موږ سره ارتباطات ټینګ او د نجیب تر سقوط پورې ئې له موږ سره تماس درلود، خو موږ پوهېدو چې دوی د ببرك پلویان دي او غواړي د هغه لپاره څه وکړي.. ببرك د همدې لپاره له مسکو نه په ناڅاپي ډول وطن ته راستون شوی وو.

مسعود، نابېره په یوې داسې خبرې اعتراف وکړ چې زه ګمان نکوم بل چاته به ئې افشا کړې وي، وئې ویل: په آخر کې زه هم دې خبرې ته متوجه شوی وم، د همدې لپاره په هغې غونډې کې چې جنرال دوستم له ګڼ شمېر جنرالانو او ځینو جهادي قومندانانو سره، پداسې حال کې، په پروان کې زما قرارګاه ته راغلي وو چې زه ئې نه ووم خبرکړې، ما ټولو ته وویل: پدې غونډې کې باید ټول دا خبره په څرګندو الفاظو وکړو چې ببرك یو ملي خائن دی، ټولو سرونه کوز واچول، هیڅچا څه ونه ویل، په پای کې ستاسو یوه قومندان، انجنیرمهدی وویل: آمرصاحب اوس د دې خبرو وخت ندې، ډېر مهم مهم ملیتي مسائل په مخ کې لرو، د ملیتونو د حقوقو د ټاکلو وخت دی، دا مسئله باید د هرڅه نه زیات په پام کې ولرو !!

په کابل د حملې ګواښ

د جهاد او اسلام په خلاف، د دغې خطر ناکې توطئې له اسرارو څخه له خبرېدو وروسته، د پاکستان غونډې راته عبث او غولوونکې بربنبېدې، د سپینې شګې له لارې مې د لوګر په لوري حرکت وکړ، دوه کاره مو وکړل:

- ټولو جبهاتو ته مو لارښوونه وکړه چې د ولایاتو د پاتې مراکزو د نیولو لپاره باید له صالح مجاهدینو سره له تفاهم نه وروسته ګډ اقدام وکړي او مجاهدین د ائتلاف په خطر ناکو عزائمو او عواقبو پوه کړي.
- کمونستانو ته مو دا خبره اعلان کړه چې یا به د ثور له اوومې نه د مخه له قدرت نه بلاقید او شرط لاس اخلي او د کابل امنیت به د کابل د شا او خوا مهمو قومندانانو هغې شورى ته سپارى چې لست ئې اعلان شوي، یا دې پر کابل د لویې حملې انتظار وکړي.

مخکې له هغه چې ولایتونه، ائتلافي جبهې ته په لاس ورشي د مجاهدینو د عملیاتو په نتیجه کې د هېواد په جنوب او شرق کې، ګڼ شمېر مراکز د مجاهدینو په لاس فتحه شول، خو متأسفانه په شمال او غرب کې، د مجاهدینو د غفلت په وجه ځینې ولایات د ائتلاف په لمن کې پرېوتل، هرات، غزني، کندهار او میدان ښار هم پدې جمله کې وو. ننګرهار، لغمان، لوګر، پکتیا، هلمند، فراه، نیمروز، غور، بادغیس، کاپیسا، بغلان، کندز، زابل او ارزګان د مجاهدینو په لاس فتحه شول پکتیکا، خوست، کنر او تخار لا د مخه فتحه شوي وو.

ښایي د هغه مخابروى هدایت له متن نه خبرېدل به په حقایقو د لا ښه پوهېدو په لاره کې له تاسو سره مرسته وکړي چې د ببرك له خوا د ننګرهار د والی افضل لودین په نامه جلال آباد ته مخابره شوى وو: ببرك هغه ته لیکلي وو: "حتماً مقاومت وکړي او مه پرېږدى چې جلال آباد د مجاهدینو په لاس کې پرېوځي، تر دریو ورځو پوري به ۲۰۰۰ جوزجاني سرتېري ستاسو مرستې ته درورسېږي". د مخابرى دا متن د جلال آباد له فتحى نه وروسته د مجاهدینو لاس ته ورغي.

زموږ ځواکونه د کابل په لوري و خوځېدل اول او دوهم امنیتي کمربندونه ئې له کوم جدي مقاومت سره له مخامخ کېدونه پرته مات کړل او ترقلعه چې پوري ورسېدل، زه پدې وخت کې د لوګرولایت په سرخاب کې وم. سرخاب ته پاکستاني هیئت راورسېد ، له مانه ئې غوښتل چې یو ځل د څو ساعتو لپاره تر پېښور پوري ولاړ شم او د مشرانو په وروستۍ غونډې کې برخه واخلم. غونډې د پېښور په ګورنر هاوس کې دائرېدې، د سعودی د استخباراتو مشر ترکي الفیصل او د پاکستان صدراعظم نوازشریف هم پدې غونډو کې برخه اخسته.

د پاکستان صدرعظم او ترکي الفیصل څو ځله د مخابرې له لارې له ما نه وغوښتل چې پېښور ته ورشم، ما ته ئې ویل چې په حکومت کې ستا او ستا د حزب د موقعیت په ارتباط به ټول مشکلات حل شي. خو ما ورته وویل: زه په حکومت کې د حزب د موقعیت په اړه نه کومه خاصه غوښتنه لرم او نه اعتراض، زه د مسئلې اصولی او معقول حل غواړم، په کابل کې د کمونستانو له خوا خطرناکه توطئه روانه ده، د دې توطئې د شنډولو لپاره زما موجودیت د کابل په شا او خوا کې ضروري دی. د حکومت په هکله د بحث لپاره زموږ با صلاحیته استاځي هلته شته او په غونډو کې برخه اخلي.

پدی وخت کې د سعودی له خوا د مشایخو او علماوو یوه لویه ډله د دې لپاره پېښور ته رااستول شوې وه چې د دوی په ذریعه د داسي یوه حکومت په سر د ټولو تنظیمونو توافق ترلاسه کړي چې:

- تر دوو میاشتو پوري به د هغه ریاست صبغة الله مجددی کوي.
- وروسته به د څلورو میاشتو لپاره رباني د دولت رئیس وي.
- مسعود به د دفاع وزیر وي.
- صدارت به حزب اسلامي ته سپارل کېږي.

آی اس آی پدې ټینګار کولو چې که مسعود د دفاع وزیر نشي او رباني او

مجددی ته د جمهوري ریاست مقام ورنکړي شي بحران نه حل کېږي او په کابل مسلط ځواکونه بل چاته قدرت نه سپاري. وروسته وروسته دا خبره کاملاً په ډاګه شوه چې په اصل کې مسکو او واشنګټن د دې فیصله کړې وه چې په قدرت کې د کمونستانو ګډون یوازې لدې لارې تضمین کېدی شي چې جمهوري ریاست او دفاع وزارت هغه چا ته وسپارلی شي چې له کمونستانو سره ئې ائتلاف کړي او په خپلو پستونو کې د دوی له پاتې کېدو سره موافق وي، دا خبره د یادولو وړ ده چې ځینو خاصو حلقو اود آی اس آی مسئول جنرال جاویدناصر حکومت ته دا مشوره په مکرر ډول ورکړې وه چې: د پاکستان ملي مصالح دا غوښتنه کوي چې په کابل کې د یوه ځواکمن پښتون مشر په ځای باید یو غیر پښتون مشر د حکومت واګې په لاس کې ولري چې پدې ترتیب به د افغانستان له لوري پاکستان ته د پښتنو تر نامه لاندې د کومې ستونزې د راولاړېدو احتمال پای ته ورسېږي.

د کابل له لوري هم یوځل سلیمان لایق د مخابری له لارې تماس ونیوو او بیا ئې د جنرال رفیع د دفاع سابقه وزیر په مشری هیئتونه سر خاب ته راغلل. د سلیمان لایق یوه خبره په خاصه توګه د یادولو وړ ده چې لما نه ئې پوښتنه وکړه: تاسو په ائتلاف څه اعتراض لرې، پداسې حال کې چې نور ورسره موافق دې او ستونزه یوازې له همدې لارې حل کېدی شي.

جنرال رفیع پدې تأکید کولو چې په کابل د حملې له ګواښ نه منصرف شو او د خبرو له لارې په یوې ګډې ادارې توافق وکړو. ما ورته وویل: که غواړئ په کابل حمله ونشي نو تاسو بلاقید او شرط له قدرت نه لاس واخلئ. ده وویل: قدرت چاته انتقال شي؟ تر اوسه خو مجاهدینو په کومې ادارې توافق ندی کړی. ما ورته وویل: تاسو درې خبرې اعلان کړئ:

- موږ له قدرت نه لاس اخلو او مجاهدینو ته د قدرت له لېږدولو سره موافق یو.
- که مجاهدین په خپلو منځونو کې په کوم حکومت توافق وکړي قدرت به هماغه حکومت ته انتقالوو.

- او که داسې ونشول موږ به د کابل د ادارې واګې هغې شورى ته سپارو چې د کابل د ښا او خوا له مؤثرو قومندانانو نه جوړه شوې وي.

پدى صورت کې موږ اطمئنان درکوو چې په کابل به حمله نه کېږي.

دى کابل ته ستون شو، خو د کابل واکداران د دې په ځاى چې له دغو خبرو سره توافق وکړي له یوې خوا ئې کابل ته له شمال نه د ائتلافي جبهې قوتونه راانتقال کړل او له بلې خوا عبدالوکیل د نجیب د وخت خارجه وزیر، اعلان وکړ چې که حزب اسلامي په کابل حمله وکړي نو غاښ ماتونکى ځواب به ورکړي شي.

جنرال رفیع هم راغى او ماته ئې دوه خبرې، یوه رسمي او یوه شخصى وکړه: رسمي خبره ئې دا وه چې د دولت عالى شورى ستاسو له طرحى سره موافق نده، پدې ټینګار کوي چې باید ګډه اداره جوړه شي، په کابل له حملې نه ډډه وشي او زموږ او ستاسو ترمنځ دې مذاکرات ادامه وکړي.

غیر رسمي خبره ئې دا وه چې ځیني ستاسو له طرحې سره موافق دي خو ځیني مخصوصاً د ببرك پلویان له ائتلافي او ګډ حکومت نه پرته په بل څه نه راضى کېږي، ما په غونډې کې ستا هغه اعتراض هم وړاندې کړ چې: تاسو د شمال د ائتلاف ځواکونه د څه لپاره کابل ته راانتقال کړي؟ آیا د دې خبرې معنا دا نده چې تاسو په زور په قدرت کې د پاتې کېدو اراده لرې؟ د غونډې ځیني غړي لدې نه خبر نه وو، ځینو نورو وویل چې دا کار د کومي پرېکړې په اساس ندى شوى او شمېر ئې هم دومره ندى چې د تشویش وړ وي.

بالآخره د ثور په پنځمې نېټې له مختلفو خواوو ګڼ شمېر مجاهدین کابل ته راکوز شول، ارګ، صدرات، داخله وزارت، خارجه وزارت او ګڼ شمېر نور مهم مراکز د حزب د مجاهدینو لاس ته ورغلل، د دغو مراکزو په نیولو کې د یادوني وړ مقاومت او جګړه نده شوې، که په هماغه ورځ د خواجه رواش هوایي ډګر نیول شوى وى او پدې ترتیب د کابل او مزار ترمنځ هوایي رابطه قطعه شوې وى نو د

شوم ائتلاف توطئه به کاملاً شنډه او د کابل بحران به د تل لپاره ختم شوی وو.

د فتحی زیری

ما په همدې ورځ ۵/ ۲/ ۷۱ د مازدیگر له خوا د مخابری له لارې په پېښور کې، د افغان نیوز ایجنسې په دفتر کې له راغونډ شوو خبرنګارانو سره مرکه وکړه، پدې مطبوعاتې کنفرانس کې زما د وینا بشپړمتن دا وو:

ټول افغان ولس او ګرد اسلامې امت ته د اسلامې انقلاب د بریالیتوب مبارکې وایم. دا بری د ټولو جهادې ځواکونو او د افغان ولس د فرد، فرد د نه هېرېدونکو قربانیو محصول دی، د دې عظیم جهاد د بریالیتوب په افتخار کې ټول افغان ولس شریك دی، هغه ولس چې د اسلام لپاره ئې د ټولو ستونزو او کړاوونو په وړاندې په میړانه صبر وکړ او یونیم ملیون شهیدان ئې ورکړل. زموږ ټول ولس په تېره بیا د کابل با ایمانه خلکو، پدې جهاد کې ستره ونډه درلوده، د جهاد په دوران کې د کابل د ښاریانو قربانې که تر نورو ولایاتو زیاته نه وه، کمه په هیڅ صورت کې نه وه.

جګړه پای ته رسېدلی او د جګړې ضرورت منتفی ګڼو، ټولو ته بلنه ورکوو چې راځی یوه بل ته د وروری لاسونه ورکړو او د تلپاتې سولې د ټینګښت لپاره په ګډه هڅه وکړو.

د کابل اوسېدونکو ته اطمئنان ورکوو چې مجاهدین د دوی په خدمت کې دي، هیچا ته به لدوی نه زیان ونه رسېږي او عمومي عفوه به د ټولو په هکله مراعات شي.

زموږ په هېواد کې به راتلونکې حکومتونه د خلکو په خوښه، د انتخاباتو او د ولس رأيې ته د رجوع له لارې ټاکل کېږي، تردې وروسته د کودتایې او تحمیلی حکومتونو د واکمنې ټول امکانات پای ته رسېدلې.

عجالتاً به د ټولو جهادي تنظیمونو په اتفاق جوړ شوي مؤقت حکومت ته واګې سپارل کېږي او د شپږو میاشتو په منځ منځ کې به انتخابات تر سره کېږي. هغه توافقات چې پدې اړه د حزب اسلامي د استاځو او نورو تنظیمونو د مشرانو ترمنځ شوي زموږ له نظره تائید دي او موږ د هغوی په نسبت التزام کوو. فقط د هغه کمیسیون ضرورت منتفی ګڼو چې د کابل له سابقه واکدارانو نه مجاهدینو ته د قدرت د انتقال لپاره جوړ شوي، ځکه قدرت عملاً د هغوی له لاسه وتلی او د مجاهدینو په لاس کې دی.

موږ هیڅکله د یوه حزب مطلقه واکمني، هغه هم له قوې نه د استفادی له لاري نه غواړو او نه ئې د خپلو اسلامي اصولو مطابق ګڼو.

موږ ټولو ته بلنه ورکوو چې راځی صادقانه تعهد وکړو چې لدې وروسته به زموږ په هېواد کې له یوه لاس نه بل ته د قدرت د انتقال په کار کې، د یوه ځاځکي وینې توئېدو او د پخوانیو ترخو او خونړیو تجربو تکرار ته اجازه نه ورکوو.

باید دا ومنو چې اسلام د حکومت د جوړولو حق ولس ته ورکړي، یوازې هغه څوك په اسلامي نظام کې د حکومت کولو حق لري چې د ملت اکثریت ورباندې اعتماد وکړي.

له مؤمنو مجاهدینو، د کابل له ښاریانو او د اردو او څارندوی له هغو منسوبینو نه چې د رژیم په نسکورولو کې ئې فعاله ونډه وه ستاینه کوو او لدوی نه غواړو چې یوبل ته لاس ورکړي، په ښارکې کامل امنیت تأمین کړي او پری نږدی چې ماجراغوښتونکي مفسد عناصر د بد نظمي او د ولس د آزار او اذیت سبب شي.

له ګاونډیو او دوستو هېوادونو، پاکستان، ایران او سعودی عربستان او ټولو هغو هېوادونو نه چې د جهاد په دوران کې ئې زموږ د ولس د اسلامي مقاومت په یوه بله بنه ملاتړ کړي مننه کوو..."

جنرال جاوید ناصر د آی اس آی مشر ته د کابل د رژیم د نسکورېدو او ښار ته د مجاهدینو د ننوتو خبر پداسي وخت کي ورسېدو چي د تنظیمونو مشرانو د نواز شریف او ترکي الفیصل په شمول د پېښور په گورنر هاوس کي غونډه درلوده، ماته د یوه افغان مشر (چي نوم اخستل ئې ضرور نه گڼم) یوه عربی ملگري، د دې غونډې په هکله قصه کوله چي: زه هم د دې مشر د افرادو په ډله کي د غونډې ځای ته داخل شوم، نوموړی افغاني مشر، د خپل یوه ملگري او جنرال جاوید ناصر سره، له غونډې نه راووتل او یوه اطاق ته داخل شول، ماته هم موقع په لاس راغله چي دې اطاق ته ننوځم، دغه افغاني مشر، پاکستاني جنرال ته مخ واړاوو او له الحاح نه ډك غږ سره ئې هغه ته وویل: د حکمتیار د اقدام عواقب ډېر وخیم دي، په هر قیمت چي کېدی شي باید مخه ئې ونیولی شي.

جنرال ورته وویل: تا ته ډاډ درکوم چي په هر صورت کي به دا اقدام شنډوو، حتی که د قوې د استعمال په بیه وي !! افغاني مشر ورته وویل: جنرال صاحب پلیز (لطفاً داکار وکړي) هغه عرب وویل چي لدې ورځي وروسته ما خپله رابطه د تل لپاره له نوموړی مشر سره قطع کړه.

متأسفانه مجاهدین پدې ونتوانېدل چي د خواجه رواش هوایي ډگر فلج او د کابل مزار تر منځ رابطه قطع کړي، له همدې هوایي ډگر نه په استفادی سره، د جبل السراج ائتلاف وتوانېدو چي د هوا له لاري له مزار نه کافي شمېر مسلح ملېشې د ثور په شپږمه شپه کابل ته راورسوی او په کابل کي جگړه پیل کړي، جگړه د کمونست رژیم لوی درستیز جنرال آصف دلاور، د کابل د گارنیزیون قوماندان جنرال نبي عظیمي، د ۰۵۵ فرقې قوماندان جنرال بابه جان او د جنرال دوستم معاون جنرال مجید روزی تر قوماندې لاندي، د حزب اسلامي په خلاف پیل شوې وه. پدې جگړې کي اصلي ونډه د کمونست رژیم نه د پاتې قطعاتو وه، د نظار شوری ونډه ډېره ضعیفه وه، ډېر محدود شمېر کسان ئې کابل ته، هغه هم اکثراً د هوا له لاري راانتقال شوي وو، چي ځیني ئې د کابل په جنوب کي او ځیني

ئې له برگو دریشیو سره پدې خاطر د سفارتونو شا او خوا ته ځای په ځای شوي وو چې خبرنگاران او د بهرنیو هېوادونو استاځې ئې وگوري او د جگړې په هکله داسې راپورونه ورکړي چې دا د کمونستانو او مجاهدینو تر منځ نه، بلکه په خپله د مجاهدینو ترمنځ ده.

مسعود په جبل السراج کې وو، د ده او کابل ترمنځ ټوله لاره د حزب اسلامي د مجاهدینو په لاس کې وه، له یوه پلوه کابل ته له داخلېدو وېرېدو، له بله پلوه مطمئن نه وو چې کمونست جنرالان دې مقاومت وکړي شي، که څه هم داکتر عبدالرحمن د جنرالانو د اخلاص په هکله او د مقاومت د امکان په اړه ډاډ ورکاوو خو ده جرأت نشو کولی. دوه اونۍ وروسته چې کله کمونست جنرالان د کابل په اوضاع نسبتاً مسلط شول او د حزب اسلامي ځواکونه له ښار څخه ووتل او صبغةالله مجددی هم کابل ته راورسېدو، نو هله مسعود د جنرال مؤمن په ټانکونوکې د هغه د حمایې تر سیوری لاندې په ۱۳۷۱/۲/۱۹کابل ته د ننوتلو جرأت وکړ، ده تر ټولو زیات په جنرال مؤمن باور او اعتماد درلود.

پدی جگړې کې، د حزب وحدت ونډه تر شورای نظار، ډېره زیاته او مؤثره وه. هم له شمال نه د جنرال دوستم له قطعاتو سره د دوی د راغلو کسانو شمېر تر شورای نظار نه زیات وو او هم د کابل په اوسېدونکو کې د هزاره وو او پنجشیریانو د شمېر تناسب داسې وو چې د حزب وحدت تله ئې په شورای نظار درنه کوله.

موږ ته د کابل په کوڅو کې، کور په کور جگړه هم گرانه وه او هم د ښار د تالا کېدو او ورانېدو باعث معلومېده، پدې خاطر مو مجاهدینو ته هدایت ورکړ چې له ښار نه ووځي او په څلورو خواوو کې ئې مستقر شي.

په ظاهر کې او په سطحی لیدنې سره خو ښایې دا ننوتل او ژر وتل زموږ د ځواکونو ماتې تلقی شي، خو په حقیقت کې په همدې اقدام سره د کمونستانو ټول پلان شنډ کړې شو. د دوی پلان دا وو چې د جهادي تنظیمونو مشران او مؤثر

شخصیتونه پداسي حال کي کابل ته ننوځي چي د کابل او ټولو سترو ښارونو او لویو لارو کنټرول کاملاً د کمونست رژیم نه د پاتې مسلح قطعاتو او خاد په لاس کي وي چي بیا به له دغو بې وزله لاس پښو تړلو مېلمنو سره هرڅه کول آسانه وي، په کابل کي له راغونډېدو سره سم به له منځه وړل کېږي او قدرت به د تل لپاره د ائتلافي جبهې په واك کي پاتې کېږي. په همدې اړه امید دی د څو پېښو وضاحت به لوستونکو سره مرسته وکړي چي په حقایقو ښه پوه شي:

۱ - د نجیب له استعفی نه د مخه او د جبل السراج د ائتلاف له جوړېدو وروسته، ماته په غیرمترقبه ډول، د یوه هېواد له خوا (چی نوم اخستل ئې اوس ضروري نه ګڼم) په پرله پسې توګه بلنه راکول کېده چي د دوی ملك ته سفر وکړم، پوښتنه مو وکړه چي د دعوت هدف څه دی؟ د نوموړی هېواد سفارت په اسلام آباد کي زموږ استاځو ته وویل چي"زموږ حکومت حاضر دی حکمتیار د افغان ولس د لارښود په حیث استقبال کړي، دی به زموږ د جمهور رئیس خاص مېلمه وي او په هوایي ډګر کي به ئې د جمهور رئیس معاون هرکلی کوي" پداس حال کي چي لدې نه د مخه د نوموړی هېواد په ورځپاڼو کي د حزب اسلامي په خلاف شدید تبلیغات کېدل، د لومړی ځل لپاره، داسي بلنې، لداسي عجیبو وعدو سره او د نوموړی هېواد په دریځ کي داسي حیرانونکې او ناڅاپي تبدیلي، موږ ته سئوالونه او تشویشونه راپیدا کړل، طبیعي وه چي باور ونکړو او سفر ترسره نشي، ډېر وروسته مو معلومات تر لاسه کړل چي په اصل کي د نوموړی هېواد استخباراتي اداري زموږ د وژلو لپاره خاص پلان جوړ کړي وو ترڅو پدې ترتیب د ائتلافي جبهې د برې او په قدرت کي د تل لپاره د پاتې کېدو یوازنی خنډ او مانع له منځه یوسي.

۲ – سیاف چي د رباني په حکومت کي شریك وو او په کلکه ئې د هغه ملاتړ کولو، کابل ته له ننوتو دوه کاله وروسته، هیئتونو ته ویل چي" په خدای قسم ما په تېرو دوو کلونو کي یوازي دوه شپې په کابل کي تېری کړي، د دې لپاره چي د

کابل ښار امنیت د کمونستانو په لاس کي دی او په ځان وېرېږم" ده د ځان د امنیت په هکله دا تشویش پداسي حالت کي درلود چي په همدې تېرو دوو کلونو کي ده د ائتلاف او کمونستانو په خلاف د یوې خبري کول هم مناسب نه ګڼل او پوره پوره احتیاط ئې کولو. موږ په همدې مودې کي یو ځل د مرکې لپاره خبرنګاران ورولېږل، هغه ورته وویل چي پدې شرط مرکه کوم چي د ملیشو او کمونستانو په هکله به له مانه تپوس نکوي!

۳ – د جګړې په یوه پړاو کي چي د سولي او روغي جوړي لپاره هڅي پیل شوې وي، مولوی محمدي، مولوی خالص او استاد سیاف بتخاك ته راغلل او د میا محمد آغا په مرکز کي مو غونډه درلوده، د خبروآترو په جریان کي مولوی محمدی موږ ته وویل: له مجددی سره مي مناقشه وه، هغه ته مي وویل: حزب اسلامي خو له کمونستانو څخه قدرت تر لاسه کړ، تاسو ولې او د کوم شرعی مجوز له مخي له کمونستانو سره ملګري شوئ او د حزب اسلامي په خلاف مو جګړه پیل کړه؟ مجددی راته وویل: حزب اسلامي پرکابل راکټونه ویشتل!! په خوب کي مي ورته وویل: خدای خبر که حزب اسلامي نه وای په کابل کي به کمونستانو له موږ سره څه کړي وو؟! بیا ئې سیاف ته مخ کړ او ورته وئې ویل: ته او خدای دي که به له حکمتیار سره ملګرتیا نه کوي!! ما مولوی صاحب ته وویل: مولوی صاحب! دا خبره باید په ډاګه او ټول ولس ته وکړې، نه یوازي مشرانو ته او په پټو غونډو کي!! مولوی صاحب راته وویل: حکمتیارصاحب ! ته ښه پوهېږې چي زه دا خبره په ډاګه نشم کولی!!

حقیقت دادی چي که د حزب اسلامي مقاومت او د دې خطر ناکي توطئې په وړاندي په هوشیارتیا سره ودرېدل نه وای، نو په هماغه لومړیو ورځو کي به د کمونستانو پلان عملي کېدو او له مجاهدینو سره به هماغه څه کېدل چي تاجکستاني کمونستانو په دوشنبې کي وکړل، لومړی ئې له مسلمانانو او دیموکراتانو سره ائتلافي حکومت جوړکړ، بیا ئې دیوه عسکري اقدام له لاري

ائتلافي حکومت ختم او دوشنبه ئې اشغال کړه او د اسلامي نهضت غړي ئې هجرت ته مجبور کړل.

د امریکا عکس العمل

غربي آژانسونو په کلکه د حزب په خلاف او د ائتلافي جبهې په ګټه هومره وسیع او درواغجن تبلیغات کول چې د کابل راډیو د تبلیغاتو ضرورت ئې منتفی کړي وو او کابل راډیو ته هم هغوی تبلیغاتي مواد په لاس ورکول. پدغو تبلیغاتو کي په لاندي ټکو ترکیز کېدو:

- باید وښیي چي جګړه د مجاهدینو ترمنځ روانه ده او کمونستان پدې جګړې کي هیڅ ونډه نلري.
- مسعود او د ده ملګري ئې پداسي حال کي د کابل فاتحین او مدافعین معرفي کول چي: دوی پدې جګړې کي فقط د کمونستانو د جګړې لپاره د یوه پوشش حیثیت درلود، مسعود په خپله له کابل نه ۸۰ کیلومتره لېري په جبل السراج کي وو او کابل ته ئې هم د داخلېدو لار نه درلوده او هم په کابل کي په ځان وېرېدو، خو بی بی سي به ویل چي مسعود د کابل په دروازوکي کابل ته د ننوتلو لپاره تیاری نیسي!! دوی په کابل کي دفاع نه، بلکه جګړه او تېری پیل کړي وو، ټوله جګړه په هغو منطقو کي شوې چي د دوی د مخالفینو په لاس کي وي او دوی د هغوی د نیولو هڅه کړې، که جګړه په خیرخانه، کارته پروان او وزیر اکبر خان مینه کي روانه وی او دا سیمي وراني شوې وی نو په رشتیا، دوی مدافعین او مور. تېری کوونکي وو، خو که جګړه د کابل په جنوب او غرب کي په هغو منطقو کي شوې وي چي یا هزاره او یا پښتانه پکي مېشت وو لکه: خوشحال مینه، رحمن مینه، پکتیا کوټ، قلعه چه، چهل ستون،کارته ۳، کارته ۴ او کارته سخي او فقط همدا منطقې په هغو حملو کي وراني شوې او خلك ئې هجرت ته مجبور شوي چي شورای نظار او

انډیوالانو ئې په لومړي سرکي له حزب اسلامي سره او بیا له حزب وحدت سره درلودې، نو متعرض څوك او مدافع څوك دی؟

غربي آژانسونو، ورځپاڼو او راډیوګانو، د غربي هېوادونو مخصوصاً د امریکا د خارجه وزارت او سناتورانو او کانګرس مینانو، هغه ویناګاني او تبصرې خورولی چې ویل ئې، امریکا به پرې نږدې او یا باید پرې نږدې چې کابل، د حزب اسلامي په لاس کې پرېوځي.

ما ته د پاکستان د آی اس آی پخوانی مسئول جنرال حمید ګل، چې کابل ته د رباني په بلنه راغلی وو، په چهار آسیاب کې، د یوې لیدنې په دوران کې وویل: امریکا ته مې سفرکړی وو، د سټیټ ډیپارټمنټ (خارجه وزارت) او د پنټاګون (دفاع وزارت) له مسئولینو سره مې تفصیلي خبرې درلودې، په ټولو لیدنوکتنو کې ماته امریکایي مسئولینو وویل چې موږ حکمتیار پرې نښود چې کابل ته داخل شي او هیڅکله به ئې پرې نږدو چې په کابل حکومت وکړي!!

همدا راز د پاکستان د صوبه سرحد پخوانی ګورنر جنرال فضل حق راته وویل: هغه وخت چې بوش لا د ریګن مرستیال وو او پاکستان ته ئې دوره کړې وه، په ګورنر هاوس کې ئې د یوې خاصې غونډې په ترځ کې، ستا(حکمتیار) په باره کې وویل: Eliminate this fanatic یعنی دا متعصب او لجوج(حکمتیار) ختم کړي" باید له ځان سره پام وکړي"

امریکا په څو دلیلونو د حزب اسلامي حکومت نشو زغملای:

- په اسلامي اصولو د حزب تأکید.
- د حزب نظم، قوت او په ولس کې قوي نفوذ او ژوري ریښې.
- په اسلامي نړۍ کې د حزب پراخ محبوبیت.
- د افغانستان په داخلي چارو کې د امریکا د لاس وهنو مخالفت.

- په عراق باندې د امریکا د حملې غندنه.
- د امریکا له جمهور رئیس ریګن سره له ملاقات نه زما ډډه.
- له هغه ائتلاف سره د حزب مخالفت چې د واشنګټن او مسکو په اشاره او موافقه جوړ شوی وو.
- د ظاهرخان د راوستلو امریکائې پلان شنډول.

باید دا ټکې توضیح کړم چې امریکا او پلویانو ئې تل دا هڅه کړې چې د ظاهرخان د بیا مسلط کولو لپاره لار اواره شي، دوی د ظاهرخان په راوستلو سره هغه خاصه طبقه په افغانستان مسلط کول غوښتل چې:

- د دین په نسبت التزام نلري، په غرب پورې تړلي دي، غربي اخلاق او غربي افکار لري.
- د جهاد په دوران کې په اروپا او امریکا کې پاتې شوي، قبله ئې واشنګټن ده او هماغه څه به په افغانستان او منطقې کې کوي چې امریکا ئې غواړي.

دوی پدې کار سره غواړي دنیا ته وښیي چې د افغانستان کشاله نه په کمونیزم حل شوه او نه په اسلام، بلکې په سلطنتي او شاهي نظام حل شوه، لږ تر لږه پدې سره دوی د جهاد د تجربې ناکامول غواړي. همدا راز دوي، پدې کار سره په ایران کې دې ته د ورته تحول راوستلو لپاره لار آواروي، که په افغانستان کې پس لدومره قربانیو، شهادتونو، هجرتونو، د اسلامي نظام په ځای، زوړ شاهي نظام راتلای شي ولې باید دا تجربه په ایران کې هم پلی نشي.

مګر نګورئ کله چې د امریکا د غوښتني او اصرار په نتیجه کې، د بې نظیربوتو حکومت، سردار ولې ته بلنه ورکوي چې د پاکستان دوره وکړي، له افغاني خانانو او قبایلي ملکانو سره د لیدني کتني غونډې ورته جوړوي او مزار، کندهار او ننګرهار ته ئې دلېږلو ناکامه هڅه کوي، په همدې وخت کې، په غیر مترقبه توګه، د امریکا جمهور رئیس، بل کلنتن، د ایران د پخواني پاچا رضاشاه

څوي، رضا پهلوي سره ګوري، دا جریان ښیي چې امریکا د افغانستان او ایران لپاره ورته پروګرام لري، دا ځکه چې غرب پرسته عناصر، پدې دواړو هېوادونو کې، په کوم منظم سیاسي حزب کې ندي راغونډ شوي، د دوی لپاره د شاهي کورنۍ د غړو نه پرته بل محور نشته. په افغانستان کې له هرې ډلې سره د امریکا مرستې پدې پورې مشروط وې چې د ظاهرشاه د راوستلو له امریکائي پلان سره توافق وکړي. شورای نظار، شعلهء جاوید، افغان ملت، ملي جنبش او د طالبانو د جنبش له یوې ډلې سره دوی هلته خواخوږي ښودلې چې د دې پلان په هکله ئې امریکا ئیانو ته اطمئنان ورکړي.

ځیني کسان داسي ګمان کوي چې زه یوازې پدې خاطر د ظاهرخان د پلان سره مخالفت کوم چې د ده په وخت کې په بند محکوم او محبس ته لېږدول شوی وم، خو حقیقت دا دی چې زموږ د هېواد لپاره څومره چېکارمل خطرناك وو همدومره ظاهر خطرناك دی، که کارمل د روسانو د غلامۍ نښه وه، ظاهر د امریکا د غلامۍ نښه ده، له بیدینه وطن خرڅوونکو نه پرته بل څوك لدې پلان سره موافقه نشي کولي.

د ګاونډیو دریځ

په پاکستان کې د افغانستان په هکله څو نظره وو:

- ځینو په کابل کې د مجاهدینو یو قوي حکومت، هم له سیاسي پلوه او هم له اقتصادي پلوه ګټور ګڼلو، د مرکزي آسیا نووو بازارونو ته لار موندل او له هند سره په شخړه کې له خپلې شانه مطمئن کېدل ئې په کابل کې له یوه قوي مرکزي حکومت سره مرتبط ګڼل.
- ځینو حلقو دا رأیه درلوده چې باید په کابل کې دولتي قدرت یوه ضعیف غیرپښتون مشر ته وسپارلی شي، یو پیاوړی پښتون مشر دوي ته د پښتونستان مسئله راولاړولی شي.

- ځيني بيا داسي دي چي مستقل ملي نظر نلري، په ټولو کورنيو او بهرنيو قضاياوو کي د امريکا نظر مقدس، محترم او واجب التعميل ګڼي او د امريکا له پرېکړې نه د مخالفت تصورهم نشي کولی، دغي حلقې هم پدې خاطر د ائتلاف ملاتړ کولو چي امريکا همدا خوښوی او هم پدې خاطر چي ګمان ئې کولو پدې سره د هغو کمونستانو خواخوږي جلبولی شي چي د شوروي اتحاد له زواله وروسته، د بلې پناګاه په لټه کي دي.

په ايران کي يوه حلقه داسي وه چي په کابل کي ئې يو قوي اسلامي حکومت د دې لپاره د ايران په ګټه ګڼلو چي پدې سره به د ايران مټ پياوړی شي، افغانستان به د امريکا په اډې نه بدلېږي او له ختيځ لوري به ايران ته هيڅکله ګواښ نه متوجه کېږي، دوی د افغانستان قضيې ته د مذهبي او ملي تعصب په ځای د اسلامي زاويې نه کتل.

خو په ايران کي يوه حلقه داسي وه چي په کابل کي ئې يو قوي مرکزي حکومت، هغه هم د سنيانو او پښتنو تر قيادت لاندي، د ايران د ملي ګټو لپاره مفيد نه ګڼلو، دې ته ئې ترجيح ورکوله چي شيعه، تاجك او نوري پرګنې د پښتنو په خلاف متحد شي او پدې سره يا هغوی ته په واکمني کي په زړه پوري برخه په لاس ورشي او يا لږ ترلږه د يوه ځواکمن حکومت د جوړېدو مخنيوی وشي، د غی ډلي په افغانستان کي د ملي اومذهبي تعصب په اساس، حتی د هغو ډلو ملاتړ کولو چي په غرب پوري کاملاً تړلې دي او تل ئې د امريکا د خوشحالولو لپاره ايران ته بد او رد ويلي!

همدا راز د خليج په جګړې کي د حزب دريځ چي هم ئې پدې منطقې کي د امريکايي فوځونو ځای په ځای کېدل محکومول او هم ئې په عراق حمله غندله له يوې خوا ايران او له بله پلوه سعودی عربستان خوابدی کړي وو.

ډهلي ته داسي راپورونه ورکړي شوي وو چي ګواکي، اکثر کشمېری مجاهدين د حزب له خوا روزل شوي، په کابل کي د حزب اسلامي واکمني او يا په

حکومت کې فعاله او مؤثره ونډه، ډهلي ته داسي بربښېده چي پدې سره به په منطقې کي انډول د ډهلي په ضرر تغییر مومي، پدې سربیره په ائتلاف کي د کمونستانو برخه او په ډهلي کي د کمونست حزب د زیات شمېر غړو او سېدل، د ډهلي واکداران دې ته هڅول چي د کابل له ائتلافي ادارې سره پوره خواخوږي ولري.

ځیني ښايي داسي گمان وکړي چي دا د حزب اسلامي د ناکام بهرني سیاست نتیجه وه چي ندی توانېدلی د گاونډیو یا د منطقې له هېوادونو څخه د کوم یوه ملاتړ ترلاسه کړي، خو هغوی ښايي دې ته متوجه نه وي چي دا د ټولو هغو سیاسي احزابو گډ مسیر دی چي د خپلواکۍ لار ئې غوره کړې، د خپل هېواد په استقلال او د خپل ولس په آزادۍ او سرلوړۍ باور لري او نه غواړي چي د نورو دگټو لپاره د ده ولس قرباني شي. د دې ذهنیت له خاوندانو نه تپوس کوم چي: زموږ په وړاندي له پرتو دريو لارو څخه د کومې یوې غوره کول، گټور اود اسلامي اصولو مطابق وو:

- له امریکایي کمپ سره ملگرتیا، چي د ظاهرشاه له مسلط کولو نه پرته په بل شي نه راضی کېدل.
- د هغه کمپ ملگرتیا چي د مسکو تر مشرتابه لاندي جوړ شوی او له کمونستانو سره د ائتلافي حکومت غوښتونکی وو.
- خپلواکه او مستقل پاتې کېدل اود خپلواکه پاتې کېدو کړاوونه گالل.

ښايي د سطحی رأیي خاوندان داسي وگڼي چي دوې لومړنۍ لاري، قدرت ته د رسېدو لنډي او آسانه لاري دي، خو د افغانستان د پېښنو بهیر ثابته کړه چي دا یو غلط او خطا تصور دی، چا چي دا لار غوره کړي د نورو دگټو لپاره قرباني شوي او په پای کي له رسوایي او ندامت نه پرته بل څه په لاس ندي ورغلي.

زه له زړه نه پدې خبري باور لرم چي وروستۍ فتح به د هغه چا په برخه وي

چې دريمه لار ئې غوره کړي. چې نتائج هرڅه وي موږ په همدې دريمي لاري د تلو کلك او پوخ عزم کړي. موږ سل ځله د اسلام د حاکميت او د اسلامي امت د سر لوړی لپاره قرباني کېدو ته چمتو يو ، هر څه منلی او زغملی شو ، خو له الله نه پرته بل بادار او آقا ته سر نشو ټيټولي، له هر چا سره د خپلي عقيدی په چوکات کي پتمنه ملگرتيا کولی شو ، خو د هيڅا غلامي نه منو.

له کابل نه تر وتلو وروسته

که څه هم زموږ ځواکونه، پدې طمع له کابل نه ووتل چې پدې ترتیب به جگړه متوقف شي، خو دا سې ونشول، زموږ په مرکزونو د ائتلافي جبهې حملې په مسلسل ډول رواني وي، حملې د کمونست رژیم نه پاتې قطعاتو کولی خو له اسلامي دولت نه د دفاع تر نامه لاندي!! موږ مجاهدینو ته د صبر او زغم توصیه کوله، پدې مرحلې کي موږ ته د صبر او انتظار سیاست له هره پلوه غوره او گټور وو، جگړه د کمونستانو په گټه وه، دا ځکه چې پدې ترتیب خلکو ته حقایق ښه څرگندېدل او په وضعیت د پوهېدو ښه فرصت په لاس ورتلو، مخصوصاً هغو مجاهدینو ته چې کابل ته داخلېدل او په خپلو سترگو ئې لیدل چې د کابل واك په بشپړه توگه د کمونستانو په لاس کي دی او په ائتلاف کي شامل شوي مجاهد ډوله، په حقیقت کي د څو ورځو لپاره د کمونستانو مېلمانه دي، امنیت ئې د هغوی په لاس کي دی، حتی د دوی مشران، د کمونستو جنرالانو له کارت نه پرته د کابل په ښار کي تگ راتگ نشي کولي. راډیو او تلویزیون د هغوی په واك کي،

د ارگ په دروازو کې هغوی ولاړ دي، هوايي ډگر دوی اداره کوي، د ښار د منځ او ښار ته د ورتلو راتلو لويو لارو امنيتي پوستې ټولې د کمونستانو په لاس کې! خو له جگړې نه زموږ ځان ساتنه او اجتناب کافي نه وو، کمونستو جنرالانو ته وظيفه ورکړې شوې وه چې حتماً د جگړې اور بل کړي، له يوې خوا حزب وحدت او اتحاد په جگړه اخته کړي او له بلې خوا، له اسلامي دولت نه د دفاع ترنامه لاندې د دولت ځواکونه د اتحاد او وحدت په شمول د حزب په خلاف وجنگوي.

پدې مرحلې کې د ائتلافي جبهې شعارونه، چې کله به جنرال مجيد روزی او کله مسعود او د ده نورو انډيوالانو تکرارول دا وو: حزب اسلامي به تر سپينې شگې زغلوو، پښتنو دوه نيم سوه کاله حکومت کړی، نه پرېږدو چې بيا په افغانستان حکومت وکړي.

زموږ شعار دا وو: موږ له جمعيت سره هيڅ جگړه نلرو، که جمعيت له کمونستانو نه رابېل شي، له کمونست رژيم نه پاتې قطعات منحل کړي او د دولت له حساسو مناصبو نه کمونستان لېرې کړي، موږ د مؤقتې مرحلې حکومت په کامله توگه دوی ته سپارو.

موږ مجاهدينو ته ويل: دکمونستانو هڅونکو بريدونو او حملو ته عکس العمل مه ښيي، صبر وکړي، د مخامخ جگړې په ځای بايد هغه کمونست جنرالان ستاسو د حملو هدف وي چې دا جگړه ئې پيل کړې او واگې ئې سل په سلو کې د دوی په لاس کې دي. د دغو جنرالانو په خلاف، ښه ډېر کارونه تر سره شول، ځينې ئې په قتل ورسېدل، ځينې د انفجاراتو په ترڅ کې ټپيان شول، په ځينو نورو يو په بل پسې گڼ شمېر حملې وشوې او له وېرې د هېواد پرېښودو ته اړ شول، جنرال آصف دلاور د همدغې ډلې په جملې کې وو، چې د کور مخې ته، د دفتر اوکور ترمنځ او په دفتر کې ئې ورته انفجارات وشول.

د جنرال دوستم د جلبولو هڅې

صبغة الله مجددی له یوې خوا او رباني له بلې خوا هڅه کوله چې د جنرال دوستم حمایت ترلاسه کړي، دواړه یو په بل پسې له دوستم سره د ملاقات لپاره مزار ته سفر کوي، مجددی ورته د ستر جنرالی رتبه منظوروی او په خپلې وینا کې د هغه ښه ډېره ستاینه کوي. مولوی منصور ئې له خالد بن ولید سره تشبیه کوي. رباني ورته وايي چې تر خپل ځویه زیات راباندې ګران یې، ځو ځله مزار او شبرغان ته د زیارت لپاره ورځي. د دې په ځای چې د تش په نامه جمهور رئیسانو په وړاندې د احترام په ځای کولو لپاره د دوی یو جنرال کابل ته راشي، دوی د هغه په حضور د مشرف کېدو لپاره یو په بل پسې مزار او شبرغان ته ورځي، لدینه هرچا ته جوته کېده چې په کابل کې د دغو مشرانو حیثیت څومره دی او د کمونست رژیم نه پاتې جنرالانو په وړاندې د دوی د حقارت، ضعف او احتیاج احساس څومره؟؟

د مجددی او رباني تر منځ د جنرال دوستم د حمایې ترلاسه کولو په سر رقابت ورځ په ورځ زیاتېدو، د مجددی د دوه میاشتنې ریاست په وروستیو شپو ورځو کې دا رقابت خپل اوج ته ورسېدو. له وضعیت نه د رباني انتباه دا وه چې مجددی حتماً په قدرت کې پاتې کېدل غواړي او کمونستان به ئې حمایت کوي، سخت لالهانده او وارخطا وو، سعودی ته ئې سفر وکړ، ترڅو ریاض، له مجددی نه ده ته د قدرت په انتقال کې مرسته وکړي، خو د سفر له نتائجو نه زیات ډاډمن نه وو او ګمان ئې کولو چې د مجددی مؤقت راوستل اصلاً د دې لپاره وو چې د کمونستانو په مرسته تل په قدرت کې پاتې شي.

مجددی له مسعود نه هم دا هیله درلوده چې پدې کار کې به د ده مرسته کوي. دا ځکه چې د جهاد په دوران کې د امریکایانو ځینې فوق العاده مرستې د ده له لارې مسعود ته رسېدلې وې، خو دا هیله نه یوازې تر سره نشوه بلکې مسعود تهدید کړ چې که قدرت پرې نږدې په زور به دی له ارګ نه وباسو.

رباني او مسعود مسکو او ډهلې ته هیئتونه ولېږل ترڅو لدې لارې

کمونستان پدې متقاعد کړي چي د قدرت له انتقال سره توافق وکړي، روسي هیئت د کابل او مزار ترمنځ دوره وکړه، جنرال دوستم ئې پدې قانع کړو چي پدې هکله خپله بې طرفی اعلان کړي.

دواړو زموږ لوري ته مخه کړه، غوښتل ئې موږ د یوه په مقابل کي د بل مرسته وکړو، رباني د استاد سیاف په شمول ریشخورو ته راغلل، دواړو پدې ټینګار کولو چي د پېښور د معاهدې مطابق باید قدرت رباني ته انتقال شي. ما ورته وویل: که تاسو دا خبري ومني چي ملېشې به له کابل نه ایستل کېږي، کمونستان به له حساسو ادارو نه ایستل کېږي او د څلورو میاشتو په پای کي به انتخابات تر سره کېږي، پدې صورت کي زه له مجددی نه رباني ته د قدرت له انتقال سره موافق یم او که دا کار نشي کولی نو ته او مجددی ماته برابر یاست، تاسو پوهېږئ او مجددی.

مجددی پداسي حال کي زموږ د مرستي ترلاسه کول غوښتل چي زموږ په خلاف ئې د کمونستانو د جګړي په کلکه ملاتړ کولو، په شوری او حکومت کي زموږ د غړو د شمولیت سخت مخالف وو او غوښتل ئې کمونستانو او امریکایانو ته وښیي چي د بنسټپالو د ټکولو لپاره تر ټولو غوره کار، په ریاست جمهوري کي د ده پاتې کېدل دي، د خپلي سورلی په طیارې د راکټ حمله ئې هم د حزب کار ګڼلو. خو اوس لدې مخالفتونو نه نادم وو او په طیارې د حملې خبره ئې بېرته واخستله او هغه ئې د مسعود کار وګڼلو، زموږ له استاځو سره ئې ډېري خوږې خوږې خبري کولې او ویل ئې چي زه په ملګرتیاکي ډېر کلك یم اوس به حکمتیار صاحب ته ثابته کړم چي څومره مي د ده مخالفت کولو تر دینه به زیات د ده ملاتړ او تائیدکوم، موږ ورته وویل: که ته په قدرت کي پاتې کېږې موږورباندي اعتراض نلرو او که رباني ته ئې سپاری موږ ئې مخالفت نه کوو. موږ ته اصلي خبره د ملیشو انحلال او د انتخاباتو ترسره کېدل دي. هغه ویل چي زه پدې هکله د حکمتیارصاحب سره مخامخ خبري کوم. خو د دوستم بې طرفی او د مسعود

اخطارونو مجددی مجبور کړ چي له قدرت نه لاس واخلي خو اعلان ئې وکړ چي زه قدرت رباني ته نه، بلکه شورى ته سپارم، غوښتل ئې داسي وښيي چي رباني ته د قدرت سپارل داسي لويه ګناه ده چي دى ترې ځان ساتل غواړي. بالآخره مجددى له ارګ نه ووت، خپل ځاى ئې رباني ته خالى کړ او پېښور ته ولاړ، څو ورځي وروسته، ده ته سپارل شوى کور هم د شوراى نظار غړو محاصره او فرش او ظرف ئې تالان کړل.

د رباني واکمني

رباني که څه هم د یوه بین المللي سازش او له کمونستانو سره د ائتلاف له لاري قدرت ترلاسه کړ، خو له مجددی څخه ئې د اقتدار د انتقال غوښتنه د پېښور د معاهدې له مخي کوله، پداسي حال کي چي د پېښور په معاهدې کي لیکل شوي اصلي ټکي دا وو:

- رباني به فقط د څلورو میاشتو لپاره د دولت رئیس وي او دا موده به د یوې ورځي لپاره هم نه اضافه کېږي.
- پدی موده کي به یوه متفق علیه شوری (داسي شوری چي ټول ورباندي اتفاق وکړي) جوړېږي.
- د صدارت مقام ته به حزب اسلامي له خپلي خوا صدراعظم معرفي کوي.
- د دولت له حساسو ادارو نه به کمونستان لېري کېږي.

راشئ وګورئ چي د دې معاهدې په هکله رباني څنګه التزام وکړ:

د څلورو مياشتو په ځای ئې څلور کاله څلور مياشتې حکومت وکړ، داسې حکومت چې پدې **۵۲** مياشتوکې داسې يوه مياشت نده تېره شوې چې د هېواد په مرکز يا ولاياتو کې کومه لويه او سخته جگړه نه وي شوې، توپونه، ټانکونه اوجهازونه نه وي استعمال شوي او د لسهاوو کسانو ويني نه وی توی شوې، وړی نښتې، د ولسوالی يا دوو جبهو په سطحه، که ووايو چې هره ورځ بلاناغه شوې مبالغه مو نده کړې.

ده گمان کولو چې په دغو حملو سره به د کابل په شا او خوا کې د حزب اسلامي مراکز ختم کړي، په اوضاع به مسلط شي، د شورى د جوړولو ضرورت به منتفی شي او بل ته د قدرت د سپارلو غوښتنه به پای ته ورسېږي، خو په جگړو سره ئې څه ترلاسه نکړل، څلور مياشتې پوره شوي، متفق عليه شوری جوړه نشوه، د معاهدې مطابق دا موده بايد د يوې ورځې لپاره نه وی تمديد شوې، ټولو ډلو حتی هغو چې ده ورته هره مياشت د تنظيم په نامه په بوجيو بوجيو پيسې ورکولې، دا مطالبه وکړه چې قدرت دې د مشرانو شورى ته وسپارلی شي، خو هغه دې ته نه وو تيار، پدې ترتيب ئې د معاهدې دا بند هم نقض کړ، نور دې ته اړ شول چې د رباني د ټينگار په وجه د ده موده د **۴۵** ورځو لپاره پدې شرط تمديد کړي چې په همدې مودې کې به په لاندې ډول يوه شوری جوړېږي:

لومړی به د هري ولسوالی د مؤثرو قومندانانو او مخورو مشرانو د گډې غونډې له خوا د ولسوالۍ شوری جوړېږي، بيا به همدا شوری، مرکزي شوری ته خپل دوه استازې معرفي کوي. تنظيمونه به هم محدود شمېر غړي دې شوری ته لېږي، لدې لارې به راتلونکی حکومت جوړېږي. دا د جگړو د ختمولو او په هېواد کې د يوه شورايي نظام د راوستلو ښه فرصت وو. که څه هم پنځه څلويښت ورځې د دې کار لپاره کافي نه وې، خو که رباني او انډيوالانو ئې په اخلاص او صداقت سره، د پرېکړو مطابق، د داسې شوراگانو د جوړولو په کار کې مرسته کړې وې، مشکل حل کېدو، خو هغوی په يوه بله پلمه کار ځنډولو، ورو ورو ټولو تنظيمونو

ته د رباني عزایم معلوم شول او پدې پوه شول چې هغه لدې پرېکړې نه د غلطی استفادی اراده لري، په پای کې غواړي د خپلې خوښې څو کسان راغونډ کړي او خپل ریاست یو ځل بیا تمدید کړي، د همدې لپاره له (۹) تنظیمونو نه (۷) د یوه مطبوعاتي کنفرانس او یوې ګډې اعلامیې په ترڅ کې خپله مقاطعه اعلان کړه، رباني او سیاف یوازې پاتې شول.

رباني ته د تنظیمونو مخالفت مهم نه وو، هغه د ځینو تنظیمونو د افرادو اخستلو په چم ښه بلد وو. له ولایاتو نه ئې د هلیکوپترو په ذریعه د خپلې خوښې کسان راغونډ کړل، د جنرال دوستم ۲۰ کسان ئې غونډې ته راوبلل، سیاف ویل چې زه له دوستم نه په څه کې کم یم، په شوری کې به له شمال نه زما هم ۲۰ کسان منل کېږي. د حرکت انقلاب مشر مولوی محمدنبي اشتراك ونکړ او د مقاطعی په پرېکړې ټینګ ودرېدو، خو معاونینو ئې شرکت وکړ. شیخ آصف محسني له شرکت نه ډډه وکړه خو د حرکت په نامه ځیني کسانو برخه واخیسته، مجددی او ګیلاني نوموړې غونډه تقلبی او جعلی وګڼله، حزب وحدت په کلکه محکوم کړه، مولوی خالص هم مخالفت وکړ. خو سیاف او رباني تر پایه حتی د غونډې د شروع کېدو نه وروسته، راغلو کسانوته ویل چې مشران راروان دي، یو ساعت وروسته رارسېږي ! د مازدیګر په غونډې کې شرکت کوي ! نن ونشو سبا راځی !! د سیاف د جنوب او جنوب لوېدیځ له خوا معرفي شوو غړو په غونډې کې له شرکت نه ډډه وکړه، په ګډه ئې له سیاف نه وغوښتل چې په غونډې کې به د اتحاد اسلامي غړي برخه نه اخلي، سیاف دوی ټول په مسجد کې پرېښودل او ورته وئې ویل: د نیم ساعت لپاره ځم، بېرته راځم. غونډه دایره شوه، دوه ثلثه رابلل شوي کسان له غونډې ووتل، پداسې حال کې چې په دروازو کې ئې مسلح کسان ودرولی وو او له غونډې نه د وتلو مخنیوی ئې کولو، د پاتې کسانو اکثریت پدې ټینګار کولو چې دا غونډه دې معطل شي، له مشرانو سره دې خبره وشي، لږ ترلږه د مشرانو څو کسان خو باید پدې غونډې کې حاضر وي او کم تر کمه د ریاست لپاره خو د رباني تر څنګ باید کوم بل کاندید موجود وي!!

خو دوی ته وويل شو چې دا آخري ورځ ده، که غونډه وځنډېږي، د راکټي حملې احتمال شته، بايد حتماً او همدا نن په همدې وروستۍ غونډې کې رأيه واخستلی شي. بيا هم له يوې خوا بلې خوا د مخالفت غږونه اوچت شول، خو د برچې په زور کښېنولی شول، کاغذونه وويشلی شول او بېرته راغونډ شول او اعلان وشو چې استاد رباني د آراوو په اکثريت سره د دوو کلونو لپاره د دولت د رئيس په حيث وټاکل شو.

ماته د دې غونډې ځينو برخه والو وويل: په خدای قسم که په همدې غونډې کې چې د رابلل شوو کسانو دريمې برخې پکې برخه اخيستې وه، که د رباني تر څنګ هرڅوك ودرېدلی وی نو هغه به اکثريت تر لاسه کولو. ځکه د شورای نظار له خوا له غږو سره له اهانت او سپکاوی نه ډك وضعيت، د مشرانو د اشتراك په هکله دروغجنې وعدې، د غونډې شرمناك حالت او د کمونستانو شرکت، ټول کسان حتی متعصب جمعيتيان په کلکه ناراضه کړي وو.

موږ د غونډې په دوران کې هيڅ عکس العمل ونه ښودو، غوښتل مو ټول ولس ته د دې خلکو ماهيت څرګند شي او پدې پوه شي چې څوك د چل، فريب، رشوت، دروغو او هرې ناجائزې وسيلې نه په استفادې سره په قدرت کې پاتې کېدل غواړي؟ لدې غونډې نه وروسته، په کابل او ټول هېواد کې د دې شورې په هکله چې رباني او پلويانو ئې د شورې حل و عقد نوم ورکړي وو، ويل کېدل چې، شورې پول نقد او د رباني په هکله دا شعار د فرد فرد په ژبه وو: يا ارګ يا مرګ.

عام ولس تر ټولو زيات په استاد سياف غصه ول اود اتحاد د شورې او اجرائيه اکثر غړي له همدې غونډې نه وروسته هم له کابل نه ووتل او هم له اتحاد نه.

د استاد فريد صدارت

موږ د صدارت لپاره استاد فريد معرفي کړ، پدې هکله د حزب اجرائيه

شوري، کابل ته د مجددی له راتلو نه د مخه خپله پرېکړه اعلان کړه. استاد فريد په قوم تاجك، د کاپيسا د ولايت اوسېدونکی او په هغه ولايت کي د حزب اسلامي د جهاد امير وو، مسعود څو څو ځله مخصوصاً له روسانو سره له اوربند نه وروسته، د ده په هغو سيمو بريدونه کړي وو چي پنجشير ته څېرمه پرتې وې. خو هرځل ئې ماتې خوړلې وه، ده هم په فکری لحاظ او هم په عملي او جهادي لحاظ د استاد فريد په نسبت د حقارت احساس کولو او د صدر اعظم په حيث د ده منلو ته تيار نه وو، کابل ته د ده له راتلو سره مخالف وو. مونږ استاد فريد پدې خاطر د صدراعظم په حيث وټاکو چي پدې سره د کمونستانو هغه خطرناکه توطئه شنډه کړو چي د پښتنو اوغير پښتنو تر منځ، قومي او ژبنيو تعصباتو ته لمن وهل او په همدې اساس د جګړو اور بلول وو.

مقابل طرف دجګړو له نتائجو نه له مأيوس کېدو وروسته، کابل ته د استاد فريد له ننوتلو سره موافقه وکړه، خوله استادفريد نه د کابل د ولس او په لاري کي د پروان د خلکو شانداره او بې سابقې استقبال، ائتلافيون سخت وارخطا کړل، په کابل کي د حزب نفوذ په همدې ورځ دوي ته ښه معلوم شو، عقدی ئې تحريك شوې او حسادتونه ئې راوپارېدل، خو په هر صورت، استاد فريد د صدارت ماڼۍ کي مستقر شو.

د استاد رباني له خوا د ده څو ځله مېلمستيا او بيا په يوې خاصي غونډې کي ده ته يوه پټه وينا ښايي له تاسو سره د رباني په نظرياتو د ښه پوهېدلو مرسته وکړي:

استاد فريد وائي: يو ځل ئې ماته خاصه مېلمستيا وکړه، خوله ما سره د جرير په شمول دا سي ورونه وو چي رباني نه غوښتل د هغوی په وړاندي خپله خبره ماته وکړي، مېلمستيا په عادي او عامو خبرو پای ته ورسېده، دوهم ځل ئې احوال راولېږو چي زما خاص مېلمه يې، ما له ځان سره جرير صاحب ملګری کړ، له ډوډۍ نه وروسته ئې راته وويل چي له تا سره څو خاصي خبري لرم، ما جرير له ځان

سره واخيست او د استاد خاص اطاق ته ورغلم، ماته ئې کومه خاصه خبره ونکړه او په عامو څو لنډو خبرو ئې اکتفاء وکړه. دريم ځل ئې بيا احوال راولېږو، د ډوډۍ نه وروسته، لده سره يوازي خاص اطاق ته ولاړم او هغه راته وويل: موږ ته يوه خاصه تاريخي موقع په لاس راغلي، زه جمهور رئيس، ته صدراعظم او مسعود د دفاع وزير دي. لدې تاريخي موقع نه بايد اعظمي استفاده وکړو، محرومو قومونو ته داسي فرصتونه ډېر کم په لاس ورځي، استاد فريد وايي: ما گمان نه کولو چي يو مسلمان، بيا د شرعياتو يو استاد دی، داسي غير اسلامي ذهنيت ولري، ما د احزابو د يووالی او د افغان ولس د ملي وحدت او د کمونستانو په خلاف د گډ موقف په ارتباط له جناب رباني نه د کومي خاصي او مهمي خبري اوريدلو انتظار درلود، هغه ته مي وويل: استاده دا د حل لاره نده، نه اسلام دا د حل لارگڼي او نه د هېواد اجتماعي جوړښت داسي دی چي لدې نه موږ ته کومه خاصه گټه ورسېږي.

لويه ګډه حمله

ائتلافيونو د يوې لويې حملې لپاره تياری نيولو، غوښتل ئې د کابل په ختيځ او جنوب کي د حزب مراکز اشغال کړي. د کابل څلور لويې لارې د حزب په واک کي وې، دا د محاصرې حالت بايد ختم کړي، د حملې لپاره له شمال نه کافي شمېر د دوستم، جنرال مؤمن او حزب وحدت مسلح افراد کابل ته راانتقال شول، اصلي حمله بايد په دوو استقامتونو، د بالاحصار نه د چهار آسياب په لوري او له چهل ستون او دارالامان نه د ريشخور په لوري ترسره شي، له هوايي بمبارد نه بايد په پراخه پيمانه استفاده وشي.

موږ يوه ورځ د مخه د دوی د تجمع مراکز تر اور لاندي ونيول، پدې سره که څه هم د دوی د وسيع حملې پروګرام مختل شو، خو د سختي بمبارۍ په وجه او له خوشه ئې بمونو نه په پراخه پيمانه د کار اخستلو په وجه، دوی وتوانېدل له بالاحصار نه د سياه سنګ په لوري پرمخ ولاړ شي او زموږ ځيني سنګرونه ونيسي، په يوې مرحلې کي زموږ د مجاهدينو روحيه هومره مړاوی او د شپې ورځې مسلسل بمبارۍ هومره ستومانه کړي وو چې د مقاومت له دوام نه مأيوسه شوی وو.

د وضعیت د څیړني لپاره مو د شپې لخوا یوه غونډه راوبلله، حاجی صاحب کشمېرخان، انجنیر صاحب فیض محمد ، خوږمن صاحب، ارغندیوال صاحب، ابوبکر صاحب او حاجی صاحب شیریندل په غونډي کې شرکت وکړ، د ټولو رأیه دا وه چې لږ په شا کېږو د سقاوی په دشتي کي دفاعی خط جوړوو. په هغې غونډي کي چې ما د دغو ورونو په څېروکي کومه پرېشاني او د سختي ستړیا او ستوماني کومي نښې لیدلی هیڅکله به مي له یاده ونه وځي. تقریباً درې اونۍ مسلسل د شپې ورځي جګړه وه، زیات شمېرمجاهدین مو شهیدان او ژوبل شوي وو، د شهداوو او ټپیانو د انتقال په وجه د مجاهدینو شمېرکم شوی وو. موږ په ولایاتو کي منظم عسکري قطعات نه درلودل چې فوراً ئې لومړی خط ته سوق کړو او ستړی ستومانه مجاهدین تعویض کړو، له ولایاتو نه د داوطلب مجاهدینو راغونډول فرصت غوښتو، موږ ناڅاپي لداسي لوئی جګړي سره مخامخ شوي وو. ما ورونو ته اطمئنان ورکړ، غونډه مي ختمه کړه او ورونو ته مي وویل چې ان شاء الله سبا به د حالاتو په رڼا کي مناسب تصمیم نیسو. په خدای باور وکړي چې د جګړي له پیل نه تر همدې شپې پوري زما تر ټولو ډاډمنه شپه چې هم مي په اطمئنان او آرام زړه، ډوډۍ خوړلې او هم مي پوره خوب کړي، همدا شپه وه، ما له ځان سره فیصله وکړه چې سبا په خپله لومړی خط ته ځم او تر بری یا شهادت پوري به جنګېږم.

سبا سهار بیا جګړه پیل شوه، خو په ډېرسریع ډول د جګړي تعادل او انډول داسي د مجاهدینو په ګټه بدلېدو چې هیچا د هغه تصور نشوکولي، تر لسو بجو پوري موږ ټول اشغال شوي سنګرونه بېرته ونیول، ز موږ ځواکونه د بالاحصار خولی ته ورسېدل، دښمن ښه ډېر تلفات لیدلی وو، په تیښته وو او سنګرونه ئې یو په بل پسې پرېښودل.

دا جګړه د ننګرهار د سولي د یوه هیئت په منځګړیتوب پای ته ورسېده، د سولي د هیئت پرېکړه چې دواړو خواوو ورباندي امضاء وکړه، د اوربند، د

بنديانو د تبادلې، له کابل نه د مليشو د ايستلو او د لويو لارو د خلاصون غوښتنه کوله. موږ د معاهدې مطابق جګړه متوقف کړه، بنديان مو خوشي کړل، لويې لارې مو د تل په شان خلاصې پرېښودې، خو مقابل طرف څو کاره وکړل:

- د مليشو د ايستلو په ځای ئې کابل ته د مليشو تازه نفس قوتونه راانتقال کړل.
- د شينډنډ په هوايي ډګر، چې د حزب اسلامي د مجاهدينو په واك کې وو، بمباري پيل کړه، دا بمباري تر دوو مياشتو پورې جاري وه.

د ننګرهار د سولې هئيت چې په خپلې پرېکړې کې ئې په واضح الفاظو ليکلي وو: کوم طرف چې لدې معاهدې نه تخلف وکړي، د ننګرهار قوتونه به د بل طرف په خوا کې، د متخلف په خلاف جنګېږي، خو په عمل کې ئې يوازې د مقابل طرف د سرغړونو په هکله په يوې راډيويي اعلاميې اکتفاء وکړه او هغه ئې له معاهدې نه د متخلف په حيث وغندلو.

د دې حملې نتائج

پدې جګړې کې د ائتلافيونو د ماتې څو ستر ستر نتائج وو:

الف: د دوی غرور مات شو، پدې پوه شول چې ترسپيني شګې د مجاهدينو زغلول او د نادرشاه د واکمنۍ په دوران کې په پروان د حملې غچ اخستل، يعنی څه؟ لدې ماتې نه وروسته زموږ په سنګرونو د دوی مخکنۍ د توپونومسلسل ډزی متوقف شوي.

ب: د دې جګړې په وجه د دوی ترمنځ اختلافات تشديد شول، که څه هم جنرال دوستم او حزب وحدت لادمخه پدې ناراض وو چې د جبل السراج د معاهدې مطابق دوي ته خپل منل شوي امتيازات ونسپارلی شول، خو پدې سترې جګړې کې د مسعود ضعيف شته والي، هغوی مزيد ناراضه کړل، دوی پدې کار د

اعتراض حق درلود چې د دفاع وزير دې مسعود وي او په جګړې کې تلفات دې د جنرال دوستم قطعات ګالي. د جګړې په دوران کې يوځل دوستم، مسعود ته په مخابرې کې وويل: نامرد کجاستی؟ ما کشته مې شويم و تو آرام نشسته ای !! نامرده چيرته يې؟ موږ وژل کېږو او ته آرام ناست يې !!

ج: د حزب وحدت او جنرال دوستم په افرادوکې دا ذهنيت راولاړ شو چې ولې بايد د نورو د اقتدار لپاره دوی د حزب اسلامي په خلاف وجنګېږي او مرګ ژوبله وزغمي؟ لدې جګړې نه د دوی حاصل څه دی؟ دې ذهنيت د دواړوطرفونو مشرتابه باندې فشار راووړ چې په خپل دريځ کې تجديد نظر وکړي، په حقيقت کې د دې ائتلاف د ړنګېدو سلسله له همدې ماتې نه وروسته پيل شوه او د هم آهنګې شورى په جوړېدو سره د هغه جنازه واخستلی شوه او ټغر ئې ټول شو او پدې ترتيب زموږ هېواد له يوې خطرناکې توطئې نه وژغورلی شو.

د خنجان عمليات

له مزار نه د ځمکې له لارې د ائتلافيونو يو قطار د کابل په لورې پدې نيت راخوځېږي چې په کابل کې د دوی متزلزل موقعيت مستحکم او مړاوی روحيه پياوړی کړي. پدې لوی قطار د خنجانو په تنګې کې د اتل قوماندان، صوفی پاينده محمد مجاهدينو، بريالی عمليات ترسره کړل، قطار ته د سر لوی زيان ورسېدو، ډېرګاډې ئې له سړك نه لاندې کولی شول، کافي تعداد مړی او ټپيان ئې ورکړل، بريد ناڅاپي وو. دا مؤثره حمله د ائتلافيونو په روحيې يوبل سخت ګوزار وو، هم د دوی شعارونو ته ښه په ځای او په وخت ګوزار وو او هم د دوی جنګې عزايمو ته.

صوفی پاينده محمد، تاجك او د شمال اوسېدونکی وو، د ده د مجاهدينو دغه عملياتو، ټولو ته جوته کړه چې په کابل کې روانه جګړه، د سمتونو او قومونو ترمنځ نه، بلکې د کمونستانو او مجاهدينو ترمنځ ده.

مورږ له پروان څخه هم د همداسي يوه اقدام هيله درلوده، په پروان، کاپيسا او د کابل په شمال کي د حزب اسلامي تقريبا پنځه ويشت زره مسلح مجاهدين وو، چي په روسي قطارونو د دوی بريدونه بې ساری وو. په جهاد کي د دوی ستره برخه وه او روسانو تر هر چا زيات له همدغو مجاهدينو نه شکايت درلود چي له قلعه مراديبګ نه تر پل متک پوري د سړک دواړو خواوو ته ئې کلک او نه ماتېدونکي سنګرونه او له نظامي لحاظه دقيق خندقونه درلودل او په روسي قطارونو ئې پر له پسې حملې کولی او د دغو سنګرونو او خندقونو د ختمولو لپاره د روسانو ټولي هلي ځلي ناکامه پاتې شوې وې. خو متأسفانه د خاصو عواملو په وجه دا هيله ترسره نه شوه، لويه وجه ئې دا وه چي ائتلاف وتوانېدو يو شمېر ضعيف النفسه افراد په پيسو واخلي، ځينو نورو بې اعتنايي وکړه او د کابل د لومړنيو پېښو په اړه ئې يا پدې دليل څه ونکړل چي د اکمالاتو لاري ئې بندي وې او يا پدې دليل چي غوښتل ئې د دوی منطقې ته جګړه را انتقال نشي. زه باور لرم چي که په شمالي کي د حزب اسلامي ځينو قومندانانو دا اشتباه نه وی کړې او له لومړۍ ورځي ئې پرېکنده او جدي دريځ غوره کړي وی نو نه يوازي دا چي دوی به له خپلي منطقې څخه نه ايستل کېدل او د ائتلافي ځواکونو په لاس به له سپکاوی سره نه مخامخ کېدل، بلکي د ټول ائتلاف د مقابلې لپاره يوازي د دوی ځواکونه کافي وو، هم به کابل له جګړو نه ژغورل شوی وو او هم به پروان لدې دردناک عاقبت سره نه مخامخ کېدو.

ائتلاف او د سولي هڅي

متأسفانه کمونستانو نه يوازي زمونږ هېواد له مادی او اقتصادي لحاظه وران کړ، بلکي له اخلاقی پلوه ئې هم زمونږ ټولني ته سخته صدمه ورسوله، هغه افغانان چي خبره ئې خبره وه، دهوکه، درواغ، بې وفايي، په دوستي کي دښمني، ژمني تر پښو لاندي کول، له معاهدې نه د مقابل طرف د اغفالولو په لار کي کار اخستل ئې نه يوازي ګناه ګڼله بلکي هغه ئې د خپل عزت النفس او مروت منافی

شمېرله. خو د کمونستانو تسلط پدوی کي دا اوچت د مېړاني او مروت نښې وټکولي، د اسلامي اخلاقو په ځای ئې دوي ته کمونستي اخلاق ورپه برخه کړل، داسي چي دروغ او دهوکه کمال وګڼي، په دوستي کي دښمني، د مقابل طرف غولول، ژمني تر پښو لاندي کول او له معاهدو نه د مقابل طرف د اغفال لپاره کار اخستل د هوشيارتيا اوسياست مداری نښه او لازمي غوښتنه وشمېري.

ائتلاف هم چي له کمونستانو او له کمونستانو نه متأثر ه شوو التقاطی عناصرو نه جوړ شوی وو، د ضعف او ماتې په وخت کي به ئې يوه بل ته عذرکولو، چي د روغي جوړي لپاره راوړاندي شي، خو نه يوازي دا چي له اضطراری حالت نه له وتلو نه وروسته به ئې د سولي د هيئتونو پرېکړې تر پښو لاندي او خپلي ژمني هيری کړي، بلکي د سولي د هلوځلو په جريان کي به يې، داسي شرارتونه کول چي مسلمان خو پرېږده د يوه عادي بامروته افغان له شأن نه ډېر ډېر لېري وي، د مثال په توګه:

د ننګرهار له قومندانانو نه ئې وغوښتل چي منځګړيتوب وکړي، له هغوی سره ئې د مليشو ايستل هم ومنل او د هيئت پرېکړه ئې امضاء کړه، خوکله چي هيئت د همدې پرېکړي د امضاء لپاره له کابل نه زموږ په لوري خوځېدو، ائتلافيونو په هغي غونډې د بمبارۍ پلان جوړکړ چي ما به د سولي له هيئت سره درلوده، له هيئت سره ئې يوکس په پټه راولېږو، هغه ته ئې مخابره ورکړې وه چي زموږ د غونډې د ځای په هکله معلومات ورکړي، موږ د موسيي خوا ته د تيلو د ذخيری په نامه، دلشکر ايثار په مرکز کي په يوې څمڅی کي له هيئت سره غونډه درلوده، چي ناڅاپي د ائتلافيونو جهازونه راورسېدل، يو په بل پسې ئې بمونه وورول، دوه بمونه د همدې څمڅی شمال او جنوب ته د ۳۰_ ۴۰ مترو په فاصله راپرېوتل، په همدې ځای کي د هيئت موټري، د دوی ډريوران او امنيتي ملګري ولاړ وو او ښه ګڼه ګونه ئې جوړه کړې وه. زموږ څمڅه له ګردونو داسي ډکه شوه چي يو بل مونه ليدو. خو الحمد لله پدې بمبارۍ کي هيڅوك ژوبل نه شو. يوازي د

دوه دريو موټرو شيشې ماتې شوې. د هيئت غړو له رباني نه پوښتنه وکړه چې ولې مو له موږ سره داسې معامله وکړه؟ رباني نه دا ويل شوي چې دا کار جنرال دوستم کړي او زه ئې محکوموم او نه دا چې نه يم خبر دا کار چاکړي! فقط دومره ئې وويل چې زه سخت متأسف يم ! او له تاسو نه هيله کوم چې خپل کارته ادامه ورکړي!!

بل ځل ئې شيخ آصف محسني د حرکت اسلامي مشر د حرکت له زياتو غړو سره چهار آسياب ته راولېږو، د حرکت يوه قومندان ته ئې "چې اوس له حرکت نه ايستل شوی" وظيفه ورکړې وه چې د غونډې د ځای په هکله به د مخابری په ذريعه دوی ته اطلاع ورکوي او چې کله غونډه پای ته ورسېده د غونډې له ځای نه د دوی د خوځېدو سره سم به تماس نيسي، ترڅو د غونډې ځای پدې طمع بمبارد کړي چې زه به هلته، د هيئت له تلو نه وروسته، کم ترکمه د څو شيبو لپاره پاتې وم.

همداسې وشول، له محسني سره مې د غره ډډی ته، د يوې غونډۍ په سر، په يوه داسې کور کې غونډه وه چې شا او خوا ته ئې کوم بل کور نه وو، چې کله دوی رخصت شول، په هوا کې جهازونه راڅرګند شول او زما د فاميل د اوسېدو په هغه کور ئې بمونه وورول چې د همدې غره په بل اړخ کې د همداسې يوې غونډۍ په سر ئې موقعيت درلود، د کور شا او خوا ته بمونه راپرېوتل، شيشې ئې ماتې کړي، خو چا ته صدمه ونرسېده، وروسته معلومه شوه چې د راپورچی او راپور اخستونکي ترمنځ د غره د دې يا هغه اړخ په هکله غلط فهمي شوې وه.

همدا راز د پاکستاني علماوو يو لوی هيئت چې ګڼ شمېر ډېر مشهور علماء پکې وو، د مولوی صاحب خالص په شمول، د سولې او روغې جوړې لپاره له پاکستان نه راوخوځېدو، رباني ورته اطمئنان ورکړی وو چې د روغې جوړې غوښتونکی دی او لدوی سره به پدې هکله صادقانه مرسته کوي، هيئت چهار آسياب ته راغې، له موږ نه ئې د کامل واک غوښتنه وکړه، ما ورته وويل: زه يوازې يو شرط لرم او هغه دا چې په افغانستان کې د يوه واقعی اسلامي نظام تأسيس او

د اسلامي شريعت نفاذ تضمين شي او د دولت مشر، د اسلامي اصولوسره سم د ملت په خوښه وټاکل شي او د دولت له حساسو ادارو څخه کمونستان لېري شي، د ځان لپاره هيڅ نه غواړم، تاسو ته په همدې شرط کامل واك درکوم.

هيئت له موږ نه خوشحاله رخصت شو، خو کله چې زموږ له ساحې نه ووت او پلچرخي ته نږدې شو، د حربي پوهنتون له غونډېو نه د دوی د ګاډو په کاروان د (زی يو) مسلسل ډزی پيل شوي، په کاروان باندي ئې ډېره بده ورځ راوستله، ټول له ګاډو نه يوې خوا بلې خوا ته کوز شول او په ځمکې ئې پروت وکړ، د څو دقيقو لپاره ډزی رواني وي!! دا ډزی پداسي حال کي وشوې چي هيئت ته له کابل نه اطمئنان وکړي شوی وو چي په پلچرخي کي د دوی د استقبال لپاره کافي ترتيبات نيولی شوي!! په همدې ډزو ئې دوی ته ښه راغلاست وويلو.

همداسي يوه معامله د مولوی حقاني د سولي له هيئت سره وشوه: هغوی د دهمزنګ له لاري د پغمان په لوري روان وو چي د دريمي کارتې په ساحه کي د ډزو تر سخت بريد لاندي راغلو، چي ځيني موټری او ملګري ئې ولګېدل او په ډېره رسوايي له منطقې نه ووتلو، لدې نه وروسته مولوی صاحب هم په کابل کي اوسېدل پرېښودل او هم ئې د روغي جوړي هڅي متوقف کړي!!

د ننګرهار له يوه هيئت سره، له کابل نه دبېرته ستنېدو په و خت کي د کابل او پلچرخي ترمنځ دې ته ورته معامله وشوه چي په هغي حملې کي هم څو کسان مړه او ژوبل شول.

مونږ، ائتلاف او پاکستان

پداسي حال کي چي ائتلاف په مجموع کي او رباني او مسعود په خاص طور، د پاکستان د پیروزینو پوروړی وو، د پاکستان د آی اس آی د فشار په نتیجه کي رباني د جمهور رئیس او مسعود د دفاع وزیر په حیث وټاکل شول، نواز شریف په خپله کابل ته د ترکي الفیصل په ګډون په ۱۳۷۱/۲/۹ سفر وکړ او د لس ملیونه ډالرو چك ئې مجددی ته وسپارو، زمونږ د فترونه ئې په پاکستان کي وتړل، میزونه، څوکۍ او د دفتر سامانونه مو هم داخل ته انتقال کړل، حتی ما خپله کورنۍ هم د جګړې په سختو شرائطو کي د مجبوریت په وجه داخل ته ولېږدوله، د پاکستان حکومت له رباني او کمونستانو نه دا توقع درلوده چي د دوی له ائتلاف نه د ملاتړ په خاطر به له پاکستان سره د دوستي یا لږ ترلږه د دښمني نکولو سیاست غوره کړي، خو دې ته نه وو متوجه چي دا ډېره بې ځایه هیله وه، دوی د وضعیت د تشخیص په ارتباط سخته اشتباه کوله، ګمان ئې دا وو چي کمونستان به د شوروي اتحاد له ختمېدو وروسته، چي وروستۍ پناه ګاه ئې له لاسه ورکړې، د پاکستان لدې احسان نه هومره ممنون وي چي خامخا به له

پاکستان سره د دوستۍ لار غوره کوي، ځکه پاکستان د دوی ژوند او په قدرت کې اشتراك تضمين کړ، خو ائتلافيونو له هماغه لومړيو ورځو نه د پاکستان په خلاف له دښمنۍ نه ډك تبليغات پيل کړل. د پاکستان نه د وارد شوو خوراکي موادو په هکله ئې ويل چې دا مسموم شوي، پاکستانيان به ئې نيول او د سخت تعذيب نه وروسته به ئې بنديانول او د دوی په هکله به ئې دا تبليغات کول چې دا دی پاکستاني جاسوسان ونيول شول. په لومړۍ سرکې دا کارونه يوازې کمونستانو کول، خو پدې لوېې جګړې کې د ماتې نه وروسته، رباني په خپله په سختو الفاظو په پاکستان نيوکې وکړې، هغه ئې د افغانستان په کورنيو چارو کې په مداخلت متهم کړ، غوښتل ئې پدې ترتيب خپله ماتې توجيه کړي او مسکو او ډهلي خوشحاله کړي. په اندونيزيا کې د اسلامي هېوادونو د مشرانو په کنفرانس کې د شرکت په خاطر ئې، د تګ راتګ لپاره د ډهلي لار انتخاب کړه او په خپلو مرکو کې ئې په پاکستان نيوکې وکړې. له هند سره دوستۍ او له پاکستان سره مخالفت، د هغې معاهدې يوه برخه وه چې له روسانو سره ئې امضاء کړې وه د همدې لپاره د کابل او ډهلي ترمنځ روابط په هماغه شکل دوستانه پاتې شول چې د کمونستانو په وخت کې وو. د هند استخباراتي ادارې RAW او د خاد ترمنځ، پخوانۍ ژوري اړيکې نه يوازې په خپل حال پاتې شوې بلکې مزيد ټينګې شوې د(راو) د متخصصينو له خوا د خاد د پرسونل روزنه، د معلوماتو تبادله او د پاکستان په خلاف مشترك فعاليتونه د همدې اړيکو اهداف وو. ډهلي له کابل سره د وسائلو د پرزو، مهماتو او دارو درمل په ارتباط مسلسل او پراخې مرستې کولې. ډهلي اعلان کوي چې په دريو کلونو کې ئې يوازې د اندراګاندي له روغتون سره د پنځلس مليونه ډالره معادل مرسته کړې، د ائتلافي ادارې د ژوبلو قومندانانو او د مهمو شخصيتونو تداوی په ډهلي کې او د RAW په مصرف ترسره کېږي.

له يوه پلوه سره دوستۍ او له بل پلو سره دښمنۍ، ورو ورو دې حدته ورسېده چې خاد او راو په پاکستان کې د پېښور د يوه ابتدايي مکتب واړه ماشومان په

خپل سرویس کي یرغمل نیسي، بیا ئې د پراخو تبلیغاتو لپاره تر اسلام آباد پوري انتقالوی او هلته د افغانستان په سفارت کي ساتل کېږي او د څو میلیونه ډالره او تر افغانستان پوري د یرغمل نیونکو د انتقال لپاره د هلیکوپټر مطالبه کوي، خو بالآخره د پاکستاني کوماندوګانو د حملې او د یرغمل نیونکو په وژلو دا ډرامه پای ته رسېږي.

همدا راز په کابل کي د پاکستان پر سفارت پداسي وخت کي حمله کوي چي د پاکستان خارجه وزیر، سردار آصف احمد علي، د مذاکراتو لپاره کابل ته بلل شوی وو او د کابل د ائتلافي ادارې مېلمه وو!! پدې حملې کي یو نفر په قتل رسېږي، سفیر ترهغه په چاقوګانو وهل کېږي چي حمله کوونکي ګمان کوي هغه وژل شوی او پورته مقاماتو ته د هغه د وژل کېدو راپور ورکوي، د سفارت نور کارکوونکي هم په چړو او قونداغونو وهل کېږي او په پای کي سفارت ته اور اچول کېږي.

پدې کي هیڅ شك نشته چي دا کارونه د خاد او راو، د ګډ پلان له مخي تر سره شوي، چي هدف ئې د پاکستان او افغانستان ترمنځ، روابط تر هغه حده خرابول وو چي د بېرته روغي جوړي ټول امکانات د تل لپاره ختم شي. سادګي به وي که څوك ګمان وکړي دا کارونه یوازي کمونستانو کړي او یا تصادفي پېښي وي!! تاسو ولیدل چي د کابل د ائتلافي ادارې واکداران دې ته تیار نشول چي دا حمله وغندي!! او یا له پاکستاني ولس نه د دې غیراسلامي، غیر اخلاقی او له مروت نه لېري اقدام بخښنه وغواړي.

د افغانستان په ارتباط که څوك د پاکستان د تېرو حکومتونو په غلط سیاست د اعتراض حق لري نو هغه یوازي حزب اسلامي دی، داځکه چي:

- پداسي حال کي چي په افغانستان کي اسلامي نهضت او بیا مسلحانه جهاد د حزب اسلامي په لاس پیل شوی وو او پاکستان ته دا خبره جوته وه چي د مهاجرینو ۷۸% په حزب اسلامي پوري تړلي وو او د جګړي ټول فشار د حزب

په اوږو وو ، پدې هم پوهېدو چي په حزب کي دا استعداد شته چي مقاومت په يوازې توگه مخکي بوځي، خو پاکستان د امريکا تر فشار لاندي په پېښور کي يو په بل پسې گڼ شمېر ډلي د حزب په خلاف جوړي کړي. افغانان ټول پدې پوهېږي چي له حزب اسلامي نه پرته ټولي جهادي ډلي په بهرکي جوړي شوي، د امريکايانو هدف دا وو چي د روسانو په خلاف روان اسلامي مقاومت بايد يوازې د حزب اسلامي په لاس تنظيم او اداره نشي او تر آزادۍ وروسته په کابل کي يو قوي اسلامي حکومت جوړ نشي، د همدې لپاره ئې پاکستان دې ته اړ کولو چي د متعددو ډلو له جوړېدو سره موافقه وکړي، پاکستان په لومړی سرکي لدې سره مخالفت کولو چي د بهرنيو لاس وهنو په نتيجه کي دي متعددې ډلي جوړي شي، خو د امريکا د زيات فشار په وړاندي ئې مقاومت ونشو کړي، موافقه ئې وکړه او پدې ترتيب پېښور په بهر کي د جوړ شوو افغاني ډلو کوربه شو، دا کار ئې پداسي حال کي کړي چي له موږ سره ئې کلکه وعده کړې وه چي نه به بهرنيو لاس وهنو ته اجازه ورکوي او نه په پاکستان کي د نورو ډلو جوړېدو ته!!

- افغاني ډلي ئې دې ته مجبورې کړي چي رباني د جمهور رئيس او مسعود د دفاع وزير په حيث و مني.
- د هغه ائتلاف ملاتړئی وکړ چي زموږ په خلاف ئې جگړه اعلان کړې وه، د همدې ائتلاف د ملاتړ لپاره ئې موږ دې ته مجبور کړو چي په پاکستان کي خپل دفترونه وتړو ، خو موږ پدې خاطر د پاکستان په خلاف له څه ويلونه ډډه کړي چي:

۱ – د دې کار گټه د اسلام دښمنانو ته رسېده.

۲ – پاکستان درې نيم مليونه افغاني مهاجرينو ته پناه ورکړي او د افغان ولس د مقاومت ملاتړ ئې کړي.

۳ - له بل نه دا توقع کول چي زموږ ستونزی حل کړي او یا د خپلو ګټو د تأمین لپاره، یا د خپلو مجبوریتونو په وجه دي داسي څه ونکړي چي زموږ ملي مصالحو ته زیان رسوي، بې ځایه توقع ده، موږ باید خپلي ستونزی په خپله حل کړو، افغانان په خپله باید د نورو د لاس آله نشي او خپلي ملي ګټې د نورو دګټو لپاره قرباني نکړي. که افغانان د نورو غلامي ته چمتو کېږي، د څو پیسو په مقابل کي ځان، ایمان، وطن او خپله دنیا او عقبی خرڅوي، له بل نه د شکایت په ځای باید په خپله افغانان ملامت کړو او د دوی د اصلاح او لدې حالت نه د ژغورني هڅه وکړو. د پاکستان په خلاف او د نورو هغو اسلامي هېوادونو په خلاف چي له یوې خوا ئې زموږ د اسلامي مقاومت ملاتړ کړی خو له بلي خوا ئې زموږ د هېواد په ارتباط داسي سیاست غوره کړی چي موږ ترې صدمه لیدلې، له څه ویلو نه د اجتناب اصلي وجه همدا وه.

د ائتلافیونو ژمني

ائتلافیونو به په لومړی سرکي زموږ د شرائطو په وړاندي ویل:

- که ملېشې وباسو څوك د دې تضمین کوي چي حزب اسلامي به په کابل حمله نکوي؟
- د حملې په صورت کي به څوك د حملې د دفع کولو تضمین کوي؟
- که ملېشې له کابل نه وایستلی شي په شمال کي مستقل حکومت جوړوي او هېواد د تجزیې له خطر سره مخامخ کېږي!!
- کمونستان پدې دلیل له خپلو پستونو څخه نشو لېري کولی چي: دوي ته عمومي عفوه اعلان شوي، د نجیب د حکومت په پرزولو کي ئې د مجاهدینو مرسته کړي او مجددی دوی په خپلو مناصبو کي ابقا کړي.
- د انتخاباتو په هکله به ئې کله ویل چي: په اسلام کي انتخابات نشته !! کله به ئې ویل: په افغانستان کي د انتخاباتو تر سره کول ممکن ندي.

- زمونږ ځواب دا وو:

- تاسو ملېشې وباسئ، کمونستان له حساسو مناصبو نه لېرې کړئ، مونږ نه يوازې په کابل د عدم حملې هر تضمين چې تاسو و غواړئ درکوو بلکې په مؤقت حکومت کې د حزب اسلامي برخه هم تاسو ته سپارو او تر انتخاباتو پورې ستاسو کامله واکمنې منو.

- مونږ دې ته تيار يو چې خپل قوتونه له کابل نه په څومره فاصله چې تاسو وغواړئ لېرې کړو.

- ملېشې د دې توان نلرې چې په شمال کې مستقل حکومت جوړ کړې، که دا کار ئې وکړ، زمونږ مجاهدين به ستاسو تر قومندې لاندې د هغوی په خلاف جنگېږې.

- دا منو چې دوی ته عمومي عفو شوې خو د عمومي عفوی معنا دا نده چې مونږ دوی ته تسليم شو، د دولت حساسې او مهمې ادارې لکه خاد، د فوځ د لوی درستيز مقام، د فرقو قومنداني، راډيو، تلويزيون، د کابل د گارنيزيون قومنداني، د ښار امنيت، دلارو امنيت، هوايي ډگر او ... د دوی په لاس کې وي، مگر زمونږ جهاد يوازې له نجيب او يعقوبی سره وو او د دوی له وژلو وروسته زمونږ هدف تر سره شوی دی، که څه هم د نجيب حکومت سل په سلو کې په خپل حال پاتې وي؟!

- مليشو خو د نجيب په خلاف هلته اقدام وکړ چې نجيب عملاً خپله استعفی اعلان کړې وه !! اصلاً دوی د نجيب له استعفی سره د مخالفت په وجه او له مجاهدينو سره په يوه ائتلافي حکومت د ټينگار په خاطر دا اقدام وکړ. د پېښور د گورنرهاوس د معاهدې له مخې خو مجددی جمهور رئيس نه وو ټاکل شوی هغه خو د يوه داسې کميسيون د رئيس په توگه کابل ته لېږل شوی وو چې قدرت به له کمونستانو نه مجاهدينو ته انتقالوی نه د دې لپاره چې کمونستان په قدرت کې

ابقاکړي. لدې نه علاوه، د پېښور معاهده صریحاً حکم کوي چې کمونستان به له حساسو مناصبو څخه لېرې کېږي.

• دا تاسو په کوم اسلام او د اسلام په کوم اصل استناد کوي چې د هغې له مخې، انتخابات ناجائز ګڼې، خو له کمونستانو سره ائتلافي اداره جوړول، کمونستانو ته تسلیمېدل او د کمونستو جنرالانو تر قومندې لاندې د مجاهدینو سره جنګېدل، درته جائز او روا برېښي. پداسې حال کې چې د بشریت په اوږده تاریخ کې د لومړي ځل لپاره د ولس په رأیې د ټولنې د مشر انتخاب په اسلام کې تر سره شوي، داسې چې د مشر د ټاکلو ټول مخکني ظالمانه روایات ئې منسوخ کړي او د مشر د ټاکلو صرف یوه لار ئې جایز ګڼلې او هغه د ولس په خوښه او له فشار او تهدید نه پرته د څرګند بیعت په نتیجه کې د امیر ټاکل، لدې نه د مخه به د ټولنې واکمنې یا د میراث په شکل له پلار نه اولاد ته، د حاکمې کورنۍ په چوکات کې انتقالېده، یا به په زور تر لاسه کېده، یا به د ټولنې د بېلو بېلو پرګنو د واکمنانو ترمنځ د سازش له لارې له یوه نه بل ته انتقالېده او عام ولس به پدې هکله د څه ویلو او کولو توان او حق نه درلود. اسلام د جاهلیت د دور دا اسلوبونه او طریقې لغوه کړې او د مشر او امیر د انتخاب حق ئې عامو مسلمانانو ته وسپارو، چې د څرګندې او آزادې غونډې په ترځ کې به خپل مشر انتخابوی او په خپله خوښه به ورسره بیعت کوي، د جبر او زور واکمنې او د خلکو له آزاد انتخاب او بیعت نه پرته د سازشونو واکمنې ئې حرام او ناجایز اعلان کړه. آیا د حضرت ابوبکر صدیق او حضرت عمر(رض) او مخصوصاً د حضرت عثمان(رض) ټاکنه چې د مدینې له عام ولس نه د یوه هیئت په ذریعه د استفتاء او رأی اخستنې له لارې تر سره شوه او همداسې د حضرت علی(رض) انتخاب، د دې لپاره کافي دلیل ندی چې د انسانیت په اوږده تاریخ کې د لومړي ځل لپاره د امیر او مشر د ټاکنې لپاره د ولس رأیې ته په اسلام کې رجوع شوې او د انتخاباتو اساس د مسلمانانو په لاس اېښودل شوی؟!

په حقيقت کې مجاهد ډوله ائتلافيون، پدې نه توانېدل چې کمونستانو ته ځواب ورکړي او له کمونست رژيم نه پاتې مسلح قطعات يا منحل کړي، يا ئې له کابل نه وباسي، دوی پدې پوهېدل چې په کابل کې د کمونستانو مېلمانه دي، د هغوی د خوښې خلاف د څه ويلو او مخصوصاً د دوی د مخالفت توان نلري، هغوی په قدرت کې د شريك کېدو او ائتلاف لار غوره کړې وه او له روسانو سره ئې د همدې خبرې ژمنه کړې وه. دوی له انتخاباتو سره فقط پدې دليل مخالفت کولو چې لدې لارې ئې د قدرت د ترلاسه کولو چانس نه وو.

کله چې ائتلافيون د جګړې له نتائجو نه مأيوس شوي او روغې جوړې ته اړ شوي په ظاهرکې ئې دا شرائط منلې خو په خفا کې ئې په قدرت کې د پاتې کېدو لپاره د ناروا سازشونو لار غوره کړې او د هرې معاهدې بند بند ئې نقض کړي. دوی يوازې له مسکو او ډهلي سره په خپلو ژمنو صادقانه عمل کړی.

د ائتلاف په مقابل کې د نورو ډلو دریځ

حرکت انقلاب اسلامي

ائتلاف غوښتل چې د حرکت له مذهبي صبغې او د پښتنو په سیمو کې د حرکت له نفوذ نه د حزب په خلاف اعظمي استفاده وکړي. له حرکت سره ئې هره میاشت پنځه سوه ملیونه افغاني مرسته کوله، چې ورو ورو ئې دا مقدار زیات کړ. د حرکت د هر معاون له ډلي سره ئې مستقلې مرستې کولې. د هلمند، پکتیا، غزني او پکتیکا مقیم والیان او د لغمان او وردگ - میدان مهاجر والیان د حرکت له غړو نه غوره شوي وو. د حرکت د قومندانانو لپاره په مرکز او د جنوب په مختلفو ولایاتو کې قطعات منظور شوي وو چې ځینو ئې د حزب په خلاف په جگړو کې برخه اخستله او ځینو یوازې مرستې ترلاسه کولې او د حزب په خلاف له جگړو ئې ډډه کوله.

د حرکت اکثر غړي د کمونستانو له ملگرتیا او د حزب اسلامي په خلاف له جگړو سره مخالف وو او دا ئې غوښتل چې حرکت له حزب اسلامي سره گډ دریځ غوره کړي، خو رشوت خورو حرکتیانو د دې کار مخالفت کولو، مولوی

محمدنبي تر پايه له جنرال دوستم سره له ملاقات نه ډډه وکړه، خو له کمونستانو سره د رباني په ملګرتيا ئې په څرګندو الفاظو له اعتراض نه ځان ساتو.

يوځل مولوی محمدنبي ته وويل شو چي له استاد سره يو ځای د اسلام آباد په لوري سفر لري، تيار شو، طيارې ته وخوت، د الوتني په پای کي ناڅاپي ګوري چي په يوه ناآشنا هوايي ډګرکي کوز شوي، پوښتنه ئې وکړه چي داکوم ځای دی، ورته وويل شو چي مولوی صاحب دا د مزار شريف هوايي ميدان دی! استاد مختصر تم کېږي، له جنرال دوستم سره ملاقات لري، اميد دی تاسو هم پدې ملاقات کي برخه واخلي، خو ده له ملاقات نه ډډه وکړه او تر هغه په طيارې کي پاتې شو چي له مزار نه بېرته والوته.

که زه ووايم چي ائتلاف له ټول حرکت انقلاب نه، په همدې پورتني شکل استفاده کړې، ښايي مبالغه مي نه وي کړې. له ځان سره ئې خوځولو، پرته لدې چي د تلو له هدف او مسير نه ئې خبرکړي.

حرکت انقلاب، فقط هلته له ائتلاف نه ووت چي طالبان چهارآسياب ته راورسېدل، لدې نه وروسته د حرکت د هماغه غړو مرسته له طالبانو سره پيل شوه چي تر پرونه ئې د رباني ملګرتيا کوله. د حرکت ځيني غړي خو د رباني په حکومت دومره کلك ولاړ وو چي تر متعصبو جمعيتيانو نه هم زيات!! چي کله به رباني د داخل نه د مخلصو جمعيتيانو د فشار او له بهر نه د مخالفو ځواکونو د مسلسل برياوو په وجه استعفی ته اړ کېدو، دوی به د ده د استعفی مخالفت کولو. يو ځل چي د سکاد غنډ او د کابل په غرب او جنوب کي ډېري ساحي، د حزب مجاهدينو ونيولی او د ائتلافيونو وضعيت هومره پرېشانه شو چي هر چا دا ګڼله چي نن سبا به دولت سقوط کوي، نو د دولت د عالی شوری اکثر غړو په واضح الفاظو د رباني په استعفی تأکېد کولو او دا ئې د بحران د حل يوازنۍ لار ګڼله، خو د حرکت يوه وزير او د عالی شوری غړي سترجنرال مولوی جليل الله رباني ته مخ کړ او وئې ويل: استاده! حضرت عثمان (رض) حتی په هغه وخت کي

له استعفی نه ډډه وکړه چي مخالفين د ده د کور په دېوالونو راواوښتل، ته څنګه پداسي حال کي استعفی کوي چي ستا او مخالفينو ترمنځ لا غرونه حايل دي!! استاد په ډېر غمجن غږ ورته وويل: کاش ټولو همدا نظر درلودي!!

د ائتلافي دولت په عالی شوری کي د حرکت غړي او د قطعاتو اکثر قومندانان ئې اوس له طالبانو سره ملګري دي.

اتحاد اسلامي

اتحاد اسلامي له لومړۍ ورځي نه تر پايه په ائتلاف کي د رباني او مسعود ملګرتيا کړي خو د اتحا د ملګرتيا دوه بېل بېل اثرات درلودل: له يوې خوا په ائتلافي حکوت کي د اتحاد غړيتوب د ائتلافيونو ترمنځ د اختلاف عامل وو، د وحدت له حزب سره د اتحاد مسلسل نښتي، له ائتلاف نه د وحدت په وتلو منتج شوې او په شيرخان بندر کي د اتحاد او جنبش جګړه، له ائتلاف نه د جنبش د جلاکېدو باعث شوه. د ائتلاف په بهرني سياست هم د اتحاد غړيتوب خپل اثرات درلودل، په يوې مرحلې کي له ائتلاف نه د ځينو عربانو د ملاتړ لامل وو، خو په همدې مرحلې کي د ايران د خفګان وسيله شو، ايران دا غوښتل چي مسعود د جبل السراج د معاهدې په نسبت التزام وکړي او د وحدت او اتحاد تر منځ په نښتو کي حتماً له وحدت سره مرسته وکړي، خو مسعود به داسي عذرونه وړاندي کول چي ايران وربانديي نه قانع کېدو، خبره دې حد ته ورسېده چي ايران ناراضه شي، پدې ترتيب ائتلاف د څه مودې لپاره يو داسي مؤثر حامي له لاسه ورکړ چي د ائتلاف د تأسيس له لومړۍ ورځي ئې د هغه حمايت کړي. له بلې خوا ائتلاف غوښتل چي له اتحاد نه په لاندي مواردوکي استفاده وکړي:

الف: ملت ته وښيي چي دا ائتلاف د ژبني تعصب په بنياد او د پښتنو په خلاف ندی جوړ شوی او د يوه خاص قوم او مليت سلطه نه غواړي، که داسي وی نو د پښتنو يوې ډلي به د دوی په حکومت کي برخه نه درلوده.

ب: د ائتلافي رژيم په خلاف د مجاهدينو دګډې جبهې د جوړېدو مخنيوی وکړي، که اتحاد د ائتلاف ملګرتيا نه وی کړې نو نه به مولوی محمدنبي او نه مولوی خالص د ائتلاف په څنګ کې ودرېدلی وو.

ج: په مشرقی او جنوبي ولاياتو کې له حزب اسلامي سره د مجاهدينو د يوځای کېدو مانع شي او دلته د ائتلاف په ګټه مسلح قطعات جوړکړي چې د همدې مقصد لپاره استاد سياف يو ځل د مشرقی زون او بيا د جنوبي زون مسئول و ټاکل شو.

د اتحاد تقريباً ټولو غړو دا غوښتل چې اتحاد له ائتلاف نه ووځي او له حزب اسلامي سره ګډه جبهه جوړه او ګډ دريځ غوره کړي. خو استاد سياف، د رباني او مسعود په څنګ کې پاتې کېدل غوره او مفيد وګڼل او په پوره اخلاص سره ئې حتی د خپلو ډېرو مؤثرو غړو د خفګان او له اتحاد نه د وتلو په قيمت د هغوی ملګرتيا وکړه.

خو ائتلافي انډيوالانو ئې د ده د اخلاص په اندازه د ده سره جفا کړي، د اتحاد په خلاف به ئې تبليغات کول، د اتحاد مجاهدين به ئې په اخلاقی فساد او تالان متهم کول، په هرې جګړې کې د خپلې ماتې عامل به ئې اتحاد ګڼلو، له ټول کابل نه ئې وايستل، حتی د پغمان پوستې ئې هم له اتحاد نه واخستلی او خپلو افرادو ته ئې وسپارلې. د بګرام له هوايي ډګر نه د اتحاد د افرادو د ايستلو قصه ډېره جالبه ده:

د خواجه رواش د هوايي ډګر له فلجېدو نه وروسته ائتلاف دې ته اړ شو چې له روسيې نه د پيسو او مهماتو د انتقال لپاره د بګرام له هوايي ډګر نه استفاده وکړي، خو هلته دوه خنډونه په مخې کې وو: د ميدان شا او خوا ته د حزب جبهات او د هوايي ميدان په يوې مهمې برخې کې د اتحاد د مجاهدينو شته والي. دهمدې لپاره، ائتلافي ځواکونو په پروان کاپيسا د لويې حملې او د بګرام د هوايي ډګر د تصفيې پلان جوړکړ، په کومه ورځ چې عمليات تر سره کېدل د

اتحاد اسلامي د بگرام قوماندان پغمان کي له استاد سياف سره ملاقات درلود، عمليات تر سره شول، بگرام تصفيه شو، د اتحاد افراد خلع سلاح او له بگرام نه و ايستلی شو. د دې پېښې په هکله استاد سياف ما ته قصه کوله چي سبا ته مسعود د مخابرې له لاري تماس ونيولو او د بگرام په هکله ئې راته وويل: استاد مبارك باشه، الحمدلله توطئه خنثی شد. اگر اقدام به وخت نمی کرديم دگه قوماندانان شما چند ساعت بعد تر بگرام را به حزب اسلامي تسليم مي کردند!!

داکتر عبدالرحمن به په هر مجلس کي ويل چي زموږ د اختلافاتو اصلي عامل استاد سياف دی. د ده په وجه ائتلاف لدې حالت سره مخامخ شو او سياف به ويل: ما استاد رباني ته مکرر ويلي چي ستا پاچايي منم خو د فهيم، قانوني او داکتر عبدالرحمن په شان کسانو پاچايي نشم منلي، لدې نه معلومېږي چي ائتلاف له سياف سره د ده د ټول اخلاص په مقابل کي څه معامله کړې.

ما ته په پېښور کي د نجيب له استعفی نه څه موده دمخه، د يوې غونډې په دوران کي، استاد سياف وويل: تاسو ته يوه مهمه خبره لرم، چي سره گوښه شوو نو په ټيټ غږ ئې راته وويل: "کي جی بی او سي آی ای په گډه د افغانستان په هکله خطرناکه منصوبه لري چي د مسعود په ذريعه ئې عملي کول غواړي، ما څه بند و بست کړي، تاسو هم خاصه توجه وکړي" ما او هغه تعهد وکړ چي په گډه به د دې توطئې د شنډولو هڅه کوو، خو متأسفانه هغه د دې توطئې په وړاندي زه يوازي پرېښودم او د هماغه ائتلاف ملگرتيا ئې وکړه چي کي جی بی او سي آی ای جوړ کړي وو.

د سياف رول له يوه بله پلوه هم ځانگړتيا درلوده: چي کله به رباني له فشارونو او تهديدونو سره مخامخ شو او ټولو ډلو به يوازي پرېښود، نو سياف ته به ئې وويل: زه استعفی ته تياريم، تاسو له نورو سره خبره وکړي، چي قدرت چاته وسپارم، هغه به باور وکړ او له مولوی خالص او مولوی محمدنبي سره به ئې تماس ونيولو، کله يوه او کله بل ته به ئې وويل چي تا راوړاندي کوو! د دولت

ریاست تا ته سپارو! ووایه: نظر دې څه دی؟ او شرائط دې کوم دي؟ هغوی به باور وکړ کابل ته به ولاړل، څه موده به په همدې تگ راتگ کې تېره شوه، دوی به هم هیلمند وو او د ائتلاف په هکله به ئې مخالفت راکم شو، د ائتلاف په خلاف د مشترکې جبهې جوړېدو کار به متوقف شو او فشارونه به تخفیف شول، بیا به هم وعدی هیری شوې او هم تماسونه او تگ راتگ پای ته ورسېدو.

په غرب پوري تړلې کړۍ

په غرب پوري تړلو ډلو او په غرب کې مېشت د غرب پلویانو، که څه هم کوم مؤثرحزب نه درلود، خو امریکا غوښتل چې دوی د ظاهرشاه په محور راغونډ کړي. دوی د کابل له رواني جگړې نه د ټولو مجاهدینو په خلاف د تبلیغاتي وسیلې په حیث استفاده کوله، د مجاهدینو په خلاف به ئې دا شدید او زهرجن تبلیغات کول چې دوی د جگړې عامل، د ملك د ورانۍ او د کابل د مظلوم ولس د هجرت باعث شول، د قدرت لیوال دي او د هېواد له اداري نه عاجز. امریکا غږ او بی بی سي ته وظیفه ورکړی شوې وه چې د دغو څېرو تبلیغات په پراخه پیمانه او په مسلسله توگه منعکس کړي، د دوی د تبلیغاتو غشې یوازې د مجاهدینو لوري ته خوشي کېدل، د کمونستانو په خلاف به ئې نه یوازې له څه ویلونه ډډه کوله بلکې هغوی به ئې تر مجاهدینو غوره گڼل، هدف دا وو چې په یوې مرحلې کې دوی دواړه د مجاهدینو په خلاف متحد او د یوه بل په څنگ کې ودروی.

مائوویستان

په افغانستان کې د سیاسي مبارزاتو د پیل کېدونه وروسته، په یوې مرحلې کې د مائوتستون د نظریاتو پلوي کمونست ډله، چې د شعله جاوید په نامه مشهوره شوه، په ځوانانو کې د خلق او پرچم نه زیات پلویان درلودل، دوی له دښمنانو سره د نه پخلا کېدونکې او په قهر او تشدد د مبتني مبارزی شعارونه ورکول. له جوانان مسلمان سره د یوې نښتې نه وروسته دا ډله په گڼ شمېر وړو

وړو ټولګيو وويشلی شوه. د دوی د مبارزې ډګر، د اهل تشيع ټولنه وه، د دوی ځينو ټولګيو د کموڼزم ترڅنګ د"ملي ستم" په قومي تعصب مبتني افکار خپل کړل، د جهاد په دوران کې دوي ته د يوه حزب په څېر د هېواد د ننه او په ګاونډيو هېوادونو کې د کار کولو مناسب شرائط برابر نشول، خو په پېښنو کې ئې پدې شکل خاصه ونډه درلوده:

- ځيني اروپا او امريکا ته وتښتېدل او هلته ئې سياسي او فرهنګي فعاليتونه پيل کړل.
- ځينو د پيپلز پارټي له يوې جناح سره چې يو وخت ئې کمونستي افکار لرل، د تماس په وجه و توانېدل چې د ښځو د انقلابي سازمان (راوا) ترنامه لاندي په پاکستان کې د فعاليت لپاره امکانات ترلاسه کړي.
- ځينو په هغو جهادي ډلو کې ځانته د پښو ځای پيدا کړ چې يا ئې کمونستي ډلي نه پېژندلی او د منظمي سياسي مبارزی تجربه ئې نه درلوده او يا د هر راز خلکو او د هر مزاج او سليقی خاوندانو په راغونډولو ئې باور درلود. دوی په جنوب غرب، فراه، نيمروز او هرات کې د ملي ګرا ډلو په ليکو کې منظم شول او په پروان، مزار، تخار او بدخشان کې د شورای نظار په څنګ کې ودرېدل.
- د دوی يو شمېرکسان په هغو غربي خيريه مؤسساتو کې ځای په ځای شول چې په اصل کې د غربي هېوادونو د جاسوسي شبکو خطرناکي ځالی وي. پدغو مؤسساتو کې د شعله جاويد د غړو د پراخ استخدام دوه اساسي وجهی وي: دوی له سي آی ای سره رسماً تعهد کړي وو چې په افغانستان کې به د دوی د پلان مطابق کارکوي، په خپلو نشراتو کې ئې له يوې خوا د ظاهرشاه او له بلې خوا د مسعود ملاتړ کولو او په ټولو جهادي تنظيمونو ئې سختي نيوکي کولي. د دوی اخلاقی او فکری حالت داسي وو چې غربي جاسوسي شبکو ته، د اسلام په خلاف د کارکولو لپاره ئې لدوی نه غوره عناصر جوړ کړي وو. د اخلاقی فساد خورولو او د افغانانو د اسلامي هويت په خلاف هڅو کې دغو د چين له مرستو نه مأيوس

شوو کمونستانو، له دغو شبکو سره، د خیریه مؤسساتو د کارکوونکو تر نامه لاندې هر راز تعاون کولی شو، که فرانسوی مؤسساتو، د خبریال او نرس په نامه د ښایسته فرانسوی پیغلو په ذریعه د مجاهدینو د بې لارې کولو او د جاسوسي شبکو په لوموکې د ترلو هڅه کوله، د (راوا) غړو په آسانۍ او کم مصرف سره دوی ته همدا کارکولی شو. فرانسوی خبریالو پیغلو چې د ځینو قومندانانو په باب کوم کتابونه لیکلي او پدې کتابونوکې ئې کوم رازونه افشاکړي، د دغو استخباراتي شبکو پلانونه په ښه توګه څرګندوي.

د هېواد په وروستیو پېښو کې د ستم ملي او شعله جاوید مختلفو ډلو د سازا، سزا، کجا ... تر نامه لاندې ډېر خبیث رول ادا کړي، د دې وجه دا وه چې: کې جی بی د خلق او پرچم ډلو ته وظیفه ورکړه چې په افغانستان کې د قوم، ژبې، سمت، اقلیت او اکثریت تر نامه لاندې د افغانانو د ملي وحدت ختمولو او د اسلامي روحیې ټکولو لپاره پراخ کار پیل کړي، پدې کار کې نوموړو ورو ورو ډلو پوره تجربه او سابقه درلوده. په شورای نظار او نورو تنظیمونو کې د دوی له نفوذ نه په استفادی سره کمونستان پدې وتوانېدل چې د قومي او سمتي تعصباتو اور ته لمن ووهی او په یو شمېر بې شعوره تش په نامه مجاهدینو کې همدا تعصبات راولاړکړي. هغو جاه طلبه عناصرو چې د ټول ملت په سطح د ملي شخصیت په توګه د مطرح کېدو چانس ئې ضعیف وو، د کمونستانو همدا شعارونه بدرګه کړل او د اقلیتونو له حقوقو نه د دفاع او د پښتنو په خلاف د یوه ګډ محاذ د پرانستلو له بهیر سره یوځای شول.

د ببرک په پلویانو کې فرید مزدک، نجم الدین کاویاني، عبدالحمید محتاط او جنرال مؤمن تر ټولو زیات، د داسي جبهې د جوړولو په کار کې فعاله ونډه درلوده. طاهربدخشي او بحرالدین باعث له ستمیانو څخه، مجید کلکاني او ورور ئې قیوم رهبر له شعله یانو څخه د دې کار مخکښان وو. د دوی له جملې نه داکتر عبدالرحمن وتوانېدو چې د شورای نظار تر نامه لاندې په ائتلافي جبهې

کي د مسعود د معاون په حيث ځای ونيسي او له همدې لاري د کمونستانو او مجاهدينو د يو ځای کېدو يوه ډاډ منه هسته جوړه کړي، دی وتوانېدو چي د شعله جاويد او ستم ملي وړی وړی ډلي چي په بدخشان او د هغه شا او خوا ولاياتو کي مصروفی وې او د پښتنو په خلاف د نورو مليتونو د يووالی شعار ئې ورکاوو، له شورای نظار سره نږدې کړي، د وطن له حزب سره د مسعود د ارتباطاتو د تنظيم کار هم د ده په غاړه وو، چي د همدې ارتباطاتو لپاره به په مياشتو مياشتو په کابل کي اوسېدو او د کابل او پنجشير تر منځ به ئې تګ راتګ کاوو. مولوی افضل نورستاني په يوه ليك کي داکتر عبدالرحمن ته د کابل د فاتح خطاب کوي او ليکي: "د نورستان ولس پدې فخر کوي چي کابل ستا په شان د يوه نورستاني په لاس فتحه شو"!! واقعاً چي عبدالرحمن له هغو کسانو څخه وو چي د ائتلاف په جوړولو کي او کابل ته د شورای نظار په داخلولو کي ئې لويه ونډه وه، هغه تر مسعود نه زيات زرنګ او زيات فعال وو.

د شينډنډ سقوط

د شينډنډ ستراتيژيك هوايي ډګر چې تر بل هر ميدان نه ئې زياتې جنګي او نظامي باروړونکې الوتکې درلودې، د نجيب د سقوط په وخت کې د حزب اسلامي قومندانانو تصرف کړ، د فراه اکثره ولسوالۍ هم د حزب په لاس کې پرېوتې. خو موږ د شينډنډ له هوايي ډګر نه په ځو دلائلو سمه استفاده نشوی کولی:

- نه ايران له موږ سره د طيارو د تيلو د راوړلو په اړه مرسته کوله نه پاکستان، دواړو هېوادونو دائتلاف ملاتړ کولو.
- د هوايي ميدان د ټول تخنيکي پرسونل تمويل او له ميدان نه د دفاع په خاطر د کافي مجاهدينو ځای په ځای کول او د هغوی مستمر اکمال موږ ته ګران وو.
- له کابل نه ئې فاصله هومره وه چې نه هليکوپټرو تګ راتګ کولی شو او نه جنګي طيارو له خپلې لازمي محمولې سره.

په هرات کې د حزب د مجاهدینو په خلاف د اسمعیل خان له عملیاتو نه وروسته، موږ غوښتل ځیني الوتکې خوست ته راانتقال کړو، له مولوی جلال الدین حقاني او مولوی نظام الدین حقاني سره مو خبره وکړه، دواړو موافقه وکړه. د دې موافقې نه وروسته موږ د خوست هوایي میدان د الوتکو د کوزېدو لپاره ترمیم کړ او د میدان د تنویر بندوبست مو وکړ، خو په کومه ورځ چې موږ د الوتکو د انتقال لپاره تیاری نیولو، د مولوی حقاني ورور ابراهیم حقاني، د میدان په منځ کې ټانك ودرولو او وئی ویل چې: موږ نه غواړو خوست ته جنگ راانتقال شي!! زموږ نمایندگانو ورته وویل: طیارې د جنگ لپاره نه بلکې د دې لپاره خوست ته راانتقالوو چې د ضایع کېدو مخنیوی ئې وشي او دا کار له مولوی حقاني سره د مخکني توافق په اساس کوو، خو هغه په هیڅ دلیل نه قانع کېدو. ابراهیم حقاني د همدې خدمت په بدله کې د رباني له خوا د پکتیا د قول اردو قومندان وټاکل شو او په گردیز د طالبانو د ناڅاپي حملې په ورځ محاصره شو او په خورا بد حالت له گردیز نه وووت او اوس دی او مولوی حقاني له طالبانو سره ملگري دي او په لومړی خط کې جنگېږي. متأسفانه د ځینو قومندانانو په هکله د هغه خان او نوکر کیسه صدق کوي چې یوه ورځ ئې د خان په خاطر د کچالوستاینه کوله او تر ټولو خوراکو ئې غوره گڼلو او بله ورځ د بادنجان !! خان ورته وویل: دا ته څه کوې چې یوه ورځ کچالو ستایې او بله ورځ بادنجان؟ خپل خان ته ئې په ځواب کې وویل: زه خو د خان نوکر یم نه د بادنجان. دا قومندانان هم کله د سي آی ای او آی اس آی په خاطر له مسعود سره ملگري شوي او د هغه نوکری ئې کړې او کله د طالبانو په څنگ کې ودرېدلی او د هغه چا په خلاف جنگېدلی چې پرون ئې هغه ته د وفاداری تېره په سینه وهله. د داسي دوه مخي سیاست انتظار که له هر چا کېدو له درنو پکتیاوالو نه ډېر بعید او لېري بربښېدو، خو متأسفانه نن په پکتیاوالو کې هم داسي کسان گورو.

موږ ونشو توانېدی چې د شینډنډ ټولي الوتکې انتقال کړو. په شینډنډ له هوا نه د جنرال دوستم الوتکو مسلسل بمبارد کولو او له ځمکي نه د تورن

اسمعیل او حزب وحدت ځواکونو په ګډه حمله وکړه، له خونړۍ جګړې او ډېر مرګ ژوبلې نه وروسته، میدان د دوی په لاس کې پرېوتو او زموږ مجاهدین خپلو سابقه جهادي سنګرنو ته وختل، خو د اسمعیل خان او د حزب د مجاهدینو تر منځ جګړې تر هغې ورځې رواني وې چې د شینډنډ ټول سابقه مجاهدین له طالبانو سره د ده په خلاف یوځای شول، فراه، شینډنډ او ورپسې هرات د طالبانو په لاس کې پرېوتل. د هرات د سقوط اصلي عامل هماغه جګړې وې چې تورن اسمعیل د نورو په خلاف پیل کړې وې، ځورېدلی قومندانان مجبور شول د غچ اخستلو لپاره د طالبانو ملګرتیا وکړي او تورن اسمعیل هماغسې له منطقې نه وباسي چې دوی ئې ایستلی وو.

په هرات او شینډنډ د اسمعیل خان له تسلط نه وروسته، هغه دومره مغرور شوی وو چې د ټول جنوب لوېدیځ ولایاتو د تصفیې او اشغال اراده وکړې، په غور ئې څو ځله حملې وکړې، وروسته له مسلسل ماتو د چغچران په نیولو قادر شو، خو په اصطلاح له منطقې لا وتلی نه وو چې نوموړی مرکز بېرته مجاهدینو ونیوو. همداسې څو ځله چغچران د ده او د حزب اسلامي مجاهدینو تر منځ لاس په لاس شو.

د بادغیس په لوري ئې بریدونه پیل کړل، د طولاني جګړو نه وروسته د بادغیس د مرکز په نیولو موفق شو. خو بالآخره د هم آهنګې شورى د جوړېدو نه وروسته، د بادغیس ټولو قومندانانو د جمعیت د قومندانانو په شمول، په ګډه فیصله وکړه چې د اسمعیل خان ځواکونه به له ټول ولایت نه باسي، مشروط پدې چې د جنبش ځواکونه بادغیس ته داخل نشي، موږ ورسره موافقه وکړه او پدې ترتیب د بادغیس ولایت د اسمعیل خان له تسلط نه آزاد شو.

د فراه او نیمروز په لوري ئې خپل فوځونه وزغلول او له جګړونه وروسته ئې د نوموړو ولایاتو مراکز اشغال کړل. د اسمعیل خان پر له پسې بریاوو په خپله جمعیت کې ده ته ښى ډېرې ستونزى راولاړې کړې. د مسعود حسادت او مخالفت

ئې د ده په خلاف تشدید کړ، غوښتل ئې د ده په ضد تورن علاؤالدین تقویه کړي، د دوی ترمنځ د اختلاف او کرکې عمق او حدت، هلته ښه راڅرګند شو چې د هرات د سقوط د عواملو په هکله د مسعود نطاق وویل: "اسمعیل خان له پاکستانیانو سره پټې اړیکې درلودې، د هغوی په وینا ئې هرات طالبانو ته تسلیم کړ، هغه د پردیو جاسوس وو، د ډالرو په بدله کې ئې هرات طالبانو ته پرېښود" مسعود له ایرانیانو نه وغوښتل چې اسمعیل خان تر نظارت لاندې ونیسي او کورئی تلاشي کړي، ویل کېږي چې هغه د اوږدې مودې لپاره تر نظارت لاندې وو او د اوسېدو ځای ئې تلاشي شو.

له اسمعیل خان سره د جمعیتیانو سلوك، د سختې جفا او له مروت نه لېرې سلوك وو، د بریاوو او د قدرت په وخت کې په راز راز القابو د هغه ستاینه او د ماتې او له قدرت نه د خلع کېدو په وخت کې هغه ته د جاسوس خطاب کول، له شکه پرته لویه جفا وه.

د اسلام آباد مذاکرات

د حل او عقد قلابی شوری د ائتلاف ستونزې زیاتې کړې، د ائتلاف په منځ کې ئې مخالفتونه راولاړ کړل او د ائتلاف نه بهر ئې د مخالفینو شمېر زیات او ضدیت ئې تشدید کړ. ائتلاف ته له جګړو نه هم په زړه پورې نتیجه په لاس ورنغله، یو ځل بیا ئې د مذاکراتو او روغې جوړې په نامه، د څه فرصت تر لاسه کول ګټور وګڼلو، له جماعت اسلامي او د پاکستان او سعودی له سفیرانو نه ئې وغوښتل چې وساطت وکړې. قاضی حسین احمد د جماعت اسلامي له یوه هیئت سره کابل ته راغی او زیاته موده ئې دلته د دواړو طرفونو ترمنځ تګ راتګ وکړ، ورپسې د نواز شریف د حکومت استازو د ټولو افغاني ډلو سره، په اسلام آباد کې د تنظیمونو د مشرانو په سطح د یوې غونډې د رابللو په اړه تفاهم وکړ، ټولو لدې غونډې سره موافقه وکړه.

د ۱۳۷۱ کال د حوت په میاشتې کې، مذاکرات پیل شول، پاکستان غوښتل چې د جنرال دوستم جنبش ته هم پدې مذاکراتو کې د ګډون بلنه ورکړې شي،

جنرال دوستم لا دمخه د جنبش ملي اسلامي په نامه بېل حزب اعلان کړي وو او له رباني نه ئې د خپل حزب د رسمیت په هکله لیکلې موافقه تر لاسه کړې وه.

سیاف او مولوی خالص د هغه له ګډون سره موافق نه وو، خو لدې سره سره د اسلام آباد نظر دا وو چې که حزب اسلامي توافق وکړي نو هغه ته په مذاکراتو کې د ګډون بلنه ورکوو، زموږ ځواب دا وو چې جنرال دوستم د رباني د فوځ یو جنرال دی د هغه مستقل ګډون منطقې نه برېښي.

زه پداسي وقت کي د غونډي ځای ته ورسېدم چې نواز شریف او ترکي الفیصل له نورو مشرانو سره خبري پیل کړي وې، د غونډي له وضعیت نه معلومېده چې دوی دواړه، رباني ته په مهلت ورکولو تأکېد کوي خو له اتحاد نه پرته د پاتې تنظیمونو مشران او استاځي لدې کار سره موافق نه وو. پدې غونډي کي د رباني دوی غوښتني وي:

١ – د دوو کلونو لپاره باید دی د جمهور رئیس په حیث ومنلی شي!!

٢ – د دفاع وزارت باید مسعود ته وسپارلی شي!!

هیڅوك دې ته تیار نه وو چې د رباني دا غوښتني ومني. زموږ دریځ دا وو:

- جمهوري ریاست او دفاع وزارت یوه تنظیم ته نشو سپارلی، د هېواد د تېرو خونړیو پېښو یوه وجه همدا وه چې دا دواړه پستونه یوه تنظیم ته وسپارلی شول.
- په مؤقته موده کي دي د انتخاباتو تر سره کېدل تضمین شي.

رباني داسي ښودله چې دی له دغو دواړو خبرو سره توافق کولی شي خو مسعود پدې خبره نشي قانع کولی چې دی به د دفاع وزیر نه وي!! له هغه نه وغوښتلی شو چې یا د مخکنۍ وعدی مطابق، مسعود غونډي ته حاضر کړي او یا دي هغه خپل واك تاسو ته وسپاري. خو رباني د څو ځله مخابروی او تلفوني تماسونو سره سره پدې موفق نشو چې یا مسعود غونډي ته حاضر کړي او یا ده ته

وکالت ورکړي.

نږدې وه چې غونډه بې نتيجې پای ته ورسېږي خو موږ نه غوښتل دا غونډه بې نتيجې وې او يو ځل بيا د جګړو يو بل دور پيل شي. که څه هم د خبرو په دوران کې ائتلافيونو څو ځايه جګړه پيل کړې وه. موږ دا طرحه وړاندې کړه چې په لاندې خبرو شامل يوې اعلاميې باندې توافق وکړو:

- اوربند.
- د اسراوو تبادله.
- د مذاکراتو دوام.

نواز شريف او ترکي الفيصل پدې ټينګار کولو چې رباني د څه نوري مودې لپاره جمهور رئيس پاتې شي. د دوی د زياد تأکېد او ټينګار په وجه لومړی موږ او بيا نورو دا خبره ومنله چې کېدی شي رباني د ۱۸ مياشتو لپاره د دولت رئيس پاتې شي پدې شرط چې:

۱ – د معاهدې مطابق به انتخابات تر سره کېږي.

۲ – د جمهور رئيس او صدر اعظم صلاحيتونه به همدا اوس ټاکل کېږي.

بلآخره ټولو خواوو له همدې طرحی سره موافقه وکړه او لاندي اسناد ترتيب او امضاء شول:

د اسلام آباد د معاهدې بشپړ متن

موږ پداسي حال کې چې د الله حکم ته منقاد يو، قرآن او سنت مو لارښود دی، د هغه جهاد درانوی او يادونه کوو چې زموږ مجاهد او زړه ور ملت د هېواد د ژغورني او خپلواکي لپاره پدې اميد پيل کړي وو چې دا لرغونی جهاد به په هېوادکې ډاډمنه سوله تأمين کړي او افغان ولس ته به سعادت او ترقی ورپه برخه کړي او پدې حقيقت باور لرو چې د يوه داسي پراخ بنسټه حکومت جوړول د وخت

ضرورت دی چي په ټولو جهادي ډلو شامل وي، د یوه داسي حکومت جوړول چي د ټولو پرګنو او ملیتونو آرمانونه تمثیل کړي، په آرامه او سوله ایزه توګه د قدرت د انتقال عملیه میسرکوي. د هېواد یووالی، ملي حاکمیت او ځمکنۍ بشپړتیا د ساتني او حفاظت په اړه متعهد یو، د هېواد مجدد اعمار او د مهاجرینو بېرته ستنېدو ته د مساعدو شرائطو برابرولو ته توجه لرو، دا دی د سعودی پاچا خادم الحرمین الشریفین هغې بلني ته مثبت ځواب وایو چي د افغانانو خپل منځی اختلافات دي په سوله ایزه توګه حل شي او د ښاغلی نوازشریف د پاکستان د اسلامي جمهوریت صدراعظم او د سعودی او ایران له استاځو نه مننه کوو چي د دې هڅو ملاتړ ئې کړي، دا مطلب اعلانوو چي د افغانانو ترمنځ بېل بېل او په ګډه روان مذاکرات د دې لپاره پیل شوي چي د جهاد ثمرات خوندي پاتې شي. موږ په دغو موادو توافق وکړ:

- د ۱۸ میاشتو لپاره د یو مؤقت حکومت تشکیل چي په هغه کي استاد برهان الدین رباني جمهور رئیس او انجنیرحکمتیار یا د ده استاځی به د صدراعظم په حیث وظیفه ترسره کوي.
- د معاهدې له امضاء نه وروسته به د دوو اونیو په منځ منځ کي د دې حکومت کابینه، د جمهور رئیس او د تنظیمونو د مشرانو په مشوره جوړېږي.
- پداسي یوې انتخاباتي عملیې توافق وشو چي:
- په ۱۸ میاشتوکي به ترسره کېږي، دا نېټه د ۱۹۹۲ کال د دسمبر د میاشتي له ۲۹ نه پیل کېږي.
- د انتخاباتوکمیسیون مکلف دی د معاهدې له امضاءسره سم د ۸-۲ میاشتو په ترڅ کي د یوې لویې قانون جوړونکې شوری لپاره انتخابات ترسره کړي.
- د همدې شوری له خوا به د هېواد اساسي قانون تصویب کېږي او بیا به د اساسي قانون په رڼا کي د جمهور رئیس او پار لمان لپاره د همدې ۱۸

میاشتو په بهیر کې انتخابات سرته رسي.

- د لاندې اجراءاتو لپاره به یو داسې دفاعی کمیسیون جوړېږي چې د هر تنظیم دوه غړي به پکې عضویت لري:
- الف: د ملي اردو جوړول.
- ب: له ټولو ډلو نه درنې وسلې راغونډول او د لزوم په صورت کې هغه د کابل له ښار او نورو ښارونو نه بهرځای په ځای کول ترڅو لدې لارې د ښارونو امنیت تأمین شي.
- ج: د لویو لارو امنیت تأمینول.
- د: د دولت له امکاناتو نه دشخصی قطعاتو او مسلح ډلګیو د اکمال مخنیوی.
- هـ: د دې خبرې تضمین چې د دولت د وسله والو ځواکونو سوق او اداره به د همدې دفاعی کمیسیون په لاس کې وي.
- و: د ټولو هغو اسراوو فوری او بې قید او شرط آزادول چې د شخړو په جریان کې حکومت یا مختلفو ډلو بندیان کړي.
- ټول هغه شخصی او دولتي تأسیسات، املاك، کورونه او مسکوني مناطق چې د جګړو په دوران کې متحاربو ډلو اشغال کړي باید اصلي خاوندانوته مسترد شي، باید ټولي بې ځایه شوې کورنۍ خپلو سیمو ته ستنې شي.
- داسې کمیټه به جوړېږي چې د هېواد مالي سیستم او د دولت مالي اجراءات ترنظارت لاندې وساتي او د پیسو چلند د قوانینو مطابق تنظیم کړي.
- د غذایي او سوند موادو وېشلو لپاره به د ټولو تنظیمونو په استاځو مشتمل کمیسیون جوړېږي.
- په اوربند باندې د نظارت لپاره به داسې یو کمیسیون جوړېږي چې د ټولو

تنظیمونو استازي به پکي غړیتوب لري.

وظایف او صلاحیتونه

جمهور رئیس:

د دولت رئیس د ملي یووالی نښه ده چي د دولت چاری به د قرآن او سنت او اسلامي شریعت له غوښتنو سره سم سمبالوی.

صدراعظم به کابینه جوړوي بیا به ئې جمهور رئیس ته د اعلان لپاره او د لوړی د مراسمو اجراء په خاطر وړاندي کوي.

۱. کابینه به د یوه متحد تشکل په څېر د صدراعظم په هدایت وظایف ترسره کوي.

۲. صدر اعظم او کابینه به په ټولو مهمو قضایاوو کي د جمهور رئیس سره په منظم او نږدې توګه تفاهم کوي.

۳ . جمهور رئیس او صدر اعظم باید په خپلو منځونوکي د تفاهم له مخي عمل وکړي که چیرته په کومي قضیې کي د رأی اختلاف راولاړ شو د مناقشې له لاري به هغه حل او فصل کوي، که قضیه لاینحل پاتې شوه باید د کابینې او جمهور رئیس ګډې غونډې ته محول شي.

۴. د دولت تګلاري پوري تړلي ټول امور باید د صدر اعظم تر ریاست لاندي د کابینې په غونډوکي فیصله شي. ټول وزیران او معینان په انفرادی او اجتماعي ډول د حکومت د تصامیمو په هکله مسئولیت لري.

۵. د مسلح قواوو قوماندانان به له تعامل سره سم د خپل منځی تفاهم له لاري ټاکل کېږي.

د جمهور رئیس صلاحیتونه:

۲ـ جمهور رئیس لاندني وظایف او صلاحیتونه لري:

الف: د جمهوري ریاست د معاون ټاکنه.

ب: د قانون مطابق او د صدراعظم په مشوره د قاضی القضات او د ستري محکمې د قاضیانو ټاکنه.

ج: د هېواد د مسلح ځواکونو اعلی قومنداني د دې ځواکو د موازینو او اهدافو په رڼا کي.

د: د کابینې او پارلمان په مشوره د جنګ او سولې حالت اعلانول.

هـ: له مقرراتو سره سم د پارلمان د غونډو پیل او پای اعلانول.

و: د ملي وحدت استحکام، د خپلواکي او استقلال ساتنه او د افغان ولس د ګټو په رڼا کي د هېواد د بې طرفی او اسلامي هویت تمثیل.

ز: د شریعت مطابق او له مقرراتو سره سم د محاکمو د پرېکړو تأئید او لغو.

ح: په بهرنیو هېوادونو کي د افغانستان د سیاسي هیئتونو رئیسان او په بین المللي ټولنو کي د افغانستان دائمي استاځي ټاکل او د نورو هېوادونو د سیاسي هیئتونو د رؤساوو اعتبار لیك منل.

ط: د قوانینو او مقرراتو توشیح او د بین المللي معاهدو امضاء د هېواد له قوانینو سره سم.

ی: جمهور رئیس کولی شي د خپلو صلاحیتونو ځیني برخي خپل معاون یا صدراعظم ته انتقال کړي.

ك: د جمهور رئیس د وفات یا استعفی په صورت کي به د جمهوري ریاست دندي د جمهور رئیس معاون ته سپارل کېږي چي د نوي جمهور رئیس تر ټاکني به د چارو نیابت کوي.

ل: د بانك نوټونو د چاپ رسمي اجازه.

م: جمهور رئيس کولی شي چي د کابينې فوق العاده غونډه د هغو حياتي او مهمو چارو په اړه راوبلی چي د هېواد د ورځيني او عادي اجراءاتو په محدوده کي نه راځی.

د صدر اعظم صلاحيتونه:

۷ـ صدراعظم او کابينه لاندي صلاحيتونه لري:

الف: د هېواد د داخلي او خارجي سياست وضع او تطبيق د دې معاهدې د نص او روحيې مطابق د قوانينو په رڼا کي.

ب: د وزيرانو او نورو اداري او اجتماعي مؤسساتو د چارو اداره او سنبالول او د دوی ترمنځ تنسيق او يووالی.

ج: له مقرارتو سره سم اداري او اجرايي تصاميم نيول او د هغوی د پلی کولو چاری سنبالول.

د: د قوانينو تسويد او د لوايحو او مقرراتو جوړول.

هـ: د دولت د بودجی تنظيم او کنټرول او د هېواد د بيا ودانولو او د يوه ارزښتناك بانکي او مالي سيستم د پلی کولو لپاره مناسب تدابيرنيول.

و: د هېواد اقتصادي، ټولنيز او تعليمي پروګرامونه برابرول او د دې پروګرامونو د تنفيذ په چارو نظارت کول او يو مرفه، په خپلو پښو ولاړ اسلامي هېواد جوړول.

ز: په نړيواله سطحه د هېواد د ګټو او آرمانونو ساتنه او ارتقا او د بهرنيو تعهداتو او نړيوالو پروتوکولونو او معاهداتو څېړنه او لازم سياسي او اقتصادي تدابير نيول.

ح: د سولي او امنيت د تأمين او په ټولني کي د اسلامي اخلاقو د تعميم او د

يوه خاص او مستقل ارګان په ذريعه اداراتو کې د عدالت او انصاف د مراعات لپاره لازم اجراءات کول.

د پورتنيو موادو د تائيد لپاره، لاندې شخصيتونو د ۱۹۹۳ کال د مارچ په ۷ نېټه په اسلام آباد کې د دې معاهدې په پای کې امضاء ګانې وکړې.

مولوی محمد يونس خالص، مولوی محمد نبي محمدی، عبد رب رسول سياف، سيد احمد ګيلانې، صبغة الله مجددی، برهان الدين ربانې، محمد آصف محسنې، حکمتيار

د اسنادو د امضاء په غونډې کې د ايران هيئت ته هم د ګډون بلنه ورکړې شوه. او فيصله وشوه چې د دعا لپاره به لومړی مکې ته ځو، د سعودی پاچا شاه فهد او د ايران رئيس جمهور هاشمي رفسنجاني به د نواز شريف په شمول د همدې معاهدې په پای کې د شاهد او ضامن په توګه امضاء کوي. ټول مشران په ګډه له نوازشريف سره يو ځای سعودی ته ولاړو عمره مو ادا کړه، له عمری نه وروسته نوموړی معاهده په مکه کې له شاه فهد سره د يوې علني غونډې په ترڅ کې يو ځل بيا امضاء شوه. له هغه ځايه تهران ته راغلو، رفسنجاني د معاهدې په پای کې د شاهد په حيث امضاء وکړه. د ايران له جمهور رئيس سره د ملاقات نه وروسته، رباني په تهران کې پاتې شو او د مشهد له لارې هرات ته ولاړ. د هرات په جامع جومات کې ئې وينا وکړه، خو وينائی داسې وه لکه چې اصلاً ئې کومه معاهده نه وي امضاء کړې، په ډېره تنده لهجه ئې په موږ نيوکې وکړې او له خلکو نه ئې وغوښتل چې "د اسلامي دولت" د مخالفينو په ضد جهاد ته ادامه ورکړي!!

کابل ته له رارسېدو سره سم ئې د داکتر عبدالرحمن په مشری خپل هيئت مزار ته ولېږو. موږ ګمان کولو چې دا هيئت به د جنرال دوستم د اقناع او د هغه د تشويشونو رفع کولو لپاره مزار ته لېږل شوی وي. خو جنرال دوستم ما ته د دې هيئت د مأموريت په هکله وويل: "هيئت د خبرو د پيل سره سم له کابل نه راوړی

خريطه په ميز خوره کړه او د حزب اسلامي په خلاف د عملياتو د پلان په هکله ئې وويل: په سروبی بايد له دريوخواوو عمليات ترسره شي، د نجراب او ماهی پر له لاري به د جعميت او شورای نظار ځواکونه او د لته بند له لاري به د جنبش قطعات په سروبی عمليات ترسره کوي...ماو رته وويل: " آبله ورځ خو تاسو له حزب اسلامي سره معاهد امضاءکړه، پر دې معاهدې د امضاء رنګ لاندي وچ شوی او تاسو د عملياتو پلان جوړکړي؟! څه شوي او په کومه پلمه دا عمليات پيل کړو، لږ ترلږه څو ورځي خو بايد تېری شي ترڅو داسي کومه پلمه تر لاسه کړو چي خپل افراد ورباندي قانع کړو.. ما لدې عملياتو سره موافقه ونکړه".

د اسلام آباد د موافقاتو په اساس بايد له سفر نه د راستنېدو متصل، ټول مشران په جلا ل آباد کي راغونډ شوي وی او د کابينې په هکله وروستۍ فيصله شوې وی خو غونډې ته د مشرانو په ځای د دوی استاځي حاضر شول، د جمعيت استاځو په غونډې کي وويل چي موږ ته د کابينې په اړه د څه ويلو واك ندی راکړي شوي، مجبور يو بېرته کابل ته ستانه شو. ټولو تعهد وکړ چي خپل مشران به د غونډې لپاره چهار آسياب ته حاضروی.

کمونست جنرالان په کمين کي وو، غوښتل ئې دا هڅې ناکامي کړي، شورای نظار ئې وسوسه کړ چي موږ کولی شو سروبی ونيسو، تاسو جنرال دوستم پدې قانع کړي چي د سروبی د نيولو په عملياتو کي برخه واخلي، خو د شورای نظار هيئت له مزار نه خالی لاس بېرته راوګرځېدو. شورای نظار ته د سروبی يا چهارآسياب په لوري د جنرال دوستم له مرستي نه پرته عمليات ممکن نه وو، نو ځکه دوی د پروان کاپيسا د تصفيې پلان جوړ کړ، چي په دوو مرحلو کي بايد ترسره شي: لومړی بايد د حزب په افرادوکي کار وکړي او ضعيف النفسه عناصر په پيسو واخلي، وروسته د همدغو افرادو په مرسته عمليات ترسره شي. لدې عملياتو نه د مخه د ننګرهار د يوه هيئت د منځګړيتوب په نتيجه کي په جلال آباد کي. د مشرانو په غونډې توافق وشو. د حزب وحدت له مشر نه پرته ټولو پدې

مذاکراتو کې برخه واخسته.

د ننګرهار له شورى سره مو پدې خبرې توافق وکړ چې ترڅو ټولو مشرانو په همدې غونډې کې د کابينې په سر موافقه نه وى کړې بايد د غونډې له ځاى نه هيچا ته د وتلو اجازه ورنکړې شي. مذاکرات پيل شول، رباني بياهم د جمهوري رياست ترڅنګ د دفاع وزرات غوښتلو او تردې په کم شي نه راضى کېدو. مذاکرات طولاني شول، له ورځو نه خبره هفتو ته ورسېده، سياف غوښتل د محاصرى لدې حالت نه په کومه پلمه ووځي، د ننګرهار شورى ته ئې وويل: ما ته اجازه راکړې کابل ته ولاړ شم او انجنير مسعود له ځان سره راولم، تاسو پوهېږئ چې رباني لده نه پرته تصميم نشي نيولى!! هغوى د ده تګ د مشرانو په موافقې پورې مربوط کړ،څو ځله ماته راغي، ما موافقه وکړه، خو زړه مې ګواهى راکوله چې استاد به بېرته نه راځي، همداسې وشول. لده سره ملګرى د ننګرهار هيئت بېرته راستون شو، خو دى په پغمان کې پاتې شو.

د همدې مذاکراتو په دوران کې کمونستو جنرالانو د سابقه پلان مطابق د پروان په لورې عمليات پيل کړل. له درنو جګړو نه وروسته د چهاريکار، بګرام، جبل السراج، د کاپيسا ولايت په مرکز او اطراف کې د حزب د مراکزو په نيولو موفق شول او د نجراب او تګاب په لور ئې مخکې تګ پيل کړ.

زموږ د معلوماتو له مخې پدې جګړې کې د جنرال فقير اوجنرال پهلوان رحيم قطعاتو هم برخه اخيستې وه، که څه هم جنرال دوستم له شرکت نه انکار کولو.

زموږ مجاهدين مجبور شول د دارالامان په لورې عمليات وکړي، چهل ستون او دارالامان د همدې عملياتو په ترڅ کې فتحه شول، پدې کار سره د سروبى په لورې د دوى مخکې تګ متوقف شو. رباني د پروان او کاپيسا د فتوحاتو په راپورونو هومره مغرور شوى وو چې د روغې جوړې هيئت ته ئې وويل: نور نو مزيد خبرو ته ضرورت نشته، سبا بله ورځ به سروبى نيولى کېږي او

ورپسې به چهار آسیاب فتحه کېږي!! خو د دارالامان او چهل ستون په لوري د حزب د مجاهدینو مخکې تګ بېرته نا امیده کړ.

بالآخره د کابینې په سر توافق وشو. د دفاع او کورنیو چارو وزارتونو لپاره ګډ کمیسیونونه وټاکل شو، چې کفالت به ئې د جمهور رئیس او صدراعظم په غاړه وي، د پاتې وزارتونو لپاره د هر تنظیم نه دوه دوه وزیران واخستلی شول، توافقات د یوې غونډې په ترځ کې اعلان شول او غونډه پای ته ورسېده. رباني د کابل په ځای د پېښور په لوري وخوځېدو، خو کابل ته له رسېدو وروسته، د دې په ځای چې د معاهدې مطابق د زړې کابینې وزیران رخصت کړي برعکس هغوی ته ئې ترهغه په خپلو دندوکي د پاتې کېدو فرمان صادرکړ چې نوې کابینه د تحلیف مراسم تر سره کړي، دا یوه نوې خبره، نوی شرط او د معاهدې د فوری انفاذ په لاره کې ځنډ او خنډ راپیداکول وو.

په اصل کې رباني او مسعود خاصتاً کمونستو جنرالانو دا نه غوښتل چې موږ کابل ته ولاړ شو، نه د صدارت تخلیه کولو ته چمتو وو او نه زموږ د تګ راتګ له لارې د کمونستانو د پوستو لېرې کولو ته.

تنظیمونو اومخصوصاً د تنظیمونو له خوا معرفي شوو نوو وزیرانو په رباني فشار اچولو چې نوې کابینه باید خپل کار پیل کړي، پس له اوږدې مودې او څو ښتو رباني دې ته اړ شو چې په قلعه حیدرخان کې د تحلیف مراسم ترسره او د نوې کابینې د کار پیل سره موافقه وکړي.

کابینه او ائتلاف

موږ مجبور شوو د کابینې غونډې په چهارآسیاب کې دائرې کړو، د ائتلافیونو کمونستو انډیوالانو خپل ملګري دې ته هڅول چې دا بهیر حتماً مختل کړي، پدې اړه ئې لاندې کارونه وکړل:

- د کابینې هغو غړو ته چې په کابل کې د دوی تر ولګې لاندې سیموکې

اوسېدل، د دې اجازه نه ورکوله چې د بالاحصار یا چهل ستون له لارې چهار آسیاب ته راشي، دوی مجبور وو په صدارت کې راغونډ شي او بیا ټول یوځای د پل څرخي له لارې چهارآسیاب ته راشي، په وار وار د کابینې هیئتونو پدې هکله له رباني او مسعود سره خبرې وکړې ترڅو دا دوه لنډې لارې پرانېزي خونتیجه ئې ورنکړه.

- یو ځل ئې د ۱۳۷۲ کال دعقرب د میاشتې په ۱۸ نېټه، پل څرخي ته څېرمه، د کابینې ټول غړي متوقف کړل، د حربي پوهنتون د قومنداني مخې ته ئې څو ساعته لمر ته ودرول، هومره ئې سپك کړل چې ما گمان کولو بیا به دوی د کابینې په غونډو کې برخه وانخلي، خو یا دا چې وزارت ترعزت نه زیاد ارزښت درلود او یا دا چې دې ته متوجه شول چې دا د کمونستانو او د دوی مجاهد ډوله التقاطي ملگرو کار دی، باید پرې نږدې چې هغوی په آساني خپل هدف ترلاسه کړي.
- خاد د کابینې د غونډې په ورځ، د موټرو په تم ځای کې، پداسې فرصت کې د انفجار پلان جوړکړی وو چې د کابینې د غونډې په پای کې او د وزیرانو د رخصت کېدو په وخت به ترسره کېږي، انفجار کوونکي ته لازمې روزنه ورکړې شوه، انجنیر عارف د خاد معاون د دې چاودنې د پروگرام نظارت کولو، انفجارکوونکی له موادو سره د غونډې په ورځ، د انجنیر عارف په ملگرتیا او د هغه په موټرکې له بم سره یو ځای له بالاحصار نه تېرکړې شو او د لوگر د تیلو ټانك سره له موټر نه کوز او د بس په ذریعه د چهارآسیاب په لوري راولېږلی شو، موږ له ټول جریان نه خبر وو، پوره ترتیبات مو ورته نیولی وو، انفجار کوونکی د انفجار ځای ته نږدې ونیولی شو، د تحقیقاتو لپاره د کابینې له منځ نه هیئت وټاکل شو، هیئت د تحقیقاتو راپور او د مجرم اعترافات د کابینې هماغې غونډې ته واورول. پورتنۍ خبرې د همدې کس د اعترافاتو برخه وه.

- کابینې د هېواد کلنۍ بودجه تصویب کړه. د معاهدې مطابق به جمهور رئیس یا د تصویب شوې بودجې منظوری ورکوله او یا به ئې خپل ملاحظات په لیکلي توگه کابینې ته لېږل، خو جناب جمهور رئیس نه بودجه منظور کړه او نه ئې خپل ملاحظات کابینې ته وړاندي کړل، برعکس تر پایه ئې د خپلي خوښې سره سم، له روسیې نه په بادراوړو پیسو کې تصرف کولو.
- کابینې فیصله وکړه چي لدې نه وروسته به افغاني بانك نوټونه، د مسکو په ځای، په کوم بل داسي هېواد کې چاپ کېږي چي:

الف: د افغانستان په هکله یا استعماري عزائم ونلري یا ئې زموږ په کورنیو چارو کې د لاس وهنو امکانات ضعیف وي.

ب: تر مسکو نه ئې په نازله بیه موږ ته چاپ کړي.

د معاهدې مطابق باید د کابینې دغه فیصله پرته له کوم ځنډ نه عملي شوې وي، د همدې لپاره د مالیې وزارت، د جرمني او انگلستان له دوو کمپنیو سره خبري وکړې. د آلمان له یوې کمپنۍ سره، د ټولو زړو بانك نوټونو د تعویض او د نوو مصئونو بانك نوټونو د عرضی لپاره د اوه ملیونه ډالره په بدله کې، د ۱۵۰۰ ملیارده افغانیو د چاپ توافق وشو، خو رباني له خپلي خوا د شخصی هیئت په ذریعه، د کابینې د پرېکړې او د معاهدې د حکم خلاف، له مسکو سره د خپلو خصوصي ژمنو مطابق داسي نوی قرارداد امضاء کړ چي د ۷۰۰ ملیارده افغانیو زړو بانك نوټونو د چاپ په مقابل کې به ئې روسانو ته څوارلس ملیونه ډالره سپارل!! افغانستان ته دا قرارداد د آلماني کمپنۍ په پرتله پنځه برابره گران تمامېدو.

- د معاهدې مطابق باید د پیسو د چاپ قرارداد، د پیسو انتقال او ساتنه او د بودجی مطابق د دولت د اداراتو تمویل، د مالیې وزارت له لاري تر سره شوی وی خو له مسکو سره د شورای نظار د خصوصي اړیکو په اساس، چاپ شوي

بانك نوټونه، له مسکو نه مستقيما بگرام ته لېږدول کېدل او مسعود ته سپارل کېدل، چي بيا به د دوی په خوښه، يو مقدار پنجشير ته، يو مقدار خاد ته، يو مقدار د دفاع وزارت ته او پاتې برخه بانك ته انتقال کېده.

د جنرال دوستم کفالت

رباني ترکيې ته سفر درلود، ترکيې ته د ده د سفر څو وجوهات وو، ترکيې د امريکا په اشاره د ائتلاف ملاتړ کولو، دوستم ئې دې ته تشويقولو چي له رباني نه بېل نشي، د رباني او ايران ترمنځ مناسبات (وحدت سره د خونړيو جګړو په وجه) خړ پړ وو، ترکانو غوښتل دا مناسبات مزيد کړکېچن شي، د ترکيې لائيك حکومت د افغانستان د داخلي جګړو په اړه هماغه سياست درلود چي امريکائيانو غوره کړي وو: د رباني د تائيد او تشويق له لاري د جګړو دوام او د يوه اسلامي حکومت د جوړېدو مخنيوی. رباني له خپل سفرنه مخکي د جنرال دوستم د ليدو لپاره مزار ته ولاړ، دا مزار ته د ده پنځم سفر وو، غوښتل ئې جنرال دوستم ته بلنه ورکړي چي د ده په غياب کي د جمهوري رياست د کفالت لپاره کابل ته راشي، جنرال دوستم دا بلنه ومنله، کابل ته راغی، د خواجه رواش هوايي ډګر د ده د افرادو په لاس کي وو، هلته د ده تود هرکلی وشو، له هوايي ډګر نه تر ارګ پوري د ده خپلو قطعاتو امنيت نيولی وو، د ارګ يوه دروازه لا د مخه د ده د افرادو په لاس کي وه او په دېوالونو ئې د ده عکسونه لګېدلي وو. رباني په سفر ولاړ او جنرال دوستم د ده د کفيل په حيث په ارګ کي مستقرشو. راډيو او تلويزيون هره ورځ په ارګ کي د ده د ملاقاتونو راپورونه ورکول، پدې وخت کي د کابل وضعيت داسي وو: جمهور رئيس چي د دفاع د تش په نامه کميسيون رئيس هم وو خارج ته سفر کړي وو. صدر اعظم چي د داخله چارو د وزارت د تش په نامه کميسيون رياست ئې هم په غاړه وو له ښار نه بهر وو. د تنظيمونو مشران يا له هېواد نه بهر وو يا له کابل نه بهر. مولوی محمدنبي په کابل کي وو خو چي د جنرال دوستم له راتلو خبر شو د مريضی په پلمه پغمان ته ولاړ او هلته له سياف

سره تر هغه مېلمه وو چې د رباني له راستنېدو نه وروسته، جنرال دوستم له ارګ نه د مزار په لوري وخوځېدو. د دې کار په هکله په سیاسي حلقو کې درې تعبیره کېدل:

الف: جنرال دوستم پدې ناراض وو چې ولې د جبل السراج د معاهدې مطابق د دفاع وزارت ورنکړې شو، رباني غوښتل د جمهوري ریاست د کفیل په حیث د ده په تاکلو سره هغه راضی کړي.

ب: رباني د کابل له دفاع نه ډاډه نه وو، په مسعود ئې یا اعتماد نه وو او یا ئې په هغه کې د کابل د دفاع توان او استعداد نه لیدو، له کابل نه د ډاډمني دفاع په خاطر ئې جنرال دوستم کابل ته راوغوښت.

ج: د حزب اسلامي، جنبش او وحدت تر منځ مذاکرات پیل شوي وو، د دې مذاکراتو د مختل کولو لپاره ئې دا کار وکړ.

د شورى هم آهنګي تأسيس

په ائتلاف کي خپل منځی اختلافات، د کلکو جګړو ترحده تشديد شول، د وحدت حزب له ائتلاف نه عملاً ووت، هيئت ئې چهارآسياب ته راغي، زموږ او د وحدت ترمنځ مذاکرات پيل شول او په څو مهمو خبرو مو توافق وکړ:

- د يوه بل په خلاف په جګړو کي برخه نه اخستل.
- د هېواد د بحران د حل لپاره داسي ګډه طرحه چي د مؤقت حکومت او انتخاباتو غوښتنه کوي.
- د هري خوا تر اغېز لاندي سيموکي به د بلي خوا منسوبين په ډاډ او اطمئنان سره تګ راتګ کولی شي.
- په قضاياوو کي ګډ دريځ او د يوه بل ممکنه مرسته.

دا يو ګټور توافق وو چي لاندي نتائج ئې درلودل:

الف: له هغه ائتلاف نه چي زموږ په خلاف جنګېدو ، يوه مهمه ډله رابېله شوه

او اوس موږ او هغوی ګډ دریځ لرو.

ب: د شیعه، سني او پښتون او غیر پښتون ترمنځ د جګړې هغه خطرناکه توطئه شنډه شوه چې زموږ د ملي وحدت د ختمولو لپاره دښمنانو جوړه کړې وه.

ج: د وحدت له وتلو نه وروسته، ائتلاف د خپل شته والی فلسفه له لاسه ورکړه او زوال ئې پیل شو.

د: پدې سره د هم آهنګي شوری د جوړېدو اساس کېښودی شو.

د دې توافق نه وروسته د وحدت په خلاف د اتحاد او شورای نظار د هغو سترو عملیاتو په جریان کې موږ د وحدت عملاً مرسته وکړه چې د نوموړی حزب مرکزي دفتر او د افشارو او خوشحال مېنې برخې ترې ونیول شوې.

ائتلافیونو غوښتل چې د امریکا او سعودی حمایت ترلاسه کړي، د همدې لپاره ئې د حزب وحدت په خلا ف جګړه پیل کړه او د ایران پرضد ئې یو په بل پسې مرکې وکړې، غوښتل ئې داسي وښیي چې دا جګړه د شیعه ګانو په خلاف د سنیانو جګړه ده او که غرب یا عرب غواړي په افغانستان کې ایران پلوه حکومت جوړ نشي نو باید د دوی مرسته وکړي!!

د وحدت حزب له جنبش نه دا توقع درلوده چې پدې جګړې کې به حتماً د دوی مرسته کوي، خو داسي ونشول، هغوی فقط څه مهمات ورولېږل او د وحدت یو شمېر مسلح کسان ئې له مزار نه راانتقال کړل.

همدا راز د شیرخان بندر په سر، په ائتلاف کې بله منازعه راولاړه شوه، د کندز مجاهدینو په شیرخان بندر عملیات تر سره کړل او هغه ئې د جنبش له افرادو نه ونیولو، رباني او مسعود له یوې خوا داسي ښودله چې دا عملیات محکوموی او غواړي شیرخان بندر بېرته جنبش ته وسپاري، خو له بلې خوا ئې دا کار ضروري او مفید ګڼلو، ځکه دوی له روسانو سره د مستقیمو ارتباطاتو او له روسیې نه د سړک له لارې د مرستو ترلاسه کولو لپاره، د شیرخان بندر په شان یوه

بندر ته ضرورت درلود. شیرخان بندر له همدې پلوه دواړو طرفونو ته خاص اهمیت درلود.

له همدې حادثی نه وروسته، ما له انجنیر نسیم مهدی سره د مخابری له لاري خبري وکړي او هغه ته مي وویل: وګوره چي د جنبش چارواکي د خپلو سابقه یارانو په هکله څه نظر لري او د حزب اسلامي په اړه اوس د دوی دریځ څنګه دی؟ انجنیر مهدی په فاریاب کي د حزب اسلامي د جهاد امیر وو، خو اوس له جنبش سره یو ځای شوی وو، هغه ډېر ژر احوال راکړ چي جنبش له حزب سره د مذاکراتو غوښتونکی دئ، ما هم له مذاکراتو سره توافق وکړ، په تاشکند کي زموږ او د دوی هیئتونو سره ولیدل، دا زموږ ترمنځ د هیئتونو په سطحه لومړنۍ لیدنه کتنه وه چي په هغې کي د مذاکراتو په دوام، له نورو ډلو سره د خبرو آترو او د ګډې جبهې د جوړولو په اړه مقدماتي خبري وشوي، وروسته، وروسته د بېلا بېلو لیدنو کتنو په نتیجه کي په ګډه اقدام، له اقدام نه وروسته د یوه مؤقت حکومت په جوړولو او بیا د انتخاباتو په اجرا توافق وشو. موږ لدې کار سره پدې خاطر توافق وکړ چي:

الف: له رباني مسعود سره د مذاکراتو د دوام له افادیت نه مأیوس شوي وو، موږ ته عملاً ثابته شوه چي دوی د حزب په خلاف له جګړې نه لاس په سرکېدونکي ندي، د دوی په ژمنو او تعهداتو باور نشي کېدی، د افغانستان د بحران اسلامي حل نه مني او د کمونستانو په ملګرتیا او د روسانو په مرسته په هر قیمت په قدرت کي پاتې کېدل غواړي، مجبور وو د حل په نورو لارو فکر وکړو.

ب: پدې سره په ائتلاف کي شامل دوه ډلي زموږ په خلاف له جګړو نه ګوښه کېدلی، موږ ته دي خبري خاص اهمیت درلود.

ج: همدا راز پدې سره د قومونو د جنګولو توطئه شنډېده او د افغان ولس په مختلفو پرګنو کي د یوه بل په څنګ کي د ورونو په حیث د ژوند کولو احساس

راژوندی کېدو.

د: په افغانستان کي د یوه قوي منتخب اسلامي حکومت د جوړولو لاره، فقط همدا وه چي د کابل جګړه مار ائتلافي حکومت ختم شي، ځای ئې مؤقت حکومت ته وسپارلی شي او بیا انتخابات ترسره شي.

د عاجل ګډ اقدام په هکله تر ټولو زیات، د وحدت حزب ټینګار کولو، دا ځکه چي تر ډېره حده د جګړو تر فشار لاندي وو. دوه ځله د اقدام لپاره خاصه نېټه وټاکلې شوه خو دځینو عواملو په وجه اقدام وځنډېدو، بالآخره د ۱۳۷۲ کال د جدي په ۱۲ نېټه د ګډو عملیاتو فیصله وشوه، عملیات پیل شول، په لومړی سرکي اکثر مهم او ستراتیژیك ځایونه ونیولی شول او شورای نظار له ټول کابل نه په تیښته وو. د دې عملیاتو د بری امکانات ډېر روښانه اود ماتې احتمال ئې ډېر ضعیف وو، خو د ځینو خاصو عواملو په وجه، د هغه نتائج د انتظار خلاف وو، دا عوامل په لاندي توګه وو:

- د وحدت حزب پداسي حال کي په عملیاتو کي ګډون ونکړ چي ترپایه ئې د اقدام په سریع او عاجل پیل کولو اصرار درلود او د عملیاتو په ورځ ئې په خپل خاص سمت کي د پلان مطابق د اقدام کولو مکرر ډاډ او اطمئنان ورکولو، د وحدت د تخلف لپاره دوه دلائل په ګوته کېدل:

  الف: په مخکنیو جګړو کي له حزب وحدت نه د جنبش عدم دفاع.

  ب: د ایران سفیر د حزب وحدت له مشرتابه نه وغوښتل چي پدې عملیاتو کي برخه وانخلی که نه د ایران هر نوع تعاون به له حزب وحدت سره قطع شي.

- جنبش دا نه غوښتل چي د حزب زیات شمېر مجاهدین کابل ته داخل شي او د عملیاتو په دوران کي حساس ځایونه تصرف کړي، په کابل کي د جنبش د مېشته قطعاتو قومندانانو د جنبش مشرتابه ته اطمئنان ورکولو چي دوی یوازي کولی شي له کابل نه شورای نظار وباسي.

- د جنبش د قطعاتو ځينو قومندانانو په پټه له شورای نظار سره مرسته وکړه، جنرال رحيم پهلوان يو لدغو قومندانانو څخه وو.
- د کابل له شا او خوا نه د نورو تنظيمونو قومندانانو د جنبش په خلاف جګړې ته راودانګل.

هيڅا مخصوصاً د جنبش قومندانانو دا ګمان نه کولو چې په کابل کې به له خاص مقاومت سره مخامخ شي، ځکه له يوې خوا شورای نظار دوی په خپلو ټانکونو کې کابل ته رارسولي وو او ټول حساس ځايونه د دوی په لاس کې وو له بلې خوا په څو مخکنيو نښتو کې دوي ته ثابته شوې وه چې شورای نظار د دوی مخې ته نشي ودرېدی. له همدې اقدام نه څه وخت د مخه، د پل محمود خان په ساحه کې د جنبش او شورای نظار تر منځ يوه نښته و شوه چې په نتيجه کې ئې د دفاع وزارت د مانۍ په شمول د خواجه رواش تر هوايي ډګر پورې د شورای نظار ټول مراکز د جنبش ځواکونو ونيول، خبره مزيد خرابېده خو رباني له دوستم نه بخښنه وغوښته، جګړه ئې د خپلو افرادو غلطی وګڼله او له هغه نه ئې د جګړې د توقف غوښتنه وکړه، سبا د راډيو او تلويزيون له لارې د دې نوې جګړې په هکله وويل شو چې دا يو سوء تفاهم وو... الحمدلله رفع شو... د کابل خلکو ته اطمئنان ورکوو...!!

خو د کابل خلکو به ويل: که سوء تفاهم داسې وي نو معلومه نده چې جګړه به څنګه وي، که د سوء تفاهم په نتيجه کې شورای نظار نيمائی کابل د ارګ او دفاع وزارت په شمول تخليه کوي نو د جګړې په صورت کې به څه کوي؟!

خو په ګډو عملياتو کې د پورتنيو لاملونو په وجه، نه يوازې عمليات ناکامه شول بلکې جنبش د کابل په ښار کې خپل ټول سنګرونه له لاسه ورکړل، د هوايي ډګر د سقوط په نتيجه کې د دوی ارتباط له مزار سره هم قطع شو، کافي مرګ ژوبله ئې وزغمله، افراد ئې د بګراميو، هودخيلو او د مرنجان غونډې له لارې زموږ په لورې راووتل. موږ د کابل - لوګر پاخه سړک نه په استفادی سره د

باروړونکو طیارو د کوزېدو لپاره په دریو ورځو کي هوايي میدان جوړ کړ او له مزار نه تګ راتګ پیل شو، پدې سره د جنبش د افرادو مړاوی روحیه څه ناحه راژوندی شوه. جنبش د غچ اخستلو لپاره، په مزار، سمنګان، جوزجان، سرپل اوفاریاب کي د جمعیت ټول افراد خلع سلاح کړل او په کابل ئې بې ساری بمباري پیل کړه. د جنبش قطعاتو غوښتل چي د سالنګ له لاري، د پروان په لوري مخکي ولاړ شي یا لږ ترلږه د سالنګ له تونل نه تېر شي او اولنګ ته ځان ورسوی چي لدې ځایه په درنو وسلو جبل السراج او د بګرام هوايي میدان تهدید کړي، خو د شمالي تونل په خوله کي د دوی د مخنیوی وشو. د بادغیس له لوري د جنبش په خلاف جګړه پیل شوه او جنرال دوستم دې ته اړ شو چي د جنرال رسول پهلوان قطعات له سالنګ نه د بادغیس په لوري سوق کړي او پدې ترتیب د اسمعیل خان د ځواکونو مخکي تګ متوقف کړي، له همدې سره، د بادغیس په لوري د بالامرغاب سیند د دواړو ترمنځ د جګړي لومړی کرښه شوه او د سالنګ په لوري د تونل شمالي خوله لومړی خط شو.

د سالنګ په استقامت د جګړو په دوران کي یو ځلي د رباني د دولت قطعات، د سید کیان له زوم، جنرال حسام الدین سره د یوه سازش په نتیجه کي پدې وتوانېدل چي ترکیلګي پوري ځان ورسوي، جنرال دوستم سخت وارخطا وو، د وضعیت په هکله ئې ما ته په تلفون کي وویل:" جنرال حسام الدین د دولت قطعاتو ته لار ورکړه، په پلخمری کي و ضعیت ښه ندي، د بغلان قومندانانو ته هدایت ورکړي چي دفاع وکړي، زه موافق یم چي د حملې له دفع کولو نه وروسته د بغلان اداره د حزب قومندانانو ته وسپارلی شي"، ما ورته اطمئنان ورکړ، په بغلان کي د حزب قومندانانو، بشیرخان، سیدالرحمن، صوفی پاینده محمد او نهضت یار ته مي وویل چي خپل قوتونه د حملې د دفع کولو لپاره لومړی خط ته ولېږي، د دوی د مجاهدینو په رسېدو سره نه یوازي حمله په شا وتمبېده بلکي مخکي تګ پیل شو، د سړک یوې بلې خوا ته ټولي درې تصفیه شوې او جګړه د تونل شمالي خولې ته ورسېده، پدې سره پلخمری د سقوط له خطر نه وژغورلی

شو او دوستم له حتمي ماتې نه نجات وموند ، خو د بغلان د ادارې په هکله ئې په خپلې وعدې وفا ونکړه، موږ هم دا موضوع جدي ونه نیوله.

د جنرال مؤمن مرگ

په ائتلاف کې د جنرال مؤمن لویه ونډه وه، له یوې خوا دحیرتان په شان مهم بندر چې د کمونست رژیم د مهماتو ستره زېرمه هلته وه او د مسکو له خوا ټولې مرستې له همدې لارې افغانستان ته لېږدول کېدې، د ده په لاس کې وو له بلې خوا ده پدې مرحلې کې د پرچمیانو لپاره د یوه ډاډمن محور حیثیت درلود ، هومره چې ببرك کارمل تر پایه لده سره په حیرتان کې پاتې او بالاخره هملته دفن شو، په کمونستو افسرانو کې ترټولو زیات لده سره د ملي ستم روحیه وه او غوښتل ئې د همدې روحیې په اساس غیرپښتانه کمونستان او مجاهدین ائتلافي جبهه جوړه او د نورو په ضد وجنگېږي، د همدې لپاره هغه له مسعود سره خاص دوستانه تعلقات درلودل، مسعود د ده په اعتماد او د ده په ټانکونو سور کابل ته داخل شو. د ده مرگ، شورای نظار ته هومره سخت گوزار وو چې ما ته د مسعود یوه خاص ملگري قصه کوله چې مسعود د ټول شمال په تصفیې او په څو ولایاتوکې د شورای نظار د ټغر په ټولېدو، هومره نه وو خفه شوی لکه د جنرال مؤمن په مرگ.

جنرال دوستم د جنرال مؤمن له اړخه ډېر مشوش وو، په حیرتانو ئې د ده تسلط ځانته لوی تهدید گڼلو، څو ځله ئې ماته پدې هکله د تلفون له لارې خپل شدید تشویش څرگند کړ، بالآخره ئې ماته وویل چې څه خاصه چاره به کوو، څو ورځې وروسته، جنرال مؤمن د هلیکوپټر په یوې پېښې کې په قتل ورسېدو، جنرال دوستم د ده د تدفین شانداره مراسم جوړ کړل او هغه ته ئې د قهرمان لقب ورکړ!! د کابل په جگړو کې د جنرال بابه جان د ۰۵۵ نمبر فرقې ترڅنگ د جنرال مؤمن ۷۰ فرقې لویه برخه وه. دوی د کابل په ښار هومره مسلط وو چې د رباني د

لومړنۍ څلورمياشتنۍ دورې په جريان کي د وطن کمونست حزب خپله عمومي کنگره د کابل په ښار کي دائر او محمود بريالی ئې د منشي په حيث وټاکلو. کاوياني او فريد مزدك به په مستقله توگه د مسکو او ډهلي دوره کوله او مسعود به په هوايي ډگر کي د راتلو په وخت کي د دوی استقبال کولو. دا دواړه د ببرك د پلويانو په ليکو کي تر ټولو زيات د ستمي روحيې په راولاړولو او تبليغ کي مؤثر ول، له مسکو او ډهلي سره د ارتباطاتو په ټينگولو او هلته د مېشت کمونستانو په تنظيم، د ائتلاف په گټه د دوی په کارولو کي ئې مؤثره ونډه درلوده. که څه هم لدوی سره کوم نظامي ځواك نه وو خو په فکری لحاظ د کاوياني او مزدك رول تر هرچا زيات او مؤثر وو، په فوځ کي د جنرال مؤمن په شان افسرانو لدوی نه د کمونستي نظرياتو ترڅنگ، د ملي ستم متعصبانه افکار حاصل کړي وو

د مسعود واکمني

له کابل نه د جنرال دوستم د قطعاتو له وتلو نه وروسته، د کابل د ښار په هغې برخې چې د سیند شمال ته پرته ده او له غوربند نه پرته په پروان د مسعود واکمني پیل شوه. هغه لدې نه وروسته په ځان باور راغي، خولې ئې کږه په سر کېښوده او د مطلق العنان واکمن اکتونه ئې پیل کړل. خو د دې واکمنۍ ساحه ډېره محدوده او موده ئې ډېره لنډه وه، بې ځایه مستي او غرور نه یوازې دې ته وهڅولو چې په یوه وخت کې له حزب اسلامي، حزب وحدت او جنبش سره وجنګېږي، بلکې له رباني او تورن اسمعیل سره ئې هم مخالفت پیل او ورو ورو داسې حد ته ورسېدو چې جمعیت عملاً په دوو متخاصمو ډلو وویشلی شو. د شورای نظار ځینو غړو ته هم د ده حرکات او تصرفات له زغملو ووتل او مجبور شول پدې کړکېچ کې د رباني خواته ودرېږي، خو له مسکو نه باد راوړی پیسې د ده په نامه بګرام ته راتلې او له ایران او مسکو نه راغلې وسلې او مهمات د ده لاس ته ورتلې. اختلافات دې حد ته ورسېدل چې د روغې جوړې لپاره هیئتونه وټاکل شول، د هیئتونو ډېرو هلوځلو نه وروسته، پدې روغه جوړه وشوه چې

پيسې به د رباني په حکم توزيع کېږي او د وسلو او مهماتو د وېش واك به له مسعود سره وي.

له بلې خوا په جګړو کې د دوی ځواکونه يو په بل پسې له رسوا ماتو سره مخامخ شول، د يوه کال په موده کې دوی يوازې د غوربند په لوري د پيسو په زور مخکې تګ وکړ او د حزب مجاهدين ئې له هغې ساحې نه وتلو ته اړ کړل خو په مقابل کې د حزب مجاهدينو د کابل په شا او خوا کې د سکاد د غونډې په شمول ډېر حساس او ستراتيژيك ځايونه فتح کړل.

د جمعيت په افرادو کې له حزب سره د روغې جوړې روحيه ورو ورو تقويه کېده، په جګړو کې ناکامې دې روحيې ته مزيد قوت بخښلو، خو مسعود به خپلو اندېوالانو او په پيسو اخستل شوو قومندانانو، مخصوصاً کمونستو جنرالانو ته ويل چې حزب اسلامي په جګړې سره موږ نشي ختمولې، خو د روغې جوړې او په حکومت کې د برخې اخستلو په نتيجه کې حزب اسلامي په اوضاع مسلط کېږي او موږ د هغه په وړاندې خپل شته والی نشو ساتلې. د جمعيت فکری حلقو د مسعود دا دريځ داسې توجيه کولو چې هغه حزب اسلامي د خپلې واکمنۍ لپاره تهديد ګڼي، په کابل کې مخصوصاً په خپله د جمعيت او شورای نظار په ليکو کې د ده په ضد د ټولو شته مخالفتونو سره سره که حزب کابل ته ننووت نو د ده ستوری خامخا تپ کېږي او د ده د بې مهاره تصرفاتو مخنيوی کېږي. که رباني او پلويان ئې نن د ده مخې ته نشي ودرېدی او د ښکند مخالفت جرأت نشي کولې، د حزب اسلامي په راتلو سره به د ده په خلاف ګډه قوي جبهه جوړېږي او په جمعيت به د ده تسلط او په کابل کې به د ده د واکمنۍ شپه پای ته رسېږي. پدې مرحلې کې د مسعود له اظهاراتو، مرکو او پيغامونو نه د ده په ذهني کيفيت او مغشوش او مشوش فکری حالت ښه پوهېدی شي: هغه بی نظيربوتو ته په انتخاباتو کې د بری په مناسبت په خپل پيغام کې ليکي:"د پاکستان په انتخاباتو کې ستاسو بريا په بنيادګرايانو د ديموکراتيکو ځواکونو بريا وه، زه د دې سوبې مبارکي درته

وایم، امید دی په افغانستان کې هم دیموکراتیك ځواکونه ستاسو په مرسته په بنیادګرایانو غلبه ترلاسه کړي!!) امریکائیانو ده ته اطمئنان ورکړي وو چې د بې نظیربوتو په راتلو سره به ستاسو او اسلام آباد مناسبات زموږ په وساطت ښه شي، په همدې طمعې هغه دا پیغام لېږلی وو.

له غربي آژانسونو سره ئې د خپلو مرکو په ترڅ کې د حزب په هکله ویل: حزب ترورستانو ته روزنه ورکوي، د عربی نړۍ ترورستان ئې له ځان سره ساتلی او د روزنې مراکز ئې ورته جوړکړي! په جماعت اسلامي به ئې نیوکې کولی او د ایران په خلاف به ئې ویل چې ایران زموږ په کورنیو چارو کې لاس وهني کوي، له حزب وحدت سره د پیسو او وسلو مرستې کوي او د کابل د جګړو باعث دی. دا تبلیغات ئې په داسې حالت کې کول چې د ده او د شورای نظار د غړو په غاړې کې به د ایران د سپاه پاسدارانو نښه، (برګ دستمال) ځوړند وو او دریشي به ئې د هغوی په شان برګې وې او هر څوك به پدې پوهېدو چې دوی د سپاه پاسدارانو تقلید کوي. هم دستمالونه هغوی ورکړي او هم برګې دریشي.

په حقیقت کې دحزب اسلامي په خلاف د ځینو ډلو او افرادو د شدید مخالفت وجه دا ده چې ګنده خلکو، په فساد کې پرېوتو سپکو انسانانو او په پردیو پورې تړلو حقیرو حلقو ته د هغې ډلې زغمل ګران وې چې له پاکو شخصیتونو، لوړو ارواحو او ملت ته د منل شوو څېرو نه جوړه شوې وي.

د دغې ډلې د واکمنۍ په دوران کې چې په کابل او نورو سیمو کې کوم فساد، اختلاس، غارت او ظلم شوی د هېواد په تاریخ کې سابقه نلري. که بیرحمه غله په یوه مظلوم کلی مسلط شي ښایي د کلیوالو له عزت او ناموس، سر او مال سره به هغسې لوبې کول د خپل غرور او میړانې منافي وګڼي چې د غو بیرحمه او ذلیله واکمنانو له مظلومو افغانانو سره کړي. که ووایو چې ټولو کمونستانو د خپلې څوارلس کلنۍ واکمنې په دوران کې په ملې شتمنیو کې هومره خیانت ندی کړي لکه د شورای نظار د واکمنۍ په دوران کې چې هر قوماندان او واکمن کړي،

مبالغه مو نده کړې. په پاریس، لندن او ډهلي کي شخصی جایدادونه اوکورونه اخستل، په داخل کي قصرونه جوړول، شخصی او دولتي ځمکي غصبول، د خلکو لوڼی په زور نکاح کول، د دفاترو لوازم، فرش، ظرف، میز، څوکۍ غلاکول، د خلکو د کورونو دروازې،کړکۍ او د چت لرګي ایستل، د فساد، عیش، عشرت ریکارډونه قائمول، بدمعاشي، داړه ماري، اخلاقی فساد او د شریفو خلکو په پت او شرف تېری، د دوی ورځیني معمول او عادي کارونه وو، دوی په خپلو رذالتونوسره د ګلم جمانو او کمونستانو مخونه ورسپین کړل، خلکو به د مزار وضعیت سل ځله تر کابل نه غوره ګڼلو، زموږ د ټولني ټول مفسد او بیدینه عناصر، غله، ملېشې او داړه ماران د دوی په څنګ کي د دولتي قطعاتو تر نامه لاندي راغونډ شول، وسلې ئې ترلاسه کړې، هري ډلي ته د واکمني مستقله ساحه وسپارلی شوه او د مظلوم ولس په سر د بیرحمه او قسي القلبه ټولواکانو په څېر مسلط شول. له یوې خوا د قومندانانو اشرافی د عیش او عشرت افسانوی ژوند او د دوی ترمنځ د قصرونو جوړولو، د ښو آسونو، آخرین ماډل موټرو ترلاسه کولو، د ځمکو اخستلو او خارج ته د پیسو په انتقالولو کي بې شرمانه مسابقه او له بلي خوا د عام ولس دردونکي اقتصادي حالت، فقر، لوږه او قیمتي، چي د باد راوړو پیسو د بې دریغه وېش او بازار ته ئې د عرضه کولو په وجه راولاړ شوي وو او ډېري شریفې او باعزته کورنۍ ئې سوال او ګدایي ته اړ کولی، د هر دفتر په خوله کي، د هر قومندان د کور مخي ته او د هر واکمن د ملاقاتونو او دعیش عشرت ځایونو خواته په لسهاوو سوال کوونکې ښځې او ماشومان هره ورځ راغونډېدل او په حسرت سره به ئې په لوکسو موټرو کي د دوی د تګ راتګ نظاره کوله او د زړه له کومي به ئې په دوی لعنت ویلو. په هر کور کي به د ماختسن د ډوډۍ په وخت د دسترخوان په سر، د بیوزلو خلکو د شیرا لاسونه او چتېدل او د دغو ظالمانو لپاره به ئې الله ته دا سوالونه کول چي د دوی په ماشومانو دي همداسي حالت راشي چي پدغو مظلومانو ئې راوستلی.

تر یوه وخته د ارګ وضعیت داسي وو چي د جمهور رئیس په موجودیت کي

به مسعود ته د ګارد تشریفاتي قطعه وړاندي کېده، دا کار کمونستو افسرانو د خاص مقصد لپاره کولو، د پاکستان د جماعت اسلامي یوه هیئت ما ته قصه کوله چي "د اختر په ورځ، د ارګ په جومات کي د استاد رباني د وینا اورېدو لپاره ناست وو، هغه د اختر د لمانځه خطبه ویله، ناڅاپي بهر کي د موزیك غږ اوچت شو، څو دقیقی ئې دوام وکړ، موږ هك پك شو، د جمهور رئیس د خطبی په وخت کي د موزیك دوامداره غږ او د تشریفاتي قطعی وړاندي کېدو حیران کړي وو، د جومات تر دړی پوري، د پښو ترپا او د سلامي کېدو غږ، هغي خوا ته ملتفت کړو، که ګورو چي مسعود له څو بریتورو جنرالانو سره جومات ته راداخل شو".!!

طبیعي ده چي رباني ته به دا له اهانت او تحقیر نه ډك سلوك د زغملو نه وو، خو په ښکاره ئې د څه کولو او څه ویلو جرأت نه درلود، ورو ورو ئې په ارګ کي خپل نفر ځای په ځای کړل، څه موده وروسته د ارګ وضعیت داسي جوړ شو چي له افسرانو نه نیولی تر چای باشي پوري ټول د بدخشان او مخصوصاً د یفتل اوسېدونکی وو، مسعود به په هري غونډي کي پدې وضعیت نیوکي کولی او ویل به ئې چي استاد له یفتلیانو نه پرته په بل چا اعتماد نلري!!

په جګړو کي د شورای نظار د پنجشیری قطعاتو پرله پسې ماتو، دوی دې ته اړ کړل چي له تخار او بدخشان نه ډېر شمېر افراد کابل ته راانتقال کړي، پدې سره رباني ته په کابل کي د خپلو پلویانو د ځای په ځای کولو او د ځان شته کولو موقع په لاس ورغله، هغه د جمهوري ریاست ۳۲۰۰۰ کسیزه ګارد منظورکړ، د جګړي په لومړی خط کي د ګارد کافي شمېر کسان ځای په ځای شول، د دغه تازه نفس افرادو جنګي روحیه، تر پنجشیریانو پدې خاطر قوي او په جګړو کي ئې ونډه او موثریت زیات وو چي د شورای نظار پنجشیری قطعات، د زیات تالان او غارت په نتیجه کي هومره ماړه شوي وو چي نور ئې د جګړو لپاره انګیزه نه درلوده. د رباني پلویان پدې هم وتوانېدل چي د کوهدامن قوماندانان د مسعود په خلاف په یوې داسي شوری کي متحد او تنظیم کړي چي اکمال به ئې اکثراً د

رباني له خوا په فوق العاده توګه کېدو، دې شورى ته د دهمزنګ لوري ته د جګړې لومړى خط وسپارلى شو، نوموړې شورى اکثرا د اتحاد او جمعيت له جهادي قومندانانو نه جوړه شوې وه، د کمونستو جنرالانو سره ئې حساسيت درلودو، له شوراى نظار نه زيات متنفروو او له حزب اسلامي سره ئې خواخوږي درلوده.

د دې لپاره چې له مسکو نه راتلونکې وسلې او مهمات به د بګرام په هوايي ډګر کي کوزېدل او په بګرام کي د رباني د پلويانو له ځاى په ځاى کېدو سره مسعود مخالفت کولو، رباني مجبور شو د خاد له لاري په کابل او د کابل په شا او خوا کي، مهمات په پيسو واخلي او له قاچاقى لارو ئې کابل ته انتقال او په ارګ کي ځاى په ځاى کړي خو د نوموړو مهماتو ټول ډيپوګان، ديوه ستر انفجار په ترڅ کي په يوه وخت يو په بل پسې منفجر شول، د رباني پلويانو پدې انفجار کي د مسعود د پلويانو لاس دخيل ګڼلو او هغه ئې پدې کار تورن کولو.

زما په کور بمباري

کلکه تبه مي وه، دفتر ته د تلو نه وم، په کورکي پاتې شوم، دوه، درې ځايه مي مخابروی تماسونه درلودل، وروسته د راغلو راپورونو په مطالعی مصروف شوم، د وړی مخابری په ذريعه مي له ورونو نه چاته وويل چي پورته، زما خواته راشي، خاد، همدا مخابروی تماس کشف کړی وو او د (پورته) له کلمې نه پوه شوی وو چه زه د غره ډډی کور کي يم، له مخکي نه ئې زما په کور د بمبارۍ پلان جوړکړي وو، پنځه طيارې ئې د همدې لپاره تيارى کړې وې، موږ ته د طيارو د تيارسی ودرېدو اطلاع راغلې وه خو د بمبارۍ د پلان له څرنګوالی نه دقيقاً مطلع نه وو، د مطالعی په جريان کي مي د اوراګان په شان غږ، د کور خواته احساس کړ، له کور نه راووتم چي و ګورم مرمۍ په کوم ځای لګېدلي، په آسمان کي مي طيارې وليدی چي يو په بل پسې له هوا نه ځمکي ته راکښونه توغوی او د کور يوې بلي خواته لګېږي، ګڼ شمېر ۵۰۰ کيلوګرامه بمونه ئې واچول، وروسته ئې خوشه ئې بمونه پرېښودل، موږ تقريباً ۲۰ کسان هلته راغونډ وو، انضباطان، ډريوران او نور. د کور خوا ته غونډې ته پورته شوو، يوې خوا بلي خوا ته مو

بمونه ولګېدل، د غونډۍ په سر، د بمبارۍ د تماشا لپاره کښېنستلو، ورونږو له لاندې نه محاربوی ماشین راووست ترڅو له منطقې نه ووځو، خو هلته پاتې کېدل مو غوره وګڼل، له کور نه د وتلو په وخت کي يو ځل ستر بم په هماغه ځای ولګېدو چي فقط نیمه دقیقه مخکي هلته ولاړ وو، وروسته مومخی ته بم ولګېدو، په تېرو او دوړو کي پټ شوو، زما مخي ته ولاړ، ورور امیرجان په شا باندي د یوې کیلو په اندازه لوټه ولګېده او په اوچت غږ ئې وویل چي انجنیرصاحب ولګېدم! ما ورته وویل، "چره نه وه لوټه وه" په خپلي ملا ئې لاس راتېرکړ او مطمئن شو، د غره ډډی ته ناست وم او د خاد د وړو مخابرو شبکې مي اورېدلی، زړه مي غوښتل، مسعود ته په مخابری کي ووایم چي دا دی زه له هماغه ځایه خبري کوم چي تاسو ورباندي بمبارۍ کوئ، خپل ټول زور وآزموېئ، زه د خدای په نامه لوړه کوم چي تر پایه به همدلته ناست وم ... خو د دوی د رپیټر مخابره راسره نه وه، بمباري پای ته ورسېده، امیرجان ته مي وویل چي لاندي غږ وکړي او پوښتنه وکړي چي څوك زخمي شوی او که نه، ځواب ئې راکړ چي الحمدلله ټول روغ رمټ دي، هیڅوك ندی زخمي شوی، بې اختیاره خندا راغله، ډېره ډېره عجیبه بربښېده چي په یوه څرګند او ووړ ځای د ۳۲ سترو بمونو، راکټونو او خوښه ئې بمونو له راپرېوتو سره سره دي یوکس هم نه وي زخمي شوی، فقط د کور دوه درې کړکۍ، دروازې او ټولي شیشې ماتې شوې، د کور د احاطی او د یوې خوني دیوار د راکټ په لګېدو نسکور شو او د څو موټرو شیشې ماتې شوې، د زړه په کومي کي مي دا شعور او احساس ځپی وهلی چي د بمبارۍ توان او توفیق هم خدای ورکوي او ساتنه هم دی کوي، ډېر ناپوه دی هغه څوك چي له مرګ نه وېرېږي، په خدای باور وکړي چي لدې نه هم خپل ایمان ته شرمنده وم چي ولې له کورنه راووتم او د کور په خوا کي غونډې ته پورته شوم.

زه ګمان کوم چي زما د وژلو لپاره چي کوم کوششونه شوي، کوم پلانونه جوړ شوي او کوم مصارف شوي، ښايي د ډېرو کمو انسانانو د وژلو لپاره به دومره هڅې شوې وي، زما عقیده دا ده چي که مرګ له الله نه پرته د بل چا په لاس

کې وی زه به تراوسه سل ځله وژل شوی وم. د سردار داؤد د اقتدار له زمانې نه چې د یوې عسکري کودتا په تور زما د نیولو او وژلو فیصله وشوه او زما په غیاب کې زما د اعدام پرېکړه صادره شوه، بیا تر نن پورې د کابل ټولو واکدارانو او د دوی جاسوسي شبکو او کې جی بی او سي آی ای زما د نیولو، وژلو او د ترور بې انتهاء هڅې کړې دي چې زه دلته د څو نمونو یادول غواړم:

د سردار داؤد په وخت کې دوه ځله زما د اوسېدو ځای محاصره شو، یو ځل په کابل کې د څلورمې فرقې د رئیس ارکان جګتورن شیرعلی خان شهید په کور کې او دوهم ځل په فرزی کې د پاچا صاحب میرصفی الله په کور کې. په لومړی ځل زه د شیرعلی خان شهید کورته مازدیګر په داسې حال کې ورغلم چې دی ئې یو ساعت د مخه نیولی وو، نفر خدمت ئې نه وو پوه شوی چې دی بې دریشي پولیسو له ځان سره بیولی، نفر خدمت راته وویل چې هغه له څو کسانو سره ولاړ، زه په کورکې ورته منتظر پاتې شوم، شپه مې هلته تېره کړه، سهار له کورنه ووتلم، که ګورم د کور یوې خوا بلې خواته څو کسان څرك کوي، ما ته ځیر شول، خو زما لونګۍ په سر وه او جیلکه په اوږو، له پولیسانو سره زما د تحصیل د دوری عکس وو، زه ئې ونه پېژندلم، دوی له بهرنه زما راتلو ته منتظر وو، خو زه د کور په منځ کې وم، پدې ترتیب له محاصرې نه ووتلم.

په فرزی کې زما د اوسېدو د ځای د محاصرې او زما د نیولو پلان جوړ شو، د کوماندو یوه قطعه ئې د همدې منظور لپاره د شپې له خوا، میربچه کوټ او له هغه ځایه د فرزی په لور وخوځوله، د کابل د امنیې قومندان سره له یو شمېر پولیسانو پدې عملیاتو کې برخه درلوده، ما یوه شپه د مخه خوب لیدلی وو چې دا کور محاصره شوی او زه د محاصرې له حلقې نه د ختیځ په لوري ووځم، د همدې لپاره مې هغه شپه په بل کور کې تېره کړه، سهار مې لمونځ په تیاره کې وکړ، د پاچا صاحب د کور په لوري راوخوځېدم، توپك او تفنګچه راسره وه، پدې وخت کې کوماندو او مسلح پولیس کور ته داخل شوي او د کور په تفتیش لګیا

وو، غیر مسلح کسان د کور مخې ته د حوض د شا او خوا ونو لاندې ولاړ وو، ما گمان وکړ چې دا به د کابل نه راغلې زموږ ملگري وي، چې کله ورنږدې شوم، د میربچه کوټ د ولسوالۍ د امنیې قومندان له نورو رابېل شو او په مائی غږ وکړ چې دریش ! ما تفنگچه راوایستله او توپك ته مې مرمۍ تېره کړه، هغه ځای په ځای ودرېدو او ماله دېوا نه د یوه باغ خوا ته ټوپ کړل او له محاصرې ووتلم، ټول جریان هماغسې وو چې په خوب کې مې لیدلی وو.

دریم ځل له خالد فاروقی سره یوځای له کابل نه د بس په ذریعه پروان ته روان وم، زما د نیولو لپاره په ټول هېواد کې زما عکسونه خواره شوي وو او د ټولو ولایاتو پولیسو ته زما د نیولو امر شوی وو، په کارته پروان کې پولیس زموږ موټر ته راوختل، زما عکس ئې په لاس کې، ټولې سورلۍ ئې په ځیرځیر له نظره تېرې کړې، د هر چا څېره ئې له عکس سره مقایسه کوله، ما د خپلو سترگو حالت کې معمولی تبدیلی راوستله او د پزې په سر مې گوته داسې ونیوله چې په قیافې کې تغییر راولي، پولیس له موټر نه کوز شو، زما ملگري دا گمان کولو چې موږ ئې حتماً پېژندلي یو، خو د نیولو لپاره ترتیبات په بل ځای کې نیول شوي، د دې لپاره پولیس له موټر نه کوز شو، خو موږ سالم خپل هدف ته ورسېدو.

د کمونستانو د اقتدار په دور کې، ډېر زیات گروپونه د کې جی بی په لاس تربیه او له ضروري وسائلو سره پېښور ته زما د وژلو لپاره راولېږل شول، خو ځیني ئې په داخل کې ونیولی شول، ځیني ئې پېښور ته له رارسېدو سره سم د بمونو سره زموږ اطلاعاتو ته په لاس ورغلل، ځیني په خپله راغلل او موږ ته ئې د پلان، وسائلو او خپلو نورو ملگرو په هکله معلومات راکړل او ونیولی شول، فقط محدود شمېر ئې پدې وتوانېدل چې ځیني انفجارات وکړي.

یو ځلي له کورنه د دفتر په لوري چې په فقیرآباد کې وو وخوځېدم، خو د دې په ځای چې دفتر ته ولاړ شم بل ځای ته د یوې غونډې لپاره ولاړم، په همدې وخت

کي د دفتر هغه گاراج ته چي معمولاً به زما موټر پکي ودرېدو، زما د موټر په شان بل موټر داخل شو، لدې سره سم د گاراج خوا ته بل موټر ودرېدو خو انضباطانو ډریور مجبورکړ چي موټر له هغه ځایه لېري کړي، مخکي تېر شو، بېرته راوگرځېدو او د سړك بلي ژی ته ئې ودرولو او له موټر نه کوز شو، چي څو شېبې وروسته همدا موټر منفجر شو او یو شمېر کسان ئې مړه او ژوبل کړل.

بیا ئې د همدې دفتر د دړی خوا ته په هغه ځای کي چي ډېره گڼه گوڼه به وه، یو ستر سمتی بلول چي ډېر باروت پکي تعبیه شوي وو، د سهار په تیاره کي له گاډی نه کوز اچولی وو، انضباط بې احتیاطی کړې وه، گمان ئې کړي وو چي د بلدیې کسانو دا بلول راوړی، بلول له باروتو نه ډك وو، دواړو خواوو ته ئې ختړه ورکړې وه، ناڅاپي یو کس بلول ته متوجه کېږي، په ختی کي سیم گوري، اطلاعاتو ته خبر ورکوي، هغوی بلول لدې ځایه پورته کوي او د سړك بلي ژی ته ئې په یوې ویالی کي اچوی او ورپسې پولیس ته اطلاع ورکوي، پدې وخت کي زه هم دفتر ته راورسېدم. سیداجان زموږ د حمایې یوه مجاهد، بم له ویالې راوایست، خنثی کړی شو، ساعتي بم وو چي پنځلس دقیقی وروسته په **۹:۴۵** د انفجار لپاره عیار کړي شوی وو.

بیا ئې زما لپاره په قرآن کریم کي بم تعبیه کړي وو خو راوړونکی له بم سره یوځای ونیول‌ی شو.

یو ځل ئې له باروتو ډك موټر، چي د ریموټ کنټرول په ذریعه به منفجرکېدو، زما لپاره د کبابیانو په بازار کي ودرولی وو، زه په هغو ورځو کي د مرکزي شوری د غونډو لپاره ورسك ته هره ورځ په همدې لار تلم راتلم، له موږ نه دا غلطی شوې وه چي څو ورځي پرله پسې مو په یوې لاري تگ راتگ وکړ، بازار ئې د دې لپاره انتخاب کړي وو چي د گڼه گوڼی په نتیجه کي عادتاً موټری سوکه کېږي او څوك د دې پوښتنه نه کوي چي ولې موټر بې ډریوره ولاړ دی.

چي کله زما موټر هغه ځای ته ورسېدو، ستر انفجار وشو، خو انفجار

پداسې وخت کې وشو چې زما موټر، له بم نه څلورپنځه متره تېر شوی وو او راپسې د حمايې موټر له هغه ځايه پنځه متره فاصله درلوده، زما موټر څو سانتي متره له ځمکې نه د فشار په وجه اوچت کړې شو او کلك په ځمکه ولګېدو او ودرېدو، ټولې شيشې ئې ماتې شوې، خو پدې خاطر موټر د بم له چړو نه خوندي پاتې شوی وو چې زموږ د موټر او بم ترمنځ يو سرويس حائل شوی وو. هغه ځايته زموږ له رارسېدو د مخه همدا بس د سړك په ژی کې د موټر بم مخې ته نږدې ودرېدلی وو، چې کله موږ د بس خواته ورسېدو انفجار وشو، چرې ټولې په هغه بس ولګېدې چې زموږ د موټر لپاره سپر شوی وو، په موږ پسې د حمايې موټر په لمبوکې راتاو شو، په موټر کې د ناستو ورونو سر او مخ معمولی وسوزېدل، څوارلس کسان په پېښه کې مړه او پنځه څلويښت کسان ژوبل شوو چې ټول بازار ته راغلي بيګناه خلك وو.

ما په ابتدا کې دا ګمان کولو چې دا به د نورو انفجاراتو په شان د KGB کار وي خو ډېر وروسته راته معلومه شوه چې دا کار د CIA له خوا د محاذ ملي د يوه قومندان په لاس شوی وو، د انفجار له ځايه لږ آخوا د محاذ ملي دفتر وو.

زما موټر د انفجار په وجه له تلو لوېدلی وو، له موټرنه کوز شوم، د يوه افغان موټر مې مخې ته ودرېدو چې ما له ځان سره واخلي، زه هم موټر ته وختلم، ډريور مې نه پېژندو، څو متره آخوا د حزب يو موټر راغي، هغه مو ودرولو، له هغه افغان نه مې مننه وکړه او د حزب په موټر کې تر ورسك پورې ولاړم او په غونډې کې مې برخه واخستله، ګمان مې کولو چې د غونډې برخه وال به له پېښې خبر وي، يا زما په څېرې کې به د دغې لويې او ناڅاپي پېښې آثار احساس کړي او له ما نه به پوښتنه وکړي خو داسې ونشول، غونډه پيل شوه، وروسته ما په خپله د پېښې په هکله معلومات ورکړل.

د پاکستان پوليس ته د منفجر شوي موټر داسې برخې په لاس ورغلې چې له هغوی نه د موټر او خاوند په هکله معلومات ترلاسه کېدی شو، خو نه پوهېږم چې

ولې پوليسو د تحقيقاتو نتائج له ځان سره وساتل او پدې هکله ئې له څه ويلو نه ډډه وکړه، ډېره موده وروسته ماته داسې معلومه شوه چې انفجار هماغه چا کړی وو چې د پېښې له ځايه د هغه په موټر کې ووتلو، د دې کس د نوم له اخستلو نه پدې خاطر ډډه کوم چې له يوې خوا هغه ژوندی ندی او له بلې خوا د ده خپل اعتراف مې ندی اورېدلی.

خاد د اسلامي دولت ترنامه لاندې هم زما په خلاف خپلو تروريستي هڅو ته ادامه ورکړه چې څو بېلگې ئې دلته يادوم: د اسلام آباد له معاهدې نه وروسته چې کله په سروبي د حملې له نقشې سره جنرال دوستم موافقه ونکړه، خاد د انفجار دوه پلانه ترلاس لاندې ونيول:

۱ - په جلال آباد کې د مشرانو غونډې ته د تلو په ورځ ئې د بني حصار او بگرامي تر منځ، زما مخې ته د انفجار داسې ترتيبات نيولي وو چې د لارې يوه اړخ ته په يوې داسې ژۍ چې له سړك نه تقريباً يومتر لوړه وه، د توپ ۱۱ سرگلولې داسې تعبيه کړې وې چې تقريبا دېرش متره ساحه ئې د سړك په اوږدوکې احتوا کوله او ټولې به په يوه وخت له لېرې منفجر کېدلې، اطلاعاتو جريان کشف کړ، ساحه ئې تصفيه کړه او ټول سامان ئې ترلاسه کړ.

۲ - د پروان يوه کس ته ئې ۲۰۰ مليونه افغاني ومنلې، يو مقدار ئې په ابتدا کې ورته وسپارلې، هغه ته ئې باروت، روسي ريموټ کنټرول او لوازم ورکړل، نوموړي په تعليمي غونډ کې د حزب مرکزي قرارگاه له يوې قطعې سره کارکولو، سامان ئې کم کم له کابل نه راانتقال او په مختلفو ځايوکې پټ کړي وو، موږ ته د دې جريان په هکله د شورای نظار يوه غړي اطلاع راکړه، هغه جهادي سابقه درلوده او د خاد مأمور وو، په پټه چهارآسياب ته راغی او موږ ته ئې وويل چې د خاد له معاون انجنير عارف نه مې واورېدل چې فلاني ته مو باروت او ريموټ کنټرول ورکړي هرڅه ئې انتقال کړي، کار ته تيار دئ، نن سبا به د حکمتيار موټر د هغه پله په سر منفجرکوي چې دی هره ورځ ورباندې تگ راتگ

کوي، د دې خبرې په اورېدو سره ډېر پرېشانه شوم، له ځان سره مې وويل چې عجيبه ده زموږ ټول دفاتر په کمونستانو ډك دي، ستر ستر کمونستان په حساسو ادارو کې زغملی شو، خو د حکمتيار په شان جهادي مشر ته پداسې حال کې د ترور منصوبې جوړوو چې آبله ورځ مو په مکه کې له هغه سره د سولې معاهده امضاءکړه اوښکې ئې په سترګوکې رغړېدلې او ويل ئې چې له تاسونه د دې کار په بدله کې هيڅ نه غواړم او قسم کوم چې د تل لپاره به ستاسو صادقانه مرسته کوم. نوموړی کس د ټول راوړي سامان سره ونيول شو او په هرڅه ئې اعتراف وکړ.

داسې ډېرې نورې هڅې زما د وژلو لپاره شوې خو دښمنان ندي توانېدلي چې زما د مرګ ثابته نېټه رامخکې کړي.

د سولې د هڅو بل دور

ائتلافيونو د تل په شان يو ځل بيا د ماتو په وخت کې د روغې جوړې غوښتنه وکړه، خو دا ځل د دوی وضعيت ډېر، ډېر خراب وو د پوهنتون په شمول د کابل ښار ټوله غربي برخه ئې له لاسه ورکړې وه، پدې سمت کې دهمزنګ لوړی خط وو، د کابل په ختيځ کې د کابل دريا حائل خط وو، په جنوب کې له بالاحصار نه پرته ټول حاکم نقاط د مرنجان غونډېو په شمول زموږ په لاس کې وو، د تعرضي جنګ توان ئې کاملاً له لاسه ورکړی وو، له شديد داخلي اختلافاتو سره مخامخ ول، د دولت عالی شوری په قاطع اکثريت له رباني نه د استعفی غوښتنه کوله. استاد سياف د پکتيا او غزني له قومندانانو نه وغوښتل چې د مولوی نظام الدين حقاني په مشری د سولې يوه جرګه کابل ته راولېږي، هغوی ته ئې اطمئنان ورکړ چې موږ د رباني استعفی غواړو او له غير ائتلافي مؤقت حکومت او انتخاباتو سره موافق يو، رباني او ټولې عالی شوری لدې سره توافق کړي، که رباني دا ځل د دې کار سره موافقه ونکړي زه له کابل نه وځم او د دوی له ملګرتيا نه لاس اخلم، هيئت له رباني سره وليدل، هغه هم په ډېر تأکېد سره، حتی د لوړی

په يادولو سره هغوی ته وويل چې زه مؤقت حکومت ته د قدرت له انتقال سره موافق يم، حکمتيار صاحب ته زما له خوا سل په سلو کې اطمئنان ورکړي، هغه دې د جمهوري رياست لپاره څو نومونه راولېږي، موږ به يو ترې انتخاب کړو.

موږ د مولوی سلطان عزيز عزيز، استاد شنواری د دعوت اوجهاد د پوهنتون رئيس او داکتر فاروق اعظم نومونه ورکړه. خو وروسته نوموړی هيئت د دولتيانو له چلند نه خواشينی شو او په يوې اعلاميې او راډيويي مرکې سره ئې خپل مأموريت ختم کړ، پدې اعلاميې او مرکې کې ئې ټوله پړه په رباني واچوله او هغه ئې د جګړو د دوام عامل وګڼلو.

ورپسې رباني له جنرال حميدګل نه د تلفون له لارې وغوښتل چې منځګړيتوب وکړي، هغه ورته وويل: پدې شرط درځم چې ما ته واك راکړي او لدې نه مې ډاډه کړي چې تاسو د قدرت له انتقال سره موافق ياست، هغه ورته اطمئنان ورکړ جنرال حميدګل له ماسره خبره وکړه، ما ورته وويل چې پدې شرط ستاسو له راتلو سره موافق يم چې رباني د استعفی، مؤقت حکومت او انتخاباتو په هکله تاسو ته کامل اطمئنان درکړي او ستاسو کار يوازې د مؤقت حکومت د غړو په سر د دواړو خواوو تر منځ توافق ترلاسه کول وي. هغه دا خبره ومنله او کابل ته پداسې حال کې راروان شو چې د بينظيربوتو حکومت د ده له سفر او د سولې له هڅو سره شديداً مخالفت کولو. که په همدې شپو ورځو کې د طالبانو په نامه حرکت نه وی پيل شوی او د غزني او کابل په لوري نه وی خوځېدلي، يقيناً چې په يوه مؤقت حکومت حتماً توافق کېدو او جګړه پای ته رسېده. د کابل چارواکو ته له استعفی نه پرته بله هيڅ لاره نه وه پاتې، معاهده ليکل شوې وه، زموږ له خوا د مؤقت حکومت غړي معرفي شوي وو، د معاهدې د امضاء لپاره هيئتونه په جلال آباد کې راغونډ شوي وو، خو د طالبانو جريان دا بهير تخريب کړ او د مسئلې د حل په ځای ئې د جګړې نوی جبهه پرانستله.

دطالبانو حرکت

د طالبانو د حرکت د پيدا ښت په اړه دوه خبري کېدی شي:

الف: دا حرکت په کندهارکي د ناولی او مفسدی ادارې په خلاف يو طبيعي عکس العمل وو، په کندهار کي د ټولني ترټولو مفسد، بد اخلاق، بيرحمه او لاابالی عناصر، د کمونستانو او مليشو په شمول په يوې ائتلافي ادارې کي چي له کابل نه تمويل کېده راغونډ شوي وو او د کندهار په مسلمان او مجاهد ولس ئې بده ورځ راوستې وه، نه د چا سر خوندي وو، نه مال او نه ناموس، هره شپېه د يوه انفجار انتظارکېدو، که هرچا د دې فساد په خلاف غږ اوچت کړي وی عام ولس او صالح مجاهدينو حتماً د هغه ملاتړ کولو. په حرکت انقلاب اسلامي او د مولوی خالص په اسلامي حزب پوري تړلو ځينو قومندانانو په کندهارکي د يوې تبديلی راوستلو لپاره ملاوتړله، له وضعيت نه د ناراضه قومندانانو په مرسته ئې په کندهار کي ځانته مرکز پرانستلو، د رباني او سياف له قوندانانو او بيا په خپله لدوی سره ئې تماسونه ونيول او هغوی ته ئې وويل چي زموږ حرکت ستاسو په

ګټه دی او ستاسو د ملګرتیا لپاره راولاړ شوي یو. هغوی د کافي مقدار پیسو مرسته ورسره وکړه، خپلو قوندانانو ته ئې وویل چې د دې حرکت ملاتړ وکړي او له هغه نه د حزب اسلامي په خلاف استفاده وکړي. د همدې لپاره د کندهار په ښار د جګړې نه پرته مسلط شول او په کندهار کې د حزب قومندان حاجی سرکاتب په خلاف ئې جګړه پیل کړه او د هغه مرکز ئې ونیولو. په کندهار له تسلط نه وروسته، د هلمند له داخلي اختلافاتو نه په استفادی سره، هغه ولایت هم پدې شکل د دوی په لاس کې پرېوت چې د باغران د رئیس تر مشری لاندې یوه ډله لدوی سره یوځای شوه او د خپلې حریفی ډلې په خلاف ئې د طالبانو تر نامه او حمایې لاندې جګړه پیل کړه، پس له کافي مرګ ژوبلی ئې خپل مخالفین وټکول، له منطقې نه ئې وایستل او د طالبانو ترنامه لاندې ئې خپله واکمني هلته اعلان کړه. د ارزګان او زابل په لوري هم دې ته ورته تبدیلی راغله او طالبانو د دغو ولایاتو واګې هم په لاس کې ونیولی، لدې نه وروسته د دوی خوا ته د بهرنیو ځواکونو پاملرنه راواوښته، پدې حرکت بهرنۍ پانګه اچول او په وسیع پیمانه د دوی تمویل او اکمال پیل شو.

ب: دا حرکت له ابتدا نه د جنرال بابر په لاس جوړ شو، پلان ئې په اسلام آباد کې د انګلستان پخواني سفیر ورکړ، امریکائیان او سعودیان د بابر او د انګریزانو د ګډو هڅو په نتیجه کې قانع کړي شول چې د دې پروژې سرپرستي او تمویل په غاړه واخلي، انګریزانو چې د دې منطقې د سیاست استادان ګڼل کېږي، امریکائیانو ته همدا مشوره ورکوله چې "د بنسټ پالو مسلمانانو" په خلاف او د دوی له خطر نه دغرب د ګټو د ساتنې لپاره باید له" عنعنوي"، "محافظه کار" "سازش خوښونکي" "او معتدل اسلام !" نه ګټه واخستلی شي، بابر دا دنده په غاړه واخستله، د آی اس آی او مولوی فضل الرحمن له لاري ئې د کندهار ځیني قومندانان ولیدل چې په څو خبرو د دوی ترمنځ توافق وشو:

- د کندهار نیول.

- تر تورغونډي پوري ټوله منطقه تصفیه کول او د تجارتي کاروانونو لپاره تر مرکزي آسیا پوري د تلو لار پرانستل.
- د ولس خلع سلاح کول.
- د ظاهرشاه له راتلو سره موافقه.
- هغه کمونست افسران په خپلو لیکو کي تنظیمول چي د سي آی ای لخوا په پاکستان کي تنظیم شوي او ټول جنګي ماشین هغوی ته سپارل.

پاکستان څو کارونه په غاړه واخستل:

- د افرادو روزنه.
- مالي مرسته، تیل، البسه او غذایي مواد.
- څو سوه تکړه او باتجربه کماندو، د دې لپاره چي په هر ځای کي مقاومت وشي، هغوی د شپې په تیاره کي سوق شي او مقاومت وټکوي او د مخکي تګ لپاره لار پرانېزي.
- په جهادي قومندانانو کي د وسیع کار او له طالبانو سره د دوی د یوځای کولو د هڅو ټول مصارف په غاړه اخستل.

د طالبانو د حرکت په هکله لدې دواړو تحلیلونو نه کوم یو په حقایقو ولاړ او کوم یو سطحي او ذهني دی؟ ښایي لاندي ټکي پدې اړه له تاسو سره مرسته وکړي:

۱ – له بی نظیر بوتو سره دا وېره راولاړه شوه چي احتمالاً فوځ د دې د حکومت د انحلال په هکله له جمهور رئیس فاروق لغاری سره توافق کوي، د یوه مطبوعاتي کنفرانس په ترڅ کي ئې اعلان وکړ چي که د دې حکومت منحل کړي شي نو هغه به ډېر پټ اسرار افشاء کړي. ځینو دا ګمان وکړ چي ښایي لدې خبري نه د بی نظیر بوتو مقصد د پاکستان د اتمي بم په هکله هغه اسرار افشاء کول وي

چې د پاکستان فوځ ترې وېره لري، خو بې نظير بوتو په لندن کې له بی بی سي سره د يوې خاصې تلويزيوني مرکې په ترڅ کې د خبريال د دې سوال په ارتباط چې پاکستان څنګه د طالبانو په شان د يوه ارتجاعي ځواك ملاتړ کوي، داسې وويل: پاکستان پدې کار کې يوازې ندې، پلان د انګريزانو، سرپرستي د امريکا، تمويل د خليج هېوادونو او د طالبانو روزنه پاکستان په غاړه اخستې.

۲ - د يوې ګډې جلسې لپاره اسلام آباد ته په هغه وخت کې بلل شوی وم چې د حزب ځواکونه له چهارآسياب نه سروبی ته په شا شوي وو، خو طالبان و نتوانېدل چې چهار آسياب د زياتې مودې لپاره وساتي، د يوې معمولی حملې په نتيجه کې له چهار آسياب نه ووتل، په نورو سيموکې هم د دوی وضعيت ښه نه وو، پاکستانيانو غوښتل چې د "جنبش ملي" او " جنبش طالبان" ترمنځ په ګډ کار او ګډې ادارې توافق وشي، خو جنرال دوستم د هم آهنګي شورى د دريو ډلو: حزب اسلامي، وحدت او جنبش او طالبانو ترمنځ په خبرو آترو، ګډ اقدام او ګډ حکومت ټينګار کولو، په همدې اړه په اسلام آباد کې د خبرو آترو لپاره بلنه راکړې شوه، په اسلام آباد کې د امريکا سفير غوښتل له ماسره وګوري، د ملاقات لپاره دفتر ته راغې، د خبرو په جريان کې کابل ته د ايران له لوري د مهماتو او وسلو د مرستو په ارتباط وويل شو چې هره شپه له شپږو تر لسو طيارو مهمات، وسائل، غذائي مواد او تيل له مشهد نه کابل ته راانتقال کېږي، ما ورته وويل: لدينه معلومېږي چې تهران د افغانستان په اړه تر پاکستان او د پاکستان تر ملګرو ډېر فعال دی، سفير خپلو ملګرو ته وکتل، مسکی شو او داسې ئې وښودله چې لدې نظر سره موافق ندې!! د دې خبرې معنا دا وه چې له طالبانو سره مرسته ترهغه نه ډېره ډېره زياته وه چې ايران له کابل سره کوله. ده په خپلې مسکا سره غوښتل ووايي چې له هغې خوا يوازې مهمات راځی خوله دې خوا مسلح افرادهم لېږل کېږي.

۳ - له پاکستان سره د جهاد له امانتونو څخه تقريباً يونيم زر پك اپی او لوی

ګاډې پاتې وو، پدې بهانه ئې هغه له ځان سره وساتل او کابل ته ئې له سپارلو ډډه وکړه چې هلته اختلاف دی، چا ته ئې وسپارو؟ خو له روغې جوړې نه وروسته ئې هم و نسپارل. ما د صدارت په دوران کې څو ځله پدې هکله تأکېد وکړ، خو وروسته معلومه شوه چې د نوموړو موټرو زیاته برخه طالبانو ته سپارل شوې.

۴- پداسې حال کې چې د طالبانو لشکرې لشکرې له پاکستاني مدرسو نه د طالبانو د چارواکو په ذریعه راغونډېدل او د افغانستان په لورې خوځېدل او کافي شمېر پاکستانیان د طالبانو تر نامه لاندې افغانستان ته د جنګ لپاره لېږل کېدل، پاکستاني مربوطه ادارو نه یوازې د دې کار مخنیوی ندی کړی بلکې د طالبانو په غوښتنه ئې مدرسې مؤقتاً او د ضرورت په وخت کې بندولې، ترڅو د نوموړو مدرسو طالبان، افغانستان ته د جګړو لپاره تلو ته وزګار شي، خو د طالبانو مخالف قوندانان او شخصیتونه ئې په یوه بل صورت تهدید کړي چې له پاکستان څخه به د طالبانو په خلاف له هر ډول هڅو نه ډډه کوي، ځینې ئې له پاکستان نه وایستل، ځینې ئې له هوايي میدانونو نه بېرته ولېږل او خپلو کورونو ته ئې له تلو نه منع کړل او ډېر نور ئې دعوت او تشویق کړل، امکانات ئې ورکړل او له طالبانو سره ئې یوځای کړل.

۵ - د پاکستان په پارلمان کې ډېرو غړو او د پاکستان کورني او بهرني سیاسي جریاناتو نه د جنرال میرزا اسلم بیګ په شان مطلع سیاستمدارانو په جنرال بابر تور ولګولو چې هغه د طالبانو لوی درستیز دی. غواړي د "صوبه سند" په شان افغانستان هم د طالبانو په ذریعه فتح کړي. هغه امریکایانو ته اطمئنان ورکړې چې طالبان د ظاهرشاه له راتلو سره موافق دي او دوی کولی شي ټول افغانستان ونیسي.

۶ – په جنوب غرب د طالبانو له تسلط نه وروسته له همدې لارې د جنرال بابر تر مشرۍ لاندې د یوې تجارتي قافلې په شمول، مرکزي آسیا ته د پاکستاني هیئت سفر، یوازې دا خبره په ګوته کوله چې جنرال بابر وتوانېدو له چمن نه تر

تورغندۍ پورې تجارتي مهمه لار پرانېزيا!! پاکستاني مطبوعاتو دا "بري" د جنرال بابر د يوه شهکار په حيث منعکس کړ، ځينو د"يوه باور په څېر" او ځينو د"اعتراض" په توګه!!

۷ – د کابل د سقوط د عواملو په هکله مسعود او د ده التقاطی انډيوالانو دا تحليلونه وړاندي کول چي موږ له بنسټ پالو سره د يووالی قرباني شوو!! دې ته مو توجه ونکړه چي د بنسټ پالني په خلاف ستر طوفان راولاړ شوی، د بنسټ پالني ضد دې بين المللي طوفان په څپو کي موږ هم پدې يووالی سره لاهو شوو، مسعود وايي: ماته رابن رافل وويل چي کابل ته د حکمتيار له داخلېدو وروسته، امريکا د افغانستان لپاره خپله مصرفی بودجه درې چنده کړه، د رابن رافل دا خبري موږ ثبت کړي او اسناد ئې په لاس کي لرو" !!

۸ – د امريکا کانګريس، د ايراني رژيم د تضعيف لپاره شل مليونه ډالر منظورکړل چي لدې څخه يوه برخه د ايران د رژيم ضد ځواکونو ته ورکړي شوه او نوره ئې د جنرال بابر او مولينا فضل الرحمن له لاري طالبانو ته وسپارلی شوه، پاکستاني مطبوعاتو داخبره افشا کړه چي فضل الرحمن د همدې لپاره تقريباً دوه مياشتي په امريکا کي تېری کړي.

۹ - امريکايي رسمي مقاماتو د طالبانو په هکله لاندي رسمي اظهارات کړي:

- طالبان بنسټ پاله ندي.
- لدوی نه د امريکا ګټو ته کوم خطر ندی متوجه.
- دوی د انقلاب په صادرولو باور نلري.
- که څه هم دوی د "بشری حقوقو" ځيني مخالف کارونه کړي خو په مجموع کي دا يو "مثبت حرکت" وو چي په افغانستان کي ئې د سولي د تأمين په اړه مؤثر کارونه کړي دي، " خلك ئې خلع سلاح کړل" دلويو لارو امنيت ئې تأمين کړ او

بنسټ پاله ډلي ئې په شا وتمبولي.

- که طالبان د ظاهرشاه له راتلو سره رسماً توافق اعلان کړي د افغانستان د بحران په حل کولو کي به د تاریخي ونډي افتخار ترلاسه کړي او امریکا به د دوی حکومت په رسمیت وپېژني !!
- طالبان پدې پوهېږي چي که له بنسټ پالو سره اتحاد وکړي خپل اعتبار ته زیان رسوي، له بنسټ پالو سره له هر راز یووالی نه ډډه کول د طالبانو د درایت نښه ده !!

۱۰ - جنرال بابر چي د داؤد له زمانې ئې د ظاهرشاه د بېرته راوستلو هڅي کولي، د طالبانو او جنرال دوستم له خوا د اطمئنان تر لاسه کولو نه وروسته، سردار ولي ته بلنه ورکړه چي د ظاهرشاه د راتلو لپاره د لاري آوارولو په خاطر پاکستان ته سفر وکړي، له افغاني او قبايلی مؤثرو شخصيتونو سره ليدني کتني وکړي او د کندهار، مزار او ننګرهار دوره وکړي. د دې دوری لاندي اړخونه د توجه وردي:

الف: جنبش ملي اعلان وکړ چي سردار ولي ته د مزار د دوری بلنه ورکوي. که دا کارشوی وی موږ د هم آهنګي شوری منحل کوله، ما جنرال دوستم ته د تلفون له لاري وويل چي لدې کار نه منصرف شي، هغه داخبره ومنله او دا دوره ترسره نشوه.

ب: پاکستانیانو په اسلام آباد کي زموږ نماینده، حاجی منګل حسین، د سردار ولي د استقبال لپاره هوايي ميدان ته ورووست، غوښتل مو د دې غلطی په وجه هغه له حزب نه اخراج کړو، خو د ده د سوابقو په خاطر او پدې دليل چي پاکستانيانو مجبورکړي وو، یوازي د ده په تبديلی مو اکتفاء وکړه.

ج: د طالبانو يوې ډلي جنرال بابر ته اطمئنان ورکړي وو چي کندهار ته د سردار ولي د تلو په لاره کي کوم خنډ او مانع نشته، هلته به د ده استقبال کېږي،

خو نورو پدې دلیل مخالفت وکړ چې:

- پدی سره د طالبانو اعتبار په ملت کې سقوط کوي.

- هغه طالبان د دوی له څنګ نه بېلېږي چې د اسلامي نظام او د شریعت د نفاذ په نامه لدوی سره یوځای شوي او پدې سره دوی خپل مهم جنګي طاقت له لاسه ورکوي، ځکه د لومړی خط تعرضي ټولګي له همدغو طالبانو نه جوړ شوي.

- په پاکستان کې د امریکا پلوي حلقو دا ګمان کولو چې له چهارآسیاب نه د حزب اسلامي د وتلو نه وروسته او س د ظاهرشاه د تحمیلولو په لارکې اصلي خنډ له منځه تللي، بل داسي مؤثر ځواك چې د دې پلان مخالفت وکړي نشته، باید په همدې فرصت کې د هغه د راوستلو جدي او سریع هڅه وشي، د همدې لپاره د پاچا ځوم، سردار ولي ته ئې بلنه ورکړه او پداسي شانداره بڼه کې ئې هغه استقبال کړ چې ګواکي د برحال پاچا استازی وي. د توجه وړ خبره دا ده چې په اسلام آبادکې د دوی له ښاغلی مېلمه سره د پاکستانیانو دخبرو آترو په ورځ، بل کلنټون د امریکا جمهور رئیس، په سپیني مانۍ کې د ایران مهاجر شهزاده رضا پهلوي خپل حضور ته ومنلو!! د واشنګټن او اسلام آباد دا د یوه وخت او یوه بل ته ورته مذاکراتو دا ښودله چې دواړه د یوه زنځیر بېلی بېلی کړی دي او له یوه ځایه تنظیم شوي. په حقیقت کې دواړه مذاکرات سي آی ای تنظیم کړي چې د افغانستان او ایران په هکله د واشنګټن ورته تصمیم په ګوته کوي. امریکا په دواړو هېوادونوکې د شاهی منحط نظام احیاء غواړي او د اسلام په خلاف د شاه پرستانو نه د کار اخستلو اراده لري، دا ځکه چې دوی پدې دواړو هېوادونو کې بل داسي محور نه مومي چې خپل لاس پوڅي ورباندي راغونډکړي او د اسلامي خوځښت په ضد ئې استعمال کړي.

- د طالبانو ځینو نطاقانو د ملاعبدالرازق په شمول له غربي. آژانسونو سره د خپلو مرکو په ترڅ کې داسي اظهارات وکړل چې ښودل ئې د طالبانو حرکت د امریکائیانو له هغې منصوبې سره موافق دی چې غواړي مخلوع پاچا په

افغانستان مسلط کړي. جنرال بابر د بی نظیر بوتو داخله وزیر هم په خپل مطبوعاتي کنفرانس کي وویل: طالبان د ظاهرشاه له راتلو سره موافق دي. د غو څرګندونو د طالبانو په لیکو کي مخلص (خوله اسرارو نه بې خبر) کسان مشوش کړل، طالب چارواکي مجبور شول چي د دغوکسانو د تشویش رفع کولو لپاره په ماته ګوډه ژبه او په مجمل او ذوالوجهین الفاظو داسي څرګندوني وکړي چي د افغانانو په زعم د مخلوع پاچا له راتلو سره د طالبانو د عدم توافق معنا ورکړي خو د امریکائیانو په نزد کي د پاچا له عودت سره د دوی د موافقې په معنا تعبیر شي!! داسي ئې وویل: ظاهرخان کولی شي هېواد ته د یوه افغان په حیث راستون شي خو د هېواد د مشرتابه په هکله به افغان ولس فیصله کوي!! غربي آژانسونو همدا مبهم اظهارات جدي ونیول او یو په بل پسې ئې داسي تبصری وکړي چي ګواکي پاکستاني چارواکو د طالبانو د ماهیت او اهدافو په هکله غرب ته غیرمؤثق معلومات او غولونکې ډاډینه ورکړې وه!! د امریکا غږ د دې تبصرې سره سم، جنرال بابر یو ځل بیا مطبوعاتي کنفرانس راوغوښت او په هغې کي ئې وویل: د طالبانو په هکله داخبره صحیح نده چي دوی د مخلوع پاچا له راتلو سره مخالف دي، دوی د دې پلان مخالفت نکوي !! د دغو اظهاراتو نه وروسته د طالبانو په هکله د غربي آژانسونو لهجه بدله او خواخوږي کمه شوه، مثبتي تبصری ئې محدودی شوې او حتی د طالبانو تر تسلط لاندي سیمو کي د ځینو" بشریحقوقو" دعدم مراعات په هکله اعتراضات پیل شول، خو په ابتداء کي پدې شکل چي که څه هم د طالبانو تر واکمنۍ لاندي سیمو کي څه ناڅه او په یوه بله بڼه بشری حقوق تر پښو لاندي کېږي خو په مجموع کي دوی پدې خاطر د قدر وړ دي چي وتوانېدل عام ولس د هغه فساد، ظلم، شوکو او بې امنیتي نه وژغوری چي د مجاهدینو په دور کي ورسره مخامخ وو او داسي "ډاډمن امنیت" رامنځته کړي چي د افغانستان په اوږده تاریخ کي سابقه نلري!! دا اعتراضات ورو ورو زیاتېدل او د امریکا له غوښتنو سره د طالبانو د یوه ټولګي د زیاتېدونکی مخالفت په تناسب تشدید کېدو، ترهغه چي د امریکا خارجه وزیری البرایت د پاکستان د

سفر په جريان کې د مهاجرينو يوې غونډې ته وويل: د بشري حقوقو په اړه د طالبانو سلوك د کرکې وړ دی !!

• د ۱۳۷۲ کال په پيل کې د بادغيس په جبهې کې طالبانو زيات تلفات او ډېره مرګ ژوبله وليده، لومړی خط ئې مات شو، د بادغيس مرکز ته په شاه شول، اکثرو ګروپونو له وېرې او واهمې نه د بادغيس مرکز هم پرېښود او هرات ته کوز شول د طالبانو يو مسئول (چې پدې جګړو کې ئې فعاله ونډه وه) د سترګو ليدلی حالت داسې بيانوي: زموږ وضعيت ډېر خراب وو، په سلهاوو مړي او زخيمان مو درلودل، د لومړي خط مسئول قومندانان، ملا برادر او ملاعبدالرازق مجبور شول چې مرکز ته د دې پرېشان حالت راپور ورکړي، د هرا ت د امنيه قومندانۍ د مخابرې له لارې ئې له ملا محمد عمر سره خبرې وکړې او ورته وئې ويل: فشار ډېر زيات دی، مقاومت نشي کېدی ... په ځواب کې ورته وويل شوو: تر درېو ورځو پورې مقاومت وکړې او دښمن مصروف وساتې، له هغه نه وروسته د لومړي خط قطعات راشاته کړې، موږ لدې ځايه خاص قطعات درلېږو،... درې ورځې وروسته د هرات هوايي ډګر ته ورغلم، ترڅو وګورو چې په جهازونو کې څومره او څنګه قطعات هرات ته رالېږل شوې، هيچا ته د دې اجازه نه ورکول کېده چې ميدان ته داخل شي، خو زما حيثيت داسې وو چې څوك مې مانع نشي، په هوايي ميدان کې مې ډېرکسان داسې وموندل چې په نوو او مخکې تلو وسلو سنبال وو، په پښتو او فارسي نه پوهېدل، په نورو ژبو ئې خبرې کولې، ټول مخامخ او فوراً په ترپالونو پټو موټرو کې د بادغيس په لورې وخوځېدل.. د دې صحنې له ليدلو وروسته د دې حرکت په ماهيت پوه شوم او اوس..."

په حقيقت کې د طالبانو حرکت له لاندې ټولګيو جوړ شوی:

الف: هغه مخلص او مجاهد طالبان چې د اسلام په نامه او د يوه اسلامي حکومت د قائمولو په طمع او د مخکنۍ مفسدې ادارې له شر نه د افغان ولس د ژغورنې لپاره لدې حرکت سره يو ځای شوې، د طالبانو اصلي ځواك له همدې

مخلصو طلابو نه جوړ شوی.

ب: هغه کسان چې له بهرنیو خطرناکو شبکو سره ټینګې او نږدې اړیکې لري او د پردیو په اشاره او د هغوی دګټولپاره کارکوي.

ج: هغه کمونست افسران چې د کابل رژیم له نسکورېدو وروسته، پاکستان ته راکوز شول او هلته د سي آی ای او آی اس آی لخوا تنظیم او له طالبانو سره یو ځای کړې شول، د طالبانو پیلوټان، ټانکستان، توپچې او ټول تختنیکي پرسونل له همدغو افسرانو نه جوړ شوی او د جګړو د سوق او اداري واګې د دوی په لاس کې او د مجاهدینو په ضد د جګړو سخت لیوال دي، دوی دي چې طالبان د مجاهدینو په خلاف جګړو ته هڅوی.

د: هغه کسان چې د کابل له کمونست رژیم سره ئې ملګرتیا کړې او د همدې ملګرتیا په وجه ئې له مجاهدینو نه صدمه لیدلی او اوس لدوی نه د غچ اخستلو په خاطر د طالبانو په لیکو کې ننوتلی.

هـ: د طالبانو بله ډله له هغو افرادو نه جوړه شوې چې د ځینو متعصبو پاکستاني علماوو د لاس نیالګي دي، فکری روزنه ئې د هغوی په لاس ترسره شوې، لکه چې هغوی د خو پیسو او په حکومت کې د څو ذلتناکو چوکیو د لاس ته راوړو لپاره له هري بې دیني او ملحدی ډلي سره یوځای کېږي خو له اسلامي احزابو سره له ملګرتیا نه ډډه کوي د دوی په غېږ کې روزل شوي طالبان هم له کمونستانو سره ملګرتیا او د مجاهدینو په خلاف جګړه او پدې جګړې کې له کفری ځواکونو نه مرسته غوښتل د ثواب کارګڼي !!

و- د طالبانو یوه ډله داسي ده چې نوم ئې طالب دی خو د دین له الف، ب نه هم خبرندي، دین او مذهب له قومي او محلي دود دستور او عرف رواج سره خلط کوي، په ولس کې موجود افکار، معتقدات او عنعنات داسي ورته برېښي لکه ديني او مذهبي اساسات، د مذهب له اصلي غوښتنو او د دین له اساساتو نه

هومره بې خبره دي لکه عوام، له دين نه ئې يوازي دومره زده کړي چې وکولی شي په جومات کي امامت وکړي، د ماشوم په غوږ کي آذان وکړي او د ښځي او ميړه نکاح وتړی، له قرآن، حديث، فقه، اسلامي تاريخ، د خپل هېواد تاريخ، ليك لوست، اسلامي نظام، حکومت په اسلام کي، اسلامي اقتصاد، توحيد، معاد، رسالت، قضا او قدر او غوښتني ئې او له نورو بنيادی مسائلو نه سخت بې خبره دي، اکثراً قرآن د مصحف له مخي نشي لوستلی، د عادي ليك له ليکلو او لوستلو نه عاجز دي، تر هر چا د مخه او له هر چا نه زيات د هر ديني تحول او بدلون مخالفت کوي او د هري اسلامي مبارزی په خلاف په لومړی صف کي ودرېږي، د دوی د مخالفت وجه نه خاصه مذهبي انگېرنه او نه په کوم دليل او سند ولاړ دريځ وي بلکي اقتصادي عوامل لري، گمان کوي چې په ټولني کي هره مثبته ديني تبديلی، د دوی هغه اقتصادي گټي په خطر کي اچوی چې له دين نه په بې خبري ټولني کي ئې د دين او مذهب په نامه ترلاسه کوي، لدغو منابعو نه د دفاع په خاطر ده چې له هر بيدينه او بې مذهبه ځواك سره يوځای کېږي او له هر اسلامي ځواك سره نه پخلاکېدونکې دښمني کوي. د اسلامي نظام په هکله د دې ډلي تصورات سخت بې بنياده او د اسلامي عقيدی مغاير او په هغو کيسو او نکلونو ولاړ تصورات دي چې د استبدادی امارتونو زيږنده او د همدې غير اسلامي نظامونو د توجيه او له هغوی نه د دفاع په خاطر در باری ملايانو وړاندي کړي. دوی پدې باور دي چې د واکمن د سلطې يوه جائزه او شرعی طريقه دا هم کېدی شي چې څوك د "تغليب" او "بالقوة تسلط" له لاري په ولس مسلط شي او بيا له خلکو نه اجباری بيعت ترلاسه کړي، د دوی له نظره که هغه واکمن چې د زور له لاري مسلط شوی د خپلي خوښي افراد د "اهل الرأی" او "اهل حل او عقد" په نامه راغونډ کړي، د دوی "بيعت" د ټول ولس بيعت وگڼی او لدې لاري خپلي واکمنۍ ته شرعی بڼه ورکړي او د "اميرالمؤمنين" عنوان ترلاسه کړي نه يوازي څه مانع نلري! او د اسلام خلاف کوم کار ئې ندیکړی بلکي سل په سلو کي ئې جائز او قانوني کارکړي!!

د دوی په مسلك کې د ټول ولس " معلن او بلا اکراه بیعت" هغه بیعت چې د ابوبکر صدیق (رض) او نورو خلفاوو د انتخاب لپاره ترسره شو او اسلام هغه د امارت لپاره "لازمي شرط" ګڼي او له هغه نه پرته د هیڅا امارت مسلم او شرعي نه شمېرى، نه خاص ځای لري او نه کوم اهمیت. بیعت د دوی په "منطق" کې یوازې " شکلي مراسم" او "تشریفاتي عنعنه " ده چې د امیرله ټاکلو نه " وروسته" ترسره کېږي، نه " مخکې".

د طالبانو حرکت یوازې د جګړې د دوام په صورت کې خپل شته والی ساتلی شي هغه هم پدې شرط چې پدې جګړو کې ئې وړیا بریاوی په برخه شي، د جګړې د پای ته رسېدو او یا د طالبانو ضد ځواکونو د یووالی او په یوې متحدې سیاسي، نظامي جبهې کې د دوی د یوځای کېدو په صورت کې نشي کولی خپل شته والی وساتي. که زموږ ولس وګوري چې د طالبانو مخالف جهادي قوتونه په خپلو کې متحد ندي، د بحران د حل لپاره واضح طرحه نلري، د تېرفاسد نظام د اعادې او په افغان ولس د هغه د تپلو هڅه کوي چې کابل ته تر رسېدو وروسته به یو ځل بیا د دوی ترمنځ خونړۍ جګړې پیل کېږي، تېر ترخه تجارب به تکرارېږي او د ملي شتمنیو د تالان او غارت بازار به ګرم کېږي، طبیعي ده چې پدې صورت کې به یا طالبانو ته ترجیح ورکوي یا به د دوی مرسته کوي او یا به لږ تر لږه د دوی د مخالفینو له حمایت نه ډډه کوي او د طالبانو د استبدادی او ظالمانه سلطې ستونزې او کړاوونه به ګالی او د یوې مجهولې راتلونکې په امید به شپې ورځې سبا کوي.

خوکه د طالبانو د وړیا بریاوو بهیرمتوقف شي، په څو جبهوکې له جدي ماتو سره مخامخ شي او د دوی مخالفین په یوه ډاډمن محور راغونډ شي او د بحران د حل عادلانه طرحه وړاندې کړي، ملت ته د هېواد د راتلونکې په هکله او د تېرو خونړیو پېښو د نه تکرار ډاډ ورکړي، بې له شکه چې پدې صورت کې به طالبان ډېر ژر او سریع له منځه ځي، دا ځکه چې "دا کم عمره حرکت" د پېښو او د

نورو ډلو د اختلاف زیږنده ده چې د وړیا او مسلسل فتوحاتو په نتیجه کې ئې وده وکړه، نه تنظیمي سابقه لري، نه آزمویل شوي افراد او نه داسي متعهدین چې د دې حرکت په شعارونو، اهدافو او تګلارو له زړه نه ټینګ باور ولري، داسي باور چې په هر صورت او هر راز شرائطو کې به د دې "حرکت" مرام او قیادت ته مخلص او وفادار پاتې کېږي او لدې نه په شاکېدل د خپل ایمان او تعهد منافی وګڼي. هغه ډله چې د وړیا فتوحاتو په بستر وده وکړي او غړو ئې د ابتلاءاتو، ستونزو او کړاوونو لوړې ژورې نه وي لیدلې، له ماتو سره د مخامخ کېدو په وخت کې خپل شته والی نشي ساتلی، د جنګي فتوحاتو او بریاوو بهیر حتماً د پای یوه نقطه لري، د پای دا نقطه به د طالبانو لپاره ډېره خطرناکه ثابته شي.

طالبان نه په جګړو د ټول هېواد د نیولو او د ټولو مخالفو ځواکونو د ځپلو توان لري او نه د هېواد د اداري او د یوه صالح اسلامي نظام د قائمولو استعداد، فهم، بصیرت، تجربه او روزل شوی، امتحان شوی پرسونل. همدا اوس اوس او په واکمنۍ کي د لنډې مودې پاتې کېدو نه وروسته، د دوی په لیکو کې فساد، رشوت، د ملي شتمنیو تالان، په ولس ظلم او د هغوی په مال او عزت تېری، د ناروا امیتازاتو په لاس ته راوړلو کې ناروا مسابقه، له قدرت او نفوذ نه د خپلوانو په ګټه بیدریغه غلطه استفاده په خطرناك ډول پیل شوې او ورځ په ورځ تشدید کېږي.

د طالبانو دا حرکت په اصل کې د هغه ډلي کاپی ده چې د جهاد په دوران کې تر ټولو ډلو ناکامه او وروسته پاتې وه، وسلې ئې خرڅېدلی، مالي امکانات ئې د چارواکو په لاس تالان کېدل، د څو محدودو کسانو ترمنځ وېشل کېدل، د اداري او مالي فساد په وجه د محدود شمېر مجاهدینو له اکمال نه عاجز وه، کمونستانو او بې دینه عناصرو د هغې په لیکو کې ژور نفوذ کړي وو... د طالبانو حرکت په هیڅ صورت کي نشي کولی تردې ډلي غوره ډله جوړه کړي.

د حزب اسلامي په ضد
د طالبانو جنګ

چې کله طالبان د چمن ـ سپين بولدك له پولې نه د کندهار په لور واوښتل او په ميوندکي ځای په ځای شول، له همغې ورځې نه د کابل له ائتلافي ادارې، مخصوصاً د جمعيت له قومندانانو سره د دوی له اړيکو نه څرګنده وه چې د طالبانو ډله د ائتلافي دولت سره د ملګرتيا اراده لري او يا لږ تر لږه تر يوې مودې به د ائتلافيونو په څنګ کې له حزب اسلامي سره جنګېږي.

د حزب اسلامي په ليکو کې او له حزب نه بهر ځينو کسانو دا انتظار درلود چې د طالبانو ډله به حتماً او بايد د حزب اسلامي ملګرتيا وکړي که د ټول هېواد په سطحه نه وي لږ تر لږه په کندهار او جنوب لوېديځ حوزې کې خو دا کار بايد وشي، پدې دلائلو:

الف: په کندهار کې د چارو واګې د هغې مفسدې ادارې په واك کې وې چې له کمونستانو، مليشو او پروتوکولی قومندانانو نه جوړه شوې جبهه وربانديي

مسلط وه، نومیالی جهادي قومندانان او صالح شخصیتونه نه یوازې پدې اداري کې شامل نه وو او په هغې کې ئې هیڅ ونډه نه وه بلکې نوموړی ائتلافي جبهې د دوی د رټلو او شړلو هڅه کوله.

ب: د دې اداري مرسته او د هغې کامل تمویل د هغه ائتلافي حکومت په غاړه وو چې طالبان ئې سل په سلو کې غیر اسلامي ګڼی او د هغه په خلاف جنګېدل اسلامي جهاد شمېری.

ج: د دې ائتلافي اداري د چارواکو له فساد، ظلم او غارت نه او له هغې بې امنیتي نه چې دې اداري راولاړه کړې وه او له هغو پاټکونو چې پدې اداري کې شامل قومندانانو د لارو په اوږدو کې قدم په قدم اچولی وو، عام ولس پوزی ته رسېدلی وو، که دوی اسلام غوښتلی او د ولس د ژغورني او د بې امنیتي ختمول ئې هدف وی نو حتماً به ئې د حزب له صالح قومندانانو سره ملګرتیا کړې وه.

طالبانو کندهار ونیولو، د دې مهم ښار د نیولو په دوران کې له کوم خاص مقاومت سره مخامخ نشول، د جمعیت قومندان ملا نقیب الله لدوی سره ملګری شو او خپل ټول وسائل او امکانات ئې دوی ته وسپارل، د ښار له نیولو وروسته ئې د حزب اسلامي د اتل او نومیالی قومندان، حاجی سرکاتب په مرکز له څو خواوو برید وکړ، د ده مرکز ښار ته څېرمه په یوې مهمې سیمې کې پروت وو، له خونړۍ جګړې نه وروسته ئې دا سیمه ونیوله، بی بی سي چې مسلسل ئې د طالبانو په ګټه تبلیغات کول، د جګړې په جریان کې دا جعلی خبر خپور کړ چې حاجی سرکاتب د یو شمېر مجاهدینو په شمول د طالبانو د برید په ترځ کې په قتل ورسېدو، غوښتل ئې پدې راپور سره د حاجی سرکاتب د مجاهدینو روحیه مړاوی کړي، پداسي حال کې ئې دا خبر خپور کړ چې کلکه جګړه روانه وه او د طالبانو ګڼ شمېر حملې په شا تمبېدلی وې او حاجی سرکاتب له هغه وروسته خپل مرکز پرېښود او د ارزګان له لارې د چهار آسیاب په لوري وخوځېدو چې د مرکز حاکم نقاط د طالبانو په لاس کې پرېوتل. د کابل د ائتلافي اداري راډیو او تلویزیون

چي مديريت ئې کاملاً د کمونستانو په لاس کي وو، د طالبانو د برياوو راپورونه ورکول او د حاجی سرکاتب د مرکز نيونه ئې د يوه ستر برى په څېر منعکس کړه، په ائتلافي اداري پوري تړلي قومندانان ئې هڅول چي د طالبانو له حرکت سره يوځاى شي.

رباني د يوې مرکې په ترڅ کي د طالبانو په هکله وويل: "حرکت طالبان، حرکت خود جوش و مردمی است" ګڼ شمېر هيئتونه ئې له بوجيو بوجيو پيسو سره د هرات له لاري کندهار ته ولېږل، په هرات کي د دې هيئتونو تود استقبال وشو، تورن اسمعيل د هرات په جامع جومات کي د خپلي وينا په ترڅ کي له کابل نه د سخيداد فايز په مشرى د راغلي هيئت په هکله وويل: دا دى زموږ هيئت کندهار ته درومي ترڅو له طالبانو سره ديو والى وروستى خبري وکړي!!

په کندهار له تسلط نه وروسته، په هلمند کي د جمعيت قومندان، مولوى عبدالواحد، چي د باغران د رئيس په نامه شهرت لري او يوه موده له حزب اسلامي سره هم پاتې شوى، له طالبانو سره يوځاى شو. طالبانو ته ئې بلنه ورکړه ترڅو هلمند ته راکوز شي، دى وتوانېدو چي له طالبانو نه دخپلو مخکنيو رقيبانو په ضد استفاده وکړي، مخکي پدې نه توانېدو چي له خپلي منطقې ووځي او د هلمند په نورو برخو کي د رقيبانو مقابله وکړي، خو د طالبانو په مرسته او د يوې خونړۍ جګړي نه وروسته د دې ولايت د مرکز په نيولو موفق شو، د حزب اسلامي مجاهدين چي زياته موده ئې دا ولايت په لاس کي وو او پدې سيمي کي ترټولو ځواکمن او منظم قوت وو، د ولايت له مرکز، لشکرګاه نه وتلوته اړ شول، کابل راډيو دا ځل تر مخکي نه زيات او په ډېر حدت او شدت سره د طالبانو فتوحات منعکس کړل، د هلمند په لوري د طالبانو فتوحاتو او برياوو له څو لحاظه د کابل ائتلافي اداري مخصوصاً جمعيت اسلامي ته اهميت درلود:

الف: پدې سره حزب اسلامي په جنوب لوېديځ کي يو مهم مرکز له لاسه ورکړ.

ب: جمعیت ته نږدې قومندانان د طالبانو په پرده کې وتوانېدل پدې سیمې کې خپل رقیبان په شا وتمبوی او د هلمند په راتلونکې کې د فعالی او مؤثری ونډې مجال ترلاسه کړي. له طالبانو سره د باغران د رئیس یو ځای کېدل او د دوی په لیکو کې حساس موقعیت لاس ته راوړل او په لشکر ګاه د ده تسلط، د رباني او مسعود له نظره لویه بریا او سوبه ګڼل کېده، دا ګمان ئې نه کولو چې له حزب نه وروسته به په خپله د دوی په خلاف جنګېږي.

د هلمند له سقوط نه وروسته د طالبانو په لوري د دوی پاملرنه زیاته شوه، یو په بل پسې ئې هیئتونه له کافي مقدار پیسو سره ورولېږل، د دوی په ګټه د کابل د ادارې تبلیغات تشدید شول، د وسلو او مهماتو ورلېږل هم پیل شول.

په زابل او ارزګان کې هم کندهار او هلمند ته ورته پېښې ترسره شوې، په ائتلاف کې د شامل ډلو قومندانان له طالبانو سره یو ځای شول او د حزب اسلامي مجاهدین د خپلو سیمو پرېښودو ته اړ شول، محمدنبي خان د ارزګان قومندان او حمیدالله خان د زابل قومندان له خپلو مجاهدینو سره چهار آسیاب ته ولاړل.

د غزني سقوط

د حرکت انقلاب اسلامي قومندان، قاری بابا ترمشری لاندې، د غزني هغو قومندانانو چې د کابل ائتلافي ادارې اکمالول او د ائتلاف له لارې د غزني په مرکز مسلط شوی وو، لدې خبرې سره موافق نه وو چې د کابل او طالبانو ترمنځ په ګډې جبهې او له یوه بل سره په مرستې او تعاون کار وشي، برعکس پدې ئې ټینګار کولو چې د طالبانو په خلاف دې د جهادي ډلو ګډه جبهه جوړه شي، پدې خبرې د دوی ټینګار هلته زیات شو چې طالبانو لدوی نه وغوښتل: باید طالبانو ته تسلیم شي او خپلې وسلې هغوی ته وسپاری. قاری بابا د مأمور عبدالجبار په لاس حزب اسلامي ته داسې احوال ولېږو چې په هغه کې ئې د ګډې جبهې د جوړولو او له غزني نه د دفاع په خاطر د حزب اسلامي د ځواکونو د لېږلو هیله

څرګنده کړې وه، د همدې مقصد لپاره کابل ته راغی، له ماسره ئې د لیدو غوښتنه وکړه، خو رباني او مسعود هغه ته اجازه ورنکړه چې چهار آسیاب ته راشي، مجبور شو هیئت راولېږي او له موږ نه وغواړي چې پر غزني باندې د طالبانو د محتمل برید د مخنیوی لپاره کافي شمېر مسلح ځواکونه هغه ولایت ته ولېږو.

غزني ته د قواوو د لېږلو په هکله د حزب په داخل کې د قوماندانانو په سطحه او په اجرائیه شوری کې تفصیلي بحثونه وشول، موږ نه غوښتل چې خپل مسلح ځواکونه له کابل نه پرته په بل ځای کې مصروف کړو، که څه هم حزب اسلامي دا توان درلود چه په ډېرو شرقی، جنوبي او جنوب شرقی ولایاتو کې د ائتلافي دولت پلویان خلع سلاح او دا ساحې تصفیه کړي، خو موږ نه د مخالفینو په خلع سلاح او تصفیې باور درلود، نه موجګړه د حل لاره ګڼله، په کابل کې جګړه په موږ تحمیل شوې وه او مجبور وو له ځانه د فاع وکړو، نورو ولایاتو ته د جګړو انتقال مو د ائتلافي ادارې په ګټه ګڼلو، په همدې خاطر مو لدې کارنه ډډه کوله. خو د غزني وضعیت داسې وو چې هلته د ځینو قطعاتو لېږلو ته مجبور شوو، پدې دلائلو:

الف: د غزني قوماندانانو له موږ نه د قواوو د لېږلو غوښتنه وکړه ترڅو په ګډه لدې ولایت نه دفاع وکړو.

ب: که غزني پداسې حال کې د طالبانو په ګټه سقوط کړی وی چې د حزب اسلامي او د کابل ائتلافي ادارې ترمنځ کومه روغه جوړه نه وه شوې، حزب ته ګرانه وه چې په دوو جبهو کې له ځان نه دفاع وکړي، مجبور وو له کابل نه لېږي، د طالبانو مخنیوی وکړي او د غزني د سقوط مانع شي.

ج: د وحدت حزب هم دې نتیجې ته رسېدلی وو چې د کابل په لوري د طالبانو مخکې تګ باید په غزني کې متوقف شي، د همدې لپاره ئې یو شمېر قطعات غزني ته ولېږل.

غزني ته د حزب اسلامي او حزب وحدت د ځواکونو له رسېدو وروسته، د غزني هغه قومندانان چې له کابل نه اکمالېدل له خپلو ژمنو نه په شا شول او د رباني او مسعود په وينا له طالبانو سره ملګري شول او د دوی په ملګرتيا ئې زموږ په ضد جګړه پيل کړه، د جګړو په لومړيو ورځو کې ئې د خپل اټکل خلاف يو شمېر مهم مراکز له لاسه ورکړل، د يونټ په نامه د روسي قواوو مهم مرکز ئې هم له لاسه ووت، د ټول ولايت د فتح کېدو احتمال لحظه په لحظه راڅرګندېدو، که پاتې نقاط هم نيول شوي وی نو د طالبانو راتلونکې حملې په وړاندې له ولايت نه د دفاع کار آسانه کېدو، خو دغېنو خاصو عواملو په وجه دا کار ونشو او زموږ ځواکونه دې ته اړ شول چې له غزني نه په شا شي، هغه عوامل دا دي:

- د کابل ائتلافي اداري زموږ سنګرونه د طالبانو په ګډه تر شديد بمبارد لاندي ونيول.
- پداسي شرائطو کې ئې دا کاروکړ چې له حزب اسلامي سره ئې مذاکرات پيل کړي وو، د روغې جوړې طرحه د وروستۍ موافقې او امضاء لپاره تياره شوې وه، د دواړو خواوو پلاوی د معاهدې د امضاء لپاره په جلال آباد کې راغونډ شوي وو، موږ ته ئې له جلال آباد او کابل نه مسلسل اطمئنان راکولو چې:

الف: موږ لدې معاهدې سره موافق يو او هغه امضاء کوو.

ب: له طالبانو سره د مقابلې په دوران کې به هيڅلکه ستاسو په خلاف کوم حرکت ونکړو، (اين نامردی را نخواهيم کرد!!) دا نامردی هيڅلکه نه کوو !!

- طالبانو زيات شمېر تازه نفس قوتونه غزني ته راولېږل او د دولتي قومندانانو په څنګ کې ئې په جګړې لاس پوري کړ.
- زموږ مجاهدين په منطقې کې نابلده وو، د ځای په ځای کېدو او د مناسبو دفاعی تدابيرو نيولو فرصت ئې نه وو ترلاسه کړی.
- د ژمي سخته يخني وه، واوری ورېدلی، د اوسېدو ځايونه مونه درلودل، په

سروازو مورچلو کې دوامداره دفاع ګرانه وه.

د غزني له سقوط او دلوګر او میدانشهر په لوري د حزب د ځواکونو له په شا کېدو نه وروسته موږ دوه بدیله په مخکې درلودل:

۱. یا باید لدې دواړو خواوو (طالبانو او کابل اداري) له یوې سره توافق ته ورسېږو، پداسې حال کې چې یوه هم داسې کوم معقول توافق ته چمتو نه بریښېده چې جګړه د تل لپاره پای ته ورسوی. له طالبانوسره توافق ممکن نه وو، دوی د حزب په خلاف صحنې ته راایستلی شوي وو، داسې ګمان ئې کولو چې له حزب سره د توافق په نتیجه کې بهرنۍ مرستې ورباندې قطع کېږي. د کابل ائتلافي اداري منافقانه تګلاره غوره کړې وه، له یوې خوا ئې مخامخ له طالبانو سره تماس وو او د دوی مرسته ئې کوله، له بلې خوا امریکائیانو د دوی دواړو ترمنځ وساطت کاوو، امریکائیانو دوی ته اطمئنان ورکړي وو چې پرېږدی طالبان ستاسو اصلي حریف (حزب اسلامي) وټکوي، د جنوب تصفیه ستاسو په ګټه ده، چې کله طالبان کابل ته ورسېږي، موږ منځګړیتوب کوو او ستاسو ترمنځ د معقول توافق شرائط برابروو. له بلې خوا ئې له حزب اسلامي سره خبري آترې پیل کړې وې او داسې ئې ښودله چې د روغې جوړې او د طالبانو په خلاف د ګډې جبهې جوړولو غوښتونکی دی.

۲. یا دا چې په دوو جبهو کې د جګړې په ځای، مؤقتاً د جګړې له میدان نه په شا شي، پرېږدی چې طالبان او د کابل اداره له یوه بل سره مخامخ شي، دا مخامخ کېدل به یا د دوی ترمنځ شته یووالی او تنسیق ختموی او یا لږ تر لږه د دوی خپل منځی تفاهم ټولو ته بربنډوی.

وضعیت داسې وو چې د حزب غړې ئې د دوهم بدیل انتخاب ته اړ کول او دا احساس ئې پدوی کې راولاړولو چې په دوو جبهو کې جنګېدل هم ورته ګران دی او هم بې فایدې، ولې باید د طالبانو مخه ونیسي او پدې کار سره له کابل نه دفاع وکړي، پداسې حال کې چې د کابل واکداران عملاً له حزب اسلامي سره جنګېږي

او د طالبانو مرسته کوي؟! دا احساس پدې منتج شو چې د غزني له سقوط نه وروسته وردګ او میدانشهر هم سقوط وکړي که څه هم د دې ولایت په ډېرو برخو مخصوصاً د میدانشهر په شا او خوا کې سختې جګړې او کلک مقاومت وشو.

د طالبانو د حرکت له ماهیت او د راخوتېدو له اصلي لاملونو نه بې خبره کسانو دا ګمان کولو چې د میدانشهر له سقوط نه وروسته به طالب جګړه ماران حتماً د کابل له ادارې سره ونښلي او له همدې لارې به د مرکز په لورې د مخکې تګ هڅه وکړي، دا ئې هیڅکله په خیال کې نه ګرځېده چې د طالبانو جنګیالی به د کابل پولو ته له رسېدو وروسته پداسې حال کې چې د پلازمېنې له مرکز نه یوازې ۲۰ کیلومتره لېرې وو، پدې پاخه سړك مخکې تګ متوقف کړي، له حزب اسلامي سره نورو جګړو لپاره دې پنځوس کیلومتره په شا راشي او له سیسی نه دې د لوګر په لورې وخوځېږي !! دوی ته دا کار نه مفید برېښېدو او نه معقول. دوی نه پوهېدل چې د طالبانو ډله په اصل کې د حزب اسلامي په خلاف جوړه شوې، لومړنی مأموریت ئې دا دی چې له حزب سره به جنګېږي او جنوب به له هغو ځواکونو نه تصفیه کوي چې پدې سیمې کې د واشنګټن د طرحو او پلانونو په وړاندې خنډ دی. بی بی سي او امریکا غږ مسلسل او له مخکې نه دا انګېرنه کوله چې طالبان به لدې لارې مخکې نه ځی او د کابل له ادارې سره به نښته نکوي، بلکې د لوګر په لورې به خوځېږي او د حزب اسلامي په خلاف به بله لویه حمله ترسره کوي. ځینو دا تبصرى هسې انګېرني ګڼلی خو په حقیقت کې لدې لارې دوي ته لارښودنه کېده. دا انګېرنه (په حقیقت کې لارښوونه) عملي شوه.

ځیني بیا داسې ګمان کوي چې دا څرګندېدل او د استقامت بدلول د دې لپاره ترسره شول چې مسعود په یوه هلیکوپتر کې له دوه دریو انضباطانو سره د طالبانو استقبال ته میدانشهر ته ورغی، د ملا وسله ئې د طالبانو په وړاندې په ځمکه کېښوده او وئ‌ویل: زه تسلیم یم، کابل ستاسو دی، په کومه ورځ چې د کابل جنوب تصفیه کړي او د مزاری او اهل تشیع مشکل حل کړي او کابل د شیعه

ګانو له خطر نه وژغوری، کابل تاسوته تسلیموم!! ګواکې طالب چارواکي د مسعود پدې خبرو وغولېدل، د کابل په لوري له مخکې تګ نه منصرف شول، لومړی د غرب په لوري پنځوس کیلومتره په شا شول او له هغه ځایه د لوګر په لوري وخوځېدل. ساده زړی خلك همدا د طالبانو د نوموړی حیرتناك څرخېدو لامل ګڼی خو حقیقت بل څه وو، بی بی سي او امریکا غږ ترې خبر وو او د همدې لپاره ئې په ډېر ډاډ او قاطعیت سره ویل چې لوګر ته به د حزب اسلامي په مرکزونو د حملې لپاره خوځېږي !!

طالب جګړه ماران له میدانشهر نه د لوګر په لوري وخوځېدل، څو ځایه په شیخ آباد او سیسی کې ناڅاپي ترحملې لاندې راغلل، له سختو نښتو سره مخامخ شول، وضعیت ئې ډېر پرېشانه شو، خو پدې وتوانېدل چې له پرېشانه حالت نه ځان وباسي او خواره شوي ځواکونه بېرته راغونډ کړي او په سیسی کې د مؤقت ځنډ او توقف نه وروسته، لومړی د دولتي قومندانانو په مرسته ځیني کسان په پټه د برکي برك په حساسو ځایونو کې مستقر کړي او وروسته خپل قطعات په هغه لوري وخوځوی، بی بی سي عمداً او زموږ د مجاهدینو د روحیې د تضعیف لپاره په دروا‌غو دا خبر خپور کړ چې د لوګر مرکز، پل علم، د طالبانو په لاس کې پرېووت، پداسي حال کې چې طالبان له پل علم نه ډېر لېري او د برکي برك په ولسوالی کې له سختو نښتو سره مخامخ وو او هلته جګړه په ډېر شدت سره روانه وه، دوه ورځې وروسته ئې دا خبر تکذیب کړ او د خپل خبریال له خولې ئې وویل چې په برکي برك کې سخته جګړه روانه ده، د لوګر ولایت د حزب اسلامي په لاس کې دی، د حزب بیرغونه په ټول ولایت کې رپېږي او د حزب غړي ئې لیدلی چې توپکونه ئې د ېوال ته تکیه کړي او په خپلو منځونو کې په خبرو بوخت وو. کابل راډیو د لوګر د نښتو او جګړو په هکله ویل: د جمعیت، اتحاد، حرکت انقلاب اسلامي او په دولت کې د شامل ډلو قومندانان له طالبانو سره یو ځای او اوږه په اوږه د حزب اسلامي په خلاف جنګېږي او د حزب اسلامي قطارونو ته ځای په ځای کې کمینونه نیسي او یو په بل پسې بریدونه کوي. دولتي

قومندانان ئې دې ته هڅول چې په ټول توان طاقت د طالبانو مرسته وکړي، خاد ځينو حرفه ئي داړه مارانو ته وظيفه ورکړې وه چې د جګړو په جريان کې د شپې لخوا، پداسي موټرو ډزی وکړي چې يوازي او له خاص امنيتي تدابيرو نه پرته درومي. يوازي په يوې نقطې کې پدې کار وتوانېدل، د شهيد عالم زيب په موټر ئې د بابوس په دشتي کې دشپې په تياره کې ډزی وکړې، په بريدکې هغه په شهادت ورسېدو او موټر ئې وسوځېدو، شهيد عالم زيب د لومړي خط ليدو لپاره هلته تللی وو او يوازي بېرته راستو ن شوی وو.

زموږ پرېکړه دا وه چې که د برکي برك خط مات شو، د کابل اداري له طالبانو سره مرستوته ادامه ورکړه او د جلال آباد مذاکرات بې نتيجې پاتې او تيار شوي اسناد امضاء نشول، بايد چهارآسياب تخليه کړو او سروبی ته کوز شو.

سروبی ته له تلو د مخه مو په جلال آباد کې د حزب پلاوی ته وويل چې بايد معاهده امضاء شي که نه نو مذاکرات قطع کړي. مقابل طرف منافقت کولو، په معاهدې امضاء ته نه وو تيار، د طالبانو مزيد مخکې تګ ته په طمع وو.

د وحدت حزب پدې ټينګار کولو چې حزب اسلامي او جنبش دې خپل مراکز د کابل لوېديځ، د وحدت حزب تر سلطې لاندي سيمې ته ولېږدوی. ائتلافيونو له هغوی سره هم منافقت کولو، حزب وحدت ته ئې د يوه هيئت په ذريعه اطمئنان ورکړې وو چې نه غواړي د طالبانو د حملې په صورت کې پدوی بريد وکړي، برعکس د طالبانو په خلاف د ګډې جبهې غوښتونکی دی. پداسي حال کې چې دوی له طالبانو سره د حزب اسلامي او حزب وحدت په ضد د ګډو عملياتو پرېکړه کړې وه.

د حزب وحدت مشر، ښاغلی مزاری ته مي وويل: د کابل په لوېديځ کې دفاع ګرانه ده، له دواړو خواوو تر بريد لاندي راځو، محاصره کېږو، د اکمالاتو لاري مو بندېږي، ائتلاف او طالبان به په يوه وخت له دوو خواوو په موږ حمله کوي، بايد په لوګر کې دفاع وکړو او کافي شمېر قوتونه هلته ولېږو. خو هغه نه

لوګرته د ځواکونو له لېږلو سره موافقه وکړه او نه د کابل له غرب نه وتلو سره.

د دوستم جنبش، د طالبانو له جنبش سره د پاکستانیانو له لارې تفاهمات درلودل، د طالب ضد جګړو کې ئې له برخې اخستلو نه ډډه کوله، د دې په ځای چې لوګر ته ځوك ولېږي، د کابل له جنوب نه د حزب وحدت لورې ته کده شو، د حزب په خلاف د طالبانو د جګړو له پیل نه د جنبش دریځ داسې وو چې هر چا دا انګېرله چې پاکستانیانو او امریکائیانو دا دواړه جنبشونه په خپلو کې سره جوړ کړي.

ددغو ټولو عواملو په وجه حزب اسلامي دې ته اړ شو چې د برکې د خط له ماتېدو وروسته په ۲۵/ ۱۱/ ۱۳۷۲ د روژې په اولسمه، د شپې لخوا د کابل له جنوب نه خپل ځواکونه وباسي او په سروبي کې مستقر شي.

د سروبي په لورې د حرکت په دوران کې د کابل طیارو زموږ په قطار باندې یو په بل پسې بمونه وورول او په څو نقطو کې ئې خوشه ئې بمونه واچول او د تګاب له استقامت نه ئې په سروبي باندې برید وکړ چې په شا وتمبېدو.

د هغې شپې په سبا د ۱۰ـ ۱۱ بجو شا اوخوا کې دولتیان چهارآسیاب ته ننوتل او دا خبر ئې هرې خواته مخابره کړ چې د حزب اسلامي مرکز د دوی په لاس فتح شو، دا فتحه ئې د خپلې تورې ننبه او د ځان لویه سوبه او بریا وګڼله او هرچا ته ئې د هغې زیرې ورکړ او د کابل په ښار او خپلو نورو مراکز و کې ئې د بې شمېره ډزو په ترڅ کې دا فتحه ولمانځله. خو لمانځنه لا نه وه تکمیل شوې، د دوی د خوشحالی شیبې لانوی پوره شوې چې ناڅاپي د طالبانو څو (پك اپی) له څو (زی ـ یو) سره چهارآسیاب ته راورسېدی او سمدلاسه ئې د دوی په خلع سلاح کولو پیل وکړ او ټول ئې له چهارآسیاب نه وایستل او ورپسې د چهار آسیاب د سقوط خبر خپور شو، دا خبر د ائتلافیونو په بې ځایه ځوږ او ځوبښ او بې مورده مستې باندې د سړو اوبو توئېدو په څېر وو او دا تشویش ئې پدوی کې راولاړ کړ چې ښایي په کومې لومې کې ننبتی، مبادا د حزب اسلامي غیرمترقبه او ناڅاپي

په شاتګ د دې لپاره ترسره شوی وي چې د ائتلافي ادارې او د دوی د نوی دوست (جنبش خود جوش طالبان) ترمنځ موجود یووالی او تنسیق ختم کړي او په خپلو منځونو کي ئې په جګړه بوخت کړي، خو حقیقت داسي نه وو، بلکي دوی په خپلي لومي کي نښتی وو، په خپله د هغې کندي په لور د شپې په تیاره کي روان وو چي د بل لپاره ئې کیندلی وه. له چهارآسیاب نه د ائتلافیونو سریع وتلو په نتیجه کي د طالبانو او دوی ترمنځ جګړه وځنډېده.

ائتلافیونو د هغې پرېکړي سره سم چې له طالبانو سره ئې په میدانشهر کي کړې وه، د کابل په غرب باندي پراخ او وحشتناك عملیات پیل کړل. د دې عملیاتو حدت او شدت هومره وو چې د کابل مظلومو اوسېدونکو دې ته ورته عملیات هیڅکله (حتی د روسانو او کمونستانو لخوا) نه وو لیدلی. په زرهاوو ټُنه بم او باروت ئې د کابل د غرب په ګڼ مېشته سیمو باندي وورول، په سلهاوو کورونه ئې وران کړل، په زرهاوو بې وزله او بې وسلې کسان ئې په خپلو وینو کي لت پت کړل، خو لدې سره سره د دوی ټول بریدونه په شا وتمبولی شول، نه یوازي دا چې د کومي سیمي په نیولو بریالی نشول بلکي ښه ډېر سنګرونه ئې له لاسه ورکړل. انسان نه پوهېږي په کومو الفاظو دا رذالت او دنائت، دوه مخي او منافقت او بیرحمي او قساوت تعبیرکړي. که د وحدت په حزب باندي له دواړو خواوو برید نه وی شوي، ائتلافیون هیڅکله پدې نتوانېدل چې د دوی سیمي ونیسي او له دهمزنګ نه مخکي ولاړ شي.

طالبانو له حزب وحدت نه وغوښتل چې دوي ته لار ورکړي، هغوی بله چاره نه درلوده، له طالبانو سره توافق ته ورسېدل، طالبانو غوښتل چې د ریشخور او چهل ستون له لاري د دهمزنګ په استقامت مخکي ولاړ شي، د وحدت حزب دا خبره ومنله، طالبان د دهمزنګ په لوري وخوځېدل، د دولتیانو پوستې د خاص مقاومت نه پرته یوه په بل پسې د دوی په لاس کي پرېوتې. طالبان چې پدې وړیا بریاوو مست شوی وو په پوره بې باکۍ او بې پروائۍ مخکي تلل، ناڅاپي په

څلورمي کارتې کي له هغي معاهدې نه د تخلف په وجه چي د وحدت له حزب سره ئې کړې وه، نښته وشوه، چي لمن ئې په ډېره چټکتیا هري خواته خوره شوه او ټوله سیمه ئې ونیوله. په طالبانو له هري خوا او له هري درې، دروازې او دېوا نه ډزی پیل شوې، ډېره مرګ ژوبله ورواوښته، زیات شمېر ئې اسیر شول، پاتې کسان ئې له منطقې نه ووتل، دا د طالبانو لومړی ستره ماتې وه. لدې خونړۍ پېښې نه وروسته یو ځل بیا د طالبانو او د وحدت حزب ترمنځ خبري آترې پیل شوې، هیئتونه تبادله شول، د مذاکراتو په یوه پړاوکي مزاری د یوه لوړ رتبه هیئت سره چهارآسیاب ته ولاړ، معلومه نده چي هغه په کوم اطمئنان او په څه دلیل دا کار وکړ؟ ولې له منطقې نه ونه ووت؟ ولې کابل ته نه ولاړ؟ آیا دائی انګېرله چي په طالب اعتماد کېدی شي خو د کابل په اداري نه؟ د دې پرېکړي لامل چي هرڅه وو هغه په ۱۳۷۳ /۱۲/۲۱ د طالبانو سره د مذاکراتو لپاره چهارآسیاب ته ولاړ او د طالبانو له خوا په ډېره بې مروتي او نامردی ونیولی شو او له خپلو ملګرو سره یوځای د هلیکوپټر په ذریعه د کندهار په لوري وخوځولی شو. لدوی سره د طالبانو درې کسه، دوه مسلح او یو غیر مسلح انضباط هم ولېږلی شو، چي کله هلیکوپټر د غزني ښار ته نزدی شو، د مزاری کسانو پداسي حال کي چي لاسونه ئې تړل شوي وو په مسلح انضباطانو ناڅاپي یرغل وکړ، لدوی نه ئې وسلې واخیستې، پیلوټان ئې تهدیدکړل چي همالته په یوې دشتي کي کوز شي، هلیکوپټر په ځمکه کښېناست او دوی د خواجه عمری په لوري حرکت وکړ، ناڅاپي د طالبانو یوه ډله د پك اپ په سورلی له هغه سیمي تېرېده، په هلیکوپټر ئې سترګي ولګېدی، راتاو شول، مړی ئې ولیدل، له هلیکوپټر نه لېري څوك په نظر ورغی، ورغلل او له هغه نه ئې د پېښې په هکله پوښتنه وکړه، هغه ورته وویل: دلته هلیکوپټر کوزه شوه، ډزی وشوې او سورلی ئې پدې لوري وخوځېدل، هاغه دي روان دي، پسې ورغلل، ډزی تبادله شوې، ځیني په قتل ورسېدل چي مزاری هم پدې ډله کي وو، ځیني ژوندي په لاس ورغلل چي هغوی ئې وروسته ووژل، د مزاری له نیول کېدو او بیا وژل کېدو نه وروسته د حزب

وحدت د جنګیالو روحیه مړاوی شوه، د ائتلاف ځواکونو د دوی په سیمې له دریو خواوو لوی برید پیل کړ، سیمه ئې ونیوله، د برید په ترخ کې او د سیمې له نیولو نه وروسته ئې بې شمېره کسان په خپلو وینو کې ورغړول، په هیڅا ئې رحم ونکړ، د دې منطقې په مظلوموکسانو ئې هومره ظلمونه کړي چې په اورېدو ئې د انسان ویښتان نیغ شي.

د چهارآسیاب مجدد سقوط

له یوې خوا د کابل په غرب کې د طالبانو لومړی لویه ماته او بې شمېره تلفات، د دوی روحیه مړاوی کړه له بله پلوه د ائتلافیونو بریاوو او د کابل په غرب تسلط د دوی مورال اوچت کړ او مستي ئې زیاته کړه او د طالبانو په خلاف ئې برید ته ذهناً چمتو کړل، شرائط د دوی په ګټه وو، په طالبانو ئې له دریو خواوو د ځمکني او هوایي برید فیصله وکړه، په ۱۳۷۳/۱۲/۲۸حمله پیل شوه، طالبان د مقاومت په دریغ کې نه وو، د لنډ مقاومت نه وروسته لوګرته په شا شول، له ټول چهارآسیاب، موسیي او د سقاوی له دشتي نه ووتل، که د ائتلاف په ځواکونوکې د مخکې تګ توان وی نو طالبان په لوګر کې هم نشو تم کېدی، خو جګړه متوقف شوه او طالبانو ته فرصت په لاس ورغی چې د سفید سنګ په تنګي کې دفاعی خط جوړکړي، لدې ماتې نه د طالبانو اعتبار ته سخته صدمه ورسېده، په ټول جنوب او جنوب غرب کې دا ذهنیت راولاړ شو چې طالبان د ائتلافي اداري د مقابلې توان نلري، دا حزب وو چې د دوی مخې ته ودرېدلی وو او څو کاله ئې د دوی د حملو په وړاندې مقاومت وکړ. د دې ماتو څو طبیعي نتائج وو:

۱ـ د پښتنو په سیموکې د طالبانو پلویانو له هغوی نه دا غوښتنه پیل کړه چې باید له حزب اسلامي سره روغه جوړه او د ائتلاف په خلاف ګډه جبهه جوړه کړي.

۲ـ تورن اسمعیل ئې دې ته وهڅولو چې د طالبانو په خلاف له هغه استقامت نه عملیات پیل کړي.

۳ـ د طالبانو بهرني حامیان ئې دې ته متوجه کړل چې طالبان په یوازې سر د ائتلاف په وړاندې مقاومت نشي کولی باید لدوی سره د نورو ځواکونو د یو ځای کولو هڅه وشي.

امریکائیانو د ترکیې او ازبکستان له لارې او پاکستان مخامخ په جنرال دوستم کار وکړ او هغه ئې دې ته تیار کړ چې له طالبانو سره مرسته وکړي. د دوی ترمنځ د پاکستانیانو په وساطت خبرې پیل شوې، طالبانو او د دوی پاکستاني ملګرو غوښتل چې خبرې آترې یوازې له جنبش سره وې له نورو سره ئې د توافق امکانات ضعیف ګڼل، خو جنرال دوستم د دوی دواړو ائتلاف کافي نه ګڼلو او پدې ئې ټینګار کولو چې حزب اسلامي او حزب وحدت هم پدې مذاکراتو کې شرکت وکړي او همدا څلور ځواکونه دې ګډه جبهه جوړه کړي. پدې مرحلې کې څو مهمې پېښې رامنځ ته شوې:

الف: د ائتلاف ځواکونو له سروبی نه پرته د کابل ټولې سیمې تصرف کړې، دې فتوحاتو سخت مغرور کړي وو، د سروبی د نیولو لپاره ئې هڅې پیل کړې، ټول توان طاقت ئې دې طرف ته متوجه کړ، ګڼ شمېر حملې ئې وکړې، خو ټولې حملې ئې په شا وتمبېدې، د جلال آباد په قومندانانو ئې کار وکړ، ډېرې پیسې ئې ورکړې. حاجی قدیر ئې دې ته چمتو کړ چې د حزب اسلامي په خلاف اقدام وکړي، په یوې مرحلې کې ئې د جلال آباد له لارې د حزب اسلامي د مجاهدینو د تلو راتلو په وړاندې خنډونه راولاړکړل، خو د دې کار ادامه او په ډاګه د ائتلاف په څنګ کې د حزب په خلاف ودرېدل ئې ځانته ګټور ونه ګڼل، همدا راز ائتلاف، له حزب نه وتلی ځیني کسان دې ته وهڅول چې د دولت نه د دفاع په خاطر قومي قطعات جوړکړي، د حزب په لیکو کې په ضعیف النفسه قومندانانو کار وکړي ترڅو سروبی، تګاب او لغمان دوی ته تسلیم کړي. دې کسانو ته ډېرې پیسې او

وسلې ورکړي شوې خو په څه کولو ونتوانېدل. د سروبی د نیولو هڅې که څه هم د ائتلافي ادارې یوه اړتیا او مجبوریت وو، دوی ګمان کولو چې اصلي حریف ئې حزب دی که حزب له صحنې ووځي د طالبانو چاره په آساني سره کولی شي، خو دې کار له یوې خوا طالبانو ته فرصت ورکړ چې ځان بېرته جوړکړي، له بلې خوا ئې په ټولو پښتنو کې جذبات راوپارول او هغوی ئې د ائتلافي خواکونو د خطرناك مخکي تګ عواقبو ته متوجه کړل او دفاع ته ئې وهڅول.

ب: د هرات ځواکونو د طالبانو په خلاف خپل عملیات تشدید کړل، لومړی خط ئې مات کړ، د فراه او نیمروز ولایتونه ئې ونیول، د لشکرګاه په لوري وخوځېدل، طالبانو لشکرګاه تخلیه کړه، د طالب چارواکو وضعیت ډېر خراب وو. ماته د طالبانو د مرکزي شوری یوه غړي قصه کوله چې: ډېر بد حالت وو، د شوری اکثر غړي دې نتیجې ته رسېدلی وو چې مقاومت ممکن ندی، باید له حزب اسلامي سره خبره وکړو او له هغوی نه وغواړو چې راوړاندې شي او د دښمن مخه ونیسي، اکثرو خپلې بسترې ټولولی او د تیښتې په لټه کې وو، خو څو داسې کارونه وشول چې قطعي او حتمي ماته ئې په بریا او فتحې بدله کړه:

لومړی: د جنبش طیارو د تورن اسمعیل په ځواکونو سخته بمباري پیل کړه او د بادغیس له لوري ئې ځمکني بریدونه شروع کړل.

دوهم: د تورن اسمعیل په ځواکونو کې د هراتیانو، فراری کندهاریانو او هلمندیانو ترمنځ شخړه راولاړه شوه، په یوه بل بې اعتماده شول.

دریم: طالب چارواکو قومي مشران او سابقه قومندانان او عام خلك راغونډ کړل او هغوی ته ئې وویل: که دفاع ونکړي سر، مال او ناموس مو په خطر کې دي، یوازې ملایان نه بلکه هیڅوك به خوندي پاتې نشي، د قومونو احساسات راوپارېدل، دفاع ته چمتو شول.

د تورن اسمعیل په ځواکونو ځمکنۍ حمله پیل شوه، د جنبش هوایي

بریدونو د دوی مرسته کوله، لومړی خط مات شو، په تعرضي ګروپونو کې بې نظمي خوره شوه، ټول په تیښته شول، په غربي ولایاتو کې د تورن اسمعیل هغو مخالفانو چې دی ورسره تل او ځو ځو ځله جنګېدلی وو، د طالبانو ملګرتیا وکړه، ځای په ځای ئې د تورن اسمعیل په قطعاتو حملې پیل کړې، پدوی کې ډېره مرګ ژوبله وشوه، تورن اسمعیل د لومړی خط شاته دفاعی تدابیر نه وو نیولی، ډاډه وو چې سبا بله ورځ به هرومرو کندهار ته ننوځي او د لوی کندهار د فاتح لقب به ګټي. پدې طمع وو چې طالبان د ده په وړاندې مقاومت نشي کولی، په لنډو ورځوکې به د کندهار دفتحی جشن لمانځی او د ده په غاړه کې به د ګلانو هارونه اچول کېږي!! د همدې لپاره د ده خواره واره قطعات په لومړی خط کې له ماتې نه وروسته په هیڅ ځای کې تم نشول، له فراه، شینډنډ او بالآخره له هرات نه پداسې حالت کې د اسلام قلعه له لارې مشهد ته ووتل چې طالبان لا هرات ته نه وو رارسېدلی.

شینډنډ او هرات د طالبانو په لاس کې پرېوتل، په بادغیس او غورکې هم د دوی بیرغونه اوچت شول. د دې سیمې قومندانانو له تورن اسمعیل نه ډېره بده خاطره درلوده، څو څوځله ئې د دوی په سیمو لویې حملې کړې وې، داسې ورځې ته سترګې په لاره وو.

د دې سوبې په نتیجه کې پنځه ولایتونه، د تورغندی او اسلام قلعه دوه ستر بندرونه، له ایران او ترکمنستان سره ټول سرحدات د شینډنډ او هرات هوایي ډګرونه، ډېرې پیسې او کافي وسایل، طالبانو ته په لاس ورغلل.

ج: د څلورو خواوو (حزب اسلامي، د وحدت حزب، جنبش ملي او طالبان) ترمنځ په اسلام آباد کې د پاکستانیانو په وساطت، مخامخ مذاکرات پیل شول. سعودی او امریکا هم د دې مذاکراتو ملاتړ کولو، د سعودی سفیر مذاکره کوونکو استاځو ته مېلمستیا ورکړه او هغوی ته ئې وویل: که تاسو په کوم حکومت توافق وکړ، موږ ئې په رسمیت پېژنو!! امریکائیانو هم دې ته ورته اشاری

کولی. په مذاکراتو کې د بحث محورونه دا وو:

- ګډ عملیات.
- د ګډ حکومت ترکیب.

طالبانو په لومړي سر کې یوازې په ګډو عملیاتو ترکیز کولو او ویل ئې چې د کابل له نیولو نه وروسته به د حکومت په هکله خبره کوو، خو دنورو خواوو د ټینګار په نتیجه کې د حکومت په سر خبرو ته تیار شول. پاکستانیانو په څو خبرو ټینګار کولو:

الف: ګډ عملیات، خو داسې چې د حزب اسلامي ځواکونه به د کابل په لوري نه، بلکې د تګاب په لوري عملیات کوي!!

ب: په حکومت کې د دفاع وزارت باید جنرال دوستم ته وسپارلی شي.

ج: د مشرقی قوتونه به پدې عملیاتو کې برخه اخلي، حاجی قدیر لدوی سره پدې هکله ژمنه کړې وه.

د حکومت او د وزارتونو د وېش په هکله توافق وشو، نیمایي وزارتونه د جمهوري ریاست په شمول طالبانو ته او پاتې د دفاع وزارت په شمول نورو ته ورکړې شول. پاکستانیانو هڅه کوله چې د دفاع وزارت دوستم ته ورکړې شي.

د مذاکراتو او توافق خبر، په ناڅاپي او غیر رسمي توګه، ورځپاڼو ته ورسېدو، سبا ته ورباندې تبصرې وشوې، د طالبانو رسمي نطاق دا خبر تکذیب کړ او وئی ویل: موږ نه له چا سره مذاکرات کړي او نه کوم توافق !!

د طالبانو دې درواغجن تکذیب مشوش کړو، د دوی له هیئت او د دوی له پاکستاني انډیوالانو نه مو پدې هکله پوښتنه وکړه، د دوی ځواب مزید مشوش کړو، دوی ته مو وویل: که غواړئ پدې معاهدې عمل وشي، باید هغه رسماً اعلان شي، خو طالبان او د دوی انډیوالان له اعلان سره موافق نه وو او پدې ئې

ټينګار کولو چې له اعلان نه پرته دې ګډ عمليات پيل شي. خو داسې چې د حزب اسلامي ځواکونه به کابل ته د ننوتلو نه ډډه کوي، د کابل ښار به يوازې طالبانو ته پرېښودل کېږي!! موږ به د تګاب په استقامت عمليات کوو!! د دې خبرو مقصد واضح وو، دې نتيجې ته ورسېدو چې په دغو مذاکراتو کې اخلاص او صداقت نشته، طالبان ولس ته دروا غ وايي او له موږ سره ټګي کوي.

ايراني ديپلوماتانو دا انکشافات څارل، د دې معاهدې عواقب ورته خطرناك برېښېدل، د ائتلافي ادارې پرېشانه وضعيت ورته داسې معلومېدو چې يوازې د طالبانو مقابله نشي کولی، د يوې ګډې جبهې مقابله خو آخو اته پرېږده. د حزب له ځينو کسانو سره ئې تماس ونيولو، يو کس ئې تهران ته وبللو، د کابل استاځي ئې هم تهران ته وغوښت، دوی ئې په ډېره بېړه او عجله سره کېښنول، د تفاهم يو قرارداد ئې پدوی امضاء کړ او همدا خبره ئې ورځپاڼو او راډيوګانو ته وايستله.

ځيني کسان داسې ګمان کوي چې پدې کار سره د اسلام آباد مذاکرات مختل شول او له طالبانو سره خبري آترې په حساس پړاو کې په ټپه ودرېدې، حال دا چې د اسلام آباد مذاکرات د طالبانو د درواغجنو څرګندونو او د بې نظيربوتو حکومت د چارواکو د غلط سياست په وجه لادمخه مختل شوې وو، موږ د تهران له اعلان نه وروسته هم طالبانو ته وويل: که په خپلو ژمنو او تعهداتو ودرېږئ او د معاهدې اعلان ته تيار وئ، موږ تيار يو، زموږ له لوري هيڅ مانع او اشکال نشته، خو هغوی دې ته تيار نشول.

له رباني او مسعود سره مذاکرات

د کابل اداره له بدې ورځې سره مخامخ وه، له هره اړخه ئې وضعیت خراب او پرېشانه وو، په سالنګ کې له جنبش سره، په بامیان کې د وحدت له حزب سره، د کابل په جنوب او لوېدیځ کې له طالبانو سره او په ماهیپر او لته بند کې له حزب اسلامي سره په جګړو بوخت وه. په جنوب شرق، غرب او شمال غرب کې ئې جرړې وتلې وې، له چهارآسیاب نه هم د یوې ناڅاپي حملې په نتیجه کې په شا شوي وو، د جمعیت او شورای نظار ترمنځ اختلافات انتهاء ته رسېدلی وو، نه یوازې د رباني د پلویانو په لیکو کې د مسعود په خلاف سخته کرکه او شدید نفرت لیدل کېدو، بلکې د شورای نظار په منځ کې هم د ده په ضد مخالفتونه په زیاتېدو وو، ډېرو دی د بې مقصده او بې نتیجې جګړو د دوام عامل او د ټولو ماتو باعث ګڼلو، د ده له خام او ماشومانه سیاستونو نه ستړې شوي وو. د کابل په ښار کې د امنیت چارې او د جګړو سوق او اداره د فهیم په لاس کې وه، د کابل اصلي واکمن دی وو چې له مسعود نه بېل شوی او له رباني سره ملګری شوی وو. داکتر عبدالرحمن د شورای نظار معاون هم د رباني خواته تللی وو. له مسعود سره د دوی د اختلاف یوه مسئله دا وه چې دوی له حزب اسلامي سره د تفاهم او روغې

جوړې غوښتونکي وو، مخصوصاً د طالبانو د زیاتېدونکي فشار نه وروسته، خو مسعود لدې نه وېره درلوده چې د حزب اسلامي ځواکونه کابل ته داخل شي، دا کار ئې د ځان لپاره په هغه متزلزل موقعیت کې خطرناك ګڼلو، ګمان ئې دا وو چې پدې سره له یوې خوا د کابل په منځ کې د ده په خلاف جوړه شوې جبهه تقویه کېږي، له بلې خوا حزب اسلامي ته د مؤثر او رغنده رول ادا کولو فرصت په لاس ورځي. خو د ده له مخالفت سره سره رباني او د ده ملګرو او د رباني د دولت عالي شورئ دا پرېکړه وکړه چې د ایرانیانو په وساطت له حزب اسلامي سره روغه جوړه وکړي او یوه توافق ته ورسېږي.

د هیئتونو تګ راتګ پیل شو، زه په سپیني شګې کې اوسېدم، له هغه ځایه جلال آباد ته ولاړم او هلته مستقر شوم، مذاکرات داسې پړاو ته ورسېدل چې باید د حزب اسلامي له خوا وروستۍ پرېکړه شوې وی، د مرکزي شورئ موجود غړي مو د اهل الرأی په شمول د بحث لپاره راغونډ کړل، درې ورځې طولاني غونډه وه، تفصیلي بحثونه وشول، د هېواد حالات، د جګړو وضعیت، بهرنۍ مداخلې، د متحاربو ډلو ماهیت، اهداف او بهرنۍ اړیکي ئې په تفصیل سره وڅېړل شوې، په پای کې له ورونو نه وغوښتل شول چې له لاندي وړاندیزونو نه یو غوره کړي او له هغه نه د ملاتړ په خاطر خپل لاسونه اوچت کړي:

- له طالبانو سره توافق.
- له جمعیت او ملګرو سره ئې موافقه.
- بی طرفی او مناسب فرصت ته انتظار.

د غونډې ټولو غړو د رأیو په اتفاق سره دا پرېکړه وکړه چې له جمعیت سره په څو خبرو توافق وشي:

الف: مؤقت حکومت.

ب: ملي اردو جوړول.

ج: انتخابات.

د غونډې ټول غړي دې نتيجې ته رسېدلي وو چې له طالبانو سره نه پدغو اساسي او ضروري ټکو توافق ممکن دی او نه په کومې بلې معقولې طرحې، د همدې لپاره په ټولې غونډې کې هيڅا له طالبانو سره د مذاکراتو پلوي ونکړه. د حزب اسلامي په خلاف د طالبانو مسلسل جګړو، د دوی خصمانه سياستونو، له مذاکراتو نه انکار، په جګړو ټينګار او د نورو ډلو د حذفولو او ختمولو هڅه، دوی همدې قطعي نتيجې ته رسولي وو. د کابل له چاروا کو سره د پرله پسې خبرو اترو او د ګڼ شمېر پلاوو د تلو راتلو نه وروسته پدغې طرحې توافق وشو:

د معاهدې متن

د ګران اسلام د مصالحو په خاطر او د هېواد د رواني حساسې وضعې په پام کې نيولو او د هغو خطرناکو توطئو د شنډولو لپاره چې زموږ ملي يووالی او د هېواد ځمکنۍ بشپړتيا تهديدوی، د حزب اسلامي او جمعيت اسلامي پلاوو د ۱۳۷۴ کال د حوت په ۱۳ په لاندې موادو توافق وکړ چې د دواړو خواوو د مشرانو له امضاء او رسمي اعلان نه وروسته به نافذ او مرعی الاجرا وي:

۱ـ افغانستان يو داسې اسلامي هېواد دی چې په هغه کې به د وګړو د ژوند ټول اړخونه د اسلامي شريعت په رڼا کې تنظيم کېږي.

۲ـ د دې هېواد ټول قوانين او مقررات به له اسلام نه اقتباس کېږي، هيڅ داسې قانون او لايحه به د اعتبار وړ نه ګڼل کېږي چې د اسلام له اساساتو سره مغايرت ولري.

۳ـ پدې هېواد کې به ټولې شخړې او مشاجرات شريعت ته محول کېږي، د شريعت پرېکړه به وروستۍ پرېکړه ګڼل کېږي.

۴ـ د افغانستان اسلامي دولت له هيڅ طرف سره د هېواد د کورنيو او بهرنيو چارو په اړه داسې پرېکړه او معاهده نشي ترسره کولی چې د اسلامي اساساتو

مغایر وي.

۵. د افغانستان د اسلامي دولت جمهور رئیس د هېواد مشر او د ملي یووالی نښه ګڼل کېږي چې د هېواد چارې به د اسلامي احکامو سره سم مخکې بیایي.

۶. د وزیرانو شوری به د افغانستان د اسلامي دولت د یوازني او متحد اجرایي هیئت په حیث د صدراعظم ترمشرتابه لاندي کارکوي.

۷. د دولت رئیس او صدراعظم به د خپلو صلاحیتونو په محدوده کي د هېواد چارې په مخ بیایي، په کومي قضیې کي د عدم توافق په صورت کي به نوموړې قضیه د دولت رئیس، صدراعظم او د کابینې ګډي غونډې ته وړاندي کېږي.

۸. کابینه د تعیین شوو صلاحیتونو په چوکات کي د صدراعظم تر مشرتابه لاندي په ټولو سیاسي، اداري او اجتماعي چارو کي د پرېکړو مرجع ده.

۹. د انتخاباتو د څرنګوالی او کیفیت په هکله به د انتخاباتو مستقل او باصلاحیته کمیسیون وروستۍ پرېکړه کوي.

۱۰. د مؤقت حکومت په دوران کي به د حکومت تګلاره، دهېواد کلنۍ بودجه، اداري لوائح اومقررات د کابینې په غونډو کي تصویب کېږي.

۱۱. د حکومت د تګلاري، د هېواد دکلنۍ بودجی او د اداري لوایحو او مقرراتو په اړه د کابینې پرېکړې به د منظوری او توشیح لپاره جمهوري ریاست ته وړاندي کېږي.

۱۲. د کابینې پرېکړې او د مأمورینو د عزل او نصب هغه وړاندیزونه چې د جمهوري ریاست منظوری ایجابوی، یوازي تر یوې میاشتي پوري د مجدد بحث او بیاکتني لپاره ځنډېدی شي.

۱۳. د بانك نوټونو طبع او مربوطه قرارداد ئې د ماليې وزارت په وړانديز، د کابينې په پرېکړه او د جمهوري رياست له موافقې نه وروسته ترسره کېږي.

۱۴. د ملکي او عسکري لوړ رتبه مأمورينو د عزل او نصب صلاحيت به د جمهور رئيس په واك کي وي چي د مربوطه وزارت په وړانديز او د صدراعظم له تائيد نه وروسته به ترسره کېږي، د دغو مأمورينو د عزل او نصب مراتب به د صدارت د دفتر له لاري د منظورى لپاره جمهوري رياست ته محول کېږي.

د جمهور رئيس صلاحيتونه

۱. د ستري محکمې د قضاتو عزل او نصب، د هېواد د مقرراتو مطابق.

۲. جمهور رئيس د هېواد د مسلح ځواکونو اعلى قوماندان ګڼل کېږي چي د سولي او جنګ حالت به د کابينې يا اسلامي شورى په مشوره اعلانوی.

۳. د اسلامي شورى د غونډو افتتاح او اختتام.

۴. د ملي يووالى تحکيم، د هېواد د ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه، د هېواد او ولس له ګټو نه دفاع، د افغانستان د استقلال، خپلواکي او اسلامي هويت حفاظت.

۵. د شريعت له احکامو سره سم د مجرمينو د اعدام له پرېکړو سره موافقه يا د هغوى لغو.

۶. د دې معاهدې له روحيې سره سم په نورو هېوادونو کي د افغانستان د سياسي استازو او په بين المللي ټولنو کي د هېواد د دائمي استازو ټاکل او په افغانستان کي د نورو هېوادونو د سياسي استازو اعتبار ليك منل.

۷. د دې معاهدې مطابق د لوايحو او مقرراتو توشيح او د بين المللي معاهدو امضاء.

۸. د جمهور رئيس د وفات په صورت کي به د ستري محکمې رئيس، د نوى

جمهور رئیس تر ټاکل کېدو د جمهوري ریاست چارې په مخ بیائي.

۹- جمهور رئیس کولی شي د خپلو صلاحیتونو ځیني برخي نورو قانوني مراجعوته انتقال کړي.

۱۰- د پاتې هغو صلاحیتونو ممارست چي قانون په ګوته کړي.

د صدراعظم او کابینې صلاحیتونه

۱- د حکومت د داخلي او خارجي تګلاري تسوید، تصویب او تطبیق، د دې معاهدې مطابق.

۲- د وزارتونو، مستقلو ریاستونو او اجتماعي ادارو د چارو اداره، تنظیم او نظارت.

۳- د مقرراتو مطابق اداري او اجرائی تصامیم نیول او د تطبیق چارې ئې سنبالول.

۴- د دې معاهدې مطابق د هېواد کلنۍ بودجه تصویبول، د مالي چارو اداره، د هېواد د اقتصادي انکشاف لپاره مناسب تصامیم نیول او له ټولو مالي زېرمو نه پدې اړه سمه استفاده کول او ډاډمن او با اعتباره مالي سیستم ایجادول.

۵- په بین المللي ټولنوکي د هېواد له اوچتو ګټو نه دفاع او د ملکونو په سطحه د قراردادونو، موافقو او د اقتصادي او عمراني توافقاتو مناقشه او تصویب. ټولي هغه موافقې به د صدراعظم له خوا امضاء کېږي چي د موافقې بل طرف حکومت وي.

په حکومت کي د هرې ډلې موقعیت

- په مؤقت حکومت کي جمعیت اسلامي ته لاندي اداري سپارل کېږي:

جمهوري ریاست، خارجه وزارت، داخله وزارت، لوی درستیزوال.

- حزب اسلامي ته.

عظمی صدارت، د دفاع وزارت، د ماليې وزارت، د خارجه وزارت معينيت، د داخله وزارت معينيت.

- د دواړو خواوو هر هغه متحد تنظيم ته دوه وزارتونه منل کېږي چې پدې تړون او نوی نظام کې شاملېږي.
- د مؤقت دولت د کار موده له شپږو مياشتو نه تر يوه کاله پوري ده، چې په همدې موده کې به انتخابات ترسره کېږي. مؤقت دولت مؤظف دی چې د همدې مودې په ترڅ کې، د انتخاباتو د باصلاحيته او مستقل کميسيون په ذريعه د انتخاباتو کار تکميل کړي، پدې کميسيون کې به د دواړو خواوو استازي او د اعتماد وړ کسان غړيتوب لري.
- که مؤقت دولت د خاصو معاذيرو په وجه د انتخاباتو په اجرا بريالی نشو نو د دواړو خواوو په توافق به نوی اداره جوړېږي او قدرت به له مؤقت دولت نه هغې ته انتقالېږي.
- د هر ولايت اداره به هغه تنظيم ته سپارل کېږي چې ترنورو په هغه ولايت کې زيات نفوذ لري، نور تنظيمونه به د چارو په سنبالولو کې له هغه سره مرسته کوي.
- اسلامي اردو او د پليسو قطعات به د دواړو خواوو له افرادو نه جوړېږي، د کابل ښار او نورو مهمو ښارونو او د لويو لارو امنيت به د دواړو طرفونو دګډو امنيتي ځواکونو له خوا تأمين کېږي.
- اسلامي شوری به جوړېږي ترڅو په عبوری مرحلې کې د هېواد د پارلمان په حيث عمل وکړي. د دې شوری مربوط لوايح به د دواړو خواوو له استاځو نه جوړ کميسيون تصويبوی.

دحکمتیار امضاء   د ربانیامضاء

هیئتونو فیصله وکړه چې دا معاهده به د جمعې په ورځ د **۱۳۷۵** کال د جوزا د میاشتې په **۴** نېټې په ماهیپر کې امضاء کېږي. زه د غونډې ځای ته په خپل وخت ورسېدم، مسعود غوښتل چې له رباني نه مخکې له ما سره وګوري، د لیدنې څو برخې د یادونې وړدی:

- غوښتل ئې د دفاع وزارت ده ته وسپارلی شي او د امنیت وزارت په خپل حال پاتې شي او د ده د ډلې په واک کې وي.
- که دا دواړه وزارتونه ده ته ورکړی شي نو دی به خپل صداقت او اخلاص ثابت کړي او د یوه سپاهي په حیث به عمل کوي.
- د خبرو په وخت کې څو ځله ژړه غونی شو او په سترګو کې ئې اوښکې ورغړېدی.
- ویل ئې: ماکه ښه کړي وي که بد خو توانېدلی یم چې له کابل نه دفاع وکړم.

ما ورته وویل:

- ویش د هیئتونو له خوا شوی، له دوو برخو نه د یوې انتخاب تاسوته سپارل شوی وو، تاسو د جمهوري ریاست برخه انتخاب کړه، که وزرات دفاع غواړئ نو دوهمه برخه غوره کړئ، زموږ له خوا هیڅ مانع نشته، خو د دفاع وزرات او جمهوري ریاست یوه تنظیم ته نشو ورکولی.
- د امنیت وزارت انحلال او د یوه اطلاعاتي ریاست ترسطحی د هغه محدودول ضروري ده، په همدې خبرې هیئتونو توافق کړې، دا وزارت له یوې خوا په ولس کې ډېر بد نوم لري، له کمونست رژیم نه پاتې اداره ده، ټول پرسونل ئې کمونستان دي، له بلې خوا د همدې ادارې شرارتونو دا جګړې راولاړې کړې.

- ما ته ووايه چي تا له کابل نه د چا په مقابل کي دفاع کړي، د کوم خارجي ځواك په مقابل کي؟ راځه اوس د دې خبرو وخت ندی، دفاع کوونکي او جنګ کوونکي معلوم دي!!
- موږ په ماتې کښتۍ کي درسره سوربږو، له خطرسره د ګډي مقابلې لپاره کابل ته درومو، نه د څه امتيازاتو لاس ته راوړو لپاره، که پدې طرحی قانع نياست حکومت ئې ستاسو، راشئ په ګډي جبهې او شپږ مياشتي وروسته انتخاباتو باندي توافق وکړو.

د خبرو په دوران کي څو ځله نفر راغی چي استاد راغلی او منتظر دی، هر ځل د مسعود له خوا په ډېره بې اعتنائی ځواب شو چه صبر وکړئ، زموږ خبري ندي تمامي شوې. د ده ځواب د دوی د واړو د مناسباتو ښه غمازي کوله!!

د معاهدې د امضاء په وخت کي د جګړي له لومړی خط نه مسلسل مخابره کېده چي د بند غازی په لوري زموږ لومړی خط مات شوی، د طالبانو ځواکونه مخکي راروان دي، قطعات خواره شوي، څوك مقاومت نه کوي. د رباني او مسعود حالت ډېر زيات پرېشانه وو، داسي معلومېده چي طالب ځواکونه به يو ځل بيا بندغازی او بتخاك نيسي او تر پلچرخي پوري به رسېږي. مخکي ځل هم طالبانو دا سيمه نيولی وه او جګړه پاخه سرك ته رسېدلی وه خو ناڅاپي د طالبانو مشهور تعرضي قومندان، ملا مشر، په بتخاك کي د زاړه ګمرك په سرای د بمبارۍ په ترخ کي په قتل ورسېدو، د ده ناڅاپي مرګ د طالبانو لپاره سترګذار وو، په همدې سره د طالبانو د تعرضي ټولګيو روحيه ماته شوه، له جګړي ئې لاس واخست او له سيمي نه په شا شول.

د دې وېروونکو راپورونو په اورېدو سره مسعود ما ته مخ کړ او وئی ويل: زه دقيقه اطلاع لرم ... په خپله طالبانو راته ويلي چي بت خاك ته له رسېدو وروسته موږ په کابل د حملې اراده نلرو، د لته بند له لاري په سروبی حمله کوو... تاسو بايد خپل قوتونه بتخاك ته راولېږئ ترڅو د دوی مخنيوی وشي!! ماورته

وويل: که ستا راپور دقيق وي که نه! موږ له کابل نه دفاع کوو، خو د دې امکان ډېر ضعيف دی چې طالبان به د بتخاك له لاري په سروبی حمله کوي، زه دا غوره ګڼم چې د چکرۍ او خرد کابل له لاري په طالبانو حمله وشي، پدې سره د دوی اکمالاتي لار قطع کېږي او د لومړی خط ګروپونه ئې محاصره کېږي.

په هماغه شپه، د بی بی سي او امريکا غږ له خوا د" ماهيپر معاهده" اعلان شوه، طالبانو ګمان نه کولو چې حزب او جمعيت دې په خپلو منځونو کې روغه جوړه وکړي. دوی تل د نورو ډلو له اختلافاتو نه استفاده کړې، کله له يوه سره ملګری شوي بل ئې ټکولی او کله له بل سره يوځای شوي د پروني ملګري د ټکولو لپاره! پدې اعلان سره د دوی روحيه هومره مړاوې شوه چې په سبا ئې د چکرۍ له خوا د حزب اسلامي د مجاهدينو د يوه معمولی حرکت په نتيجه کې ټوله سيمه پرېښوده، له بندغازی نه **۴۵** کيلومتره په شا شول، له "مس عينك" نه هم ووتل، که پدې ورځ د چهارآسياب له لوري عمليات شوي وی او د دوی تښتېدونکي قطعات تعقيب شوي وی تر لوګر پوري له ټولي سيمي نه وتل.

کابل ته تګ

دکابل چاروا کو ټينګار کولو چې موږ ډېر ژر کابل ته راشو، خو موږ غوښتل چې لومړی د حزب اسلامي کافي شمېر قطعات ځای په ځای شي بيا موږ ولاړ شو. د قطعاتو دځای په ځای کېدو په هکله مسعود خنډونه راولاړول، د هغو ځايونو له خالی کولو ئې ډډه کوله چې د خبرو آترو په ترځ کې په نښه شوي وو.

مسعود د دفاع وزارت غوښتو، رباني د خپل جمهوري رياست لپاره هغه برخه انتخاب کړه چې د دفاع وزارت پکې شامل نه وو، مسعود لدې معاهدې نه ناراضه وو، په خپل هيئت هومره غوصه وو چې د داکتر عبدالرحمن د نيولوحتی ترور فيصله ئې کړې وه، غوښتل ئې دا معاهده تخريب کړي، د رباني پلويانو د ده له شر نه د خلاصېدو لپاره پدې ټينګار کولو چې موږ ژر کابل ته ورشو. ويل ئې

چې د قطعاتو د ځای په ځای کېدو مشکل به ورو ورو حل شي.

د ایران ګڼ شمېر هیئتونه جلال آباد او بیا لغمان ته راغلل، دوی له یوې خوا د روغې جوړې پلوي کوله خو له بله پلوه پدې ناراضه وو چې د اهل تشیع احزاب په مذاکراتو کې شامل ندي او په حکومت کې په زړه پورې برخه نده ورکړې شوې. حدادی د ایران سفیر ما ته په لغمان کې وویل:

- مسعود د دفاع له وزارت نه لاس نه اخلي.
- شیعه احزابو ته اعتنا نده شوې، هغوی د زراعت او امور اجتماعي په شان وزارتونو باندې نه قانع کېږي !!
- ما ورته وویل: پکاره ده د دې معاهدې د مخالفت په ځای ملاتړ وکړي، ځکه ستاسو د هلو ځلو په نتیجه کې ترسره شوې. مسعود قانع کړئ چې د دې معاهدې مخالفت ونکړي او دا آخري چانس له لاسه ورنکړي. د اهل تشیع د تنظیمونو قانع کول د رباني کار دی، هغه کولی شي داخله وزارت یا کوم بل کلیدی وزارت ورکړي. که تاسو مرسته وکړي د هغوی مشکل په آساني حل کېږي.

د مسعود له سرغړونو او د ایراني سفیر له څرګندونو نه مې احساس کړه چې د دې معاهدې په وړاندې ډېر خنډونه شته او ښایي په کابل کې له ډېرو ستونزو سره مخامخ شو. خو ما بله چاره نه درلوده، په خدای مې توکل وکړ او کابل ته د تلو فیصله مې وکړه. د ۱۳۷۵ کال د سرطان ۲ د چهارشنبې په ورځ، کابل ته زما د تلو او استقبال بندو بست شوی وو، د کابل ښاریانو ډېر تود او بې نظیره استقبال وکړ، په زرهاوو کسان د ماهیپر تنګي له خولې نه د ښار ترمنځ پورې د سړك دواړو خواوو ته ولاړ وو، لاسونه ئې خوځول او د تکبیر نارې ئې وهلې.

پدې ورځ د طالبانو له خوا، د کابل ښار په ګڼ مېشتو سیمو او هغو ځایونو چې خلك استقبال ته راوتلي وو ډېرې راکټې وورېدې او ډېره مرګ ژوبله وشوه، له

مسئولینو نه مې د ویشتل شوو راکټو د شمېر او د مرګ ژوبلې د اندازې په هلکه پوښتنه وکړه د دوی له څرګندونو او له وروستیو راپورونو نه راته معلومه شوه چې:

الف: مرګ ژوبله هومره نه وه چې کابل راډیو او تلویزیون ویلې وو.

ب: په اصل کې طالبان د کابل له لوري د راکټونو ویشتلو ته هڅول شوي وو.

ج: د کابل له څو خاصو ځایونو نه چې د مسعود خاص قطعات پکې مستقر وو، هم د طالبانو لوري ته راکټونه ویشتل شوي وو (او هغوی ئې عکس العمل ته هڅولی وو) او هم د کابل په لوري، ترڅو د طالبانو په خلاف حساسیتونه مزید تحریك کړي. ما هیڅکله ګمان نه کولو چې د کابل چارواکي به داسې رذالتونه هم جائز ګڼي او د تبلیغاتي اهدافو لپاره به د هغو مظلومو کسانو قرباني کول روا ګڼي چې د دوی په څنګ کې او د دوی ترتسلط لاندې ژوند کوي.

زه په کابل کې درې میاشتې پاتې شوم، د سرطان له ۲ نه د میزان تر ۴ پورې او د میزان په ۵ کابل د طالبانو په لاس کې پرېووت، د دې لنډې مودې مهمې پېښې دا وې:

۱ـ ما د حکومت تګلاره په کابینې کې مطرح کړه، د رأیو په اتفاق تصویب شوه، د رباني له نظره تېره شوه، دوه اساسي ملاحظات ئې درلودل، غوښتل ئې د کشمېر او چچین په اړه څه ونه ویلی شي، ترڅو د ده دوستان، مسکو او ډهلي ناراضه نشي، ما دا برخې حذف کړې او په عوض کې مې په عامه صیغه چې ده ته هم د منلو وړ وي څه ولیکل، د راډیو او تلویزیون له لارې خپره شوه، سبا ته مسعود له بی بی سي سره مرکه وکړه او وئی ویل: دا "تګلاره" د حکمتیار شخصي نظر وو، له موږ سره پدې هکله مشوره نده شوې...!! پدې مرکې سره مسعود د خپل زړه براسي بهر راوایستې او خلکو ته څرګنده شوه چې دی لدې یووالي ناراضه دی او د معاهدې ماتول غواړي.

دا غوره ګڼم چې د تګلاري مکمل متن ستاسو مخې ته کېږدم:

د تګلاري بشپړ متن

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

الحمدلله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد:

ان الحکم الالله امرالا تعبدوا الا ایاه ذلك الدین القیم و لکن اکثر الناس لا یعلمون.

تلك الدار الآخرة نجعلها للذین لایریدون علوا فی الارض ولا فسادا والعاقبة للمتقین. صدق الله العظیم.

درنو هېواد والو!

د الله د دین سرتېرو سپاهیانو !

ورونړو او خویندو!

زموږ ګران هېواد، یو ځل بیا د خپل لرغوني تاریخ یو بل حساس پړاو پیل کوي. جګړه ورو ورو خپل ځای د سولې بهیرته پرېږدي، په جګړې د اصرار او ټینګار منطق خپل پلویان له لاسه ورکوي او د سولې په کاروان کې ځانته ځای لټوي، لکه څنګه چې پرون زموږ مؤمن ملت د جګړې په هغه لوی تاریخي آزمېښت کې، اتلو جنګیالیو ته اړ وو، نن د سولې، روغې جوړې او د هېواد د بیا رغوني اتلانو ته ضرورت لري.

د جګړې له کرغېړنو نتائجو نه د هېواد ژغورنه او په ملك کې د دایمي امنیت تأمینول او د سولې په ډګرکې اتلولي، بې له شکه تر جګړې درونډ او ګران کار دی او تر جګړې زیات همت او شهامت غواړي. ډېرکسان جګړه کولی شي خو د هغو کسانو شمېر ډېر کم دی چې د سولې او خبروآترو له لارې د خپل مقدس جهاد د

اهدافو د ترلاسه کولو درایت او حوصله مندي ولري.

حقیقت دا دی چې د جګړو په وجه نن زموږ ملت له سترو سترو کړاوونو سره مخامخ دی، که په هېواد کي بې امنيتي ده، لويې لاري خوندي ندي، د شر او فساد څواکونه د بې وزلو خلکو په سر، مال، پت او عزت د تېری جرأت کوي، ظالمان زړه ور او مظلومان په خوف او وېره کي دي، فقر، لوږه، قحطی او قيمتي انتهاء ته رسېدلی، د واحد افغانستان د تجزيې لپاره هڅي رواني دي، له بهرنه زموږ په کورنيو چاروکي لاسوهني کېږي، داسي منظمه اسلامي ملي اردو نلرو چي بهرنۍ لاسوهني دفع کړي او د هېواد د کامل يووالی ساتنه وکړي، د بېلو بېلو مستقلو سياسي، اجتماعي او فوځي ځواکونو هغه هڅي شنډی کړي چي غواړي ترخپل تسلط لاندي خپلواکي سيمي ولري، مستقل داخلي او خارجي سياست اعمال کړي، ځانګړي فوځونه ولري او د يوه قوي مرکزي حکومت د جوړېدو مخنيوی وکړي. که مجاهدين ندي توانېدلی سالمه اداره جوړه کړي، اسلامي نظام قائم کړي، اجتماعي عدالت تأمين کړي، د هېواد د بيا ودانولو لپاره اقدام وکړي، مفسد عناصر په خپل ځای کښېنوی، د ولس په زخمونو پټي کېږدي او د دوی دردونه دوا کړي، د دې ټولو مصيبتونو اصلي عامل جګړه ده.

ورونړو او خويندو!

لا تراوسه زموږ د يونيم مليون شهداوو لوی آرمان ندی تر سره شوی، زموږ په هېواد کي هغه اسلامي نظام ندی قائم شوی د کوم لپاره چي زموږ باايمانه مجاهدينو د څوارلس کلني نابرابری جګړي ټولي ستونزی او کړاوونه وګالل او خپل سرونه ئې د الله په لاره کي د همدې آرمان لپاره نذرانه کړل. دا به لويه اشتباه وي چي څوك يوازي هغې ټولني ته اسلامي ټولنه ووايي چي واکداران ئې مسلمان وي او شعارونه ئې اسلامي. په حقيقت کي اسلامي ټولنه هغه ده چي هلته د الله دين حاکم وي، شريعت نافذ او حدود جاري وي، داسي ډاډمن امنيت تأمين شوی وي چي هيڅوك د چا په سر، مال او عزت د تېری جرأت ونشي کړي، حاکم او

محکوم د خدای دین ته منقاد وي او شخړې الله او د هغه رسول ته راجع او د شریعت مطابق حل او فصل شي، واکداران د ولس په خوښه له جبر، زور او تزویر نه پرته د ملت د څرګند بیعت په نتیجه کي وټاکل شي، د قدرت واګي ئې د صالح، متقی او امین او ترټولو د غوره کسانو په لاس کي وي، واکداران د ولس باداران نه بلکي خادمان وي، بیت المال وریا غنیمت ونشمېری، بلکي هغه ستر الهی امانت وګڼی او په هغه کي ناروا تصرف د ځان یا د خپلي ډلي په ګټه حرام وګڼی، واکمنان خلك د ځان غلامان ونګڼی او د هغوی په سر، مال او عزت د لوبی کولو حق ځانته ورنکړي، هیڅوك د شرعی محکمې د واضح حکم نه پرته تعقیب، زنداني او مجازات نشي، د جرم په مقابل کي یوازي مجرم مؤاخذه شي او مجرم ته یوازي هغه جزا ورکړي شي چي شریعت ورته ټاکلې او شرعي محکمې ئې حکم ورکړي، ملت له واکدارانو نه د ټولو تصرفاتو او کړو وړو په هکله د پوښتني او محاسبې حق ولري او د ولس فرد فرد د دوی په غلطو او ناروا اجراءاتو د اعتراض کولو او د حق څرګندولو له کاملي آزادۍ نه برخمن وي، د استبداد، اختناق او تبعیض ټول مظاهر ختم او د انسانانو ترمنځ د ژبې، رنګ، نسب او اجتماعي حیثیت په وجه تفرق او امتیاز حرام وګڼلی شي او ټول وګړی د یوه بل ورونه او د شریعت په وړاندي برابر وشمېرلی شي.

ورونو خویندو!

په کومي ټولني کي چي د بې وزلی او مظلوم حق تر پښو لاندي شي، د هغه غږ په سینه کي خفه شي، د هغه په سر، مال او عزت تېری وشي، خو د استغاثی لپاره رؤف او زړه سواند مرجع ونشي موندلی، د زور او د زر خاوندان د فرد او د اجتماع په حقوقو له څرګند تېری سره له مواخذی او نیوني نه خوندي او واکمنان له دوی نه وېره ولري او د دوی د ارضا لپاره سیاسي، اجتماعي او مالي رشوتونو ورکولو ته اړ وي او چیرته چي د الله دین په کامله توګه او د ژوند په ټولو اړخونو کي حاکم نه وي، الهی عدالت او ډاډمن امنیت نه وي تأمین شوی،

که څه هم د داسي ټولني زعما او واکداران ځانته مسلمان ووايي او په خپل شخصي ژوند کي په اسلام عمل وکړي، خو دې ټولني ته په هیڅصورت کي اسلامي ټولنه نشو ویلی.

زما د ایمان او عقیدې ورونو!

راځئ چي د یوې واقعي اسلامي ټولني د جوړولو لپاره ملا وتړو، صادقانه تعهد وکړو چي خپل مظلوم او بې وزلي ولس به له روانو دردونکو ستونزو او کړاوونو څخه ژغورو، جګړه به د تل لپاره پای ته رسوو، تل پاتې دایمنه سوله به په خپل جنګ ځپلي هېواد کي تأمینوو، د شر او فساد د ځواکونو په خلاف به د صالح متقي او مؤمنو قوتونو مستحکم او ټینګ صف جوړوو او د خپل وران ملك د ودانولو لپاره به یوه بل ته د وروري او ګډ کار لاس ورکوو، د الله په نامه ژمنه وکړو چي له دې نه وروسته به زموږ رقابت او تنافس، د وسلې په زور د قدرت او امتیازاتو تر لاسه کولو لپاره نه، بلکه خپل دردېدلي ولس ته د خدمت او په هېواد کي د سولي د تأمین په لارکي وي.

درنو وطنوالو!

ما غوښتل چي په یوه غیر منتخب حکومت کي هیڅکله برخه وانخلم، تل مي وړاندیز دا وو چي د ټولو ترمنځ د تفاهم له لاري دي په یوه داسي مؤقت حکومت توافق وشي چي له منل شوو با ایمانه شخصیتونو څخه جوړ شوی وي، مشران په کي برخه وانخلي، د همدې حکومت تر اشراف لاندي، د سولي او امنیت په فضا کي، په همدې مؤقتي مودې کي انتخابات ترسره شي او قدرت یوه منتخب اسلامي حکومت ته انتقال شي او پدې ترتیب زموږ په هېواد کي د مسلحو رقابتونو ځای، مسالمت آمیز سیاسي رقابتونه ونیسي، د جګړو، کودتاګانو اومسلح انقلابونو سلسه د تل لپاره پای ته ورسېږي. خو لکه څنګه چي خبر یاست د اوږدو خبرو آترو نه وروسته، د جوزا د میاشتي په څلورمي نېټې، پر یوې داسي معاهدې امضاء وشوه چي د هغې په اساس به د مؤقت نظام د دولت

رئيس محترم استاد برهان الدين رباني او دعظمي صدارت دنده به زما په غاړه وي، په مؤقت حکومت کي به ټولو ډلو ته د شرکت بلنه ورکول کېږي، ګډ فوځ او ګډ امنيتي ځواك به جوړېږي، پدې مودې کي به د مؤقت حکومت تر نظارت لاندي، د يوه مستقل انتخاباتي هيئت په ذريعه، د سولي او امنيت د تأمين په صورت کي انتخابات ترسره کېږي او که انتخابات وځنډېدل، نو د مؤقتي مودې په پای کي به قدرت يوه نوی حکومت ته انتقالېږي. په اصل کي مؤقت حکومت د ضرورت په وجه د منتخب اسلامي حکومت لپاره د مقدمې په حيث منل شوی. موږ د راتلونکي منتخب اسلامي دولت لپاره په لاندي ميثاق توافق کړي:

- د افغانستان په اسلامي دولت کي مطلق حاکميت الله لره مختص دی او د قضاياوو د حل او فصل يوازينی او وروستی مرجع د الله(ج) کتاب او د رسول الله (ص) سنت دی.
- په اسلامي افغانستان کي يوازي د هغه چا سلطه او واکمني جايز او قانوني ګڼل کېږي چي:

الف: په ما انزل الله حکم وکړي.

ب: د ولس د اکثريت له تائيد نه برخمن وي او د هغي انتخاباتي عمليې له لاري د ملت د اکثريت په رأيه انتخاب شوی وي چي اساسي قانون به ئې مشخص کوي، هيڅ فرد او ډله حق نلري د زور له لاري، د وسلې د استعمال او د داخلي او يا بهرني ځواك په اتکاء قدرت ترلاسه او په ولس حکومت وکړي.

- د افغانستان اسلامي دولت به شورايي نظام لري چي منتخب رئيس به ئې د ملي يووالی رمز او د هېواد د اجرائيه قوې رئيس وي.
- د هېواد د مقرراتو او لوايحو وضع، د دولت د بودجی او خط مشی تصويب او د هغه په اجراءاتو نظارت د شوری د غونډې له صلاحيتونو څخه دي.
- په اسلامي دولت کي د ټولو قوانينو، مقرراتو، مناهجو او سياستونو

یوازنۍ مرجع اسلامي شریعت دی.

- د افغانستان په اسلامي دولت کې قضائیه قوه کاملاً مستقله ده چې وظیفه ئې د شریعت تنفیذ، د عدالت تأمین او د فرد او اجتماع له حقوقو نه دفاع ده.

- قضائیه قوه حق لري چې د هري هغې فیصلې او قرار ابطال اعلان کړي چې د شریعت مخالف وي او یا د وګړو او اجتماع مسلم حقوق تر پښو لاندي کړي، هر فرد او ډله کولی شي د داسي فیصلو او پرېکړو د ابطال لپاره محاکموته مراجعه وکړي.

- د اسلامي دولت ټول اتباع د هېواد د قوانینو په وړاندي مساوی او یو شانته حیثیت او اعتبار لري او له هر راز تبعیض او امتیاز نه پرته له ټولو هغو سیاسي او مدني حقوقو او امتیازاتو څخه برخمن دي کوم چې بین المللي اعلامیې او پرېکړي ئې د وګړو او احزابو لپاره لازمي ګڼي او اسلامي شریعت ئې تائیدوی.

- د افغانستان په اسلامي دولت کي د هېواد ټولو اتباعو ته هر راز سیاسي آزادي، د بیان آزادي او د اجتماعاتو د تدویر او د احزابو او ټولنو د تشکیل د آزادۍ په شمول، د شریعت په حدودو کي مکفول او مضمون ده، خو هیچا ته به د دې اجازه نه ورکول کېږي چې لدې حق نه په استفادی سره د ملي یووالی د تضعیف او د هېواد د استقلال او خپلواکي د تهدید او د افغاني ټولني اسلامي هویت ته د تاوان رسولو په لار کي ناوړه استفاده وکړي.

- د افغانسان اسلامي دولت او د هېواد مؤمن اتباع په کلکه هڅه کوي ترڅو د اسلامي جهاد اهداف تحقق ومومي او د ملت جهادي روحیه حفظ او هغې ته مزید ارتقاء ورکړو. د هېواد د استقلال او خپلواکي نه د دفاع په خاطر او د ټولني د ملي یووالی او د اسلامي هویت د ساتني لپاره به د افغاني جامعی فرد فرد مکلف وي چي د عسکري خدمت قانوني دوره تر سره کړي.

- درنو هېوادوالو!

مؤقت حکومت ته چي د نوموړې معاهدې د تطبیق ترڅنګ کوم ستر ستر فوري وظایف په مخکي دي او پکار ده د خپل لنډ عمر په موده کي ئې تر سره کړي، کولی شم پدې ډول ئې راخلاصه کړم:

د امنیت د تأمین په برخه کي

د جګړې فوري او دائمي خاتمه، په مرکز او اطرافو کي د ډاډمن امنیت تأمین، د لارو پرانیستل او د دولتي منظمو ځواکونو له خوا په لارو کي د مصئون تګ راتګ شرایط برابرول. د دې اهدافو د تحقق لپاره غواړو چي:

الف: ټولي ډلي د سولي لدې بهیر سره یو ځای شي، دا معاهده تائیدکړي او په مؤقت حکومت کي عملاً برخه واخلي.

ب: ګډه ډاډمنه امنیتي قوه جوړه شي ترڅو د ښارونو او لویو لارو امنیت د همدې قوې په ذریعه تأمین شي.

ج: ښارونه او کلی له وسله والو ډلو څخه تخلیه شي.

د: هغو کسانو ته سخته سزا ورکړې شي چي خلك زوروي، وېره او خوف اچوي، شوکي کوي او د بې وزلو خلکو آرام ژوند تهدیدوي.

د دفاعی چارو په برخه کي

د هېواد د خپلواکۍ، استقلال، ځمکنۍ بشپړتیا او ملي حاکمیت نه د دفاع لپاره مکلف یو چي منظم اسلامي فوځ جوړکړو. په کار ده ملي فوځ د پخوا په شان د مکلفیت د دوری له لاري جوړ شي او په دې ترتیب د افغان ولس د هر فرد عسکري روزنه وشي او له خپل هېواد نه د دفاع په مقدس کارکي برخه واخلي، خو لدې لاري د فوځ جوړول داسي قوي مرکزي حکومت غواړي چي په ټول ملك ئې تسلط قائم وي او د افرادو جلب او احضار ورته ممکن وي، حکومت داسي یوې مرحلې ته تر رسېدو پوري دې ته اړ دی چي محدود فوځ ولري او هغه هم د

استخدام له لاري او د مناسبو حقوقو او امتیازاتو په بدله کې، پدې هکله د حکومت پالیسي دا ده چې:

الف: د مرکز په شمول به هر ولایت ته د هغه د موقعیت، نفوس او نظامي اهمیت په نظر کې نیولو سره مناسب قطعات منظور شي.

ب: دا قطعات به په هر ولایت کې د همدې ولایت د جهادي شورى په مشوره، د همدې ولایت د افرادو نه جوړېږي، د اولویت حق به هغو مجاهدینو ته ورکول کېږي چې د هېواد د آزادۍ په قیام کې ئې مخلصانه برخه اخیستې ده.

ج: د دفاع وزارت به د نوموړو قطعاتو د اکمال او د پرسونل د روزنې دنده په غاړه لري.

د: د ولایاتو اداري به مکلفې وي چې په لنډه موده کې شرایط داسې برابرکړي چې د جلب او احضار له لارې د فوځ د جوړېدو امکانات میسر شي.

هـ: فوځ به په سیاسي مبارزاتو کې له برخې اخستلو نه ډډه کوي، نظامي افسران به دا حق نلري چې د سیاسي ډلوغړیتوب ترلاسه کړي. تېرو ترخو تجربو دا ثابته کړه چې په سیاست کې د فوځ مداخله او په تنظیمي روحیې د فوځ د قطعاتو تشکیل د خونړیو پېښو باعث، د توپ او ټانك په زور په ولس د حکومت کولو او مخالفین مسلحانه مقاومت ته د رابللو وسیله ده.

و: موږ د ولس د بې وسلې کولو طرفدارنه یو، نه غواړو چې وړه وسله له خلکونه راغونډه شي، دې ته ترجیح ورکوو چې د قانوني سند په مقابل کې هر څوك وکولی شي مجاز وسله د ځان سره وساتي، دنورو ملکونو تجربو همدا ښودلې چې د ولس په لاس کې د وړې وسلې شته والی هیڅکله بې امنیتي نه راولاړوي.

په اداري برخه کې

موږ ته له کمونستي رژيم نه يوه کړکېچنه، ناسالمه او د هېواد د حالاتو سره نامتناسبه اداره په ميراث پاتې ده، د دې ادارې اصلاح، محدودول او د هېواد له اقتصادي وضعيت سره سم، په هغې کي ژوره تبديلي راوستل، يو اهم او ضروري کار دی، لدې کبله چي د دولت امکانات هومره محدود دي چي حتی د مأمورينو د معاشاتو د اجراء لپاره څه په لاس کي نه لري، موږ مجبور يو په محدودو تشکيلاتو اکتفاء وکړو او اضافي غير ضروري تشکيلات حذف کړو او هغو مأمورينو ته چي د تشکيلاتو د تقليل په وجه وزګار پاتې کېږي، د توليدی دندو د تر لاسه کولو شرايط برابر کړو. د مأمورينو معاشات بايد هومره وي چي د دوی ورځيني حياتي ضرورتونه رفع کړي او رشوت او خيانت ته اړ نشي.

کار اهل ته سپارل، د خلکو کارونه له هر راز ځنډ او تأخير نه پرته او د هر راز سفارش او رشوت د اغېزې نه ليری په سمه توګه او په خپل وخت تر سره کول، د اداري فساد په کلکه مخنيوی او د مفسدو او خائنو مأمورينو شديد مجازات، د سالمي ادارې لومړنۍ غوښتني دي.

د يوې معتبري درنې مقننه قوې احياء او د ملت رأيي ته د رجوع له لاري د منتخبي شوری تشکيل او د يوې داسي معتمدي قضائيه قوې جوړول چي د ټولني فرد فرد د هغې پرېکړو ته په درنښت وګوري او د ټولني د ټولو فردي او اجتماعي پېښو په هکله د وروستۍ پرېکړي صلاحيت او جرأت ولري، زموږ د حکومت له مهمو اهدافو څخه دي.

اجازه نه ورکوو چي په دولتي محافلو کي بې ځايه مصرفونه وشي، د توجيه وړ نده چي عام ولس دي وچه ډوډۍ نشي موندلی خو د واکدارانو په دسترخوان دي رنګ رنګ طعامونه پراته وي. بايد په دولتي محافلو کي داسي ساده ګي غوره شي چي د عام ولس د اقتصادي ابتر حالت سره متناسب وي.

په اجتماعي برخه کي

اسلام ټول انسانان برابر او د یوه بل ورونه ګڼي او هغه ژبني، قومي او مذهبي تعصبات حرام شمېري چې اجتماعي عدالت تهدید کړي او د رنګ، ژبې او مذهب په اساس د چا انساني حقوق تلف کړي. ټول افغانان او د افغان ولس ټولې پرګنې او اقشار، د واحد ملت غړي دي چې اسلامي حکومت به دوی ته په سیاسي، اجتماعي او اقتصادي لحاظ یو شانته شرایط برابروي او د هر راز تعصب او تبعیض جرړې به باسي.

په اسلام کې ښځو ته تر بل هر مسلك نه زيات امتيازات او حقوق منل شوي، بايد د ښځو ټول اسلامي حقوق احياء او تضمين شي او د افغانستان په نوی اسلامي ټولني کې خپل اسلامي رول ترلاسه کړي. اميد دی زموږ نوی اساسي قانون د ښځو د اسلامي حقوقو او اجتماعي فعال رول په هکله واضحه فيصله وکړي. موږ غواړو ښځې او نارينه خپل اسلامي هويت او شخصيت وساتي او د پرديو د سپك تقليد پرځای د يوه مستقل، تاريخ جوړونکي قوم د قهرمانو ځامنو په څېر نړيوالو ته نمونه او د تقليد وړ شخصيتونه وړاندي کړي. حقيقت دا دی چې د ښځې سقوط، د ټولني د سقوط مقدمه ده، که ښځه د ايمان او علم په ګڼې سنبال شوه، په خپلې غېږ کې به د تاريخ ستر ستر قهرمانان روزي.

موږ د اسلام په چوکات کې د مذهب په آزادي او د جومات او قضائيه قوې په آزادي باور لرو. همدا راز پداسي حال کې چې د احزابو تر منځ د شخړو او منازعاتو د سوله ايز حل طرفداری کوو، په احزابو کې د سالم سياسي رقابت او ولس ته د انساني خدماتو په وړاندي کولو او خپل مرام، تګلاري، سياسي او اجتماعي پروګرام ته د ولس د رابللو او د خير په کارکې له يوه بل سره د تنافس خورا مساعد شرايط برابرول غواړو. د احزابو د سياسي فعاليت د کاملې آزادي طرفدار يو. اسلامي سياسي احزاب کولی شي د قانون سره سم، اخبار، مجلې او نور تبليغاتي وسايل ولري. دوی حق لري چې د حکومت په کړو وړو او تصرفاتو نظارت وکړي او خپل اعتراض او انتقاد ولس ته وړاندي کړي. په هيڅ ډول

سیاسي او نشراتي فعالیت تر هغه بندیز نشي لګېدی چې د چا په عزت اوکرامت ئې تېری نه وي کړی، د رښتیا په ځای ئې دروغ نه وي خواره کړي او د هېواد د ګټو په خلاف او د امنیت د مختل کولو لپاره ئې هڅوني او تحریکات نه وي کړي. هیڅ ډله حق نلري دولتي تبلیغاتي وسایل، راډیو او تلویزیون په خپل انحصارکي او د خاصي ډلي په ګټه وڅرخوی، دا وسایل په ټول ملت پوري مربوط دي، واکمن او مخالف احزاب له هغه نه د مساوی استفادی حق لري.

یتیمانو او د شهداوو کورنیو ته جدي پاملرنه، د جهاد له معلولینو سره دوامداره مرسته او د مهاجرینو د بېرته راستنېدو او په خپل ټاټوبی کي د دوی اسکان ته خاصه توجه د دولت د لومړنیو دندو څخه دي.

د ښووني او روزني په برخه کي

موږ په ټول جدیت سره هڅه کوو چي د هېواد د ښووني او روزني نظام په سالمي او اسلامي بڼه کي ډېر ژر فعال کړو. تعلیمي نصاب اصلاح او زموږ د اسلامي ټولني د نوو مقتضیاتو سره سم عیار شي، داسي چي زموږ د تعلیمي مؤسساتو نه د ایمان او عقیدی په وسله سمبال مؤمن افسران، داکتران، انجنیران، د خدای نه وېرېدونکي حاکمان او قاضیان او باایمانه فني او مسلکي پرسونل فارغ شي.

حکومت به خپل طویل المدت تعلیمي پلان داسي جوړوي چي د هېواد په ټولو ولایاتو کي د ابتدایي او عالی زده کړي مناسب شرایط برابر شي، د هېواد د ننه او بهر د ځوانو زده کوونکو د سالمي فکری روزني او ښه تنظیم او د دوی له ځوان ځواك او استعداد نه د اسلامي انقلاب د اهدافو د تحقق په لاره کي ګټه اخستل او د دوی د فکری ودی لپاره داسي مناسب شرایط برابرول چي زموږ ځوان نسل د راتلونکي اسلامي افغانستان لپاره سالم او مؤمن قیادت او مشرتابه وړاندي کړي، د حکومت د سترو اهدافو څخه دي.

د روغتیا په برخه کې

روغتیا او صحت ته پاملرنه ترهغه په زړه پوري نتیجه نشي ورکولی او د ناروغیو د خپرېدو مخه نشي نیولی ترڅو چې د فقر د معالجې لپاره متوازنه هڅه ونشي. فقر د اخلاقي او اجتماعي مفاسدو ترڅنګ د ناروغتیا او رنځ د خپرېدو ستر عامل دی. د روغتونونو او کتنځیو بیا ودانول او د دوا درمل د تسهیلاتو د برابرولو ترڅنګ څنګ، دولت په دې مکلف دی چې د خلکو د اقتصادي ستونزو د حل او د ولس د ژوندانه د سطحې د لوړولو په هکله ګامونه واخلي.

د کرهنې په برخې کې

د ځوارلس کلنې جګړې په ترځ کې د هېواد کرهنې، بندونو، نهرونو، کاریزونو او ځنګلونو ته سخته صدمه رسېدلې او په همدې تناسب مالداری زیانمنه شوې، د هېواد دې اړخ ته جدي پاملرنه د حکومت له مهمو دندو څخه ده. متأسفانه تېرو مفسدو حکومتونو د هېواد د اوبو غني زېرمو، وسیع حاصل خیزو دشتو او د حاصل ورې شاړو ځمکو ته هیڅ پاملرنه نده کړې. زموږ د اوبو زیاته برخه بهرنیو ملکونو ته درومي، د اوبو د مهارولو او له هغه نه دشاړو ځمکو د آبادولو په برخه کې هیڅ استفاده نده شوې، زموږ هېواد د کرهنې په برخه کې د ډېرې کمې توجه په نتیجه کې د افغانستان د موجوده نفوس په پرتله څو چنده نفوس ته غله او میوه ورکولی شي، د هېواد لومړنی ضرورت همدا دی چې د غلې له خوا په خپلو پښو ودرېږي، نه یوازې دا چې له بهرنه د غلې او غوړیو او نورو حیواني محصولاتو له واردولو نه وژغورلی شو، بلکې خپلو ګاونډیو هېوادو ته ئې هم صادر کړو. دې هدف ته د رسېدو ټول امکانات شته، په لږ پاملرنه او زحمت سره دا اهداف ترلاسه کېدای شي.

د اقتصاد او تجارت په برخه کې

زموږ هېواد د جګړې او د کمونستانو د تسلط نه د مخه له اقتصادي پلوه د

دنیا تر ټولو وروسته پاتې هېواد وو. د جګړې په نتیجه کې زموږ محدود اقتصادي تأسیسات هم له منځه ولاړل، د بې امنیتي په وجه تجارت کلکه صدمه ولیدله، تجارانو او بډایانو خپلې شتمني بهرته انتقال کړې. نن نن زموږ نادارہ هېواد له اقتصادي پلوه له سختو ستونزو سره مخامخ دی، د جګړې له پیل نه ترنن پورې دولت د بانك نوټونو د چاپولو له لارې خپل مشکلات حل کړي، پدې سره د افغاني نرخ ورځ په ورځ راټیټ شوی او پدې تناسب قیمتونه لوړ تللي، اتلس کاله د مخه د یوې ډوډۍ نرخ (۲) افغاني ووخو اوس د هغې بیه تر پنځه سوه افغانیو لوړه شوې، له دې دردوونکي حالت نه د هېواد ژغورل دا ایجابوي چې:

الف: د بانك نوټونو د بې دریغه چاپولو نه ډډه او د جعلي نوټونو مخنیوی وشي.

ب: په ملك کې داسې امنیتي شرایط برابر شي چې افغاني تجاران او بډایان خپلې پانګې هېواد ته راانتقال کړې او بهرني پانګې اچوونکي دې ته تشویق شي چې زموږ په ملك کې سرمایه ګوزاری وکړي. موږ د اقتصاد په برخې کې په آزاد بازار باور لرو، دولت په بازار او خصوصي تشبثاتو صرف دومره کنټرول لګولی شي چې له ناجایزو او حرامو تصرفاتو، احتکار، سود، جعلکاری، قمار او دوکې نه مخنیوی وشي او پرې نږدې چې په ټولنه کې هغه حرامه راکړه ورکړه رایج شي چې د اسلام د اوچتو اخلاقی معیارونو منافی او بازارته د هغه څه د عرضه کېدو باعث شي چې د انسان صحت او روغتیا ته صدمه رسوی. باید په شرابو او مخدره موادو کلك بندیز ولګولی شي او ولس ته د مخدره موادو د تولید او تجارت په ځای د معیشت د تأمین پتمني او حلالی لاري پرانستلی شي. زه خپل مؤمن ولس ته بلنه ورکوم چې د مخدره او نشه ئي موادو په خلاف په پراخ جهاد کې له حکومت سره لاس یو کړي.

موږ له بهرنه د پور د ترلاسه کولو له لاري د دولتي پانګې اچولو په ځای دې ته ترجیح ورکوو چې کورني او بهرني پانګه لرونکي دې ته تشویق کړو چې زموږ

په هېواد کې په مثمره او عام المنفعه پروژوکي پانگې واچوی. غواړو چې دولتي تصدیو ته یا انتفاعی بڼه ورکړو او یا ئې خصوصي سکتورته انتقال کړو، په تجارت او پانگې اچونې باندې د دولت هر راز انحصار پای ته ورسېږي او دولتي پانگه اچونه یوازې د ثقیله صنایعو په محدوده کې راخلاصه کړو.

پدې کې شك نشته چې د شوروي اتحاد د زوال او په نویو مستقلو جمهوریتونو د هغه د تقسیم په نتیجه کې زموږ هېواد یو ځل بیا خاص تجارتي او اقتصادي اهمیت ترلاسه کړی. که موږ پدې موفق شو چې ډېر ژر په ملك کې امنیت تأمین کړو او د نوو لارو په پرانستلو سره د مرکزي آسیا نوی جمهوریتونه د افغانستان له لارې له نوري نړۍ سره وصل شول، زموږ هېواد لدې نه د اقتصادي ودې په لار کې په زړه پورې گټه اوچتولی شي.

د نفت، گاز او نورو معدنونو د اکتشاف او استخراج او د صنایعو د تأسیس په ساحه کې پانگې اچولو ته په لومړۍ درجه کې اهمیت ورکوو، خو دا لازمه گڼو چې لومړۍ دې نفت او گاز په نازله بیه د هېواد والو د استفادی لپاره عرضه شي او بیا دې بهرته د صادرولو لارې ولټول شي.

د بهرني سیاست په برخه کې

په بهرني سیاست کې هم په اسلامي اصولو ولاړ، فعال او مؤثر سیاست غوره کول غواړو. له حق نه دفاع، د مظلوم مرسته، د تېری او تجاوز غندنه، د نړۍ ټول وگړی د یوې ستري کورنۍ غړي گڼل او د ټولو هېوادونو ترمنځ د ښو اړیکو ټینگول، له اسلامي ملکونو سره د دوستي او ورورولی ترټولو ښه روابط ساتل، په نړۍ کې د جگړې، تجاوز او تېری خاتمه، د سولې او اجتماعي عدالت تأمین او ولسونو ته د خپلې عقیدی او ملي مصالحو په رڼا کې د خپل برخلیك د ټاکلو او د خپلې خوښې سیاسي نظام د غوره کولو حق ورکول، د استکباری ځواکونو له خوا په مظلومو بې وزلو ولسونو باندې د پردیو د خوښې د حکومتونو په کلکه غندنه، د نورو په کورنیو چارو کې عدم مداخله او د دوی استقلال، آزادي او

ارضی تمامیت ته په درنښت کتل او د بین المللي ستونزو په سوله ایز حل تأکید کول، زموږ د بهرني سیاست اساسي او اصلي کرښې جوړوي.

موږ له اسلامي هېوادو مخصوصاً پاکستان، ایران او سعودی عربستان او ټولو هغو ملکونو سره چې زموږ د اسلامي جهاد ملاتړ ئې کړي، زموږ مهاجرینو ته ئې پناه ورکړي، زموږ په هېواد کې ئې د جګړې د پای ته رسېدو او د سولې د اعادې په لارکې مرسته کړې، د دوستانه اړیکو لازیات ټینګښت غواړو.

د بین المللي سازمانونو غونډو کې به افغانستان د یوه فعال او مؤثر غړي په حیث د خپل اسلامي رول ادا کولو هڅه کوي، داسې چې بین المللي سازمانونه د سترو ځواکونو د اغېزې نه آزاد او د بین المللي شخړو په آوارولو، د جګړو په پای ته رسولو او د بډای او نادارە ملکونو ترمنځ د ژورې فاصلې په راکمولو کې مؤثر نقش ترسره کړي او دنیا ته د یوه نوی عادلانه نظام په وړاندې کولو مؤفق شي.

متأسفانه نن د نړۍ ټولې جګړې په اسلامي ملکونو کې او د مسلمانانو په خلاف رواني دي، د دې جګړو په ترڅ کې په اروپا، افریقا او آسیا کې مسلمان مري، د مسلمان کور ورانېږي، مسلمان هجرت ته مجبورېږي او د هغه په ملك کې د جګړې لمبې اوچتې دي. اسلامي هېوادونه د صنعتي ملکونو د وسلو د خرڅلاو او د مصنوعاتو د عرضې په مارکیټ بدل شوي، په اسلامي هېوادونو کې د جګړو، عدم استقرار او سیاسي تشنج ستره وجه همدا ده. لدې دردوونکې حالت نه د امت د ژغورنې لپاره موږ د اسلامي نړۍ د مزید یووالی طرفداریو.

باید په بین المللي پېښو او مخصوصاً هلته چې پر یوه مسلمان هېواد تېری کېږي او د اسلامي امت ګټې تهدیدېږي، ټول اسلامي هېوادونه واحد، قاطع او فعال دریځ غوره کړي.

موږ د کشمیر د آزادې د تحریك سیاسي او اخلاقی ملاتړ کوو او پدې

تأکېد کوو چې د کشمېر ولس ته د خپل برخلیك د ټاکلو حق ورکړل شي او په هغه ملك کې دې د بې وزله کشمېریانو په خلاف د تشدد او خشونت سلسله بنده شي.

موږ د فلسطین په آزادۍ او له ټولو اشغال شوو ځمکو څخه د اسرائیلو په وتلو تأکېد او د فلسطینیانو د روا مقاومت ملاتړکوو. په تاجکستان کې د کورنۍ جګړې پای ته رسېدل او د برمایي مسلمانانو په خلاف د تشدد او خشونت خاتمه زموږ د بهرني سیاست عاجلې غوښتنې دي.

لکه څنګه چې موږ په خپل هېواد کې سوله، ثبات او استقرار غواړو، پدې سیمې او ټولې نړۍ کې د ثبات او امنیت غوښتونکي یو او له هرهغه حرکت سره مخالفت کوو چې د نورو ملکونو سوله او امنیت او سیاسي ثبات تهدید کړي.

ګرانو هېوادوالو!

زه د افغاني ټولنې فرد فرد ته او ټولو هغو ډلو او ځواکونو ته چې پر خپل مظلوم ولس ترحم او عاطفه لري او له خدای نه وېرېږي بلنه ورکوم چې د جګړې د پای ته رسولو او په هېواد کې د تل پاتې سولې د تأمین لپاره لاس یو کړي، د یوې واقعي اسلامي ټولنې دجوړولو لپاره ملا وتړي او د ځوارلس کلن اسلامي جهاد هغه مقدس اهداف ترسره کړي د کوم لپاره چې زموږ زړه ور ولس یونیم ملیون شهیدان ورکړل.

په ګران هېواد افغانستان کې د سولې د تأمین او د منتخب اسلامي حکومت د جوړېدو په هیله.

اقول قولی هذا استغفرالله لی و لکم و السلام علیکم و رحمة الله وبرکاته.

- د مسعود انډیوالانو په ټول کابل کې دا افواه خوره کړه چې د حزب اسلامي لخوا معرفي شوي د دفاع وزیر د بګرام هوایي میدان ته د تلو شوق کړي وو خو په نظام قراول کې انضباطانو ودرولو او ورته وئی ویل: دریش: شاګرځ ! غوښتل ئې خلکو ته ووایي چې د ده انډیوالان نه دا معاهده مني او نه د دفاع وزیر.

• له مانه د مخه چي څوک کابل ته تللي وو متأسفانه خلکوته ئې د ویلو لپاره څه نه درلودل، له ولس سره نشو مخامخ کېدی، د کمونستانو تر تأثیر لاندي تللي وو، په ځینو باندي خوکمونستانو داسي لوبی کړي وې چي نور نو د خلکو په وړاندي د اسلام او مسلماني په یادونه شرمېدل، ما دا اراده وکړه چي د هري جمعی لمونځ به د کابل بېلو بېلو جوماتونو ته رسوم، هلته به له خلکو سره یوځای لمونځ کوم، امامت او خطابت به هم په خپله کوم، په مهمو مسائلو به بحث کوم، د خلکو پوښتنو او سوالونوته به ځواب وایم، زیاتره وخت به غونډو، جلسو، ویناګانو، لیدنو او کتنو ته ورکوم، له ځوانانو سره تفصیلي غونډې، له مأمورینو سره جلسې، د کابل ښځینه مأمورینو ته ویناګاني، د مختلفو سیمو له قومندانانو، سپین‌ږیرو، مخورو او استاځو سره یوه په بل پسې غونډې. د دې غونډو، لمونځونو، خطبو او ویناګانو راپورونه د راډیو او تلویزیون له لاري خورېدل، په خلکو کي د هغو اغېزې ډېري څرګندي وې. مسعود او رباني لدینه سخت وېرېدل، کوشش ئې وکړ چي د راډیو او تلویزیون له لاري د هغوی د انعکاس مخه ونیسي خو د دوی دا هڅه شنډه شوه، د مسعود زړه هومره پړسېدلی وو چي آخر ئې د بی بی سي له لاري زما د هغي وینا مخالفت وکړ چي د کورنیو چارو د وزارت په لوی تالار کي مي د دولت مأمورینو ته درلوده او په هغې کي مي وویل: د دولت ټول نارینه او ښځینه مأمورین باید په کلکه او جدي توګه د اسلامي آدابو مراعات وکړي، هغه مأمور چي د اسلام په نسبت التزام نلري، د اسلامي دولت په اداراتو کي د کارکولو حق نلري، ښځي باید خپل اسلامي هویت وساتي او د دښمنانو تقلید ونکړي، اسلامي حجاب مراعات کړي، په کابل کي باید کامل امنیت وي، د خلکو سر، مال او عزت باید خوندي وي، غصب شوي کورونه او املاك باید خپلو خاوندانو ته مسترد شي، هیڅوک حق نلري د باصلاحیته او شرعی محکمې له حکم نه پرته څوك بندي کړي. شخصي بندي خانې باید ختمي شي ... د دې وینا د ځینو ټکو په هکله بی بی سیحساسه شوه، له مسعود سره ئې مرکه غوښتهء خو هغه د لومړی ځل په څېر د خلکو د حساسیت او مخالفت د راپارېدو له وېری خپل

نطاق معرفي کړ چې هغه وویل: دا د حکمتیار شخصی نظرات وو، موږ ورسره موافق نه یو...!!

• د وحدت سره زموږ په وساطت خبرې وشوې په اوربند او د اسراوو په تبادلې او په حکومت کې د شاملېدو په سر توافق وشو او پدې ترتیب د بامیان په لوري جګړه متوقف شوه.

• له جنبش سره مو خبرې وکړې، جنګي اسراء تبادله شول، د کابل ـ حیرتان لویه لار پرانستلې شوه، پس له څو کلونو د شمال ولس وتوانېدو چې د سالنګ له لارې کابل ته راشي او له کابل نه شمال ته ولاړ شي.

• له وحدت او دوستم سره د مذاکراتو په هکله مو په کاریزمیرکې جلسه وه، رباني او سیاف هم حاضر وو، زما کوشش دا وو چې مسعود پدې قانع کړم چې په یوه وخت کې په څو استقامتونو جګړه نه ګټوره ده او نه ممکن، د خبرو په دوران کې هغه ما ته مخ کړ او وئی ویل: همدرد ته وظیفه ورکړه چې دوستم ترور کړي!! دوستم د ده له منطقې نه جوزجان ته ځی راځی، ډېر په آساني سره د هغه چاره کولی شي!! دا خبره ئې په داسې وخت کې کوله چې هیئت ئې له دوستم سره په مذاکراتو بوخت وو!! ما ورته وویل: موږ هغه خلك نه یو چې د دوستې په جامه کې دښمني کوي، زموږ دوستي او دښمني څرګنده وي. "ماهمدلته مسعود ښه وپېژندو! خدای خبر چې د څومره کسانو په هکله به هغه په همدې شکل له نورو نه غوښتي وي چې څه چاره ئې وکړي او څومره کسانو ته به ده د مذاکراتو په وخت کې د ترور منصوبې جوړې کړې وي" له هیڅ افغان نه ما د داسې چلند انتظار نه کولو.

• د مخلوع پاچا نطاق وزیری اعلان وکړ چې اعلیحضرت غواړي په لنډو راتلونکو ورځو کې وطن ته ستون شي او د خپل ولس خدمت وکړي. دا اعلان پدې خاطر د پاملرنې وړ وو چې:

الف: د لومړۍ ځل لپاره د مخلوع پاچا نطاق د دې خبرې د کولو جرأت کوي.

ب: يوه امريکائي هيئت پدغو ورځو کې د افغانستان او پاکستان دوره کړې وه، له طالبانو، دوستم او مسعود سره ئې ليدلې وو، امريکائي هيئت له ستنېدو وروسته په يوه مطبوعاتي کنفرانس کې وويل چې ټولو هغو افغاني مشرانو د ظاهرشاه له ستنېدو او د مؤقت حکومت له رياست سره موافقه کړې کوم چې دوی پدې سفرکې ورسره ليدلي.

ج: جنرال بابر د بی نظير بوتو د حکومت داخله وزير چې له امريکائيانو سره ئې ډېره نږدې او زړه دوستي وه هر چا ته ويل چې طالبان د ظاهرشاه لشکر دی.

د: طالبانو ټول غربي او جنوبي ولايات نيولي وو او اوس ئې په کابل د يوه بريد لپاره ځان تيارولو.

هـ: په ټولو باخبره حلقو کې دا تبصره کېده چې امريکائيانو د طالبانو، دوستم او مسعود نه دا موافقه ترلاسه کړې چې په کابل کې د ظاهرشاه تر مشرۍ لاندې ائتلافي حکومت جوړ شي.

ما د دولت دعالی شوری په غونډې کې له مسعود نه پوښتنه وکړه چې د ظاهر خان نطاق په کوم جرأت او اطمئنان داخبره کوي، څنګه امريکايي هيئت وايي چې ټولو افغاني مشرانو د پاچا په هکله دوی ته اطمئنان ورکړې، امريکايي هيئت له تا سره هم ليدلی، پدې هکله څه وايي؟ ده په ماته ګوډه ژبه او لالهانده لهجه وويل: له ما نه امريکايي هيئت څوځو ځله د پاچا په هکله پوښتنه وکړه، ما په پای کې ورته وويل چې که مشران موافقه وکړي زه اعتراض نلرم! د شوری نورو غړو ته مې مخ کړ او ومې ويل: زما وړانديز دا دی چې د دې تشويشونو د رفع کولو لپاره بايد رسماً د بدنام پاچا په هکله خپل دريځ څرګند کړو او ولس ته اطمئنان ورکړو چې موږ د پاچا د بيا مسلط کولو د امريکايي پلان په کلکه مخالفت کوو. د عالی شوری اکثرو غړو د دې وړانديز ملاتړ وکړ خو د شورای

نظار غړو لدې سره مخالفت وکړ، د دوی له مخالفت نه څرګنده وه چې دوی په پټه کې له امریکائیانو سره پدې ارتباط ژمنه کړې وه، د دې ژمنې په اساس وو چې شورای نظار د رټل شوي پاچا له پلویانو سره په روم، آلمان او ترکیې کې داسې غونډې جوړې کړې چې ریاست ئې د شاه پرستانو په لاس کې وو.

• د شوروي اتحاد له زواله وروسته د افغانستان په اړه د مسکو ستراتیژی دا وه چې پدې هېواد کې باید جګړه دوام وکړي او د سولې او ثبات د قائیمدو او د یوه اسلامي حکومت د جوړېدو مخه ونیسي، د دې لپاره چې د مرکزي آسیا نوی آزاد شوي هېوادونه د افغانستان له لارې له نوري نړۍ سره وصل نشي او د تیلو ستري زېرمې ئې د روسي کمپنیو په واك کې پاتې شي او دې هېوادونو ته د اسلامي پاڅون څپانده بهیر راانتقال نشي، باید په افغانستان کې جګړه دوام وکړي. کې جی بی مسعود د جګړو د ادامې لپاره د یوې ښې وسیلې په حیث انتخاب کړي وو. د نوی حکومت په دوران کې کې جی بی د سابق په څېر مسعود ته پیسې او وسلې لېږلې او پدې سره ئې غوښتل چې له هغه نه د دې حکومت د تضعیف او ړنګولو په لارکې کار واخلي. د شمال د جبهې ځیني نورو حامي هېوادونو هم له حکومت سره د تعامل په ځای د خپلې خوښې ډلو سره مخامخ معامله کوله او پدې سره ئې د حکومت د کمزوری کولو هڅه کوله.

• مسعود او رباني د معاهدې بند بند نقض کړ، رباني دې ته تیار نه وو چې زموږ مأمورین په دولتي اداراتو کې توظیف شي، د دولت د سقوط تر ورځې ئې د خارجه وزارت او داخله وزارت لپاره زموږ معینان قبول نکړل. مسعود نه غوښتل چې زموږ مسلح قطعات د معاهدې مطابق په کابل کې ځای په ځای شي، په ځای شوي مجاهدین ئې په مختلفو پلمو تنګول.

• د کابل له سقوط نه څو اونۍ مخکې ما د کابینې غونډې وځنډولی او په وروستۍ غونډې کې مې وزیرانو ته وویل: تاسو او دا تالار دې شاهد وي چې دا نظام به حتماً او ډېر ژر نسکورېږي، دې نظام د پاتې کېدو ټول مقومات له لاسه

ورکړي، که سقوط ونکړي باید تعجب وکړو، ما ته وضعیت داسې معلومېږي چې که په کابل حمله وشوه له هغو ۴۵۰ زره کسانو نه چې اوس ئې مسعود اکمالوی ۴۵۰ کسان به هم د کابل دفاع ته چمتو نشي، زه پدې حالت کې د کابینې د غونډو دائرول عبث او بیهوده کارگنم. تاسو په خدای سپارم!!

له څو اونیو وروسته طالبانو د ازرې له لارې خپل عملیات پیل کړل، له سختې جگړې نه وروسته ازره د دوی په لاس کې پرېوته، ورپسې جلال آباد د خاص مقاومت نه پرته سقوط وکړ، د جلال آباد په سقوط کې د دې ولایت د مشهورو او نومیالیو قومندانانو په شمول د ۷۲ کسانو یو ځائی وژني لویه ونډه درلوده، دوی له طالبانو سره د خبرو آترو په پلمه تورخم ته وغوښتلی شو، تورخم ته نږدې د مرحوم شمالي خپلوانو او مجاهدینو ورته کمین نیولی وو او ټول ئې د سړك په سر یوځائی په قتل ورسول. حاجی عبدالقدیر پېښور ته وتښتېدو، د حزب په مجاهدینو کې دا توان وو چې له جلال آباد نه دفاع وکړي. خو مسعود دا نه غوښتل چې د حزب ځواکونه فعال شي او د جلال آباد د دفاع قومنده په لاس کې واخلي، هغه د حضرت علی په لاس چې یو غیر پښتون او د مولوی خالص د حزب غړی وو د دې کار تر سره کېدل غوښتل، خو دا کار ممکن نه وو. جلال آباد په ۲۱ / ۲/ ۱۳۷۵ د طالبانو په لاس کې پرېووت.

له کابل نه چې د جلال آباد د دفاع په خاطر کوم دولتي قطعات لېږل شوي وو د درونټې د بند دوو خواوو ته مستقر شول، د لغمان مجاهدین لا د مخه په درونټې کې ځای په ځای وو، طالبانو په جلال آباد کې د لنډ تم کېدونه وروسته په لومړی خط خپل برید پیل کړ، د ډېرکم مقاومت نه وروسته دولتي قطعات په تېښته شول، د دوی خوا ته لومړی خط مات شو، د لغمان مجاهدین له دوو خواوو نه محاصره شول، ډېره مرگ ژوبله ورواوښته، په پای کې دا مهمه سیمه د طالبانو په لاس کې پرېوته، ورپسې ئې په دولتي قطعاتو حمله وکړه، د دې حملې په نتیجه کې پدغو قطعاتو کې داسې بدنظمي او گډوډی خوره شوه چې د تیښتې په

وخت کې ټانکستانو څو کسان تر چاینونو لاندې کړل، له تنګي ابریشم او له سروبی نه هم ووتل. سروبی ئې پداسې حال کې پرېښود چې د حزب اسلامي مجاهدین د ازرې او بادپېښ په سنګرونوکې پاتې وو او د سروبی له تخلیه کېدو نه خبر نه وو.

دولت خېل جنګي قطعات جلال آباد او سروبی ته لېږلی وو، له ماتو نه وروسته پدوی کې نه د مقاومت شیمه پاتې وه او نه روحیه. پدې ترتیب طالبانو ته د کابل د فتحی لار پرانستلې شوه. د سروبی له نیولو نه وروسته له دوو لارو، لته بند او ماهیپر نه د کابل په لورې وخوځېدل، مسعود خپلو کسانو ته په مخابرې کې ویل چې د ماهیپر تنګی منفجر کړې، پل والوزوی او لاره بنده کړې، هر ځلې هغوی ورته ویل: صیب باروت مې تیارکړل، دا دی موټر هم تیار شو، همدا اوس خوځېږې، مطمئن اوسئ لار بندوو، خو تر پایه ئې دا کار ونه کړ. طالبان له دواړو خواوو پل څرخي ته راورسېدل. په پل څرخي کې محدود شمېرکسانو د څو محدودو ساعتونو لپاره مقاومت وکړ، کابل عملاً تخلیه شوی وو، ټول قومندانان او مسئولین وتلی وو، زه په صدارت کې وم، ورونډ د مسئولینو د وتلو اطلاع راکړه، ارګ ته ولاړم، په ارګ کې له څو انضباطانو نه پرته هیڅوک نه وو، راته وویل شول چې استاد په بلنداژونو کې ستاسو انتظار کوې، هلته ورسېدم، ګورو چې ټولو بار بستره تړلې او د جبل السراج په لورې د خوځېدو لپاره تیارې نیسې. لدوی سره یوځای په هغه لورې وخوځېدو او پدې ترتیب مظلوم کابل په **۱۳۷۵/۷/۵** د پنجشنبې په ورځ د طالبانو په لاس کې پرېووت او د کابل منحوس ائتلافي حکومت رانسکور شو.

رابن رافیل د امریکا د خارجه وزارت معیني د طالبانو په لاس د کابل د سقوط په اړه وویل: موږ د هغه حکومت په نسکورېدو اوښکې نه تویوو چې حکمتیار ئې صدراعظم وو. هغې مسعود ته په یوې لیدنې کې ویلې وو: له کومې ورځې چې حکمتیار کابل ته ننوت موږ د افغانستان په اړه خپله مصرفي بودجه

درې برابره کړه، مسعود وايي: د دې دا خبره مونږ ثبت کړې او کست ئې راسره ده. مس د رابن رافيل په همدې خبرې استناد کولو او ويل ئې: د کابل د سقوط اصلي عامل دا وو چې مونږ د حکمتيار په شان له يوه داسې بنسټ پال سره روغه جوړه وکړه چې امريکا په هيڅ صورت کې هغه نشو زغملی، د همدې لپاره امريکائيانو له طالبانو سره خپلې مرستې درې برابره کړې او کابل د دوی په لاس کې پرېووت.

نور بيا

د مات وزرو خپل کي

هغه شپه مي هېره نه ده
آ سره، تياره اوږده
ټول په ژور خوب وو ويده
هره خوا چوپه چوپتيا
هد ېرې شانته فضا
*****
د ژوندو دې هد ېرې کي
نه خوځښت شو چا ليدلی
نه ئې ځوږ شو اورېدلی
د مات څلي په سر ناست کونگ
وازو سترگو سره ويښ وو
خو ساکت او يخ وهلی

****

سپينکۍ فاختې وې غلې
برگ کارغان شور نه لوېدلي
وزر مات د عقابانو
جگ پرواز نه وو لوېدلي

*****

سيلۍ يخې د سړې شپې
که هيبت د دې تيارې شپې
د ويدو د خوځولو په خاطر چا
د پرتو د هڅولو په غرض چا
نه پوهېږم چا راويښ کړم؟
نه پوهېږم څنگه ويښ شوم؟

****

د ويدو د ويښولو
د پرتو د هڅولو
د کاروان د خوځولو
په دې هيله او خاطر مي
خپل وزرونه وڅنډل کلك
په وار وار مي په اوچت غږ
په هرچا او په هر لوري
دا نارې کړلې اوچتي:
که په منډه راويښ نشو خوبولو
که خوځښت ته تيار نشو يخ وهلو

ټول وزرونه کرخت کېږي
لنډې پښې مو کنګل کېږي
ننګين مرګ را ته کمين کي
سور صياد را ته مرصاد کي
*****

باري ربه!
زما دا هيلې دي شېرازه
زما خوبونه دي رښتيا کړل
زما وزرونه دي پياوړي
زما غړونه دي رسا کړل
*****

چي په چا کي څه شيمه وه
په کوم زړه کي د الوت چي تلوسه وه
په وزر کي ئې چي توان د الوتو وو
چي ئې عزم له تيارو نه د وتو وو
زما په غږ شو رابيداره
خپل وزر به ئې څنډلو
د الوت لپاره څرک او ناقراره
*****

د تياره سباوون هغه شور او ځوږ
د الوت لپاره هغه تيارى
د يوه بل د هڅولو هغه هڅي
هله هله له هر لوري په جګ غږ
نه شور ځوږ د دې سحر د هېرېدو دئ

نه داستان د دې سفر د هېرېدو دئ
*****

زه اوچت شومه له ځمکي،
د سرلوړو خیل په ما پسې
ځنې نه پرته ټول اوچت شوو په هوا کي
هر یو پوه چي اوږد سفر لرو په مخکي
جګو غرو نه اوښتل لرو په مخکي
خړي وربڅي مو په لار کي
د رڼا په لوري تګ دئ له تور تم نه
د خپلواك او ډاډه ژوند او تودې هیلي
ګران سفر دئ له ټاټوبي د ماتم نه
*****

ما ویل له دغو تورو غرونو آخوا
آ د سره شامار د ځالي،
جګي څوکي د مغرور غره
سر کوو بل لور ته اوړو
د سفر یاران هك پك شوو
لکه څوك چي خپل وزر کي
نه د لوړ پرواز زور ګوري
نه سینه کي د اوږده سفر شور ګوري
خو نه کوز شول نه په شا شول
نه له خیل څخه جلا شول
*****

دنګ دنګ غرونه ټول زمونږ تر نظر لاندې
لوړې څوکې ټولې زمونږ تر وزر لاندې
ټولو غرونو نه تېر شوي
مزل پای ته نږدې شوی
سرمنزل راته له لرې ځان ښودلو
زړونه شوق نه دربېدلو
رڼې اوښکې د شادۍ مو
په لېمو کې رغړېدلې
*****
ناڅاپې له یوې ګوښې نه
یوه بوډا، ضعیف، طماع
په پریوتې غږ نارې کړې
د سفر ستړو ملګرو!
نور وزر نشو وهلی
نور مزل نشو کولی
په یوې ساه خو اوږد مزل نشو وهلی
مګر نګورئ چې لاندې په دې خوړ کې
د مرغانو سیل کوز شوی
که له رنګه تور تور برېښي
خو زمونږ له خېله بریښي
*****
اندېښنې ئې راپیدا کړې
دې بلنې د ستړیا او کوزېدا
له ضعیف زړه خوټېدلې دې وینا

مخ مي واړاوو ملګرو ته چي پام کړئ
د سفر صبور ملګرو اوچت ګام کړئ
نه دا ځای د کوزېدو دئ
نه دا خیل د ملګرتیا
نور نو یو وزر وهل دئ تر هدفه
نور نو یوه ساه اخستل دئ تر تم ځایه
****
د ضعیف په رفاقت کي
د طماع متابعت کي
یو په بل پسې داسي کوز شول
چي ئې نه کتل زما خوا ته،
نه ئې غوږ وو زما وینا ته
نه ئې پام وو د دې ډلي دود دستور ته
چي له خپل امام نه مخکي کوزېدل ئې
حرام کړي دي هر چاته
*****
له ناچاري ورځي زه هم
هلته کوز شوم
پریشانۍ او اندیښنې کي
د سپېره ډاګ یوې ګوښې کي
*****
کله زړه راته ویل چي دا خېل پرېږده
له درنې کرکي نفرت سره اعلان کړه

بې زاري د نيمي لارې له يارانو
يا پرواز کړه د الله په لور يوازي
يا په لټه د بل خپل شه
د ملګرو مصممو وفادارو
*****
زه لا نه وم فارغ شوی له دې فکره
چي ناڅاپه ډزې پيل شوې
له ښي لوري، له کيڼ لوري
له شماله، له جنوبه
له ختيزه، له لوېديزه
له هغو لوريو هم
چي پناه ځای به مو ګڼلو
ځيني پرېوتل په ځمکه
ځينو وخوړل سرونه
د چا ماتې دواړه پښې شوې
د چا مات شولو وزرونه
ځيني والوتل پښې ماتې، وزر مات
سرو مرميو ئې ښکې سوځولې،
د دښمن ناڅاپه ډزو وېرولي
زه هم والوتم ناچاره
د مات زړو، مات وزرو په دې خپل کي
دا دئ ګورئ د هدف په لوري درومو
*****
په دې هيلي چي دا خپل به بيا جوړېږي

د وفا صفا یاران به بیا غونډېږي
تش ځایونه به ډکېږي
دا کاروان به روانېږي
هغه ټول به ئې په لیکو کي ودرېږي
چي پیاوړي ئې وزرونه
له شوق او مینې ډک ئې تاوده زړونه
*****

بې رحمه ګاونډي

ګاونډیه خو بې رحمه!
له میړاني او حیاء نه عاري خصمه!
د مظلوم ګاونډ په ضد دي
له ظالم سره لاس مل کړ
د خپل قصر له جګ بام دي
زما جونګړې کې اور بل کړ
د دې اور د لګولو اورلګیت دي
زما ناپوه ماشوم په جیب کې واچولو
د تالان لپاره راغلې
په پلمه د اور وژلو
*****
د دې میني په ویجاړو سردرو کې
سوځېدلي ئې کورونه
نسکور شوي دېواونه
د یوه مات ځلي په څنګ کې
د یوې وچې وني لاندي
وراني شوې خوني خوا کې

څو شېبې مې آرام پرېږده
لږ د غور فرصت راکړه
یا د کرکې د اظهار لږ مهلت راکړه
له هغو چې ملك ئې وران کړ
په خپل ولس کې ئې د وینو سیل روان کړ
زما د کلیو ورانولو په بها ئې
زما د ورونو د وژلو په قیمت ئې
د غلیم پوره ارمان کړ
*****
لږ مې پرېږده د ستومانه خلکو خوا کې
چې جګړو ځورولي،
فقر وېرې کړولي
ځوریدلي لږ د زړه خواله ته پرېږده
شړل شوي لږ خپل کور کاله ته پرېږده
له یوه بل نه ئې د درد پوښتو ته پرېږده
د زخمونو د علاج پوښتو ته پرېږده
پلار د زوی د پرهارو لیدو ته پرېږده
*****
هغه وران هیواد چې تل ئې په لمن کې
کله ګورو طوفانونه له ختیځه
کله تېزې سیلۍ راشي له لوېدیځه
کله سره سیلونه راشي له ښي لوري
کله واورو د مرګ چیغې له چپ لوري
ټول کورونه راویجاړ کړي
ټولې ځالې کړي راورانې

لږ موقع راکړه چي وو ایو په جګ غږ
لږ خاموش شئ سرو اورونو
لږ آرام شئ طوفانونو
ترڅو جوړې ورانې ځالې
ترڅو جوړ کړو وران کورونه
ترڅو وځنډو له مخ نه تور ګردونه
*****
ما تاوده سلام ته پرېږده
د سر لوړې سروې پښو کې
چي ئې سر وي تل اوچت
مخ ئې تل د آسمان لور ته
چي ئې نشي طوفانونه لړزولی
نه سیلۍ ئې شي د ملا تیر کږولی
نه سیلاب ئې شي له ځایه خوځولی
*****
د پښو ماتو وزر سوو په دې خېل کې
چي ئې ځالي طوفانونو ورانې کړې
سرو اورونو ئې منګولې وریتې کړې
نه د ونو په شاخونو کښېنستی شي
نه وهلی شي وزرونه
نه ګامونه اخیستی شي
پرېږده واورو فریادونه یو د بل
پرېږده پاك کړو سره وزرونه یو د بل
د دعا او اسوېلیو په څپو
اووم اسمان کې د عرش ور وټکوو

او په چيغو چيغو وغواړو له خدايه
دا تياره شپه مو سبا کړې
د دښمن دا سرې لښکري ټول په شا کړې
زمونږ دا مېنه نور خوندي کړې
له سيليو له طوفانه
د دې مېنې زېرى منى
ته تلپاتې پسرلى کړې
او سمسوره پسرلى ئې
ته ايمن کړې له خزانه
*****
زما ګيله له غليم نشته
زه که ژاړم نو د دوست نادودي ژاړم
آ چې غوږ کې ورته وويل غليم پټ:
که ښيرازه ژوند دې خوښ وي زما خوا کې
که له غچ نه مې ځان غواړې په پناه کې
د ياغيانو د باغيانو قطار پرېږده
د سرتېرو، بې پرواوو قمار پرېږده
د غليم په وينا بېل شو له دوستانو
په غوږو ئې کړه حلقه د غلامانو
دښمن خپل ټوپک د ده په اوږه کېښود
زمونږ په لوري ئې خپل لاس په ماشه کېښود
دا دئ زمونږ وزرونه پښې ئې کړې راماتې
وروستي نسل ته ئې تور تاريخ کړ پاتې
*****